

MER bestemmingsplan Buitengebied 2023

Gemeente Reusel-De Mierden

RAPPORT

MER bestemmingsplan Buitengebied 2023

Gemeente Reusel-De Mierden

RAPPORT

Rapportnummer:	P199237.009.006.R2
Opdrachtgever:	Gemeente Reusel-De Mierden Postbus 11 5540 AA REUSEL
Status:	Definitief
Datum:	8 juni 2023

**Pouderoyen Tonnaer is een handelsnaam van
Tonnaer Adviseurs in Omgevingsrecht B.V.**

Afz. St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ NIJMEGEN
T (024) 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
pouderoyentonnaer.nl

Op onze dienstverlening zijn de
DNR 2011 van toepassing die u vindt op
pouderoyentonnaer.nl

Inhoud

Samenvatting	6
1 Inleiding.....	22
1.1 Herziening van het bestemmingsplan buitengebied.....	22
1.2 Milieueffectrapport met focus op milieugevolgen veehouderij	23
1.3 Actualiteit van de uitgangsgeschiedenis.....	24
1.4 Begrenzing plangebied	25
1.5 Leeswijzer	27
2 Beleidskaders.....	28
2.1 Provinciale beleidskaders	28
2.1.1 Ontwikkeling van provinciaal beleid in de periode 2005 - 2019	28
2.1.2 Omgevingsvisie Noord-Brabant 2018	30
2.1.3 Interim Omgevingsverordening (geconsolideerd 1 oktober 2022).....	30
2.1.4 Omgevingsverordening Noord-Brabant (ontwerp 2021).....	36
2.1.5 Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027	37
2.2 Regionale beleidskaders.....	37
2.2.1 Regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie De Kempen	37
2.2.2 Waterbeheerplan 2022-2027	38
2.2.3 Keur Waterschap de Dommel 2015.....	38
2.2.4 Beleidsregels Bereikbaarheid en Bluswatervoorzieningen	39
2.3 Gemeentelijke beleidskaders	40
2.3.1 Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden - 2018	40
2.3.2 Bestemmingsplan Buitengebied 2009 en Buitengebied 2009, herziening fase 1a	42
2.3.3 Nota Ruimtelijke Kwaliteit (NRK-buitengebied)	42
2.3.4 Omgevingskwaliteitsverbetering	42
2.3.5 Geurverordening en gebiedsvisie	44
2.3.6 Erfgoednota	47
2.3.7 Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	48
2.3.8 Beleidskader voor grootschalige zonne- en windenergie	49
3 Beleidskeuzen voor het bestemmingsplan	50
3.1.1 Nota van uitgangspunten	50
3.1.2 Gebiedsbestemmingen.....	54
3.1.3 Bestemmingswijze	57

4	Ontwikkeling en scenario's veehouderij	63
4.1	Omvang en spreiding veehouderij nu en ontwikkeling in het verleden.....	63
4.2	Waarmee worden effecten vergeleken? - huidige situatie	70
4.3	Onderzochte scenario's	70
4.3.1	Trendmatige ontwikkeling.....	71
4.3.2	Worstcase ontwikkeling	73
5	Ontwikkeling overige agrarische bedrijven	76
5.1	Ontwikkeling in het verleden	77
5.2	Ontwikkelingsmogelijkheden	80
6	Ontwikkeling niet-agrarische bedrijven en functies.....	84
6.1	Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB)	84
6.2	Niet-agrarische bedrijven en functies	87
6.2.1	Bedrijven.....	87
6.2.2	Recreatie.....	90
6.2.3	Sportvoorzieningen en horeca.....	93
7	Milieueffecten	95
7.1	Inleiding	95
7.2	Beoordelingsschaal.....	95
7.3	Relevante milieuaspecten	95
7.4	Verkeer	96
7.4.1	Methodiek	96
7.4.2	Referentiesituatie	96
7.4.3	Effecten en effectbeoordeling	96
7.4.4	Leemten in kennis en informatie.....	99
7.4.5	Betekenis voor het bestemmingsplan	99
7.5	Natuur.....	99
7.5.1	Kaders.....	99
7.5.2	Methodiek	100
7.5.3	Referentiesituatie	101
7.5.4	Milieugebruiksruimte stikstof.....	112
7.5.5	Effecten en effectbeoordeling	117
7.5.6	Leemten in kennis en informatie	126
7.5.7	Betekenis voor het bestemmingsplan	128

7.6	Geur.....	129
7.6.1	Kaders.....	129
7.6.2	Methodiek	132
7.6.3	Referentiesituatie	132
7.6.4	Milieugebruiksruimte geur	136
7.6.5	Effecten en effectbeoordeling	137
7.6.6	Leemten in kennis en informatie	143
7.6.7	Betekenis voor het bestemmingsplan	144
7.7	Fijn stof en endotoxinen.....	146
7.7.1	Kaders.....	146
7.7.2	Methodiek	149
7.7.3	Referentiesituatie	150
7.7.4	Milieugebruiksruimte fijn stof en endotoxinen	152
7.7.5	Effecten en effectbeoordeling	153
7.7.6	Leemten in kennis en informatie	156
7.7.7	Betekenis voor het bestemmingsplan	157
7.8	Geluid	157
7.8.1	Methodiek	157
7.8.2	Referentiesituatie	158
7.8.3	Milieugebruiksruimte geluid.....	159
7.8.4	Effecten en effectbeoordeling	160
7.8.5	Leemten in kennis en informatie	161
7.8.6	Betekenis voor het bestemmingsplan	161
7.9	Gezondheid.....	161
7.9.1	Methodiek	161
7.9.2	Kaders.....	162
7.9.3	Referentiesituatie	168
7.9.4	Effecten en effectbeoordeling	169
7.9.5	Leemten in kennis en informatie	172
7.9.6	Betekenis voor het bestemmingsplan	172
7.10	Bodem en Water	173
7.10.1	Methodiek	173
7.10.2	Referentiesituatie	173
7.10.3	Effecten en effectbeoordeling	176
7.10.4	Leemten in kennis.....	179
7.10.5	Betekenis voor het bestemmingsplan	179
7.11	Klimaatadaptatie en duurzame energie.....	179
7.11.1	Methodiek	179

7.11.2	Referentiesituatie	179
7.11.3	Effecten en effectbeoordeling	181
7.11.4	Leemten in kennis en informatie	183
7.11.5	Betekenis voor het bestemmingsplan	183
7.12	Landschap	185
7.12.1	Methodiek	185
7.12.2	Referentiesituatie	185
7.12.3	Effecten en effectbeoordeling	189
7.12.4	Leemten in kennis en informatie	193
7.12.5	Betekenis voor het bestemmingsplan	193
7.13	Cultuurhistorie en archeologie	195
7.13.1	Methodiek	195
7.13.2	Referentiesituatie	195
7.13.3	Effecten en effectbeoordeling	200
7.13.4	Leemten in kennis	201
7.14	Effecten overige ontwikkelingen	202
7.14.1	Teeltondersteunende voorzieningen	202
7.14.2	Mestbewerking	203
7.14.3	Huisvesting arbeidsmigranten	203

Samenvatting

Herziening van het bestemmingsplan buitengebied

De geldende juridische planologische situatie van het buitengebied van de Brabantse gemeente Reusel-De Mierden dateert uit 2009. In 2013 is dit bestemmingsplan op onderdelen herzien, uitsluitend met betrekking op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderijen. Er zijn in het verleden wel stappen gezet om het bestemmingsplan buitengebied te actualiseren, maar het in 2016 opgestelde ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied 2017” is niet vastgesteld. Door het vaststellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie in 2018 (gemeente Reusel-De Mierden, 2018) is dat plan niet meer actueel. Daarnaast is inmiddels het provinciaal beleid gewijzigd door de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2019-2021). Ook voor enkele andere belangrijke beleidsthema's, zoals de hergebruiksmogelijkheden van vrijgekomen agrarische bebouwing (VAB-locaties) en de bescherming van landschappelijke waarden, is een beleidsactualisatie noodzakelijk. De gemeente werkt daarom aan de totstandkoming van een nieuw planologisch kader voor het buitengebied.

Op 7 juli 2020 heeft de gemeenteraad de nota van uitgangspunten voor het buitengebied vastgesteld, waarin beleidskeuzes worden gemaakt die later in het bestemmingsplan worden doorvertaald (Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied 2021). Het doel van het nieuwe bestemmingsplan is het bieden van een actueel, eenduidig en uitvoerbaar planologisch-juridisch beleidskader voor het buitengebied van de gemeente. Enerzijds is het gericht op het beheer van bestaande kwaliteiten en functies, anderzijds biedt het binnen randvoorwaarden ook mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen, kwaliteiten en functies.

Voor het realiseren van het gewenste vitaal en bruisend buitengebied van de gemeente, wil de gemeente aan boeren en ondernemers op de juiste plaats ruimte bieden om verder te kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt herontwikkeling van stoppende of reeds gestopte agrarische bedrijven met één of meerdere andere functies vergemakkelijkt. Belangrijke randvoorwaarden hiervoor zijn verbetering van het woon- en leefklimaat en versterking van de omgevingskwaliteit.

Op basis van de door de raad vastgestelde Nota van Uitgangspunten (juli 2020) is het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021 opgesteld. Dit voorontwerp bestemmingsplan heeft van maandag 11 januari 2021 tot en met maandag 22 februari 2021 ter inzage gelegen. Naar aanleiding van de ter inzage legging van het voorontwerp bestemmingsplan zijn reacties binnengekomen. Om de gemeenteraad hierover te consulteren is een Addendum op de Nota van Uitgangspunten opgesteld. Hierin is een aantal te maken beleidsmatige keuzen benoemd voor de verwerking van die reacties.

De voorstellen met betrekking tot de beleidsmatige wijzigingen zijn beperkt van aard. Het college en de gemeenteraad hebben in het najaar van 2021 ingestemd met de beleidsmatige keuzen zoals verwoord in het addendum. De naam van het bestemmingsplan (ontwerp) is geactualiseerd naar bestemmingsplan Buitengebied 2023.

Milieueffectrapport met focus op mogelijke milieugevolgen veehouderij

Het voorgenomen planologisch beleid voor de veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over de omgevingsvergunning van veehouderijen met een omvang boven de drempelwaarde. Om die reden dient voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure te worden doorlopen en is een milieueffectrapport (MER) opgesteld, met de focus op de mogelijke milieugevolgen van de ontwikkeling van veehouderijen in relatie tot de planologische ruimte die is opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied.

In 2020 is een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld. Deze notitie beschrijft de opzet en inhoud van het op te stellen MER. Iedereen kon een zienswijze geven op de inhoud van de NRD en aangeven wat in het milieueffectrapport moet worden onderzocht. Op basis van de NRD en ingediende zienswijzen is vervolgens het MER opgesteld en zijn de milieueffecten van het bestemmingsplan inzichtelijk gemaakt.

Het ontwerp bestemmingsplan en het MER worden ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad.

Onderzochte scenario's

In het MER worden de mogelijke milieueffecten ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan in beeld gebracht. Omdat niet bekend is hoe de ontwikkeling er exact uit gaat zien (welke bedrijven gaan stoppen, welke bedrijven gaan groeien) is er gewerkt met ontwikkelscenario's. Er zijn voor de veehouderij twee scenario's onderzocht: een trendmatig scenario en een worstcase scenario.

Uit een trendanalyse blijkt dat komende 10 jaar de trend naar minder, maar grotere veebedrijven zal doorzetten. Bij deze ontwikkeling nemen groeiende veehouderijen grond, productierechten, ammoniakrechten en (in geval van hokdieren) stalderingsmeters over van de stoppende bedrijven.

Trendmatig scenario

Uit BVB-gegevens volgt een afname van de vergunde omvang van de veestapel in Reusel-De Mierden. De afwijking tussen vergunde dieraantallen en werkelijke dieraantallen is gebaseerd op provinciale CBS-cijfers (2022). Dit geeft een realistisch beeld van de trendmatige ontwikkeling. Bij het gebruiken van de provinciale CBS-cijfers zijn de diercategorieën die niet in de gemeente Reusel-De Mierden aanwezig zijn buiten beschouwing gelaten. De trend binnen de provincie Noord-Brabant is dat bij een gelijkblijvende of groeiende veestapel het aantal bedrijven gestaag afneemt (schaalvergroting).

Worstcase scenario

Het worstcase scenario gaat uit van maximale benutting van de planologische mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt. Met toepassing van het worstcase scenario wordt invulling gegeven aan de verplichting om de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan in beeld te brengen.

Voor varkensbedrijven kunnen vooral normen op het gebied van geur en ammoniak sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Voor pluimveebedrijven kunnen vooral normen op het gebied van luchtkwaliteit (fijn stof, endotoxine) sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Ook is de Wet natuurbescherming van belang. Hierbij gaat het om sturing op de effecten van de veehouderij (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing, geurbelasting, concentratie fijn stof, ammoniakemissie en stikstofdepositie) en niet om een directe sturing op dieraantallen. De omvang, spreiding en uitvoering van melkveebedrijven wordt in mindere mate ruimtelijk gestuurd door provincie en gemeenten. Voor deze bedrijven zijn vooral de Wet natuurbescherming, de provinciale staleisen in de Interim Omgevingsverordening en de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen) van belang. Ook hierbij gaat het om een sturing op effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

Waarmee zijn de milieueffecten vergeleken?

Voor het MER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is en welke ontwikkelingen voorzien zijn. De huidige situatie is gebaseerd op vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven in combinatie met de planologisch legale situatie. De vergunde dieraantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dieraantallen. Voor de voortoets Wet natuurbescherming moet uitgegaan worden van de feitelijke, planologisch legale situatie. Hiervoor is de vergunde situatie gecorrigeerd voor veebezetting op basis van een gemiddeld bezettingspercentage van 80% (afgeleid van CBS-gegevens).

Over de autonome ontwikkelingen in de referentiesituatie moet al besluitvorming hebben plaatsgevonden. De belangrijkste is de provinciale Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV). Hierin staan wettelijke eisen opgenomen voor de maximale emissies van ammoniak die veehouderijbedrijven mogen uitstoten. Verouderde stallen van 10 tot 15 jaar oud, moeten worden aangepast in de periode 2024-2028.

De volgende referentiesituaties zijn in het MER onderzocht:

- 1) Huidige situatie vergund.
- 2) Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting. Dit is de referentie voor de Voortoets in het kader van de Wet Natuurbescherming.
- 3) Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting en alle bedrijven voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting én IOV*. Dit is de referentie voor het MER.

* Staleisen provincie Noord-Brabant m.b.t. de emissie van ammoniak

Ontwikkeling veehouderij in Reusel – De Mierden

In de gemeente Reusel-De Mierden bevinden zich in juni 2022 166 veehouderijbedrijven met een vergunning of melding voor het behouden van vee binnen het plangebied (web BVB, 30 juni 2022). Hiervan zijn er 100 (circa 60%) een volwaardig agrarische bedrijf. De volwaardige bedrijven zijn vooral gespecialiseerde melkrundvee- en varkensbedrijven. Een deel van de bedrijven is mogelijk (gedeeltelijk) gestopt met de veehouderijactiviteiten of aan het afbouwen, maar beschikt nog wel over een vergunning. Het is ook mogelijk dat de vergunning nog staat geregistreerd in web BVB /KRD, terwijl planologisch geen sprake meer is van een veehouderij. De veehouderijen liggen verspreid over het plangebied, met uitzondering van de natuurgebieden behorend tot Natuur Netwerk Brabant en Natura 2000 gebieden in het noorden en zuidoosten. Hierdoor zijn de veehouderijen gevestigd tussen de natuurgebieden en de kernen van Reusel en de dorpen Hooge

Mierde, Lage Mierde en Hulsel. In het gebied ten zuidwesten van Reusel zijn een aantal grote varkenshouderijen gevestigd. In het noorden van het plangebied is een groot aantal bedrijven met een vergunning voor rundvee aanwezig. Een aanzienlijk gedeelte van de veehouderijen liggen binnen een kilometer van de kernen Reusel, Hulsel en Hooge Mierde (34% binnen 500 meter, 57% binnen een kilometer). Dit betreft voornamelijk kleinere veehouderijen.

De afgelopen jaren is het aantal veehouderijbedrijven in het buitengebied van gemeente Reusel-De Mierden afgenomen. Dit blijkt uit de opgave veebezetting in landbouwtellingen van het centraal bureau statistiek (CBS, opgave veebezetting in landbouwtellingen). Alle type veehouderijbedrijven zijn in aantallen gedaald sinds het jaar 2000. Het aantal varkens-, rundvee- en paardenbedrijven is sterk gedaald, met respectievelijk -64%, -57% en -61% in 2020 ten opzichte van 2000. Uit de gegevens blijkt geen algemene eenduidige stijging of daling van het aantal dieren. Het aantal rundvee, paarden en kippen laat overwegend een dalende trend zien. Het aantal varkens is sinds 2000 gestaag toegenomen en deze trend is in 2020 gebroken door een afname ten opzichte van voorgaande jaren. Het aantal geiten is na 2012 sterk gaan dalen.

Plantaardige teelten

Naast de veehouderijbedrijven zijn er agrarische bedrijven met plantaardige teelten. Binnen de gemeente zijn akkerbouw-, tuinbouw- en glastuinbouwbedrijven en bedrijven met grasland en groenvoedergewassen aanwezig. Het grootste aantal bedrijven bestaat uit percelen grasland en groenvoedergewassen, gevolgd door akkerbouwbedrijven. De akkerbouwbedrijven bezitten het grootste oppervlakte landbouwgrond. Daarnaast zijn er nog tuinbouwbedrijven open grond, waarvan het grootste gedeelte boomkwekerijgewassen en vaste planten.

Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB)

Gerelateerd aan de ontwikkelingen in de landbouwsector en de transitie van de veehouderij, vindt in toenemende mate beëindiging van agrarische bedrijven plaats. Voor veel gestopte agrariërs geldt dat zij nog op het erf blijven wonen en de bedrijfsgebouwen voor hobbymatige agrarische activiteiten gebruiken. Op andere locaties worden de bedrijfsgebouwen hergebruikt door andere agrarische bedrijven, waarbij de voormalige agrarische bedrijfswoningen door derden worden bewoond. Daarnaast vindt er in veel gevallen ook herbestemming plaats. De plattelandseconomie wordt hierdoor multifunctioneler en hergebruik biedt kansen om het buitengebied leefbaar en vitaal te houden.

In het verleden lag het accent bij het hergebruik van VAB-locaties op kleine familiebedrijven met verouderde bebouwing. Door de schaalvergroting in de landbouw is echter een deel van de agrarische bedrijven steeds omvangrijker geworden en zijn de stallen steeds groter. Leegstand van vrijkomende agrarische bebouwing kan grote gevolgen hebben voor de kwaliteit van het buitengebied. Om onwenselijke gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen zijn een aantal nieuwe beleidsvoorstellen met betrekking tot sloop en hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing opgenomen in de Nota van Uitgangspunten. In alle gevallen moet de nieuwe functie naar aard en omvang passend zijn in de omgeving en leiden tot verbetering van de omgevingskwaliteit. De in de gemeentelijke Omgevingsvisie opgenomen gebiedszonering biedt een handvat bij de beoordeling van aanvaardbaarheid van nieuwe functies in het gebied.

Niet-agrarische bedrijven

De niet agrarische bedrijven in het buitengebied bevinden zich met name in de nabijheid van de kernen en de bebouwingslinten. Met name in het gebied ten noorden van Reusel is het onderscheid tussen de agrarische sector, de industrie en de dienstverlening vervaagd. Alle positief bestemde bedrijven zijn volgens het huidige bestemmingsplan vastgelegd. De landbouw is en blijft een belangrijke gebruiker en beheerder van het buitengebied, maar is niet meer de enige speler in het buitengebied. Het buitengebied wordt ook meer en meer gewaardeerd als onderdeel van Brainport. Dit heeft tot gevolg dat nu én zeker ook in de toekomst steeds vaker ook andere functies, zoals wonen, recreëren en kleinschalig werken, ruimte in het buitengebied zoeken.

Recreatie

In het buitengebied krijgt recreatie een steeds groter wordende rol en naar verwachting gaat de recreatiedruk op het platteland in de toekomst verder oplopen. Een andere ontwikkeling is dat het landschap een steeds belangrijker vestigingsfactor wordt. Hiermee dient een aantrekkelijk landschap ook een economisch belang. De kwaliteiten van het landelijk gebied - rust, groen en ruimte - blijken van groot belang voor een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. In de omgevingsvisie 2018 beschouwt de gemeente Reusel – De Mierden recreatie als (hulp)motor van economische ontwikkeling. Het nieuwe bestemmingsplan maakt geen nieuwe recreatieve voorzieningen of ontwikkelingen mogelijk. De geldende planologische (uitbreidings)mogelijkheden voor de bestaande recreatieve bedrijven zijn wel overgenomen, maar die zijn beperkt en kleinschalig van aard.

Beoordeling effecten onderzochte scenario's

In het MER zijn de effecten van de onderzochte scenario's op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de zevenpunts-beoordelingsschaal zoals weergegeven in navolgende tabel.

Tabel effectscores

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Relevante milieuaspecten

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde komen. Het betreft natuur/stikstof, geur, fijn stof, geluid, verkeer, water & bodem, landschap, cultuurhistorie & archeologie en klimaatadaptatie & duurzame energie.

Effectscores Natuur

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000) *	+	--
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	+	--
Verdroging in beschermingsgebieden Wet natuurbescherming en NNB / Natte natuurparels	0	0
Soortenbescherming Wet natuurbescherming	-	--

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

* geen rekening houdend met de stikstof(plafond)regeling in het bestemmingsplan

Aan de noordkant ligt binnen de gemeentegrenzen een deel van het Natura2000 gebied 'Kempenland-West'. Op ongeveer 2 km ligt het Natura2000 gebied 'Regte Heide & Riels Laag' en op ongeveer 12 km ligt het Natura2000 gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen'. Ten zuiden en westen grenst het plangebied aan twee Belgische Natura2000 gebieden. Uitbreiding van een veehouderij kan in het plangebied nauwelijks gepaard gaan met een uitbreiding in ammoniakemissie zonder dat de stikstofdepositie toeneemt op de Natura2000 gebieden. Voor veehouderijen die nog verouderde stallen moeten aanpassen aan de provinciale stalen in de periode 2024-2028 zal het mogelijk zijn binnen het huidige emissieplafond een uitbreiding in dieren te realiseren. Uitbreiden zal waarschijnlijk gepaard gaan met investeringen in emissiearme stalsystemen. Veehouders kunnen intern of extern salderen om te zorgen dat per saldo geen toename in stikstofdepositie ontstaat.

Binnen het plangebied is ten aanzien van NOx wel enige milieugebruiksruimte aanwezig. Kanttekening is dat bij ontwikkelingen met verkeersaantrekkende werking en/of tijdelijk bouwverkeer op korte afstand van 'Kempenland-West' al snel tot een depositietoename kan leiden.

De uitgangssituatie voor het bestemmingsplan in het kader van de Wet natuurbescherming is de bestaande, planologisch legale situatie ten tijde van vaststelling van het bestemmingsplan. Voor een toetsing van een bestemmingsplan buitengebied aan de randvoorwaarden van de Wet natuurbescherming is de vergelijking met de waarden voor de huidige vergunde situatie met CBS correctie in een zo goed mogelijke benadering van de bestaande, planologisch legale situatie; de vergelijkingsbasis voor de Wet Natuurbescherming. Het één op één inpassen van onherroepelijke natuurvergunningen in het bestemmingsplan kan ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen zonder dat een (tweede) passende beoordeling nodig is. Van iedere onherroepelijke natuurvergunning die ingepast wordt in het bestemmingsplan moet beoordeeld worden of het met de huidige inzichten voldoende zeker is dat de ingepaste natuurvergunning niet kan leiden tot significant nadelige gevolgen voor Natura2000 gebieden. Natuurvergunningen die zijn verleend met gebruikmaking van het PAS, met latente ruimte, met emissiearme stalsystemen en met externe saldering kunnen op dit moment zonder een nieuwe passende beoordeling niet één op één ingepast worden in het bestemmingsplan. Vanwege de rechtsonzekerheid omtrent de passende beoordeling en actuele ontwikkelingen rondom het stikstofbeleid zijn in dit bestemmingsplan geen natuurvergunningen één op één ingepast. De bestaande situatie (vergund met CBS correctie) vormt de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario resulteert ten opzichte van de bestaande situatie in een afname van de ammoniakemissie en stikstofdepositie. De provinciale stalen zorgt voor een verdere afname van de ammoniakemissie, maar naar verwachting gaat de verplichte investering in emissiereductie gepaard met een uitbreiding in dieren om de investering terug te kunnen verdienen. Dit zie je terug in het trendmatig scenario. In het worstcase scenario neemt de ammoniakemissie licht toe ten opzichte van de bestaande situatie. Latente, vergunde ruimte wordt volledig benut in dit scenario. Een maximale benutting van de geboden planologische mogelijkheden kan in theorie leiden tot een toename van de emissie en depositie van stikstof op de beschermde Natura2000-gebieden. In het voorliggende bestemmingsplan is daarom een stikstofplafondregeling opgenomen op basis waarvan toename van stikstofemissie en –depositie en daaruit volgende negatieve effecten op de stikstofgevoelige habitattypen kunnen worden uitgesloten. Deze regeling leidt niet tot een knelpunt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Effecten door verdroging

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van hydrologisch kwetsbare natuurgebieden verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening Water, Waterschapskeur en bestemmingsplannen. Conform de IOV is in het bestemmingsplan Buitengebied voor betreffende gronden de aanduiding 'Overige zone – attentiegebied natuur netwerk brabant' opgenomen en voorzien van een omgevingsvergunningplicht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding. Agrarische bouwvlakken worden uitgezonderd van deze vergunningplicht.

Binnen de natuurgebieden en de bufferzones (beschermingsgebieden c.q. attentiegebieden) worden alleen vergunningen voor extra onttrekkingen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen. Nieuwe of grootschalige onttrekkingen (vanaf 10 m³/uur) in de beschermingszones zijn op grond van de provinciale omgevingsverordening uitgesloten.

In gebieden waar nieuwe boomteelt en teelt van vaste planten bij recht en zonder beperkingen wordt toegestaan kan dit leiden tot een toename van de watervraag en meer grondwateronttrekkingen.

Effecten soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor de soortenbescherming vooral de kap van bomen, de aanpassing van bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwe bebouwing zaken die mogelijk leiden tot effecten. Hoe groter de aanpassing, hoe groter de kans dat beschermde soorten hier hinder van ondervinden. Bij het worstcase scenario kan het grootste effect ontstaan door uitbreidingen binnen bestaand bouwvlakken en uitbreidingen van bouwvlakken.

Effectscores Geur

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	0/+	0
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	0/+	0/-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

In delen van woonkernen, het buitengebied en kernrandzones is in de bestaande situatie sprake van een overschrijding van de gemeentelijke geurnormen en provinciale geurgebiedsnorm van 10 Ou (woonkernen) respectievelijk 20 Ou (buitengebied). Op een aantal plaatsen is lokaal sprake van een verhoogde geurbelasting ter plaatse van de direct naastgelegen woningen. In de bebouwde kom voldoet 96% van de woningen aan de provinciale geurnorm van 10 Ou en 17% aan de GGD-advieswaarde van 5 Ou. In het buitengebied voldoet 89% aan de provinciale geurnorm van 20 Ou en 48% aan de GGD-advieswaarde van 10 Ou.

Tabel Aantal verblijfsobjecten (BAG met woonfunctie) met overschrijding van de normen voor achtergrondbelasting geur in vergunde situatie, op basis van de normen van de provincie (rood) en op basis van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland (oranje en rood).

Klasse	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Aantal objecten buitengebied	Percentage objecten buitengebied	Totaal
0-5 Ou	849	17%	85	13%	934
5-10 Ou	4.044	79%	223	35%	4.267
10-20 Ou	215	4%	262	41%	477
Meer dan 20 Ou	0	0%	75	12%	75
Totaal	5.108	100%	645	100%	5.753

Er zijn drie gebieden te onderscheiden waar sprake is van een hoge achtergrondbelasting door een concentratie aan intensieve veehouderijbedrijven: 1. het gebied tussen Hooge Mierde en Reusel en 2. het gebied ten zuidoosten van Hulsel. Hier zorgt de strenge geurnorm voor de woonkernen ervoor dat er geen verslechtering van de geursituatie zal optreden. 3. Het zuidelijke deel van de gemeente (Laarakkerdijk, Neterseldijk, Postelsedijk). Dit laatste gebied heeft de primaat landbouw, de bedrijven liggen niet in de provinciale zone beperkingen veehouderij en hier zijn nauwelijks burgerwoningen of niet-veehouderij bedrijven aanwezig.

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen, vooral intensieve veehouderijen. Bedrijfsontwikkeling van veehouderijen met een relevante bijdrage aan die overbelasting is alleen toegestaan onder voorwaarde van een proportionele afname van de bijdrage van dat bedrijf aan de overbelaste situatie. Als er geen sprake is van uitbreiding in dierenverblijven dan moet de geurbelasting op geurgevoelige objecten o.b.v. het 'milieuspoor' uitsluitend getoetst worden aan de gemeentelijke geurnormen voor de voorgrondbelasting zoals vastgelegd in de gemeentelijke geurverordening. Hierbij kan in overbelaste situaties de zogenaamde 50% regel uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) toegepast worden, hetgeen betekent dat de helft van de

behaalde geurwinst weer opgevuld mag worden boven de geurnorm en dat de overbelaste situatie in stand blijft. Uitbreiding van veehouderijen zal vaak gepaard gaan met uitbreiding van dierenverblijven. In dat geval zal er bij overschrijding van de achtergrondnormen (12% woonkernen, 20% in het buitengebied) sprake moeten zijn van een proportionele afname. In overbelaste situaties zal er bij uitbreiding van het aantal dieren en bij toepassing van de Wgv of het Activiteitenbesluit (en straks Omgevingswet) altijd sprake moeten zijn van een afname van de voorgrondbelasting en daarmee een verbetering van het woon- en leefklimaat. In niet-overbelaste situaties mag de geurbelasting wel toenemen, echter tot maximaal de gemeentelijke geurnorm.

De milieugebruiksruimte met betrekking tot geur is in de kernrandzones en een groot deel van het buitengebied beperkt vanwege de zeer lage gemeentelijke geurnorm voor de woonkernen. Wat verder van de woonkernen is in gebieden met primaat landbouw en primaat landschap wel ontwikkelruimte voor een toename van de geuremissie aanwezig, met name door de afwezigheid van burgerwoningen en niet-veehouderij bedrijven. Delen van het buitengebied waar nog milieugebruiksruimte aanwezig is, liggen buiten de provinciale zone beperkingen veehouderij. In deze gebieden zijn voornamelijk bedrijfswoningen bij veehouderijen aanwezig en gelden vaste afstanden. Omdat er bij ontwikkelingen die niet alleen getoetst wordt aan de milieuruimte binnen de voorgrond geurnormen, maar veelal ook aan de achtergrond geurbelasting, wordt de gebruiksruimte verder beperkt. Net zoals voor ammoniak zullen veel veehouderijen die willen groeien gebruik moeten maken van emissiereducerende technieken en/of maatregelen moeten treffen. Er is een stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan opgenomen. Dit stikstofplafond zorgt ervoor dat de ontwikkelingsmogelijkheden van alle veehouderijen beperkt worden en dat emissiearme stalsystemen toegepast moeten worden en/of ammoniakrechten verworven moeten worden voor externe saldering om te kunnen uitbreiden. De beperking van ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen in het bestemmingsplan heeft indirect ook een beperkend effect op de geuremissie en geurbelasting, naast het effect van het strenge lokale geurbeleid.

Het trendmatig scenario zorgt ten opzichte van de bestaande situatie voor een lichte afname van de geuremissie en geurbelasting en een lichte verbetering van het woon- en leefklimaat. Vanwege de strenge geurnormen hebben bedrijven geen of nauwelijks ruimte om nog te groeien in geuremissie. Stoppers en toepassen van ammoniakemissie reducerende maatregelen in het kader van de IOV resulteren ook in een afname van de geuremissie.

Het worstcase scenario geeft een beperkte toename in geuremissie ten opzichte van de bestaande situatie. In het buitengebied is er vrijwel geen verschil in de geurbelasting en woon- en leefklimaat. Door de gemeentelijke geurnormen is de kans op een toename in geurbelasting en verslechtering van het leefklimaat zeer beperkt. In de worstcase situatie wordt latente ruimte maximaal opgevuld en in overbelaste situaties gebruik gemaakt van de zogenaamde 50%-regel in de Wet geurhinder en veehouderij. In beide ontwikkelscenario's geldt dat de toename beperkt is vanwege de strenge geurnormen en het hierdoor ontbreken van groeimogelijkheden (van de geuremissie).

Het risico op verslechtering van de geursituatie door opvullen van de latente vergunde ruimte wordt als klein ingeschat. De gemeente kan de beschermende werking versterken door strengere cumulatieve geurnormen op te nemen dan de provinciale geurnormen voor de achtergrondbelasting. Ook kan de gemeente een dergelijke strengere geurtoets niet alleen opnemen

voor de ontwikkeling van veehouderijen, maar ook bij de ontwikkeling van andere functies, zoals wonen. Dit om een toename van de blootstelling aan te hoge geurbelasting te voorkomen of te beperken, bijvoorbeeld als ter plaatse van VAB-locaties nieuwe geurgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd.

In de gemeente Reusel- De Mierden is de geursituatie al verbeterd en gewaarborgd door het voeren van een streng geurbeleid, maar in lokale situaties zijn nog knelpunten ten aanzien van geur uit veehouderijen. De Crisis- en herstelwet (Chw) biedt de gemeente de mogelijkheid om de geursituatie te verbeteren, onder andere door af te wijken van de zogeheten ‘50%-regeling’ voor geur. In combinatie met de strenge geurnormen zal dit bij ontwikkelplannen van veehouderijen kunnen zorgen voor een versnelde afname van de overbelaste situatie. Als de gemeente gebruik wil maken van deze Chw-bevoegdheid dan is dat toepasbaar voor die situaties waarbij sprake is van een beoordeling van een ontwikkelplan van een veehouderij, waarbij er sprake is van een sterke overschrijding van de voorgrondnorm op één of meerdere woningen en een beoordeling van die situatie die leidt tot een slecht woon- en leefmilieu vanwege die geurbelasting. Ook moeten er concrete mogelijkheden zijn om via de inzet van beschikbare en betaalbare technieken de geuremissie en geurbelasting te beperken, rekening houdend met het type en grootte van het bedrijf en de bijdrage van het bedrijf aan de te hoge achtergrondbelasting. Inzet van extra Chw-bevoegdheden is slechts in incidentele gevallen voorzien.

Effectscores Fijn stof

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
			met toepassing endotoxine toetsingskader	
Bedrijfsvoering – fijn stof en endotoxinen	0/-	-	0/-	0/-
Verkeer – fijn stof	0/-	-	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

De achtergrondconcentratie fijn stof (PM₁₀) ligt volgens de Grootschalige Concentratiekaart Nederland (GCN) in de grootste delen van het plangebied rond de 15-17 µg/m³. Aan de oostelijke gemeentegrens ligt de achtergrondconcentratie iets hoger, ten gevolge van veehouderijen in de gemeente Bladel. Rondom grote pluimveehouderijen en een concentratie van grootschalige varkenshouderijen ligt lokaal de achtergrondconcentratie PM₁₀ hoger.

De cumulatieve bijdrage door veehouderijen ligt in een groot deel tussen de 0-1 µg/m³. In gebieden met een concentratie van grootschalige varkens- en pluimveehouderijen zien we een bijdrage variërend van 1 tot 5 µg/m³. Ten zuiden van Reusel is aan de Lange Dijk en Heibloem de cumulatieve bijdrage door veehouderijen lokaal 5-10 µg/m³, echter hier zijn alleen de bedrijfswoningen van betreffende veehouderijen aanwezig.

In het plangebied is geen sprake van een (dreigende) normoverschrijding ten aanzien van fijn stof. Fijn stof en de landelijke fijn stof normen zijn geen sterk beperkende factor voor de

ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen. Op enkele plaatsen liggen woningen van derden binnen endotoxine risico-contouren. Dit zijn met name woningen naast pluimveehouderijen. Bij toepassing van het endotoxine-toetsingskader betekent mogen deze veehouderijbedrijven uit voorzorg niet toenemen in fijnstof emissie als ze gaan ontwikkelen. In gebieden met primaat landbouw zijn veel bedrijfswoningen bij veehouderijen aanwezig en kan het voorkomen dat er op basis van het endotoxine toetsingskader nog wel een emissie toename mogelijk is, doordat de 'eigen' bijdrage aan de endotoxine blootstelling buiten beschouwing gelaten kan worden.

De ontwikkeling van de fijn stof concentratie wordt met name bepaald door de bestaande pluimveehouderijen. Het bestemmingsplan sluit omschakelen naar pluimvee uit, maar bestaande pluimveehouderijen kunnen wel uitbreiden. Nieuw te bouwen pluimveestallen moeten voldoen aan maximale emissiewaarden voor fijn stof in het Besluit emissiearme huisvesting. Hiermee is geen rekening gehouden in de scenario's. In beide scenario's wordt ook geen rekening gehouden met de indirecte effecten van het stikstofemissieplafond en de strenge gemeentelijke geurnormen.

Het beeld van het trendmatig scenario wijkt weinig af van de referentiesituatie. In het worstcase scenario is sprake van een aanzienlijke toename van de fijn stof concentratie. Hierbij ontstaat met name een verslechtering van het woon- en leefklimaat in de primaire agrarische gebieden en in het buitengebied rondom Reusel. In deze delen van het plangebied zitten enkele pluimveehouderijen en zijn op relatief korte afstand meerdere woningen aanwezig. In de effectbeoordeling van het trendmatig en worstcase scenario is geen rekening gehouden met een toets op de landelijke normen met betrekking tot de maximale concentratie en het aantal overschrijdingsdagen fijn stof. Indien deze normen wel worden meegenomen, zal de ontwikkeling van de fijn stof belasting voor het worstcase scenario positiever zijn.

Voor beperking van fijn stof emissies uit de stallen van veehouderijen bestaan verschillende mogelijkheden. In juni 2021 is het sectorplan met de aanpak van de pluimveesector voor reductie van de emissie van fijn stof gepresenteerd. Hierin is gebiedsgericht maatwerk voorgesteld. Onder andere 50% reductie bij nieuwbouw en 30% reductie in bestaande stallen (voor 2031 te realiseren) en geen reductie-eis voor omschakeling naar maatschappelijk gewenste huisvestingssystemen met verbeterd dierwelzijn. Daarnaast kunnen gemeenten knelpunten aanwijzen. Knelpunten zijn locaties met een enkel pluimveebedrijf, dat bij gevoelige objecten bijdraagt aan een jaarconcentratie van PM10 boven de 20 µg/m³, of bijdraagt aan meer dan 30 dagen/jaar overschrijding van de toegestane piekbelasting van PM10 per dag. In het sectorplan is aangegeven dat gemeenten via het omgevingsplan kunnen borgen dat pluimveebedrijven op knelpuntlocaties een 'Fijnstof Emissie Plan' opstellen en uitvoeren.

Effectscores geluid

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Invloed op geluidhinder	0/-	-
Aantasting rust en stilte in stiltegebieden	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Uitbreiding binnen bestaand bouwblok van veehouderijen is mogelijk. In de gebieden waar uitbreiding van veehouderijen kan plaatsvinden wordt de kans op een lokale toename van de geluidbelasting vanwege stationaire bronnen (de ventilatoren die worden toegepast in de intensieve veehouderij) en in mindere mate geluidbelasting door verkeer (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen vergroot. Dit is met name aan de orde bij de intensieve veehouderij (pluimvee, varkens en vleeskalveren). Bij de melkveehouderij en andere veehouderij met natuurlijk geventileerde stallen, wordt de kans op een lokale toename aan geluidbelasting door ventilatoren als niet aanwezig verondersteld, omdat deze stallen natuurlijk geventileerd worden. De verkeersgeneratie van melkveehouderijen is daarbij ook zeer beperkt.

Een groot deel van het plangebied is aangewezen als Zone Beperkingen Veehouderij (ZBV), rondom natuur, de woonkernen en de kernrandzones. Dit zijn de voormalige extensiveringsgebieden. Hier heeft de intensieve veehouderij geen uitbreidingsmogelijkheden. Alleen in het buitengebied buiten de ZBV kan uitbreiding van intensieve veehouderij plaatsvinden en zorgen van een toename van de geluidsbelasting. De te verwachten toename aan geluidsbelasting is bij het worstcase scenario groter dan bij het trendmatig scenario.

Door uitbreiding binnen bestaand bouwblok van de veehouderijbedrijven binnen de attentiezone stiltegebieden of in de stiltegebieden zelf, kan de geluidsbelasting in de stiltegebieden toenemen. Maar de ontwikkeling moet wel voldoen aan de regels en grenswaarden die vermeld staan in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. Deze regels sluiten een beperkte toename van de geluidbelasting in stiltegebieden niet uit, maar voorkomen dat rust en stilte in de stiltegebieden wordt aangetast.

Effectscores gezondheid

Voor met name geur, fijnstof, endotoxinen en geluid is een verslechtering van de milieukwaliteit niet uit te sluiten, hetgeen kan leiden tot nadelige gezondheidseffecten. Deze milieuaspecten zijn specifiek beoordeeld, zoals hiervoor per aspect is samengevat. Het is algemeen bekend dat juridische normen voor milieukwaliteit niet altijd overeenkomen met gezondheidkundige advieswaarden. De adviezen van de GGD hebben onder meer betrekking op het hanteren van gezondheidkundige advieswaarden over geur uit stallen van veehouderijen, luchtkwaliteit, endotoxinen en geluid. Daarnaast wordt geadviseerd uit te gaan van grotere minimum afstanden tussen bronnen van milieuoverlast (zoals drukke wegen en veehouderijen) en gevoelige functies (zoals woningen in het buitengebied).

De gezondheidkundige adviezen sluiten deels aan bij het gemeentelijke en provinciaal beleid, zoals de strenge gemeentelijke geurnormen voor de vergunningverlening van veehouderijen, het sturen op de afname van de voor geur overbelaste situaties bij ontwikkeling van veehouderijen en het meewegen van de verwachte concentraties van endotoxinen bij het toetsen van initiatieven. Ten dele strekken de adviezen van de GGD verder, zoals het hanteren van minimum afstanden of strengere normen dan nu opgenomen in het gemeentelijke en provinciaal beleid.

De VGO-onderzoeken hebben invloed op het beleid voor veehouderijen, gericht op vermindering van de uitstoot van fijnstof van pluimveebedrijven en een sectoraal onderzoeks- en

innovatieprogramma om de pluimveehouderij emissiearm te maken. Daarnaast zet het Kabinet in op een maatschappelijk innovatieprogramma voor duurzame veehouderij. Gemeenten hebben ondersteuning in de belangenafweging gekregen in de vorm van de 'Handreiking veehouderij en volksgezondheid'.

Geitenhouderijen, pluimveehouderijen en concentraties van varkens- en pluimveehouderijen zijn gezien de lopende VGO-onderzoeken met name relevant ten aanzien van gezondheidseffecten van veehouderijen voor omwonenden. Binnen de gemeente gaat het volgens het vergunningenbestand om 2 geitenhouderijen, 11 pluimveehouderijen en 53 varkenshouderijen.

Naast veehouderij kan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen effecten voor de gezondheid hebben. Dit is binnen het plangebied met name relevant ten aanzien van boomteelt en teelt van vaste planten op open grond. Er zijn binnen de gemeente 34 tuinbouwbedrijven op open grond, waarvan 23 bedrijven met boomkwekerijgewassen en 1 fruitteeltbedrijf. In de gebruiksregels van het bestemmingsplan wordt met betrekking tot spuitvrije zones volgens de huidig gangbare normen een beschermingsregeling opgenomen en is gewaarborgd dat de aanleg van nieuwe boomgaarden niet tot onevenredige afbreuk van het woon- en leefklimaat leidt. Gezien het relatief beperkt aantal situaties waar gewassen dichter dan 50 meter op gevoelige bestemmingen zijn gesitueerd en dat nadelige gezondheidseffecten door meerdere factoren voorkomen kunnen worden tot een afstand van 25-30 meter, wordt in het bestemmingsplan gekozen om te regelen dat de situatie niet kan verslechteren en het aantal blootgestelden niet verder kan toenemen.

Effectscores bodem en water

 criterium	 Trendmatig scenario	 Worstcase scenario
Involed op bodemstructuur en geomorfologische waarden	0/-	-
Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem	0	0
Effect op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken zorgt mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. De effecten zijn het grootst bij het scenario dat de meeste planologische ruimte biedt. Doordat ruimtelijke ontwikkelingen waterneutraal uitgevoerd moeten worden en er beschermingszones zijn ten aanzien van de hydrologisch gevoelige natuur zijn beide scenario's voor effecten op het grond- en oppervlaktewatersysteem als neutraal beoordeeld. Door de mogelijkheden in het bestemmingsplan voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen is het trendmatig scenario voor effecten op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit beoordeeld als licht negatief en in het worstcase scenario als negatief (-).

Effectscores landschap, cultuurhistorie en archeologie

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	-	--

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

In beide scenario's is de invloed van de ontwikkelingsruimte voor met name de agrarische bedrijven op landschap zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie, omdat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn wanneer voldaan wordt aan een breed scala aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen. Het rechtstreeks toestaan van boomteelt en tijdelijke en overige teeltondersteunende voorzieningen binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschap' maakt dat negatieve effecten voor landschappelijke waarden niet helemaal kunnen worden uitgesloten.

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding cultuurhistorische waarden	0/-	-
Beïnvloeding van archeologische waarden	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

De gemeente heeft een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd en een uitgebreide regeling in het bestemmingsplan opgenomen ter bescherming van archeologische en cultuurhistorische waarden. Het erfgoedbeleid is door vertaald in het bestemmingsplan. De archeologische en de cultuurhistorische beleidskaart zijn vertaald in het bestemmingsplan met een beschermingsregeling. De scenario's zijn beoordeeld als neutraal ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de bescherming die in het bestemmingsplan is opgenomen.

Effectscores verkeer

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0/-	-
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven en de andere in het buitengebied aanwezige functies is beperkt, maar kan voor de capaciteit van de lokale wegen tot problemen leiden. Op specifieke bestaande locaties kunnen door plaatselijke schaalvergroting en de toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen op de smalle lokale wegen zonder vrij liggende fietspaden, mogelijke onveilige situaties ontstaan. Uitbreiding en schaalvergroting heeft de afgelopen jaren geresulteerd in een toename van transportbewegingen. De wegenstructuur is echter niet aangepast op deze schaalvergroting.

Zonder maatregelen is het niet zeker dat de wegenstructuur in het buitengebied voldoende capaciteit heeft om een mogelijke toename van (vracht)verkeer veroorzaakt door uitbreiding van veehouderijen in het trendmatig scenario en worstcase scenario te verwerken zonder dat dit leidt tot knelpunten.

Door de toename van aan landbouw gerelateerd verkeer neemt de verkeersveiligheid af. De effecten zijn het grootst bij het worstcase scenario dat de meeste planologische ruimte biedt. Ingeschat is dat er bij het trendmatig scenario en het worstcase scenario sprake is van een toename van vrachtautobewegingen en daarmee een afname van de verkeersveiligheid. De invloed van overige functies en bedrijvigheid met een verkeersgeneratie is vanwege de kleinschaligheid en beperkte ontwikkelingsmogelijkheden als minder zwaar beoordeeld, mede omdat er sprake is van lichtere.

Effectscores klimaatadaptatie en duurzame energie

De gevolgen van wateroverlast, hitte en droogte hebben verschillende effecten op de beheertypen en natuursoorten, maar ook op type ondergrond, gebruik, en biotische en abiotische factoren zoals waterkwaliteit. De transitieopgave van de landbouw en het vergroten van de biodiversiteit zijn verbonden met klimaatverandering. In de gemeente zijn er knelpunten ten aanzien van water zoals verdroging, ondergrondverdichting en zuurstofstress. Met het oog op het voorkomen van natschade op landbouwbedrijven, is het buitengebied momenteel sterk ingericht op het snel afvoeren van water en het laag houden van het grondwaterpeil. Het is zaak water goed vast te houden en vertraagd af te voeren. Bij individuele plannen wordt beoordeeld of het toekomstige grond- en bodemwatersysteem de beoogde functie wel duurzaam kan blijven faciliteren. Bijvoorbeeld geen dorstige gewassen verbouwen in gebieden die gevoelig zijn voor verdroging.

In het bestemmingsplan buitengebied 2023 zijn de enkelbestemmingen 'Water' en 'Water – Natuur' overgenomen. Ook zijn de gebieden voor gereserveerd voor waterberging in 'Waterstaat – Waterberging' en 'Waterstaat – waterkering'. In deze gebieden kunnen geen gebouwen of bouwwerken worden opgericht of werkzaamheden worden verricht zoals ophogen van gronden of wijzigen van de kade, zonder omgevingsvergunning. De gronden in het bestemmingsplan buitengebied 2009 bestemd als "Natte parel" vallen in het bestemmingsplan buitengebied 2023 onder de waarde 'Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant'. Aanvullend is in het bestemmingplan buitengebied de zone 'Primaat water en klimaatadaptatie' uit de gemeentelijke omgevingsvisie (2018) opgenomen. Het bestemmingsplan heeft de principes van de handreiking 'hydrologisch neutraal ontwikkelen' van het waterschap opgenomen, dat ingaat op de rol van water bij een toename van versterking. De uitgangssituatie van het watersysteem mag door de ruimtelijke ingreep niet verslechteren. Daarnaast moeten de kansen om bestaande ongewenste situaties te verbeteren zoveel mogelijk benut worden. Bij een toename van verhard oppervlak groter dan 500 m² moeten compenserende maatregelen genomen worden om versnelde afvoer naar het oppervlaktewatersysteem te voorkomen. Op basis van de gemeentelijke hemelwaterverordening en bijbehorende gebiedsaanwijzing dient in gebieden aangewezen als vacuüm/druk riolering, dat als het hemelwater 100% op eigen terrein geborgen moet worden. Door voornoemde regelingen zijn de effecten ten aanzien van klimaatadaptatie als neutraal beoordeeld.

De gemeente Reusel-De Mierden heeft de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn (Klimaatvisie 2007-2025). Bij de (grootschalige) opwekking van duurzame energie wordt ingezet op de realisatie van windenergie, gemeentelijk hout- en snoeiafval als biomassa en de duurzame verwerking van meststromen in de gemeente. In de gemeente Reusel-De Mierden is een grootschalige windmolenpark gevestigd aan de Laarakkerdijk. Daarnaast is er het voornemen om een windmolenpark te ontwikkelen in Reusel-Zuid. Verder zijn er een flink aantal zonnestroominstallaties en twee mestvergisters aanwezig. Het bestemmingsplan buitengebied 2023 voorziet niet in nieuwe grootschalige ontwikkelingen ten aanzien van opwekking van duurzame energie.

Vervolg van de procedure

Het ontwerp van het bestemmingsplan en het planMER worden ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot inbrengen van zienswijzen. De ingebrachte zienswijzen en adviezen (waaronder advies van de Commissie voor de m.e.r.) worden meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

1 Inleiding

1.1 Herziening van het bestemmingsplan buitengebied

De geldende juridische planologische situatie van het buitengebied van de Brabantse gemeente Reusel-De Mierden dateert uit 2009. In 2013 is dit bestemmingsplan op onderdelen herzien, uitsluitend met betrekking op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderijen. Er zijn in het verleden wel stappen gezet om het bestemmingsplan buitengebied te actualiseren, maar het in 2016 opgestelde ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied 2017” is niet vastgesteld.

Door het vaststellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie in 2018 (gemeente Reusel-De Mierden, 2018) is dat plan niet meer actueel. Daarnaast is inmiddels het provinciaal beleid gewijzigd door de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2019-2021). Ook voor enkele andere belangrijke beleidsthema's, zoals de hergebruiksmogelijkheden van vrijgekomen agrarische bebouwing (VAB-locaties) en de bescherming van landschappelijke waarden, is een beleidsactualisatie noodzakelijk. De gemeente werkt daarom aan de totstandkoming van een nieuw planologisch kader voor het buitengebied.

Op 7 juli 2020 heeft de gemeenteraad de nota van uitgangspunten voor het buitengebied vastgesteld, waarin beleidskeuzes worden gemaakt die later in het bestemmingsplan worden doorvertaald (Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied 2021). Het doel van het nieuwe bestemmingsplan is het bieden van een actueel, eenduidig en uitvoerbaar planologisch-juridisch beleidskader voor het buitengebied van de gemeente. Enerzijds is het gericht op het beheer van bestaande kwaliteiten en functies, anderzijds biedt het binnen randvoorwaarden ook mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen, kwaliteiten en functies.

Voor het realiseren van het gewenste vitaal en bruisend buitengebied van de gemeente, wil de gemeente aan boeren en ondernemers op de juiste plaats ruimte bieden om verder te kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt herontwikkeling van stoppende of reeds gestopte agrarische bedrijven met één of meerdere andere functies vergemakkelijkt. Belangrijke randvoorwaarden hiervoor zijn verbetering van het woon- en leefklimaat en versterking van de omgevingskwaliteit. In het bestemmingsplan wordt gebruik gemaakt van de Crisis- en Herstelwet om op onderdelen alvast te anticiperen op de Omgevingswet, die volgens planning op 1 januari 2024 in werking zal treden.

Van voorontwerp bestemmingsplan buitengebied naar ontwerp bestemmingsplan buitengebied

Op basis van de door de raad vastgestelde Nota van Uitgangspunten (juli 2020) is het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021 opgesteld. Dit voorontwerp bestemmingsplan heeft van maandag 11 januari 2021 tot en met maandag 22 februari 2021 ter inzage gelegen. Een voorontwerp bestemmingsplan heeft geen juridische status, dat krijgt het pas als ontwerp bestemmingsplan.

Naar aanleiding van de ter inzage legging van het voorontwerp bestemmingsplan zijn reacties binnengekomen. Het betreft zogenaamde vooroverlegreacties (reacties van instanties zoals de provincie, het waterschap en de GGD) en een groot aantal inspraakreacties van of namens inwoners en ondernemers. De binnengekomen inspraakreacties betreffen veel locatie-specifieke reacties, mede naar aanleiding van de door de gemeente verstuurd brieven in het kader van de planologische inventarisatie en hieruit voortvloeiende gesprekken. Deze reacties worden beantwoord in de inspraaknota. In enkele inspraakreacties wordt verzocht om een beleidsmatige aanpassing van het voorontwerp bestemmingsplan. Het is wenselijk hier de gemeenteraad over te consulteren. Daarom is een Addendum op de Nota van Uitgangspunten opgesteld. Hierin is een aantal te maken beleidsmatige keuzen benoemd voor de verwerking van die reacties.

De voorstellen met betrekking tot de beleidsmatige wijzigingen zijn beperkt van aard ten opzichte van de Nota van Uitgangspunten en de beleidskaders die een belangrijke basis vormen voor het nieuwe bestemmingsplan, zoals de gemeentelijke Omgevingsvisie en de provinciale (interim) omgevingsverordening. De inspraakreacties en vooroverlegreacties geven geen aanleiding tot sterk afwijkende beleidsmatige keuzen.

Het college en de gemeenteraad hebben in het najaar van 2021 ingestemd met de beleidsmatige keuzen zoals verwoord in het addendum (opgenomen als Bijlage 1). Samen met het voorontwerp bestemmingsplan en de inspraaknota wordt dit addendum als bouwsteen gebruikt voor de aanpassing van het voorontwerp bestemmingsplan tot het ontwerp bestemmingsplan.

1.2 Milieueffectrapport met focus op milieugevolgen veehouderij

Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is kaderstellend voor later te nemen m.e.r.-plichtige- of m.e.r.-beoordeling plichtige besluiten (Besluit m.e.r. lijst C en D). Bijvoorbeeld besluiten over omgevingsvergunningen van veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempelwaarde. Ook kan er sprake zijn van een m.e.r.-plicht als zou blijken dat er een zogenaamde Passende beoordeling moet worden opgesteld. Dat is een nader onderzoek dat wordt voorgeschreven in Europese richtlijnen en de Wet natuurbescherming, als uit een eerste toets (voortoets) blijkt dat het benutten van de planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kan leiden tot significant negatieve effecten op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is, bestaat de wettelijke verplichting om een milieueffectrapport (MER) op te stellen en hierbij de m.e.r.-procedure (m.e.r.) te doorlopen.

Een MER brengt de milieugevolgen van het plan in beeld waardoor deze kunnen worden meegenomen in de voorbereiding en vaststelling van plannen en besluiten. Hierbij ligt de focus op de mogelijke milieueffecten die samenhangen met de planologische ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij (inclusief de mogelijkheden voor om te schakelen naar andere functies) en het voorkomen van mogelijke negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden. Het gaat bij de mogelijke effecten op Natura2000-gebieden om mogelijke toename van de stikstofbelasting op deze gebieden of andere nadelige effecten zoals verdroging en verstoring. Daarnaast zal er worden ingegaan op de relatie tussen het bestemmingsplan en de opgaven met betrekking tot de energietransitie en klimaatadaptatie.

Naast veehouderij zijn in het bestemmingsplan Buitengebied 2023 geen andere activiteiten voorzien, die kunnen leiden tot een m.e.r.-(beoordelings)plicht. Wel zal het MER inzicht moeten geven in de belangrijkste milieueffecten die kunnen ontstaan bij het gebruik maken van de geboden planologische ontwikkelruimte uit het bestemmingsplan zoals functieverandering van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) naar niet-agrarische functies en mogelijk uitbreidingen van niet-agrarische bedrijven, recreatieve voorzieningen en teelt ondersteunende voorzieningen. Maar alleen voor zover dit gepaard kan gaan met belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Daarnaast worden ook de milieugevolgen van de ontwikkeling van overige agrarische bedrijven beoordeeld.

De richtinggevende uitspraken in de Nota van uitgangspunten vormen ook de basis voor de m.e.r. Er is een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld, als eerste stap in de m.e.r.-procedure.

1.3 Actualiteit van de uitgangsgegevens

De focus van dit MER ligt bij de veehouderij. Het milieuonderzoek is gebaseerd op vergunningengegevens uit een bewerkte versie van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) en de actualiteit dateert van 1 juni 2022. De vergunningengegevens uit BVB zijn door de gemeente Reusel-De Mierden in april en mei 2022 op wijzigingen gecontroleerd. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd en vervolgens zijn nog enkele correcties uitgevoerd op basis van de viewer van 'IGO-veehouderijen' en 'Ruimtelijke plannen'. Feitelijk gestopte veehouderijen of veehouderijen die aan het afbouwen zijn, moeten volledig meegenomen worden in het milieuonderzoek zolang de vergunning nog niet is gewijzigd of ingetrokken is, of de bestemming nog niet is gewijzigd. Alleen als milieutoestemming (vergunning of melding) is ingetrokken of als de veehouderij-bestemming is gewijzigd naar een niet-veehouderij bestemming kan een veehouderij-locatie buiten beschouwing worden gelaten in het milieuonderzoek. In de tussentijd zijn er enkele vergunningen verleend en meldingen geaccepteerd voor veehouderijen die uitbreiden, wijzigen of stoppen. En bestemmingsplanwijzigingen vastgesteld voor met name gestopte veehouderijen. Er zijn geen grootschalige ontwikkelingen geweest waarbij een 'veehouderij-gerelateerd' knelpunt is opgelost of juist is ontstaan. De milieueffecten van de veehouderijsector in het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden zijn op gebiedsniveau niet wezenlijk veranderd door wijzigingen van individuele veehouderijen na juni 2022.

Voor de referentiesituatie in dit MER wordt de vergunde situatie van juni 2022 gecorrigeerd voor veebezetting op basis van CBS-gegevens. Vervolgens wordt als autonome ontwikkeling ook nog een correctie toegepast op basis van de provinciale stal-eisen (het emissiearm maken van verouderde stallen voor 2028). Zie hiervoor de uitleg in paragraaf 4.3. De gehanteerde veehouderij-gegevens zijn hierdoor ook representatief voor het jaar 2023; het jaar van vaststelling van het bestemmingsplan. De algemene trend is dat het aantal veehouderijen en de emissies vanuit stallen afnemen, waardoor aangenomen kan worden dat er geen sprake is van een onderschatting.

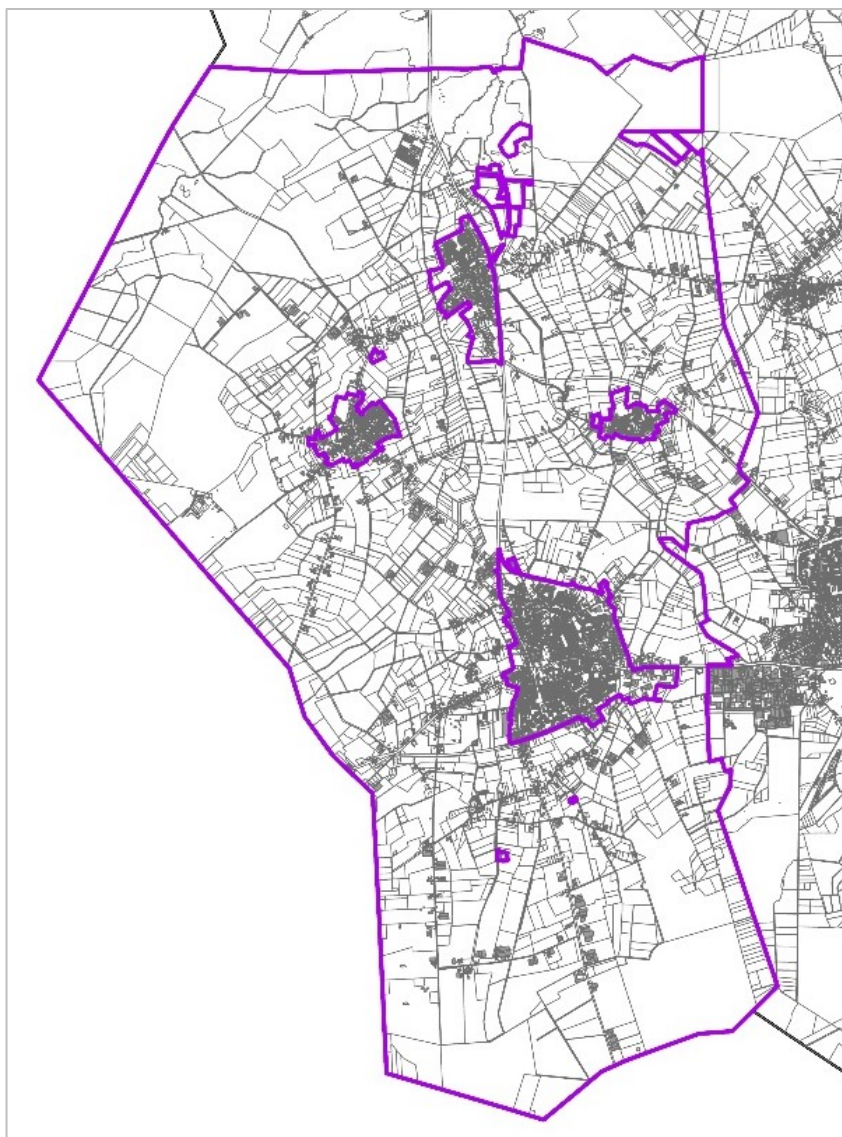
Het MER moet de relevante milieueffecten voldoende beschrijven. Een MER wordt niet door tijdsverloop als verouderd bestempeld, maar moet inhoudelijk houdbaar zijn: actueel, adequaat en niet gevoelig voor omstandigheden. Het doel van het MER is te zorgen dat milieuoverwegingen worden meegenomen in de besluitvorming over plannen die belangrijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben. Het bestuursorgaan wordt door de informatie van het MER in staat gesteld om de milieubelangen af te wegen tegen de overige belangen die met de besluitvorming gemoeid zijn.

1.4 Begrenzing plangebied

In het MER wordt onderscheid gemaakt in het plangebied en in het studiegebied.

Plangebied

Het plangebied bestaat uit het buitengebied van Reusel-De Mierden en wordt begrensd door de gemeentegrens van Reusel-De Mierden. De woonkernen en bedrijventerreinen zijn uitgezonderd. Voor enkele specifieke locaties zijn afzonderlijke ruimtelijke plannen in procedure of reeds vastgesteld. Ter voorkoming van doorkruising van procedures behoren deze locaties ook niet tot het plangebied. Daarnaast bevatten enkele recent vastgestelde plannen een dermate gedetailleerde regeling, die deels ook betrekking heeft op gronden binnen het stedelijk gebied, dat deze plannen ook geen onderdeel uitmaken van dit bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is nader toegelicht welke locaties en bestemmingsplannen dit betreft.

Figuur 1: Plangebied ontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021, gemeente Reusel-De Mierden

Figuur 2: Topografische kaart gemeente Reusel – De Mierden (bron: Omgevingsvisie gemeente Reusel – De Mierden 2018)

Studiegebied

De effecten van de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan het plangebied. Bij de beschrijving van de mogelijke effecten voor een aantal milieuthema's zal sprake zijn van een groter beïnvloedingsgebied dan het plangebied voor het bestemmingsplan, omdat er ook sprake kan zijn van mogelijke effecten buiten het plangebied.

Bijvoorbeeld de stikstofbelasting op natuurgebieden in de wijde omgeving van het plangebied ten gevolge van emissies uit stallen van veehouderijen, ook in België. Of bijvoorbeeld de bijdrage van veehouderijen in de gemeente Bladel aan de verhoogde achtergrondbelasting geur in het oosten van de gemeente Reusel-De Mierden.

De omvang van studiegebied verschilt daarom per milieuthema en is gelijk aan óf ruimer dan het plangebied.

1.5 Leeswijzer

Het MER is opgebouwd uit twee documenten: 1. Rapport en 2. Bijlagen.

In de bijlagen zijn onder andere kaarten, gegevens van berekeningen, gegevens over veehouderijen en een overzicht van wet- en regelgeving en een verklarende woordenlijst opgenomen.

Voor een aantal verrichte onderzoeken wordt verwezen naar bijlagen die zijn opgenomen in het bestemmingsplan

2 Beleidskaders

In deze paragraaf staan de meest relevante beleidskaders genoemd. Deze zijn kaderstellend voor het bestemmingsplan buitengebied en het MER. Ieder beleidskader wordt in de navolgende paragrafen apart besproken. De beleidskaders vormen de basis voor de beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan (hoofdstuk 3).

2.1 Provinciale beleidskaders

2.1.1 Ontwikkeling van provinciaal beleid in de periode 2005 - 2019

Reconstructieplannen 2005

In april 2005 hebben Provinciale Staten zeven reconstructieplannen vastgesteld, waaronder het gebied Beerze Reusel waartoe de gemeente Reusel- De Mierden behoort. De reconstructieplannen zijn opgesteld onder de Reconstructiewet concentratiegebieden (2002) met als doel de ruimtelijke structuur van concentratiegebieden van de veehouderij opnieuw in te richten om een goed woon-, werk- en leefklimaat mogelijk te maken. Het buitengebied is in het Reconstructieplan verdeeld in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden. Het beleid voor de intensieve veehouderij zoals dat in de reconstructieplannen is vastgesteld is deels overgenomen in de provinciale Verordening Ruimte en op een aantal onderdelen aangescherpt, mede naar aanleiding van de behandeling van het Burgerinitiatief over de negatieve gevolgen en schaalvergroting in de intensieve veehouderij. De Reconstructiewet concentratiegebieden is op 1 juli 2014 vervallen.

Verordening ruimte Noord-Brabant 2010-2017

De Verordening ruimte is voor het eerst in april 2010 vastgesteld. Sinds 2010 zijn er verordeningen vastgesteld in 2011, 2012 en 2014. De in maart 2014 vastgestelde verordening verschilde wezenlijk van de voorgaande versies, waarbij de naam wijzigde naar Verordening ruimte 2014. In juli 2015 is de Verordening ruimte 2014 geheel opnieuw vastgesteld in een geconsolideerde versie. Bij de laatste wijziging van de regels in juli 2017 is de naam gewijzigd in Verordening ruimte Noord-Brabant. De Verordening ruimte Noord-Brabant stelt waar men bij ontwikkelingen in Brabant rekening mee moet houden en wat wel en niet mogelijk is. Deze verordening is in 2019 vervallen.

Met de herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte, is het onderscheid tussen verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden komen te vervallen. Landbouwontwikkelingsgebieden hebben vanuit de provinciale optiek geen functie meer. De functie van extensiveringsgebied is wel behouden. Daarvoor is een aparte aanduiding opgenomen: "Beperkingen veehouderij". Daarnaast is het provinciale beleid in de Verordening Ruimte gebaseerd op het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming. Dit uitgangspunt geldt voor alle veehouderijen, dus niet alleen voor de intensieve veehouderijen. Om de gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij te ondersteunen, worden voorwaarden gesteld aan ontwikkelingen van veehouderijen.

De criteria voor de stappen in verduurzaming zijn ingevuld met een maatlat, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De basis voor die systematiek wordt gelegd door de huidige omvang van alle veehouderijen vast te leggen, zowel qua omvang van het bouwperceel als omvang van de oppervlakte van gebouwen. Voor veehouderijen is in de verordening het volgende systeem uitgewerkt:

- *Hoofregel:* de bebouwing wordt op de muur begrensd, er wordt geen uitbreiding toegelaten van bestaande bouwvlakken en er is geen omschakeling of VAB-vestiging van veehouderijen mogelijk. Dit betekent dat iedere ontwikkeling van veehouderijen - ook binnen toegekende bouwvlakken - wordt stil gelegd.
- *Uitzondering:* aan alle veehouderijen buiten het gebied Beperking veehouderij kan ontwikkelingsruimte geboden worden (uitbreiding bebouwing binnen het vigerende bouwblok, uitbreiding bouwvlakken tot maximaal 1,5 hectare en omschakeling naar een veehouderij tot ten hoogste 1,5 hectare), mits dit bijdraagt aan de ontwikkeling van een zorgvuldige veehouderij. Hieraan zijn diverse voorwaarden verbonden, zoals een zorgvuldige dialoog en normen voor geur en fijn stof op gebiedsniveau. Grondgebonden veehouderijen die gelegen zijn in de zone “Beperkingen veehouderij” (= de voormalige extensiveringsgebieden) kunnen uitbreiden tot een bouwblok van maximaal 1,5 hectare.

De provincie Noord-Brabant wil een betere spreiding van de veestapel en tegelijkertijd leegstand van stallen voorkomen. Om dit te realiseren is in de gewijzigde Verordening ruimte van 2017 de zogenaamde ‘staldering’ in het leven geroepen. De stalderingsregels werken rechtstreeks door in gemeentelijke bestemmingsplannen. Door deelname aan de stalderingsregeling kunnen stallen ten behoeve van de hokdierhouderij worden uitgebreid. Aan de andere kant ontvangen stoppende hokdierhouderijen een vergoeding voor het slopen van (oude) stallen. Staldering betekent dat voor de bouw van een nieuw dierenverblijf 120% van de toename aan oppervlakte dierenverblijf elders gesaneerd moet worden door sloop of herbesteding. In geval van herbesteding is dit percentage 200%. Dit geldt voor al het vee dat in gebouwen wordt gehouden, met uitzondering van de melkveehouderij. Er zijn zes deelregio’s in Midden en Oost-Brabant benoemd. De gemeente Reusel-De Mierden is in een regio ingedeeld samen met de gemeenten Oirschot, Bladel, Eersel en Bergeijk.

Figuur 3: De zes deelregio's waar staldering van toepassing is (bron: provincie Noord-Brabant, 2017)

Verordening natuurbescherming Noord-Brabant 2019

De Verordening natuurbescherming Noord-Brabant is opgegaan in de Interim Omgevingsverordening en hierin staan de regels voor natuurbescherming in Brabant. Zowel voor Natura 2000-gebieden als in het wild levende dieren en bossen of andere houtopstanden. In de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant zijn regels opgenomen voor vermindering van stikstofuitstoot op de Natura 2000-gebieden. De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit het landelijke Besluit emissiearme huisvesting.

2.1.2 Omgevingsvisie Noord-Brabant 2018

De 'Structuurvisie 2010 – partiële herziening 2014' is vervangen door de Omgevingsvisie Noord-Brabant, vastgesteld op 14 december 2018. De omgevingsvisie beschrijft de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren, de strategische doelen voor de langere termijn en op welke manieren de provincie wil samenwerken aan omgevingsvraagstukken. Rode draad in de visie is om de kwaliteit van de Brabantse leefomgeving te behouden, te versterken en door te geven aan volgende generaties. De visie benoemt ambities over hoe Brabant er in 2050 uit moet zien. En stelt mobiliserende tussendoelen voor 2030. Deze doelen zijn zelfbindend voor de provincie. De Brabantse Omgevingsvisie is door een intensief proces met provinciale staten, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers tot stand gekomen. De keuzes uit de omgevingsvisie worden vastgelegd in de Omgevingsverordening in de vorm van omgevingswaarden, algemene regels en instructieregels.

In de omgevingsvisie wordt de landbouw, als grootste landgebruiker, gezien als een belangrijke economische factor, maar met nog te veel negatieve impact op de kwaliteit van de leefomgeving en biodiversiteit. Daarom wordt er voor de landbouw gestreefd naar een duurzame en circulaire landbouw. Hiervoor moeten emissies vanuit de veehouderij worden teruggedrongen, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden gereduceerd en vormen van landbouw worden gecombineerd met energieopwekking. Agrarische activiteiten die een bijdrage leveren aan meer biodiversiteit met specifieke aandacht voor agrarisch natuurbeheer of meer natuurinclusieve vormen van landbouw zullen worden gestimuleerd.

2.1.3 Interim Omgevingsverordening (geconsolideerd 1 oktober 2022)

Provinciale Staten hebben op 25 oktober 2019 de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: IOV) vastgesteld. De IOV betreft een samenvoeging van verschillende regelingen op provinciaal niveau met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat de regels betrekking hebben op milieu, natuur, ruimtelijke ordening, water, bodem en wegen. De IOV is daarbij een eerste stap op weg naar een definitieve omgevingsverordening, die op grond van de Omgevingswet wordt vastgesteld en die verplicht is voor provincies. De IOV is beleidsneutraal van karakter. Dat betekent dat er geen nieuwe beleidswijzigingen zijn doorgevoerd, behalve als deze voortvloeien uit vastgesteld beleid zoals de omgevingsvisie.

De beleidsneutrale omzetting betekent overigens niet dat er in het geheel geen wijzigingen ten opzichte van de huidige verordeningen zijn verwerkt. Belangrijke uitgangspunten vanuit de Omgevingsvisie zijn verwerkt. De nieuwe manier van werken met diep, rond en breed kijken is opgenomen en er wordt vaker een koppeling gelegd met omgevingskwaliteit door bijvoorbeeld sanering van leegstaand vastgoed elders. De nadruk op omgevingskwaliteit komt ook tot uitdrukking bij de kwalitatieve benadering voor hergebruik van leegstaand vastgoed in het landelijk gebied en duurzame verstedelijking. De IOV wil goede initiatieven ondersteunen. Daarvoor sluit de IOV aan bij de nieuwe manier van werken uit de Brabantse omgevingsvisie en worden meer mogelijkheden geboden voor maatwerk. Hiervoor zijn in de IOV in plaats van middelvoorschriften doelvoorschriften opgenomen en wordt uitgegaan van een 'ja, mits - benadering'. Ruimtelijke ontwikkelingen worden toegestaan, mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt.

Belangrijk voor het beleid in het buitengebied is de zonering van het gemengd landelijk gebied, de groenblauwe mantel en het Natuurnetwerk Brabant (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Aan deze zonering zijn de ontwikkelingsmogelijkheden gekoppeld voor de agrarische en niet agrarische functies.

Zonering, Groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel vormt het gebied tussen het kerngebied groenblauw (het NNB) en het gemengd landelijk gebied. De mantel beschermt het kerngebied groenblauw en zorgt voor verbinding met het omliggende gebied. De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit grondgebonden agrarisch gebied, met belangrijke nevenfuncties voor natuur, water en (niet-bezoekersintensieve) recreatie. Door in de groenblauwe mantel in te zetten op het behoud en ontwikkeling van natuur en water (beheer) wordt bijgedragen aan de bescherming van de waarden in het aanliggende kerngebied groenblauw.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied: de 'ja-mits benadering'. De waarden in de groenblauwe mantel zijn vaak gekoppeld aan het bodem- watersysteem (zoals de aanwezigheid van kwel), aan landschapselementen (zoals houtwallen en heggen), en de aanwezigheid van bijzondere planten en dieren. Het beleid is er ook op gericht dat de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap toeneemt.

Zonering, Gemengd landelijk gebied

Het agrarisch gebied betreft de agrarische gronden, gelegen buiten de groenblauwe structuur. Het gebied biedt een multifunctionele gebruiksruiimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies. Land- en tuinbouw zijn daarbij de grootste ruimtegebruikers. In het gebied worden de agrarische functies in samenhang met de andere functies uitgeoefend. Voor wat betreft het agrarisch gebied vraagt de provincie aan gemeenten om aan te geven welke ontwikkelingsmogelijkheden er zijn voor een gevarieerde plattelandseconomie. Functies die niet passen bij het gewenste ontwikkelingsperspectief moeten in het bestemmingsplan worden uitgesloten.

Veehouderij beleid

In de IOV zijn afzonderlijke regels opgenomen voor de ontwikkeling van veehouderij bedrijven. Deze regels zijn tevens opgenomen in een rechtstreeks werkende regel, zodat deze bij iedere nieuwe aanvraag voor een omgevingsvergunning betrokken moeten worden, ook als het geldende bestemmingsplan nog niet op deze regels uit de Verordening is aangepast. De beleidsregels voor de veehouderij komen voort uit de eerder vastgestelde denklijn 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd' (maart 2013). Er is daarbij besloten dat er alleen nog ontwikkelruimte wordt geboden aan veehouderijen, als daarmee de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Gedeputeerde Staten hebben nadere regels opgesteld over de inzet van maatregelen die bijdragen aan de ontwikkeling naar zorgvuldige veehouderij. Deze nadere regels staan inmiddels bekend als de Nadere regels Zorgvuldige Veehouderij (nu geldend versie 2.2 vastgesteld door GS op 1 augustus 2022).

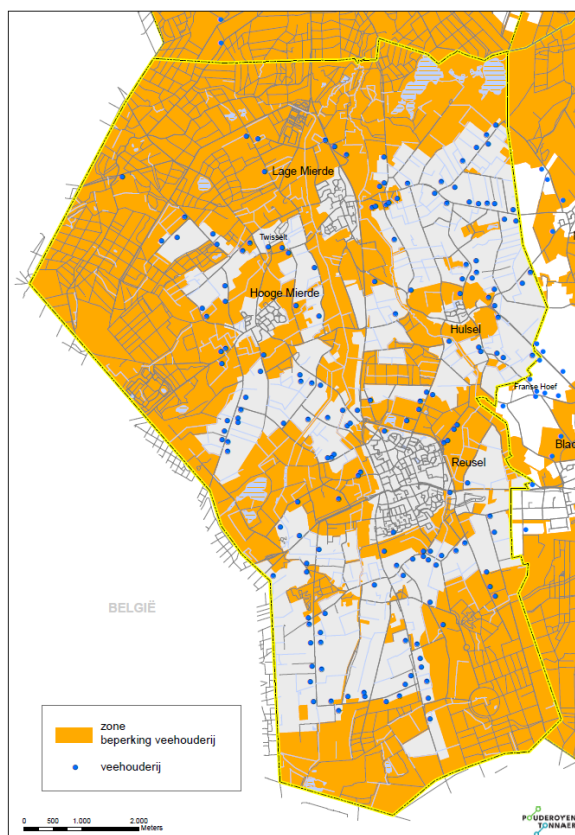
Hoofregel is dat het bouwperceel van veehouderijbedrijven niet groter mag groeien dan 1,5 ha. Bovendien is het gebruik van etage stallen verboden, behoudens in geval van legkippen. Daarnaast worden randvoorwaarden gesteld aan de toename van de bestaande bebouwingsoppervlakte van dierenverblijven (ook binnen het agrarisch bouwperceel) of het in gebruik nemen van bebouwing die eerder niet voor de veehouderij in gebruik was. Er wordt in de IOV niet langer een onderscheid gemaakt tussen categorieën dieren die tot de intensieve of niet-intensieve veehouderij worden gerekend. Een dierenverblijf betreft een gebouw van het houden van landbouwhuisdieren, inclusief de daarbij behorende voorzieningen. In de IOV zijn onder meer ook normen voor geur opgenomen op gebiedsniveau. Deze normen geven invulling aan de grenzen die vanuit gebiedsniveau aan individuele ontwikkelruimte gesteld worden

Concreet betreft het navolgende randvoorwaarden waaraan voldaan moet worden bij ontwikkelingen die voorzien in een uitbreiding, vestiging of omschakeling naar een veehouderij:

- 1) Er moet worden geborgd dat ter plaatse alleen een veehouderij is toegestaan, waar maatregelen worden getroffen en in stand gehouden die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij: 'Een zorgvuldige veehouderij is in de IOV gedefinieerd als 'een veehouderij, die door het treffen van maatregelen, onder andere gericht op landschap, het verder sluiten van kringlopen op lokaal niveau, emissiebeperking en gezondheid voor mens en dier, ruimtelijk en maatschappelijk optimaal is ingepast in zijn omgeving'. Hiervoor moet een veehouderij ten minste 7,25 punten behalen overeenkomstig de bij de nadere regels horende BZV, waarbij geldt dat ten minste 0,2 punten behaald moet worden via de pijler Certificaten en minimaal 0,6 punten via de pijler Inrichting & Omgeving. De score van een ruimtelijke ontwikkeling van een veehouderij wordt in de BZV deels bepaald aan de hand van al bestaande certificaten (met name gericht op managementmaatregelen voor de thema's dierenwelzijn, diergezondheid en in beperkte mate fosfaatefficiëntie). Omdat de huidige beschikbare certificaten slechts beperkt betrekking hebben op de fysieke inrichting van een bedrijf in relatie tot omgevingsfactoren en de risico's voor volksgezondheid is dit apart in beeld gebracht in de BZV via acht maatlaten: gezondheid, geuremissie, geurimpact, emissie & impact fijn stof en endotoxinen, ammoniak, mineralen kringlopen, verbinding en biodiversiteit.
- 2) De ontwikkeling moet vanuit een goede leefomgeving en gelet op de algemene zorgplicht voor omgevingskwaliteit inpasbaar zijn in de omgeving.

- 3) De kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in het buitengebied moet niet meer dan 20% bedragen, tenzij er - als blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voorgenomen percentages - maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage compenseert. De geurnorm is opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af.
- 4) De toelichting op een bestemmingsplan moet een verantwoording bevatten over dat er een zorgvuldige dialoog is. Deze dialoog is er specifiek op gericht om in een vroegtijdig stadium (nog voordat het concrete plan vastligt) kennis te nemen van eventuele bezwaren, wensen en belangen van omwonenden zodat die bij de uitwerking kunnen worden betrokken. Het gaat er om dat inzicht bestaat in de wensen van de omgeving in relatie tot de mogelijkheden die de ondernemer heeft. De gemeente beslist of de dialoog op een (voldoende) zorgvuldige wijze is gevoerd.

Voor gebieden rondom kernen en natuur gelden naast bovenstaande nog extra beperkingen. Hiervoor is de aanduiding 'Beperkingen veehouderij' opgenomen in de IOV. De begrenzing van deze aanduiding komt overeen met de voormalige begrenzing 'extensiveringsgebied' uit het voormalige reconstructieplan.

Figuur 4: Zone beperking veehouderij (Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant

Binnen deze aanduiding is iedere uitbreiding van bestaande bebouwing en voorzieningen (peildatum 21 september 2013) van veehouderijen niet toegestaan, tenzij sprake is van een 'grondgebonden veehouderij'. Voor hokdierhouderijen (= een veehouderij met uitzondering van nertsenhouderij, melkrundveehouderij en schapenhouderij) gelden conform de IOV aanvullende stalderingseisen. Staldering betekent dat een ondernemer die een dierenverblijf wil oprichten danwel uitbreiden of die een bestaand gebouw als dierenverblijf in gebruik wil nemen binnen het bestaand bouwperceel, bewijs moet overleggen dat er elders 120% bestaand dierenverblijf is gesaneerd bij sloop respectievelijk 200% bij herbestemming. De regeling geldt in alle gevallen waarbij de oppervlakte dierenverblijf van de hokdierhouderij toeneemt, dus ook als een bestaande stal wordt vergroot qua oppervlakte of met een aanbouw. Omdat er voor nertsenhouderijen ook landelijke maatregelen gelden die de omvang sturen, geldt de stalderingsregeling niet voor nertsen. Daarnaast geldt vanwege het voorzorgsprincipe dat de ontwikkeling van geitenhouderijen (tijdelijk) wordt tegengegaan, vanwege mogelijk nadelige effecten op de gezondheid van mensen.

Op een bouwperceel voor een veehouderij is uitsluitend mestbewerking mogelijk van ter plaatse geproduceerde mest. De bewerking van ter plaatse geproduceerde mest maakt deel uit van de agrarische bedrijfsvoering. Mestbewerking van niet ter plaatse geproduceerde mest (of mestbewerking voor derden) moet plaats vinden op een daartoe geschikt middelzwaar tot zwaar bedrijventerrein.

Natuurnetwerk Brabant

Voor het NNB geldt op basis van het rijksbeleid de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Voor bestaande niet-natuurfuncties in het NNB geldt dat de bestaande bebouwing en planologische gebruiksactiviteit zijn toegestaan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen geldt een "nee, tenzij" regime. In het gebied mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die significant negatieve effecten hebben op het gebied. Een nieuw bestemmingsplan gelegen in het NNB moet regels stellen ter bescherming van de ecologische waarden en kenmerken van het gebied. De ecologische waarden en kenmerken van het gebied betreffen de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het provinciaal natuurbeheerplan. In de IOV zijn diverse ecologische verbindingzones als zoekgebied opgenomen en voorzien van een beschermingsregeling die gemeenten in hun bestemmingsplan moeten overnemen. Voor deze ecologische verbindingzones geldt een beperkt beschermingsregime. Agrarische gebieden rondom kwetsbare natuurgebieden zijn ter bescherming van de waterhuishouding van de NNB aangeduid als attentiezone waterhuishouding (voorheen beschermingszone attentiegebieden NNB). Voor bodemingrepen die een negatief effect kunnen hebben op de (grond)waterstand van het nabijgelegen natuurgebied is een omgevingsvergunning vereist.

Waterhuishouding

In de IOV zijn zogenaamde wateraanduidingen opgenomen voor gebieden waar geen ontwikkelingen plaats mogen vinden die tot risico's kunnen leiden voor de grondwaterkwaliteit of die ten kosten kunnen gaan van het waterbergend vermogen. Dit betreft voor de gemeente de waterbergingsgebieden en zoekgebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De gronden aangeduid als waterbergingsgebied dienen mede tot behoud van het waterbergend vermogen van dat gebied. Er gelden beperkingen voor de oprichting van gebouwen, omdat deze

gronden nodig zijn om wateroverlast tegen te gaan. Gronden aangeduid met reserveringsgebied waterberging betreffen slechts zoekgebieden. Hier is bij eventuele ontwikkelingsverzoeken nog een nadere afweging mogelijk.

Daarnaast zijn in de IOV tevens zoekgebieden voor behoud en herstel van watersystemen opgenomen. Dit betreft gebieden waarbinnen gestreefd wordt naar behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurlijk watersysteem (beken en kreken) en de daaraan gekoppelde natuur- en landschapswaarden. Deze doelstelling geldt als randvoorwaarde voor ontwikkelingen binnen deze gebieden. In deze gebieden gelden ruimtelijke beperkingen aan activiteiten die het realiseren van watersysteemherstel belemmeren of onnodig kostbaar maken. Het zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen binnen de gemeente overlapt deels met de gebieden die in de IOV zijn aangewezen als zoekgebied voor ecologische verbindingzone.

Cultuurhistorie / aardkundig waardevolle gebieden

In de IOV heeft de provincie gebieden aangeduid met cultuurhistorische en aardkundige waarden. Voor deze gebieden geldt dat er geen ontwikkelingen mogen plaats vinden die de waarden en kenmerken van het gebied aantasten.

Omgevingskwaliteit

In de regels van de IOV worden de algemene regels ten aanzien van het bevorderen van de omgevingskwaliteit gegeven. In het algemeen houdt omgevingskwaliteit in dat gebruikers van een gebied rekening houden met het karakter, de grootte en de functie ervan. Voor de bevordering van de omgevingskwaliteit is in de IOV de 'zorgplicht' opgenomen. Een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling moet bijdragen aan behoud en ontwikkeling van de omgevingskwaliteit.

Naast de zorgplicht is in de IOV tevens het beleidsvoornemen opgenomen met betrekking tot 'kwaliteitsverbetering van het landschap'. De vereiste kwaliteitsverbetering koppelt ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied aan een concrete tegenprestatie gericht op een verbetering van de kwaliteit van het landschap. Dit kan onder andere door landschapselementen aan te leggen.

Niet-agrarische ontwikkelingen

In de IOV zijn tevens specifieke regels opgenomen met betrekking tot een aantal niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied, bijvoorbeeld functiewijziging naar recreatie en ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven. De regels zijn erop gericht om een kader te geven voor de aard en omvang van de ontwikkelingen, waarbinnen de gemeente haar eigen ruimtelijke afweging kan maken. Algemeen uitgangspunt is dat gebruik moet worden gemaakt van bestaande bebouwing en de mogelijkheden uit het geldende bestemmingsplan. Daarnaast moet overtollige bebouwing worden gesloopt en moet onderbouwd worden dat de voorgenomen ontwikkeling ook op de lange termijn past binnen de beoogde ontwikkeling van het gebied, gelet op de aard, situering en omvang van het voornemen.

In beginsel zijn in het buitengebied alleen bestaande woningen toegestaan. Toevoeging van woningen is uitsluitend mogelijk in het kader van woningsplitsing, mits dit plaats vindt ten behoeve van een cultuurhistorisch waardevol pand. Daarnaast kan realisering van een nieuwe woning worden toegestaan in het kader van 'rood voor groen' middels de maatwerkregeling met als doel

verbetering van de omgevingskwaliteit. Rood voor groen betekent dat een ontwikkeling plaatsvindt vanuit de wens om een 'groen' doel te realiseren. Groen vanuit een brede betekenis, zoals de sloop van leegstaande gebouwen, de aanleg van natuur of landschapselementen, behoud van cultuurhistorisch waardevol landschap en gebouwen of de aanleg van extensieve recreatieve voorzieningen. Om het groene doel te realiseren, wordt de ontwikkeling van een rode functie ingezet. Met de opbrengst van die rode ontwikkeling in het Landelijk gebied (bijvoorbeeld de bouw van een woning of de ontwikkeling van een recreatieve of niet-agrarische functie), wordt dan het groene doel gerealiseerd. Voorheen waren hiervoor meerdere regelingen waaronder een individuele ruimte-voor-ruimte regeling voor varkens- en kippenhouderijen en een landgoederenregeling. Sinds april 2022 is dit een maatwerkregeling geworden (artikel 3.78 IOV). Deze nieuwe regeling biedt meer mogelijkheden voor ontwikkelingen in het landelijk gebied, zolang deze als doel hebben de omgevingskwaliteit te versterken. Vanuit omgevingskwaliteit is de voorwaarde gesteld dat het oprichten van een woning alleen op een aanvaardbare locatie mogelijk is. Verspreid liggende bebouwing in het landelijk gebied is niet wenselijk. De ontwikkeling van een woning biedt dus de mogelijkheid voor de bouw van een incidentele woning of als dat passend is in de omgeving enkele woningen op aanvaardbare plekken in het buitengebied. Deze regeling is niet bedoeld om grotere clusters van woningen te ontwikkelen of een stedelijke ontwikkeling.

2.1.4 Omgevingsverordening Noord-Brabant (ontwerp 2021)

Op 23 maart 2021 hebben Provinciale Staten de nieuwe Omgevingsverordening Noord-Brabant vastgesteld. De verordening treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking, volgens planning per 1 januari 2024. Vanuit de Omgevingswet moet de provincie naast de omgevingsvisie ook een omgevingsverordening vaststellen voor haar grondgebied. In deze verordening staan alle provinciale regels over de fysieke leefomgeving bij elkaar. In de Omgevingsverordening staan rechtstreeks werkende regels voor burgers en bedrijven en instructieregels voor gemeente en waterschap. De huidige regels in de Interim omgevingsverordening zijn gehanteerd als uitgangspunt.

De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen zijn:

- Vanwege het vervallen van de Wet bodembescherming zijn nieuwe voorbeschermingsregels opgenomen om verontreiniging van het grondwater te voorkomen.
- De aanwijzing van voor verzuring gevoelige kwetsbare gebieden (Wav-kaarten) komt te vervallen.
- De rechtstreeks werkende regels voor de ontwikkeling van veehouderij en mestbewerking worden vervangen door voorbeschermingsregels.
- Er is een attentiezone geluid opgenomen langs provinciale wegen waarbinnen aandacht wordt gevraagd voor het oprichten van geluidgevoelige bebouwing.

Wijzigingen door nieuwe inzichten

- Er zijn regels opgenomen voor een maximale boordiepte voor bodemenergiesystemen.
- Er zijn regels opgenomen voor grondverzet in grondwaterbeschermingszones, inclusief de toepassing van PFAS-houdende grond.
- De regels voor het kappen van houtopstanden zijn aangepast aan de Brabantse Bossenstrategie.

- Omgevingskwaliteit heeft een centrale plek gekregen bij de instructieregels voor het omgevingsplan aan gemeenten. Er zijn regelingen voor maatwerk opgenomen ter versterking van omgevingskwaliteit.
- De mogelijkheden voor collectieve woonvormen in het buitengebied zijn verruimd.
- Er zijn wijzigingen doorgevoerd in de werkingsgebieden die aangeven waar welke regels gelden. Naast actualisaties zijn er ook gebieden vervallen of samengevoegd.

2.1.5 Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027

Het Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027 (RWP) is in werking sinds 20 december 2021. In deze structuurvisie staat hoe de provincie Noord-Brabant de komende jaren gaat werken aan voldoende water, schoon water, veilig water, vitale bodem en klimaatadaptatie. Het RWP is een wettelijk verplicht programma is dat voortvloeit uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR).

2.2 Regionale beleidskaders

2.2.1 Regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie De Kempen

De gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden vormen samen een toeristische eenheid in De Kempen. De toeristische infrastructuur in het gebied is van hoog kwalitatief niveau. De vele accommodaties alsook de wandel- en fietsroutes, verbonden aan horeca en musea in arrangementen, versterken de interne samenhang in het gebied. Vanwege deze toeristische eenheid streven de gemeenten in de (Nederlandse) Kempen naar één toekomstbeeld van de dag- en verblijfsrecreatie in de Kempen en naar eenheid in de (wettelijke) instrumenten van beleid die de gemeenten daarvoor gaan inzetten. Het beleid in deze visie beoogt te sturen op ontwikkeling. Het toekomstbeeld van de toeristische regio De Kempen bouwt voort op de (toeristische) identiteit van De Kempen. De wortels van De Kempen zijn de landbouw, water en bos- en heidegebieden. Zonering is een middel om de identiteit van landschap en cultuur te bevestigen. Gekozen wordt voor het benoemen van vestigingseisen waaraan nieuwe ontwikkelingen en/of doorgroei van (neven-) activiteiten moeten voldoen.

In december 2021 is het Toetsingskader Dag- en Verblijfsrecreatie De Kempen opgesteld. Het geactualiseerde Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen vormt de basis om te werken aan het behoud van het Kempisch landschap met een kwalitatief en divers toeristisch-recreatief product. Daarnaast wordt bij de ontwikkeling van aanbod geredeneerd vanuit de behoefte van zowel bestaande als kansrijke doelgroepen. Daarbij spelen bereikbaarheid, beleving, diversiteit en kwaliteit een belangrijke rol. En uiteraard moeten toeristisch-recreatieve ontwikkelingen passen bij de identiteit van de Kempengemeenten. Met de actualisatie worden de volgende doelen bereikt:

- De gemeenten bieden duidelijkheid aan ondernemers welke informatie ondernemers moeten aanleveren om een aanvraag in te dienen.
- Voor de gemeenten biedt de actualisatie handvatten om de aanvragen voor (nieuwe) ontwikkelingen goed en op uniforme wijze te beoordelen.

2.2.2 Waterbeheerplan 2022-2027

Het waterschap de Dommel heeft een waterbeheerplan opgesteld waarin de beleidsdoelen voor de periode 2022-2027 zijn beschreven. Het plan is afgestemd op het Stroomgebiedsbeheerplan Maas, het Nationaal Waterplan en het Provinciaal Waterplan. Met het Waterbeheerprogramma 2022-2027 start Waterschap De Dommel met de 'watertransitie'; op weg naar een toekomstbestendige waterhuishouding. Uiterlijk in 2050 is de waterhuishouding in haar hele beheergebied toekomstbestendig. Dit betekent een waterhuishouding die in een goede waterkwaliteit voorziet. En een waterhuishouding die robuust, wendbaar en in balans is met de omgeving. Zowel in het bebouwde als het landelijke gebied en van de beekdalen tot en met de hoge zandruggen. Het grond- en oppervlaktewatersysteem kan de grotere weersextremen opvangen door maximaal gebruik te maken van de dempende sponswerking van de bodem/ondergrond en de natuurlijke hoogteverschillen voor het vasthouden van water.

Het waterschap hanteert drie principes die inhoudelijke sturing geven aan de watertransitie:

1. Elke druppel vasthouden en infiltreren waar deze valt;
2. Functies passen zich aan het bodem- en watersysteem aan;
3. Wat schoon is moet schoon blijven.

Juist de voor Midden-Brabant zo karakteristieke verwevenheid van bebouwing, landbouw en natuur is een kans om de wateropgaven slim in te passen. Dit vereist een integrale, gebiedsgerichte aanpak samen met alle partijen. Een gebiedsgerichte aanpak is alleen succesvol als naast de wateropgaven ook de opgaven vanuit natuur, stikstof, economie, landbouwtransitie, energietransitie, biodiversiteit, mobiliteit en woningbouw onderdeel van de aanpak zijn. Niet sectoraal, maar integraal. Alleen dan kunnen oplossingen worden gevonden voor een leefbaar Midden-Brabant met een duurzaam en toekomstbestendig watersysteem dat goed is voor inwoners, bedrijven, landbouw en natuur. De grote uitdaging zit hem vooral in de vraag hoe dit kan worden bereikt. Meer dan voorheen gaat het waterschap daarbij:

- van beekdalgericht naar gebiedsgericht; de aandacht gaat naast het beekdal ook uit naar de flanken, de hoge zandruggen en bebouwd gebied.
- van sectoraal naar integraal; samen met overheden en gebiedspartners worden keuzes gemaakt over meerdere opgaven in een gebied.
- van water afvoeren naar elke druppel telt; maximaal water conserveren, minder grondwater gebruiken en slimmer sturen.

De ruimtelijk relevante aspecten uit de waterbeheerplannen zijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening (IOV). Vanuit de waterschappen wordt aandacht geschonken aan de rol van water bij nieuwe ontwikkelingen. De trits vasthouden-bergen-afvoeren is hierbij leidend. Daarnaast is de door het waterschap opgestelde handreiking 'hydrologisch neutraal ontwikkelen' nog steeds van toepassing, die ingaat op de rol van water bij een toename van verstening. De uitgangssituatie van het watersysteem mag door de ruimtelijke ingreep niet verslechteren. Daarnaast moeten de kansen om bestaande ongewenste situaties te verbeteren zoveel mogelijk benut worden. Waterbeheerders worden in een vroeg stadium bij het proces betrokken, zodat kennis kan worden aangereikt over het watersysteem en mee kan worden gedacht over de ruimtelijke planvorming.

2.2.3 Keur Waterschap de Dommel 2015

Het waterschap is verantwoordelijk voor het waterbeheer (waterkwaliteit en -kwantiteit) binnen het plangebied. Voor waterhuishoudkundige ingrepen is de Keur van toepassing. De 'Keur Waterschap

De Dommel 2015' bevat regels met daarin verboden en verplichtingen ten aanzien van oppervlaktewater en grondwater die gelden voor iedereen die woont of werkt binnen het gebied van Waterschap De Dommel. Zo zijn in de Keur onder meer de hoofdwaterlopen en bijbehorende beschermingszone (5 meter aan weerszijde van de waterloop) geregeld ten behoeve van het beheer en het onderhoud van de watergangen. Daarnaast is aangegeven wanneer een vergunning of algemene regels van toepassing zijn voor ingrepen in de waterhuishouding. Verder zijn er beleidsregels voor het beschermingsbeleid van gebieden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden waterhuishouding, attentiegebieden, beekdalen en overige gebieden. Met deze beleidsregels wordt aangegeven op welke wijze gebiedsgericht wordt omgegaan met vergunning verlening.

Beleidsregel Hydrologische uitgangspunten bij de Keurregels voor afvoeren van hemelwater

De drie Brabantse waterschappen, Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta hanteren sinds 1 maart 2015 dezelfde (beleids)uitgangspunten voor het beoordelen van plannen waarbij het verhard oppervlak toeneemt. Deze uitgangspunten zijn geformuleerd in de 'Beleidsregel Hydrologische uitgangspunten bij de Keurregels voor afvoeren van hemelwater, Brabantse waterschappen'. Bij een toename en afkoppeling van het verhard oppervlak geldt het uitgangspunt dat plannen zoveel mogelijk hydrologisch neutraal worden uitgevoerd. De waterschappen maken bij het beoordelen van plannen met een toegenomen verhard oppervlak onderscheid tussen grote en kleine plannen. Hoewel er relatief veel kleine plannen zijn, veroorzaken deze op deelstroomgebiedsniveau nauwelijks een toename van de maatgevende afvoer. Het waterschap maakt grofweg onderscheid in projecten met een toename van verhard oppervlak van maximaal 500 m², 500 m² tot 10.000 m² en meer dan 10.000 m². Bij een toename van meer dan 500 m² aan verhard oppervlakte geldt een compensatieplicht voor waterberging.

2.2.4 Beleidsregels Bereikbaarheid en Bluswatervoorzieningen

De drie Brabantse Veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, Veiligheidsregio Brabant-Noord en Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost) hebben in 2016 uniforme beleidsregels vastgesteld ten aanzien van bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen. Het doel van de beleidsregels is een goede bereikbaarheid voor de hulpdiensten en een adequate bluswatervoorziening te waarborgen, zodat de Veiligheidsregio's in staat zijn adequate brandweezorg te leveren. De beleidsregels bieden oplossingsrichtingen waarmee invulling kan worden gegeven aan de doelvoorschriften die de Veiligheidsregio's hebben gesteld. Indien wordt voldaan aan de beleidsregels, kan er vanuit worden gegaan dat een goede bereikbaarheid voor de hulpdiensten en een adequate bluswatervoorziening wordt gerealiseerd. In de beleidsregels zijn onder andere regels opgenomen met betrekking tot de inrichting van wegen en de bereikbaarheid van gebieden die niet via de openbare weg worden ontsloten. Daarnaast is aangegeven aan welke eisen een bluswatervoorziening dient te voldoen om de brandweer in staat te stellen een brand effectief te bestrijden. Nieuwe ontwikkelingen worden getoetst aan deze beleidsregels. De Beleidsregels Bereikbaarheid en Bluswatervoorziening worden als afzonderlijk toetsingskader gehanteerd om nieuwe ontwikkelingen te beoordelen en behoeven geen doorwerking in de planregels van het bestemmingsplan.

2.3 Gemeentelijke beleidskaders

2.3.1 Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden - 2018

De richting van gewenste ruimtelijke ontwikkelingen vanuit de gemeente Reusel-De Mierden is vastgelegd in de Omgevingsvisie. Op 22 mei 2018 is de Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden vastgesteld.

Ontwikkelingen op het gebied van grootschalige windenergie hebben geleid tot aanpassing van deze Omgevingsvisie door middel van een addendum (vastgesteld op 28 mei 2019). De aanpassing betreft de bijdragen aan fondsen van wind- en zonne-energie projecten. Hierbij gaat het om zowel een gebiedsfonds waaruit leefbaarheids- en duurzaamheidsmaatregelen genomen kunnen worden, als een landschapsfonds waaruit de benodigde verevening wordt gerealiseerd. Het addendum geeft de samenhang weer tussen de bijdragen aan de fondsen en de fysieke maatregelen en locaties. Op 15 december 2020 heeft de gemeenteraad een tweede addendum vastgesteld om afdrachten mogelijk te maken in een vereveningsfonds sociale woningbouw.

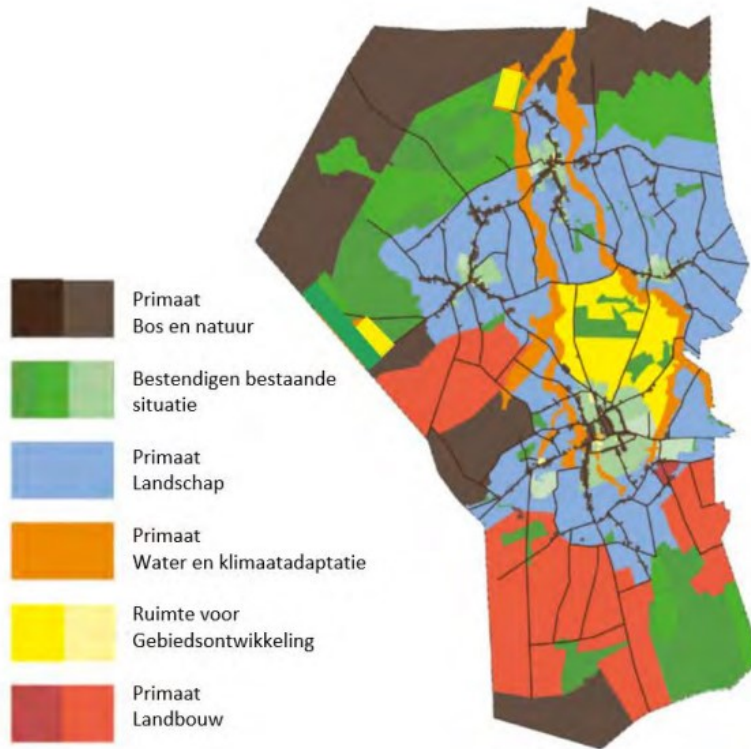
De omgevingsvisie beschrijft het gebied, de actuele ontwikkelingen en daarmee gepaarde knelpunten en maatschappelijke tendensen en bevat de toekomstvisie, strategie en beleidsuitspraken van de gemeente. Daarnaast worden de prioriteiten en randvoorwaarden benoemt.

In de omgevingsvisie komt ook de actuele ontwikkelingen in het buitengebied naar voren, waar de intensieve veehouderij als aandachtspunt wordt genoemd. Door schaalvergroting in de veehouderij vindt enerzijds de verduurzaming van de, veelal grootschalige, intensieve veehouderijen plaats en anderzijds agrarische bedrijfsbebouwing vrijkomt. De toename van de intensiteit van de dierhouderij leidt onder andere tot geuroverlast, meer transportbewegingen, fijnstofproblematiek en zorgen om de volksgezondheid. Risico's voor gezondheid en milieu spelen een belangrijke rol in de beoordeling van de waarde van een initiatief. Zo wordt er gesteld dat ontwikkelingen in (de bedrijfsvoering van) agrarische ondernemingen die de belasting op de leefomgeving en de risico's voor de volksgezondheid tot een gezondheidskundig en maatschappelijk aanvaardbaar niveau reduceren, in principe worden gestimuleerd door de overheden.

In de omgevingsvisie worden zes gebiedsstrategieën gedefinieerd, die ieder aandacht hebben voor specifieke ontwikkelingen in het gebied. In het gebied 'primaat landbouw' is ruimte voor innovaties in grootschalige intensieve dierhouderij en grootschalige energieopwekking en worden gevoelige functies tegengegaan. De overige gebieden, waaronder bijvoorbeeld 'primaat bos en natuur' en 'primaat landschap', ligt de prioriteit bij andere ontwikkelingen waardoor met de nu bekende vorm van intensieve dierhouderij, geen langetermijnperspectief bestaat. Dierhouderijen zijn ingedeeld in drie klassen:

- Geschikt als duurzame locatie voor intensieve dierhouderij;
- Geschikt als voortzettingslocatie van de vergunde activiteiten op het gebied van intensieve veehouderij, maar zonder extra mogelijkheden;
- Sterke voorkeur als transformatielocatie naar wonen, werken en recreëren, al dan niet gecombineerd met omgevingsvriendelijke agrarische activiteiten.

Op de duurzame en voorzettingslocaties is het beleid erop gericht de bestaande planologische mogelijkheden voor de intensieve dierhouderij voort te zetten en deze, waar mogelijk, verder te ontwikkelen. Op transformatielocaties heeft het verplaatsen of beëindigen van het intensieve deel van het bestaande agrarische bedrijf de nadruk. Deze driedeling voor agrarische bouwvlakken zijn ook opgenomen in de Nota van uitgangspunten.

Figuur 5: Strategiekaart omgevingsvisie (bron: Omgevingsvisie gemeente Reusel-De Mierden, 2018)

De omgevingsvisie is een beleidskader, maar legt de planologische mogelijkheden niet juridisch vast. Dat gebeurt via aparte plannen, bijvoorbeeld een omgevings-/bestemmingsplan of omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan.

De omgevingsvisie heeft een onderzoeksagenda. Dit betekent dat nog geen keuzes zijn gemaakt, maar eerst onderzoek wordt gestart. Er is gekozen geen planMER op te stellen voor de omgevingsvisie, omdat “de hoeken van het speelveld onvoldoende duidelijk zijn”.

Dit werkt door naar de uitwerking in het bestemmingsplan. Een bestemmingsplan kan ontwikkelingen die nog onbekend of onvoldoende uitgewerkt zijn niet juridisch vastleggen. Daarom is het bestemmingsplan Buitengebied 2023 in hoofdzaak conserverend van karakter: de bestaande functies en waarden zijn vastgelegd en binnen een bepaalde bandbreedte zijn er mogelijkheden voor veranderingen of uitbreidingen, alleen voor zover die passen binnen het beleid uit de omgevingsvisie voor het buitengebied en de provinciale kaders en waarvoor geen aanvullend onderzoek nodig is.

2.3.2 Bestemmingsplan Buitengebied 2009 en Buitengebied 2009, herziening fase 1a

Voor het plangebied vigeert gedeeltelijk nog het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009', vastgesteld op 22 september 2009. Het betreft een conserverend bestemmingsplan, dat nog is gebaseerd op het voormalige provinciale streekplan 2002. Op 27 oktober 2009 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een reactieve aanwijzing gegeven ten aanzien van dit vastgestelde bestemmingsplan.

Op 7 december 2011 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan inzake enkele ingediende beroepen tegen het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' alsmede het provinciaal aanwijzingsbesluit. De regels van dit bestemmingsplan zijn naar aanleiding van de uitspraak en de gewenste doorvertaling van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de ontwikkeling van de intensieve veehouderij gedeeltelijk herzien in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, herziening fase 1a', vastgesteld op 9 juli 2013.

2.3.3 Nota Ruimtelijke Kwaliteit (NRK-buitengebied)

De gemeenteraad heeft op 2 november 2021 de 'Nota Ruimtelijke Kwaliteit, deel Buitengebied' (NRK-buitengebied) vastgesteld. De NRK-buitengebied bevat het geactualiseerde welstandsbeleid voor het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden. In deze herziening van de welstandsnota voor het buitengebied wordt niet meer alleen gekeken naar de gebouwen, maar ook naar de kwaliteit van de omgeving en landschappelijke inpassing.

De NRK-buitengebied wordt gekenmerkt door een meer open houding, waarbij niet toetsen en verplichten, maar inspireren, voorlichten, stimuleren en begeleiden centraal staan. In samenspraak met de initiatiefnemer vormt ruimtelijke kwaliteit onderdeel van een goede gebiedsontwikkeling/plan. In de NRK-buitengebied is voor de verschillende landschapsgebieden van Reusel-De Mierden een gebiedspaspoort opgesteld. Dit gebiedspaspoort geeft aan wat de te behouden en versterken kwaliteiten/karakteristieken/waarden zijn van dit gebied alsmede de ontwerpprincipes voor landschappelijke inpassing, erfinrichting en bebouwing bij ontwikkelingen in het gebied.

2.3.4 Omgevingskwaliteitsverbetering

In de IOV is opgenomen dat ieder bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied moet bij dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de omgevingskwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Daarnaast moet worden verantwoord hoe de vereiste kwaliteitsverbetering in het plan is gewaarborgd. De gemeente onderschrijft het principe van het beleidsvoornemen dat ruimtelijke ontwikkelingen bij moeten dragen aan een kwaliteitsverbetering van het landschap. Hiervoor is bij het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' een beeldkwaliteitsparagraaf opgesteld en zijn in de juridische regeling van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, herziening fase 1a' nadere toetsingscriteria opgenomen, waarmee bij eventuele toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen behoud en ontwikkeling van de omgevingskwaliteit in het bestemmingsplan nader verankerd is.

Regionaal zijn afspraken gemaakt hoe met de kwaliteitsverbetering bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt omgegaan. Deze afspraken zijn vastgelegd in de afstemmingsnotitie Landschapsinvesteringsregeling De Kempen van 24 augustus 2012, die door de provincie Noord-

Brabant akkoord is bevonden. In de regeling van De Kempen zijn drie categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen met bijbehorende kwaliteitsverbetering onderscheiden:

Categorie 1: kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen met een geringe ruimtelijk effect (veelal binnen bestaande bebouwing), die grotendeels bij recht mogelijk zijn in het huidige bestemmingsplan. Dit betreft onder meer geringe afwijkingen van maatvoeringseisen en ontplooiing van nevenactiviteiten binnen bestaande bebouwing. Voor deze categorie ontwikkelingen wordt geen specifieke aanvullende kwaliteitsverbetering vereist.

Categorie 2: kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen, waarvan het ruimtelijk effect van de ontwikkeling veelal beperkt blijft tot het eigen erf en slechts een beperkt visueel-ruimtelijk effect heeft op de directe omgeving (toename van bebouwing binnen bestaande bestemmingsvlakken). Dit betreft onder meer vormverandering van agrarische bestemmingsvlakken, functieverandering van een agrarisch bedrijf naar een agrarisch verwant bedrijf zonder bestemmingsvlakvergroting, uitbreiding van bebouwing ten behoeve van niet-agrarische nevenfuncties, oprichting van paardenbakken aansluitend aan de woonbestemming en oprichting van een kleinschalig kampeerterrein. Voor deze ontwikkelingen bestaat de vereiste kwaliteitsverbetering uit een goede landschappelijke inpassing op eigen erf en/of direct aansluitend aan eigen erf en een goede milieukundige en duurzame terreininvulling.

In de IOV is voor uitbreiding van agrarische bouwvlakken van veehouderijen de noodzakelijke landschappelijke inpassing nader gekwantificeerd. De landschappelijke inpassing moet bij deze ontwikkelingen minimaal 10% van het nieuwe agrarisch bouwvlak bedragen, maar hoeft niet binnen het bestemmingsvlak te worden gerealiseerd. Dit mag ook aansluitend hieraan plaatsvinden, mits de bedrijfsbebouwing aan het zicht wordt onttrokken. De realisatie van de landschappelijke inpassing wordt met een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan geborgd.

Categorie 3: alle overige ruimtelijke ontwikkelingen hebben een groter ruimtelijk effect op de omgeving. Dit betreft in ieder geval vergrotingen van bedrijfsbebouwing van niet-agrarische functies, vergroting van bestemmingsvlak en agrarische bouwvlakken alsmede bestemmingswijzigingen in het kader van functieverandering bij bedrijfsbeëindiging, die via een wijzigingsbevoegdheid in het huidige bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (met uitzondering van) wijziging naar een agrarisch verwant bedrijf). De gemeente vereist voor dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen naast een goede landschappelijke inpassing tevens een extra kwaliteitstoevoeging. In onderhavig herzieningsplan is de voorwaarde kwaliteitsverbetering bovenop een goede landschappelijke inpassing als aanvullende randvoorwaarde aan de bestaande wijzigingsbevoegdheden toegevoegd.

De feitelijke omvang van deze kwaliteitstoevoeging betreft maatwerk. Er dient in ieder geval sprake te zijn van een minimale inspanning. Deze minimale basisinspanning bedraagt, conform de provinciale handreiking 20% van de waardevermeerdering van de grond en/of het object. De noodzakelijke landschappelijke inpassing mag wel onderdeel uitmaken c.q. worden meegerekend bij het bepalen van de omgevingskwaliteitsmaatregelen ten behoeve van de vereiste basisinspanning. De kwaliteitstoevoeging dient bij voorkeur op of in de nabijheid van het initiatief plaats te vinden en kan op meerdere manieren plaats vinden: landschappelijke inpassing, aanleg en herstel van natuur- en landschapselementen, aanleg van recreatieve voorzieningen ten behoeve van extensief recreatief

medegebruik, fysieke inrichtingsmaatregelen gericht op behoud en herstel van cultuurhistorie en archeologie, sloop van niet cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en verwijderen van verharding, verkleinen/opheffen van bestemmingsvlakken en een fysieke bijdrage aan realisering van het Natuur Netwerk Brabant.

De reeds in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' opgenomen beeldkwaliteitsparagraaf vormt tezamen met de reeds ontwikkelde plannen voor verbeterdoelen in de beekdalen alsmede de regionale landschapsinvesteringsregeling De Kempen 2012 het huidige toetsingskader, waaraan de gebiedseigen inpassing van een ontwikkeling in het buitengebied getoetst kan worden. De landschapsinvesteringsregeling de Kempen wordt vooralsnog als bijlage bij de toelichting van het ontwerp bestemmingsplan opgenomen.

2.3.5 Geurverordening en gebiedsvisie

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt sinds 2007 het beoordelingskader voor geur bij de afgifte van omgevingsvergunningen voor veehouderijbedrijven en stelt geurnormen en afstanden voor veehouderijen ten aanzien van geurgevoelige objecten. Gemeenten kunnen een geurverordening opstellen waarin binnen bepaalde wettelijke marges eigen geurnormen gesteld worden. Een gemeente die eigen geurbeleid wil voeren, moet daarvoor de huidige geursituatie in kaart brengen en een gebiedsvisie opstellen. In de gebiedsvisie wordt de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied gekoppeld aan een beoordeling van de geurbelasting van het gebied. Aan de hand hiervan kunnen afwijkende individuele normen en afstanden worden opgesteld en in een gemeentelijke geurverordening worden vastgesteld. De geurverordening vormt dan het toetsingskader voor de vergunningverlening.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (met name uitbreiding van agrarische bedrijven, maar ook realisering van nieuwe geurgevoelige objecten), mogen er niet toe leiden dat er vanuit het aspect geur een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat gaat ontstaan of dat de veehouderij extra wordt beperkt door de omgekeerde werking van de ruimtelijke ontwikkeling. Hiervoor moet beoordeeld worden of wordt voldaan aan de normen en afstanden uit de gemeentelijke geurverordening. Als een nieuw geurgevoelig object niet het bepalende object wordt voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij, dan kan volstaan worden met toetsen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Op 17 december 2013 heeft de gemeenteraad de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Reusel-De Mierden 2013 en de bijbehorende Gebiedsvisie 2013 vastgesteld. De gemeenteraad heeft de ambitie om met een nieuw geurbeleid voor de veehouderij te komen tot een geuremissie-standstill en verbetering van het woon- en leefklimaat, met behoud van ruimte om te ondernemen. Met de Gebiedsvisie en de Geurverordening wordt invulling gegeven aan de beleidsruimte die de geurwetgeving biedt. De verordening is op 23 december 2013 in werking getreden. Gelet op de ambitie van de gemeenteraad zijn volgens de geurgebiedsvisie in de nieuwe gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij de volgende geurnormen opgenomen:

- voor het invloedsgebied woonkernen: 0,1 odour units;
- voor het invloedsgebied buitengebied (inclusief kernrandzones): 5 odour units;
- voor het invloedsgebied bedrijventerrein Kleine Hoeven: 10 odour units.

Daarnaast zijn voor melkveehouderijen met meer dan 100 dieren (melkkoeien, jongvee en zoogkoeien) afwijkende waarden bepaald voor minimaal te hanteren vaste afstandsnormen van een melkveehouderij met een staffeling naar bedrijfsgrootte. Hoe meer dieren, hoe groter de aan te houden minimale afstand tot een geurgevoelig object. Zie paragraaf 7.6.1 Kaders geur.

In de juridische regeling van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, herziening fase 1a' was al een verwijzing naar de gemeentelijke geurverordening en de 50% regeling opgenomen. Deze regeling is in onderhavig bestemmingsplan overgenomen, maar daarnaast aangescherpt met de aanvullende geureisen zoals opgenomen in de IOV voor een zorgvuldige veehouderij. Er moet op basis van de IOV worden aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet hoger is dan 12% en in het buitengebied niet hoger is dan 20%, tenzij er – als blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting welke tenminste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert.

Beoordeling goed woon- en leefklimaat

In de geurgebiedsvisie behorende bij de geurverordening van de gemeente Reusel-De Mierden zijn voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat de volgende streefwaarden voor de achtergrondbelasting opgenomen (zie ook volgende tabel 1):

- woonkernen: maximaal 10 Ou (redelijk goed leefklimaat)
- kernrandzones: maximaal 14 Ou (redelijk goed leefklimaat);
- buitengebied: maximaal 20 Ou (matig leefklimaat).

Tabel 1: Overzicht met gehanteerde gebiedsindeling, streefwaarden met geurklassen en geurhinderniveaus met kwaliteit van het woon- en leefklimaat t.a.v. de achtergrondbelasting

Gebied	Achtergrondbelasting in odour units (ou _E /m ³), percentage geurhinder, milieukwaliteit											
	optimaal +			optimaal			aanvaardbaar			niet aanvaardbaar		
	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit
Woonkernen Reusel, Hooge Mierde, Lage Mierde, Huisel	0-3	0-5	zeer goed	3-6	5-8	goed	6-10	8-12	goed-redelijk	>10	>12	redelijk ⇒ slecht
Kernrandzones	0-6	0-8	goed	6-10	8-12	goed-redelijk	10-14	12-16	goed-redelijk	>14	>16	matig ⇒ slecht
Buitengebied	0-10	0-12	redelijk	10-14	12-16	redelijk-matig	14-20	16-20	matig	>20	>20	matig ⇒ slecht

(bron: Gebiedsvisie 2013, ten behoeve van de Verordening geurhinder en veehouderij 2013, Reusel – De Mierden)

Uitgaande van hinderpercentages voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat worden de volgende streefwaarden voor de voorgrondbelasting gehanteerd (zie ook volgende tabel 2):

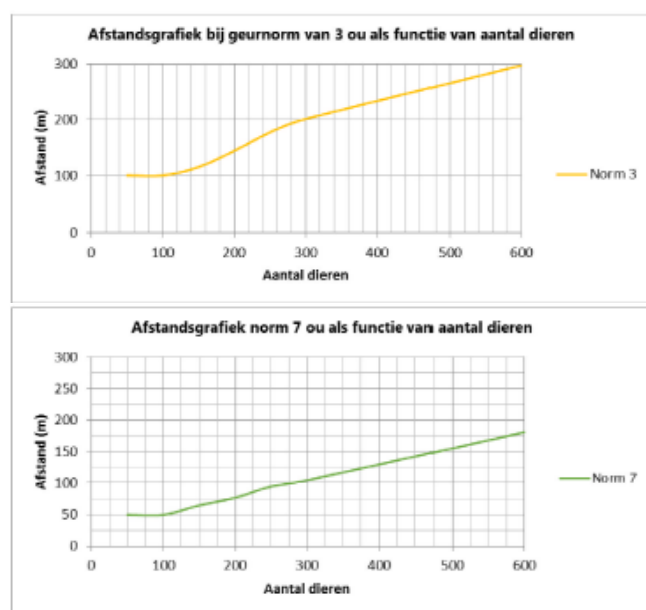
- woonkernen: maximaal 5 Ou;
- kernrandzones 7 Ou;
- buitengebied 10 Ou.

Tabel 2: Geurbelasting, hinderpercentage en milieukwaliteit, met tussenhaakjes streefwaarden voor een aanvaardbaar leefklimaat

Milieukwaliteit	% Geurgehinderden (hinderpercentage)	Concentratiegebied geurbelasting, odour units	
		Voorgrondbelasting	Achtergrondbelasting
Zeer goed	< 5	< 1	< 3
Goed	5 - 10 (6)	1 - 4	3 - 7
Redelijk goed	10 - 15 (12)	4 - 7 (5)	7 - 13 (10)
Matig	15 - 20 (20)	7 - 10 (7)(10)	13 - 20 (16)(20)
Tamelijk slecht	20 - 25	10 - 14	20 - 28
Slecht	25 - 30	14 - 19	28 - 38
Zeer slecht	30 - 35	19 - 25	38 - 50
Extreem slecht	35 - 40	25 - 32	50 - 65

(bron: Gebiedsvisie 2013, ten behoeve van de Verordening geurhinder en veehouderij 2013, Reusel – De Mierden)

Voor bepaalde diercategorieën, zoals voor melkvee, zijn geen emissiefactoren vastgesteld. Hiervoor gelden minimum afstanden tussen de veehouderij en geurgevoelige objecten zoals woningen. De vaste afstanden die zijn opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit zijn 100 meter naar geurgevoelige objecten in de bebouwde kom conform de definitie in de Wgv en 50 meter naar geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom conform de definitie in de Wgv (buitengebied). De gemeente is van mening dat bij een grotere omvang van vooral de melkrunderveehouderij, de geurbelasting en kans op hinder naar de omgeving kan toenemen. Daarom zijn in de geurgebiedsvisie 2013 afstandsgrafieken opgenomen voor melkveehouderijen, die maatgevend zijn voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat. De gemeente toetst bij toekomstige oprichting van nieuwe geurgevoelige objecten in de buurt van melkveehouderijen aan onderstaande afstandsgrafieken uit de geurgebiedsvisie. Als niet aan de afstanden kan worden voldaan, dan wordt het oprichten van nieuwe geurgevoelige objecten niet toestaan, om te voorkomen dat nieuwe overbelaste situaties zullen ontstaan. Zie ook paragraaf 7.6.1 Kaders geur.

Figuur 6: Afstandsgrafieken melkveehouderijen naar gevoelige objecten in het buitengebied

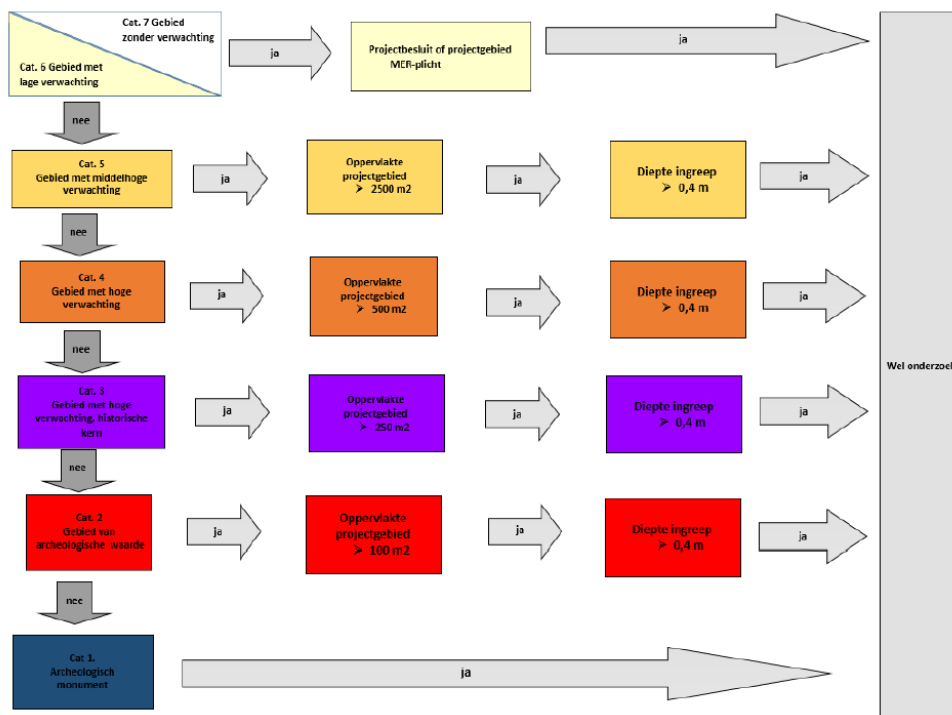
(bron: Gebiedsvisie 2013, ten behoeve van de Verordening geurhinder en veehouderij 2013, Reusel – De Mierden)

2.3.6 Erfgoednota

Sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg en de daaruit voortvloeiende wijziging van de Monumentenwet heeft de gemeente Reusel-De Mierden de plicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met het archeologisch erfgoed. Doel van het beleid is om archeologische waarden te beschermen, aangezien zij een bron van kennis van het verleden zijn. Belangrijk is dat de cultuurhistorie vroeg in het ontwikkelingsproces wettelijk geborgd wordt. Cultuurhistorische waarden vormen één van de wegingsfactoren bij het vaststellen van een bestemmingsplan. De gemeente Reusel-De Mierden heeft een rijk en gevarieerd bodemarchief. Om het beleid in de gemeente Reusel-De Mierden te kunnen ontwikkelen is in regionaal verband onderzoek gedaan naar de mogelijk aanwezige archeologische en cultuurhistorische waarden. Hiervoor kan het grondgebied worden ingedeeld in 7 categorieën, die ook zijn opgenomen op de archeologische beleidskaart.

- 1) Wettelijk beschermde archeologische monumenten.
- 2) Gebieden van archeologische waarde.
- 3) Historische kernen met een hoge archeologische verwachting.
- 4) Gebieden met een hoge archeologische verwachting.
- 5) Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting, waaronder ook de beekdalen met een specifieke archeologische verwachting.
- 6) Gebieden met een lage archeologische verwachting.
- 7) Gebieden zonder archeologische verwachting.

Op 13 juli 2021 heeft de gemeenteraad de Erfgoednota gemeente Reusel-De Mierden ‘bouwstenen voor de toekomst’ vastgesteld, waarin specifieke onderzoeksnormen per categorie zijn vastgesteld. Zie hiervoor het schema hieronder. De erfgoednota is naderhand opgenomen in de Verordening Fysieke Leefomgeving, vastgesteld op 14 december 2021.

Figuur 7: Schema onderzoeksnormen per categorie (bron: Erfgoedverordening Gemeente Reusel-De Mierden 2021)

2.3.7 Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

Het waterbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 en is verlengd tot 31 december 2023. Hierin staan speerpunten en uitgangspunten opgenomen met betrekking tot de gemeentelijke waterhuishouding. Uitgangspunt is dat percelen waar afvalwater wordt geloosd op de riolering zijn aangesloten en dat bij nieuwe ontwikkelingen altijd een gescheiden stelsel wordt aangelegd, waarbij het schone hemelwater afzonderlijk van het afvalwater wordt ingezameld. De gemeente is niet verplicht om bedrijfsafvalwater in te nemen en hanteert als uitgangspunt dat bedrijven in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun afvalwater. De druk- en vacuümriolering zijn voornamelijk bedoeld voor de verwerking van huishoudelijk afvalwater.

Op het gebied van hemelwater wil de gemeente vooruitlopen en actief anticiperen op klimaatveranderingen. Om dit vorm te geven is het hemelwaterstructuurplan opgesteld en op 29 januari 2019 een hemelwaterverordening met bijbehorende gebiedsaanwijzingen vastgesteld (Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater gemeente Reusel - De Mierden). Het verwerken van hemelwater gebeurt volgens de trits: hergebruik, bergen, afvoeren. In het buitengebied wordt actief ingezet op het opsporen van hemelwateraansluitingen op de druk- en vacuümriolering. Het aansluiten van hemelwater op deze rioleringen is niet toegestaan.

Figuur 8: Situering gebieden met vacuüm- & drukriolering in groen, met gemengd stelsel in oranje

Indien gronden zijn gelegen in een gebied waar alleen een vacuüm/druk riool aanwezig is moet 100% van het hemelwater op eigen terrein worden gerealiseerd. Dit heeft betrekking op grote delen van het buitengebied, zie de groene arcering in voorgaande afbeeldingen. Voor de overige gronden van het buitengebied, waar al sprake is van een gemengd rioleringsstelsel (oranje gearceerd op onderstaande afbeelding), hanteert de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen van verhard oppervlak een bergingseis van 20 mm per verhard oppervlak, waardoor de afvoer naar het riool verminderd en vertraagd wordt. Bij grotere ontwikkelingen (boven de 500 m²) gelden de bergingseisen uit de Keur.

Door bij nieuwe ontwikkelingen in de watertoets ook grondwater mee te nemen worden grondwaterproblemen tijdig voorkomen. De gemeente treft alleen maatregelen indien sprake is van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand en indien het treffen van maatregelen doelmatig is.

Het oppervlaktewater wordt voornamelijk beheerd door het waterschap. Wel spannen de gemeente en het waterschap zich gezamenlijk in om de doelstellingen van de Kader Richtlijn Water (KRW) te halen. Samen met de provincie en het waterschap werkt de gemeente ook samen om bestaande systemen beter te benutten en om wateroverlast te voorkomen.

2.3.8 Beleidskader voor grootschalige zonne- en windenergie

De Kempengemeenten, Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden werken samen op het gebied van duurzaamheid in de 'Klimaatvisie Kempengemeenten' uit 2009. Hierin staat het doel om gezamenlijk energieneutraal te zijn. Vooruitlopend op de vaststelling van de Regionale Energiestrategie van de Metropoolregio Eindhoven is door de gemeente Reusel-De Mierden een beleids- en toetsingskader opgesteld voor grootschalige zonne- en windenergievoorzieningen. Dit toetsingskader is op 26 mei door de gemeenteraad in 2020 vastgesteld.

In dit beleid en toetsingskader staan de uitgangspunten en randvoorwaarden die de Kempengemeenten hanteren bij het beoordelen van plannen met betrekking tot grootschalige zonne- en windenergie. Tevens worden de gebieden die in principe geschikt zijn voor plaatsing van zonnevelden en windturbines aangegeven. Er worden zowel ruimtelijke als sociaal-maatschappelijke randvoorwaarden gesteld. Zo behouden de gemeenten regie over waar en in welke vorm en omvang zonne- en windparken ontwikkeld mogen worden. Dit beleidskader heeft hoofdzakelijk betrekking op grote ruimtelijke ontwikkelingen, die vaak maatwerk vereisen. Dit kan in voorkomende gevallen het beste via een afzonderlijke ruimtelijke omgevingsprocedure geboden worden.

In het kader staat daarnaast ook beschreven dat de Kempengemeenten medewerking kunnen verlenen aan principeverzoeken op VAB-locaties, ongeacht het lokale landschap, mits kan worden aangetoond dat met de opbrengsten een positief effect voor de leefomgeving wordt verwezenlijkt (bv. sloop stal/asbestsanering/geurvermindering etc.). Uitgangspunt hierbij is dat het locatiegebonden zonnepark de grenzen van het bouwvlak niet overschrijdt. Bij VAB-locaties is altijd sprake van maatwerk.

3 Beleidskeuzen voor het bestemmingsplan

3.1.1 Nota van uitgangspunten

In de nota van uitgangspunten worden beleidskeuzes gemaakt die later in het bestemmingsplan worden doorvertaald. Op basis van de Nota van Uitgangspunten van juli 2020 is het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021 (nu: bestemmingsplan Buitengebied 2023 genaamd) opgesteld. Dit voorontwerp bestemmingsplan heeft van maandag 11 januari 2021 tot en met maandag 22 februari 2021 ter inzage gelegen. Naar aanleiding van het voorontwerp bestemmingsplan zijn vooroverlegreacties van instanties zoals provincie, waterschap en GGD ontvangen en een groot aantal inspraakreacties van of namens inwoners en ondernemers. De gemeenteraad is op 29 april 2021 geïnformeerd over de hoofdlijnen van de reacties. De aanvulling (addendum) op de eerder vastgestelde Nota van Uitgangspunten wordt als bouwsteen gebruikt voor de aanpassing van het voorontwerp bestemmingsplan tot het ontwerp bestemmingsplan. Hierbij wordt voortgebouwd op het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied 2017' (met in achtname van de daarop binnengekomen zienswijzen) en wordt er gebruik gemaakt van de Crisis- en Herstelwet om op onderdelen alvast te anticiperen op de Omgevingswet. De gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisie en de (Interim) omgevingsverordening Noord-Brabant wordt hierin meegenomen. De focus ligt op de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en de ontwikkelingen voor de veehouderij.

Tabel 3: Samenvatting beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan

Onderwerp	Beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan
Hergebruiksmogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)	<p>Er wordt meer ontwikkelingsruimte gegeven aan nieuwe niet-agrarische functies in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB), mits die qua aard en schaal passen in het landschap en de omgeving.</p> <p>Er worden generieke bestemmingsregels voor functieverandering opgenomen die op een groot deel van de locaties passend wordt geacht, waarbij meer gebruik wordt gemaakt van maatwerk. Hierbij is er een verruiming in zowel de aard van de toegestane bedrijfsactiviteiten (geen onderscheid tussen agrarisch verwant/agrarische technische en niet-agrarische bedrijven en toestaan van bedrijfsverzamelgebouwen), als de locaties waarbij de zonering uit de omgevingsvisie de basis vormt (o.a. niet meer beperkend tot bebouwingsconcentraties).</p> <p>Ook worden op VAB-locaties tijdelijke bedrijfsfuncties toegestaan, waarbij de vereiste sloop kan worden uitgesteld. De randvoorwaarden voor functiewijzigingen en hergebruik betreffen een goede landschappelijke inpassing, geen conflicten met omliggende functies en ruimtelijke kwaliteitsverbetering (de nieuwe functie moet passen binnen het gebied).</p>

Voor overige initiatieven die niet passen binnen de generieke bestemmingsregels blijft aanvullend maatwerk noodzakelijk via een buitenplanse procedure.

Stimuleren sloop

Om toekomstige leegstand en verpaupering te voorkomen wordt de sloop van vrijgekomen agrarische bebouwing gestimuleerd. De sloopbonusregeling ziet in eerste instantie toe op sloop van bebouwing op de eigen locatie. Als dit niet mogelijk is, kan uitbreiding van bijgebouwen worden toegestaan door sloop van voormalige bedrijfsgebouwen op een andere locatie binnen de gemeente.

Er wordt geen maximale toegestane bebouwingomvang opgenomen bij omschakeling (VAB-locaties), maar uit gegaan van een toegestane basisomvang (400 m²), die met een sloopbonusregeling aanzienlijk verder kan worden vergroot. Uitbreidingsmogelijkheden bestaande niet-agrarische functies met een sloopbonusregeling worden mogelijk gemaakt, mits hier een aanzienlijke sloop van bedrijfsgebouwen elders tegenover staat (uitbreiding met maximaal 25% van de gesloopte oppervlakte).

Voor locaties in landschappelijke kwetsbaardere gebieden en in de nabijheid van andere functies geldt een extra ruimtelijke kwaliteitsverbetering en gelden extra voorwaarden om hinder voor omliggende functies te voorkomen.

Ook wordt het maximale oppervlakte aan bijgebouwen bij woningen met een sloopbonusregeling vergroot, mits een legaal (voormalig) bedrijfsgebouw wordt gesloopt. Dit geldt ook voor een vergroting van de woning voor alle locaties in het buitengebied.

Plattelandswoningen

Er is geen mogelijkheid opgenomen om aan een (voormalige) bedrijfswoning van een agrarisch bedrijf de status van een plattelandswoning toe te kennen. In het ontwerp bestemmingsplan 2017 en de geldende planologische juridische regeling was hier ook niets voor opgenomen. In het Addendum op de NvU is dit nader toegelicht. Voorkomen moet worden dat in de toekomst nieuwe knelpunten ontstaan. De Wet plattelandswoningen ontslaat de gemeente niet van haar verplichting om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen. Bij het toekennen van plattelandswoningen wordt (burger)bewoning nabij een agrarisch bedrijf toegestaan. Dit staat haaks op langjarig gevoerd beleid om inwoners te

	<p>beschermen tegen de negatieve invloeden van met name veehouderijen op de volksgezondheid.</p> <p>Toekenning van plattelandswoningen kan leiden tot nieuwe knelpunten met betrekking tot hoge milieubelasting en blootstelling. Bij verkoop van plattelandswoningen ontstaan vaak fricties. De aanduiding kan een passende herbestemming in de weg zitten. Dit is vooral het geval bij verkoop van de woning. Een te ruimhartige toepassing ondermijnt het beleid dat gericht is op kwaliteitsverbetering bij ontwikkelingen, waaronder sloop van overvloedige oude bebouwing en kan concurrerend zijn voor ontwikkelingen die uitvoering geven aan het beleid voor VAB-locaties. Plattelandswoningen kunnen gezien worden als een 'snelle optie' om een deel van het perceel te vermarkten, zonder een duidelijke toekomstvisie voor het agrarisch bedrijf te hebben.</p>
<p>Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen</p>	<p>Er wordt gebiedsgericht uitgewerkt in welke deelgebieden invulling kan worden gegeven aan "duurzame ontwikkeling plusplus" voor de veehouderij. Voor alle ontwikkelingen geldt dat er voldaan moet worden aan de basiseisen voor een duurzame veehouderij en het zorgvuldigheidsbeginsel (voorkomen c.q. beperken van risico's en ongewenste effecten voor de omgeving).</p> <p>Veehouderijen worden specifiek bestemd naar type veehouderij (diersoort). Omschakelen naar andere diersoorten kan onder voorwaarden via een wijzigingsbevoegdheid. Voor veehouderijen wordt een stikstofdepositieplafond opgenomen in de planregels. Voor ontwikkelingen die het stikstofdepositieplafond overschrijden, moet een aparte buitenplanse procedure worden gevolgd.</p>
<p>Benutten van nieuwe mogelijkheden om te sturen op afname geuroverlast</p>	<p>Er wordt de mogelijkheid opgenomen om daar waar van toepassing gebruikt te maken van de Crisis- en Herstelwet (CHW-experimenten) om als gemeente te sturen op de gewenste afname van geuroverlast. Dit onder de voorwaarde dat de resultaten van milieuonderzoeken en praktijktoetsen in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) laten zien dat CHW-experimenten inderdaad sturingsmogelijkheden bieden op de gewenste afname van geuroverlast.</p>
<p>Energietransitie en klimaatadaptatie</p>	<p>In ruil voor sloop van voormalige bedrijfsgebouwen worden PV-velden (zonnepanelen) binnen een bouwvlak van een VAB-locatie onder voorwaarden (bijvoorbeeld tijdelijkheid en landschappelijke inpassing) gefaciliteerd. Voor de realisatie van <u>grootschalige energie voorzieningen dient maatwerk te worden</u></p>

geboden via een afzonderlijke ruimtelijke omgevingsprocedure waarbij getoetst wordt aan het gemeentelijk toetsingskader.

Ook voor kleinere ontwikkelingen (<500 m² toename verhard oppervlakte) moet getoetst worden aan de gemeentelijke standaard voor waterberging.

Actualisatie ruimtelijk kwaliteitsbeleid

De nota ruimtelijke kwaliteit (NRK) wordt in het bestemmingsplan doorvertaald. Dit heeft betrekking op de koppeling van de randvoorwaarden met betrekking tot ruimtelijke kwaliteitsverbetering aan de op te stellen gebiedspaspoorten uit de NRK en de koppeling van de randvoorwaarden voor erfinrichting, landschappelijke inpassing, bouwvolumes, materiaal-/kleurgebruik.

Actualisatie erfgoedbeleid

Actualisatie van de erfgoedkaart en erfgoedverordening. Dit heeft betrekking op het aanpassen van begrenzingen van de archeologische dubbelbestemmingen en normen voor onderzoek plichten en van de lokale cultuurhistorisch waardevolle gebieden (waaronder 'bolle' akkers). Ook worden cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren toegevoegd op de verbeelding en voorzien van een beschermingsregime. Een bestemmingsregeling voor cultuurhistorische waardevolle ensembles op basis van de huidige inventarisatie door de ODZOB wordt eveneens toegevoegd.

Uitgangspunten agrarische bedrijvigheid

Agrarische bedrijven worden gecategoriseerd in de volgende bedrijfstypen: vollegrondsteeltbedrijven, veehouderij bedrijven, glastuinbouwbedrijven en overige agrarische bedrijven. De omvang van de uitbreidingsmogelijkheden is afhankelijk van het agrarische bedrijfstype (zie 2.3.3).

Oprichting van teelt ondersteunende voorzieningen afhankelijk van bestemming, groenblauwe mantel en natuurnetwerk.

Mestverwerking van eigen mest is toegestaan op dezelfde bedrijfslocatie (conform IOV).

Het gebruik van gronden voor vollegrondsfruit- en/of boomteelt wordt binnen een afstand van 50 meter tot de bestemmingsgrens van voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies (wonen, bedrijf, maatschappelijk, recreatie en sport) uitsluitend via een binnenplanse procedure toegestaan.

Oprichting van een nieuwe tweede bedrijfswoning is niet toegestaan. Een nieuwe agrarische bedrijfswoning en tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers of seizoensarbeiders kan via een afzonderlijke procedure onder voorwaarden worden toegestaan. Realisering van permanente voorzieningen voor huisvesting van tijdelijke werknemers wordt binnenplans niet mogelijk gemaakt.

Een beperkt aantal nevenactiviteiten worden binnen het bestemmingsplan toegestaan. Nevenactiviteiten met een mogelijk grotere ruimtelijke impact kunnen onder voorwaarden via een binnenplanse procedure worden toegestaan, mogelijk met nadere toetsing van effecten op omgeving.

Bedrijfsmatige paardenbakken moeten binnen het bestaande bouw-/bestemmingsvlak worden opgericht. Voor oprichting voor hobbymatig gebruik wordt conform de bestaande regeling een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid opgenomen.

In het buitengebied mogen in beginsel geen nieuwe solitaire opstallen worden opgericht (uitzondering onder voorwaarden via een binnenplanse omgevingsvergunning).

Uitgangspunten overige niet-agrarische functies

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen semi-agrarisch (agrarisch gerelateerde) en niet-agrarische bedrijven. Afsplitsing of oprichting van een nieuwe bedrijfswoning wordt niet toegestaan. Via een afzonderlijke procedure wordt onder voorwaarden conform de geldende regeling uitbreiding van de toegestane bebouwingsoppervlakte geboden met maximaal 15% van de bestaande (legale) bebouwing. Als de bestaande bedrijfsmatige activiteiten worden beëindigd biedt het plan, onder voorwaarden via een afzonderlijke procedure mogelijkheden voor omschakeling (tot 5.000 m²).

3.1.2 Gebiedsbestemmingen

In het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' is voor de toekenning van de gebiedsbestemmingen en aanduidingen, de gebiedsbestemmingen en aanduidingen uit het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' als uitgangspunt gebruikt.

Daarnaast heeft er afstemming plaatsgevonden met de gebiedszoneringen zoals opgenomen in de huidige Interim Omgevingsverordening (IOV). De oorspronkelijke onderverdeling uit de vroegere Streekplannen in een agrarische en groene hoofdstructuur en een nog verdere onderscheiding in subcategorieën is deels losgelaten. In plaats van de groene hoofdstructuur is in de provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Interim omgevingsverordening sprake van een

onderverdeling in het Natuur Netwerk Brabant (NNB) en de groenblauwe mantel, naast het gemengd landelijk gebied. Het agrarisch gebied is conform het geldend bestemmingsplan onderverdeeld in drie bestemmingen met verschillende mogelijkheden (zie tabel 4). Via aanduidingen worden de groenblauwe mantel en het Natuur Netwerk Brabant beschermd.

Tabel 4: De (on)mogelijkheden van de agrarische bestemmingen op basis van IOV

Bestemming	(On)mogelijkheden
Agrarisch gebied	Agrarisch gebied gelegen in het gemengd landelijk gebied, en dus buiten het Natuur Netwerk Brabant (NNB) en de groenblauwe structuur zoals aangeduid in de IOV. Het gebied biedt een multifunctionele gebruiksruimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies. Land- en tuinbouw zijn daarbij de grootste ruimtegebruikers. In het gebied worden de agrarische functies in samenhang met de andere functies uitgeoefend. Aan bestaande agrarische bedrijven kan onder voorwaarde ontwikkelingsruimte worden geboden, maar ook mogelijkheden voor functieverandering geboden.
Agrarisch met waarden – Natuur en Landschap	De mogelijkheden die de bestemming 'Agrarische gebied' biedt, zijn in principe mogelijk, maar met een nadere toets aan of beperking vanwege de aanwezige gebiedswaarden. De regels in de IOV zijn hierin bepalend: binnen deze bestemming zijn onder andere de agrarische gronden opgenomen die liggen in het NNB. Binnen het NNB zijn uitbreidingen van een agrarische bedrijf niet mogelijk. Doormiddel van een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden worden gebiedswaarden beschermd.
Agrarisch met waarden – Landschap	Gronden die vigerend de bestemming 'Agrarisch' hebben, maar volgens de IOV binnen de groenblauwe mantel liggen. De mogelijkheden die de bestemming 'Agrarische gebied' biedt, zijn in principe mogelijk, maar met een nadere toets aan of beperking vanwege de aanwezige gebiedswaarden. Door middel van een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden worden gebiedswaarden beschermd.

Gebiedsaanduidingen die zijn opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied 2023 en een specifieke betrekking hebben op de landbouw zijn weergegeven in tabel 5. De gebiedsaanduidingen zijn op basis van de provinciale IOV en de omgevingsvisie Reusel-De Mierden en beschrijven de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in een gebied.

Tabel 5: Gebiedsaanduidingen betreft landbouw

Aanduiding	
Op basis van provinciale Interim Omgevingsverordening (IOV)	
Overige zone – beperkingen veehouderij	Deze zone betreft de kernranden en natuurgebieden. De begrenzing komt overeen met de voormalige begrenzing ‘extensiveringsgebied’ uit het voormalige reconstructieplan. Binnen de aanduiding is iedere uitbreiding van bestaande bebouwing en voorzieningen (peildatum 21 september 2013) van veehouderijen niet toegestaan, tenzij sprake is van een ‘grondgebonden veehouderij’ zoals opgenomen in de nadere regels van de IOV.
Op basis van omgevingsvisie Reusel-De Mierden	
Primaat landbouw 1	Agrarische ontwikkelingsmogelijkheden: Dit betreft primair agrarisch gebied van de gemeente, met een duidelijke concentratie van agrarische bedrijven zonder menging met andere functies.
Primaat landbouw 2	Agrarische ontwikkelingsmogelijkheden in meer gemengd gebied: Dit betreft agrarische gebieden binnen de gemeente, waar naast een concentratie van agrarische bedrijven, ook al andere functies zijn gevestigd. Hier is al sprake van een aanzienlijke menging van functies en zijn minder bestaande veehouderijbedrijven aanwezig, die in de toekomst belemmerd kunnen worden.

3.1.3 Bestemmingswijze

Agrarische bedrijven

Voor de toekenning van agrarische bouwvlakken en de omvang is in beginsel uitgegaan van de huidig geldende begrenzing van de bestemmingsvlakken, zoals opgenomen in het huidige bestemmingsplan 'Buitengebied 2009', danwel volgens een hiervoor al doorlopen planologische planprocedure (bestemmingsplan herziening danwel binnenplanse wijziging). Alle voorzieningen (sleufsilos, mestsilos, bestrating, mestzakken e.d., maar ook voortuinen) moeten in het bouwvlak worden gesitueerd, met uitzondering van de verharde ontsluiting naar de openbare weg. Daar waar legale voorzieningen en/of gebouwen buiten het geldend bestemmingsvlak zijn gelegen heeft waar mogelijk vormverandering van het bouwvlak plaats gevonden. Voor bestaande, legale voorzieningen buiten het bouwvlak met een omvang > 1,5 ha is een nadere aanduiding 'overige zone – voorziening buiten bouwvlak' opgenomen. Ter plaatse zijn de bestaande voorzieningen toegestaan, maar is oprichten van gebouwen niet mogelijk.

Ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak' op een agrarische bestemming mag bij recht een vollegrondsteeltbedrijf (zoals akkerbouw, tuinbouw en boomteelt) worden uitgeoefend. Vollegrondsteeltbedrijven betreffen agrarische bedrijven, die zich richten op het telen van gewassen met een bedrijfsvoering, die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt.

Daarnaast is - al dan niet in combinatie met een vollegrondsteeltbedrijf - tevens een ander type agrarisch bedrijf als hoofd- of neventak toegestaan. Deze overige ter plaatse toegestane agrarische activiteiten zijn middels aanduidingen op de verbeelding opgenomen:

- veehouderij bedrijven: agrarisch bedrijven, die zich richten op het houden van dieren, zoals koeien, varkens, vleeskalveren, pluimvee of een combinatie van deze bedrijfsvormen. In het plan is hierbij nader onderscheid gemaakt tussen grondgebonden veehouderijen, waarvan het voer en de mest voor het overgrote deel gewonnen respectievelijk aangewend worden op gronden die in gebruik zijn van de veehouderij en die in de directe omgeving liggen van de bedrijfslocatie (aangeduid met 'specifieke vorm van agrarisch - grondgebonden veehouderij') en intensieve veehouderij bedrijven met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering die gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemestery, varkens-, vleeskalveren-, pluimvee-, pelsdier- of een combinatie van deze bedrijfsvormen (aangeduid met 'intensieve veehouderij');
- glastuinbouwbedrijven: (aangeduid met 'glastuinbouw'): dit betreft agrarische bedrijven, met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in kassen plaatsvindt;
- overige agrarische bedrijven: (aangeduid met 'specifieke vorm van agrarisch - overig agrarisch'). Dit betreft agrarische bedrijven, die niet binnen de begripsbepaling van een veehouderij, vollegrondsteeltbedrijf of glastuinbouwbedrijf vallen, zoals bijvoorbeeld een champignonteeltbedrijf.

Nieuwvestiging wordt overeenkomstig het huidige bestemmingsplan en de IOV niet toegestaan. Onder nieuwvestiging wordt verstaan vestiging op een locatie waar in het huidig geldende bestemmingsplan geen bestemmingsvlak/bouwvlak is gelegen. Alleen onder stringente voorwaarden is, middels een afzonderlijke planprocedure een verplaatsing nieuwvestiging van een (agrarisch) bedrijf toegestaan.

Omschakeling van een burgerwoning dan wel een (niet-agrarisch) bedrijf naar een agrarisch bedrijf is binnen dit bestemmingsplan niet mogelijk. Een aantal omschakelingen van een agrarisch bedrijfstype of diersoort is binnen het bestemmingsplan mogelijk (zie tabel 6).

Tabel 6: Overzicht mogelijkheden omschakeling agrarische bedrijven

Omschakeling	Toegestaan in plan?	Voorwaarden in het bestemmingsplan	Procedure
Naar Vollegrondsteeltbedrijf	Ja	-	Rechtstreeks toegestaan
Naar Overig agrarisch bedrijf	Ja	Mag geen veehouderij, vollegrondsteeltbedrijf of glasbouwbedrijf zijn.	Binnenplanse afwijking
Van intensieve veehouderij naar grondgebonden veehouderij; Wijziging diersoort binnen grondgebonden veehouderij; Van niet-veehouderijbedrijf naar veehouderij.	Ja	Geldige milieu-beschikking (omgevingsvergunning of melding activiteitenbesluit) Geen sprake van uitbreiding van oppervlakte dierenverblijven Geen toename van stikstofdepositie.	Rechtstreeks toegestaan
Van intensieve veehouderij naar pluimvee of geiten; Van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij.	Nee	-	Buitenplanse planologische procedure
Naar Glastuinbouwbedrijf	Nee	-	-

Uitbreiding van bedrijfsgebouwen binnen het agrarisch bestemmingsbouwwak voor vollegrondsteeltsbedrijven en overige agrarische bedrijven is in beginsel rechtstreeks toegestaan. Dit geldt ook voor veehouderijen waarbij de uitbreiding niet de oppervlakte van dierenverblijf betreft. Uitzondering daarbij zijn locaties in het gebied 'beperking veehouderij', waar uitbreiding niet mogelijk is tenzij het een 'grondgebonden veehouderij' is.

Voor uitbreidingen van dierenverblijven geldt dat in het kader van een zorgvuldige veehouderij voldaan dient te worden aan de randvoorwaarden zoals opgenomen in de IOV. Daarnaast geldt ook de provinciale stalderingsregeling en aanvullende voorwaarden van de gemeentelijke omgevingsvisie. Ook moet aan de stikstofgebruiksbeperking worden voldaan als gevolg van de Wet natuurbescherming. Op basis van landelijke en provinciale regelgeving is uitbreiding van oppervlakte aan dierenverblijven van een geitenhouderij in zijn geheel niet toegestaan.

Tabel 7: Mogelijkheden uitbreiding bedrijfsgebouwen agrarisch bedrijf binnen bouwvlak

Bedrijfstype	Uitbreidingsmogelijkheden
Vollegrondsteeltbedrijven	mogelijk tot een omvang van maximaal 1,5 ha
Glastuinbouwbedrijven	mogelijk tot een omvang van 2,0 ha; als het bestaande bouwvlak al 2,0 ha bedraagt, mag dit bouwvlak worden vergroot met max. 25%
Overige agrarische bedrijven	mogelijk tot een omvang van maximaal 4,0 ha, waarbinnen maximaal 3,0 ha kassen mag worden opgericht. Als de locatie is gelegen in de provinciale groenblauwe mantel is uitbreiding van het agrarisch bouwvlak niet toegestaan.
Veehouderij bedrijven	volgens IOV

Uitbreiding zonder toename oppervlakte dierenverblijf is toegestaan (behalve in gebied 'beperking veehouderij').

Extra voorwaarden uitbreiding dierenverblijf:

Zorgvuldige veehouderij

- 7,25 punten volgens Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij
- Geen geurhinder (cumulatieve geurhinder < 12% in bebouwde kom en 20% in buitengebied)
- Dialoog gevoerd

Stalderingsregeling

- Wanneer het oppervlak van het dierenverblijf van hokdieren toeneemt moet een ondernemer bewijs overleggen dat er elders 120% bestaand dierenverblijf gesaneerd is bij sloop respectievelijk 200% bij herbestemming.

(Vrijkomende) agrarische bedrijven

In overeenstemming met het provinciaal beleidskader wordt hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen gefaciliteerd waar dit passend is. Er wordt meer ontwikkelingsruimte gegeven aan nieuwe niet-agrarische functies in vrijkomende agrarische bebouwing, mits die qua aard en schaal passen in het landschap en de omgeving en leiden tot een verbetering van de omgevingskwaliteit. In het bestemmingsplan zijn generieke bestemmingsregels voor functieverandering opgenomen en per initiatief wordt er maatwerk geleverd.

Voor de ontwikkelingsruimte en kwaliteitsverbetering is de locatie leidend. Uitgangspunt is dat de toegestane omvang mede wordt bepaald op grond van wat in redelijkheid nodig is voor de functie waarbij er wel aanzienlijke sloop moet plaatsvinden. De gebiedszonering uit de gemeentelijke omgevingsvisie biedt een belangrijk handvat voor de beoordeling.

Tabel 8: Overzicht toegestane functies per gebiedszone

Gebiedszone	Wonen	Bedrijf	Zorg	Recreatie Horeca	Statische opslag	Duurzame energie
Primaat Bos en natuur	-	-	-	-	-	-
Bestendigen bestaande situatie (bosovergangsgebied)	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja
Primaat landschap	ja	ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Primaat Water en klimaatadaptatie (beekdal)	Ja, mits	Nee, tenzij	Ja, mits	Ja, mits	Nee, tenzij	Ja
Ruimte voor gebiedsontwikkeling (m.u.v. vakantieparken Zwartven, Hertenwei, Vogelenzang en Hazenveld)	Ja	Ja, mits	Ja	Ja	Nee, tenzij	Ja
Primaat Landbouw Postelsedijk	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Primaat Landbouw De Luther, Hamelendijk	Nee	Nee, tenzij	Nee	Nee, tenzij	Nee	Nee
Buurtschap en linten	Ja	Nee, tenzij	Ja, mits	Ja, mits	Nee, tenzij	Ja

Ja, mits: aanvullende kwaliteitsverbetering vereist. Nee, tenzij: afzonderlijke procedure onder strenge voorwaarden

Bij een verzoek om functieverandering dient een (binnenplanse) omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Randvoorwaarden hiervoor zijn onder andere dat het agrarisch bedrijf beëindigd moet zijn, betreffende functie passend is op de locatie en in de omgeving en er sprake is van verbetering van omgevingskwaliteit. Er is maximaal 400 m² bebouwing toegestaan, dat via de sloop van overtollige bedrijfsbebouwing kan worden vergroot met 20% van de gesloopte bebouwing tot maximaal 1.000 m² respectievelijk 15% van de gesloopte bebouwing tot max. 800 m² in de meer kwetsbare gebieden. Daarnaast mag de gebruiksoppervlakte niet meer bedragen dan 60% van de oppervlakte van de aanduiding 'bouwvlak'.

Aanvullend geldt bij hergebruik naar wonen, dat sprake moet zijn van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.

Splitsing van een voormalige agrarische bedrijfswoning in twee burgerwoningen is onder voorwaarden toegestaan als het gaat om een cultuurhistorisch waardevol gebouw en/of ensemble.

Bij hergebruik naar bedrijf, recreatie of zorg detailhandel geldt als voorwaarde dat detailhandel uitsluitend is toegestaan als ondergeschikte functie bij de te vestigen hoofdfunctie tot een maximale verkoopvloeroppervlakte van 200 m². De ontwikkeling van VAB-locaties naar duurzame energievoorzieningen is alleen mogelijk wanneer deze kleinschalig is en binnen het huidige bouwvlak (tot maximaal 60% van het oppervlakte of 5.000 m²).

Er is een mogelijkheid om tijdelijk af te wijken van het geldend planologisch gebruik ('agrarische bedrijf'). Op deze manier kunnen locaties worden gebruikt om met lage kosten een bedrijf te kunnen starten in een andere sector en geldt te generen voor de sloop van bedrijfsgebouwen. Wanneer de

op voorhand bepaalde termijn is verlopen, moet het bestemmingsplan permanent gewijzigd worden of moet het bedrijf verplaatsen naar een bedrijventerrein. In beide gevallen moet overtollige bebouwing worden gesloopt en eventuele aanvullende kwaliteitsmaatregelen worden genomen.

Niet- agrarische bedrijven en recreatie

Alle positief bestemde bedrijven zijn volgens het huidige bestemmingsplan vastgelegd. Via een binnenplanse omgevingsvergunning kan onder voorwaarden volgens de geldende regeling uitbreiding van de toegestane bebouwingsoppervlakte worden toegestaan met maximaal 15% van de bestaande (legale) bebouwing mits voorzien wordt in een zorgvuldige landschappelijke inpassing en een aanvullende kwaliteitsverbetering van het landschap plaatsvindt. Aanvullend hierop kan met de verruimde sloopbonusregeling een extra uitbreiding worden toegestaan, mits hier een aanzienlijke sloop van bedrijfsgebouwen elders tegenover staat. Dit is mede afhankelijk van de situering van de locatie.

Tabel 9: Overzicht (uitbreidings)mogelijkheden niet-agrarische bedrijvigheid per gebiedszone

Gebiedszone	Bedrijvigheid?	Uitbreidingsmogelijkheden	Procedure
Primaat Bos en natuur	-		
Bestendigen bestaande situatie (bosovergangsgebied)	Ja, mits	15% gesloopte oppervlak, max 750 m ² , aanvullende omgevingskwaliteitsverbetering	Binnenplanse omgevingsvergunning
Primaat landschap	Ja	25% gesloopt oppervlak, max 1000 m ²	Binnenplanse omgevingsvergunning
Primaat Water en klimaatadaptatie (beekdal)	Nee, tenzij	Strengere randvoorwaarden	Buitenplanse procedure
Ruimte voor gebiedsontwikkeling (m.u.v. vakantieparken Zwartven, Hertenwei, Vogelenzang en Hazenveld)	Ja, mits	15% gesloopte oppervlak, max 750 m ² , aanvullende omgevingskwaliteitsverbetering	Binnenplanse omgevingsvergunning
Primaat Landbouw Postelsedijk	Nee	-	-
Primaat Landbouw De Luther, Hamelendijk	Nee, tenzij	Strengere randvoorwaarden	Buitenplanse procedure
Buurtschap	Nee, tenzij		
Bebouwingsconcentratie	Ja, mits	15% gesloopte oppervlak, max 750 m ² , aanvullende omgevingskwaliteitsverbetering	Binnenplanse omgevingsvergunning

Het bestemmingsplan biedt onder voorwaarden omschakelingsmogelijkheden naar een ander type bedrijf dan wel woon- of recreatie functie wanneer bestaande bedrijfsmatige activiteiten beëindigd worden. Of een omschakeling mogelijk is hangt af van het type bedrijf waarna wordt omgeschakeld en de locatie.

Tabel 9: Overzicht omschakelmogelijkheden

Omschakeling naar	Omschakeling mogelijk?	Procedure
Andere type niet-agrarische bedrijf	Ja, onder voorwaarden	Binnenplanse afwijking
Bestemming voor recreatieve voorzieningen	Ja, mits bebouwingsoppervlakte door sloop wordt teruggebracht tot 400 m ² en zorgvuldige landschappelijke inpassing	Binnenplanse omgevingsvergunning bestemmingsplanactiviteit
Burgerwoning	Ja, onder voorwaarden	Binnenplanse omgevingsvergunning bestemmingsactiviteit
Agrarische bedrijf	Nee	-

De bestaande dagrecreatieve voorzieningen zijn positief bestemd, waarbij volgens de bestaande regeling een maximum aan bebouwde oppervlakte is opgenomen. Nieuwe solitaire recreatiewoningen worden binnen de gemeente niet wenselijk geacht. De zeven bestaande solitaire recreatiewoningen zijn wel volgens de geldende regeling voorzien van een adequate bestemmingsregeling, waarbij een maximale toegestane inhoud geldt van 250 m³. Voor verblijfsrecreaties zijn de bestaande kampeerboerderijen volgens de huidig geldende regeling in het bestemmingsplan opgenomen, met het huidige geldende maximum aan bebouwd oppervlakte. De bestaande grotere verblijfsrecreatieve terreinen zijn conform de geldende regeling met een eigen specifieke bestemmingsregeling in het bestemmingsplan opgenomen waarin het maximale oppervlak of aantal eenheden is vastgelegd.

4 Ontwikkeling en scenario's veehouderij

4.1 Omvang en spreiding veehouderij nu en ontwikkeling in het verleden

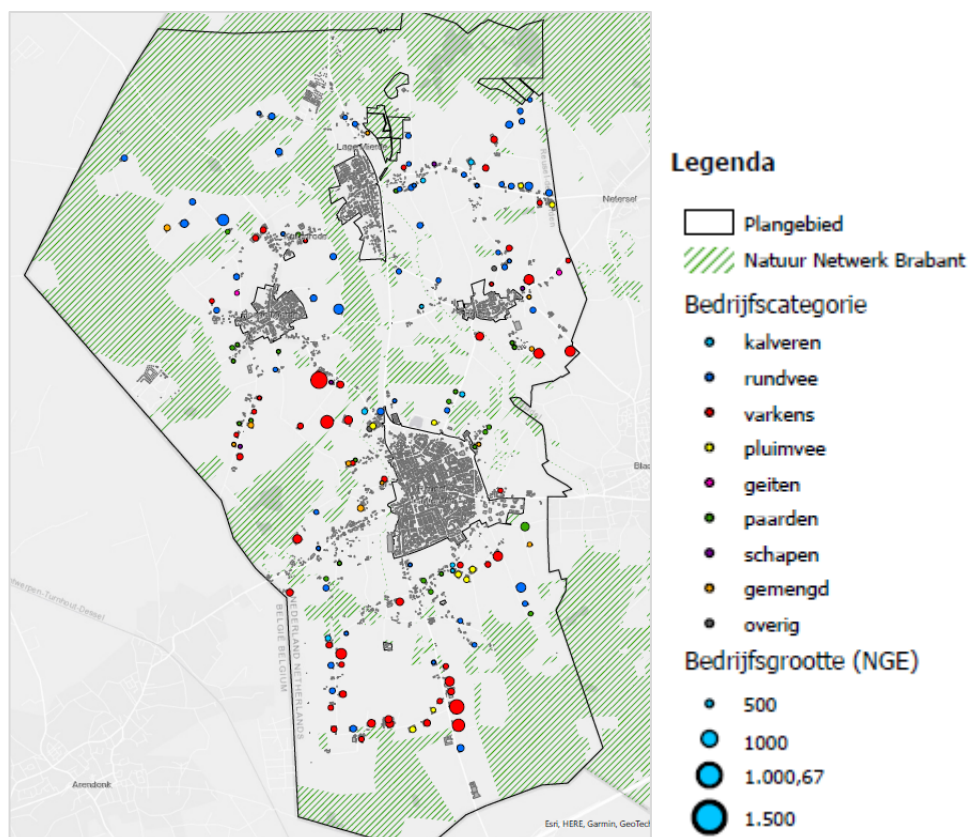
In de gemeente Reusel-De Mierden bevinden zich in juni 2022 166 veehouderijbedrijven met een vergunning of melding voor het behouden van vee binnen het plangebied (web BVB, 30 juni 2022). In het geldende bestemmingsplan is een volwaardig agrarisch bedrijf een bedrijf met minimaal 70 Nederlandse grootte-eenheden (NGE) (Bestemmingsplan Buitengebied, 2009). Van de 166 veehouderijbedrijven zijn er 100 (circa 60%) een volwaardig agrarische bedrijf. De volwaardige bedrijven zijn vooral gespecialiseerde melkrundvee- en varkensbedrijven. Het grootste gedeelte van de bedrijven met een kleinere omvang hebben een vergunning voor het houden van rundvee (18) en paarden (22). Verder zijn er 2 geitenbedrijven en 12 bedrijven met pluimvee (3 leghennen en 8 vleeskuikens) opgenomen in het vergunningenbestand. Een deel van de bedrijven is mogelijk (gedeeltelijk) gestopt met de veehouderijactiviteiten of aan het afbouwen, maar beschikt nog wel over een vergunning. Het is ook mogelijk dat de vergunning nog staat geregistreerd in web BVB, terwijl planologisch geen sprake meer is van een veehouderij.

Tabel 10: Locaties in het plangebied met vergunning of melding voor het houden van vee

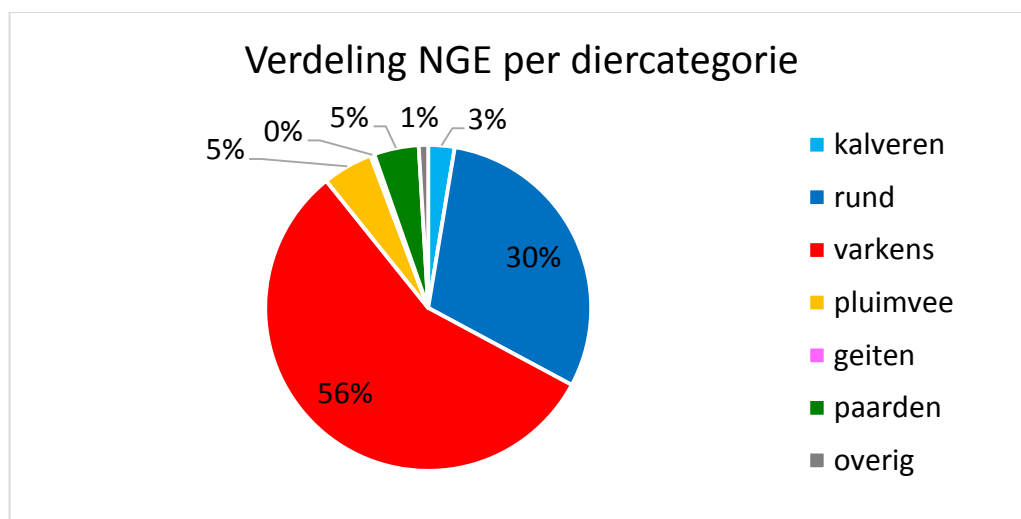
Type veehouderij (diersoort)	Aantal locaties ¹	Aandeel van aantal locaties	Aantal locaties ¹ > 70 NGE	Aandeel van aantal locaties > 70 NGE
Melk- en overig rundvee	55	33%	37	37%
Varkens	51	31%	43	43%
Paarden	24	14%	2	2%
Gemengd	11	7%	3	3%
Pluimvee	9	5%	8	8%
Vleeskalveren	8	5%	5	5%
Overig	6	4%	1	1%
Geiten	2	1%	1	1%
Totaal	166	100%	100	100%

¹ Inbegrepen gestopte veehouderijen waarvoor nog een vergunning of melding geregistreerd staat in web BVB

De veehouderijen liggen verspreid over het plangebied, met uitzondering van de natuurgebieden behorend tot Natuur Netwerk Brabant en Natura 2000 gebieden in het noorden en zuidoosten. Hierdoor zijn de veehouderijen gevestigd tussen de natuurgebieden en de kernen van Reusel en de dorpen Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel. In het gebied ten zuidwesten van Reusel zijn een aantal grote varkenshouderijen gevestigd. In het noorden van het plangebied is een groot aantal bedrijven met een vergunning voor rundvee aanwezig. Een aanzienlijk gedeelte van de veehouderijen liggen binnen een kilometer van de kernen Reusel, Hulsel en Hooge Mierde (34% binnen 500 meter, 57% binnen een kilometer). Dit betreft voornamelijk kleinere veehouderijen.

Figuur 9: Veehouderijen in het plangebied naar type en omvang (BVB Brabant, juni 2022)

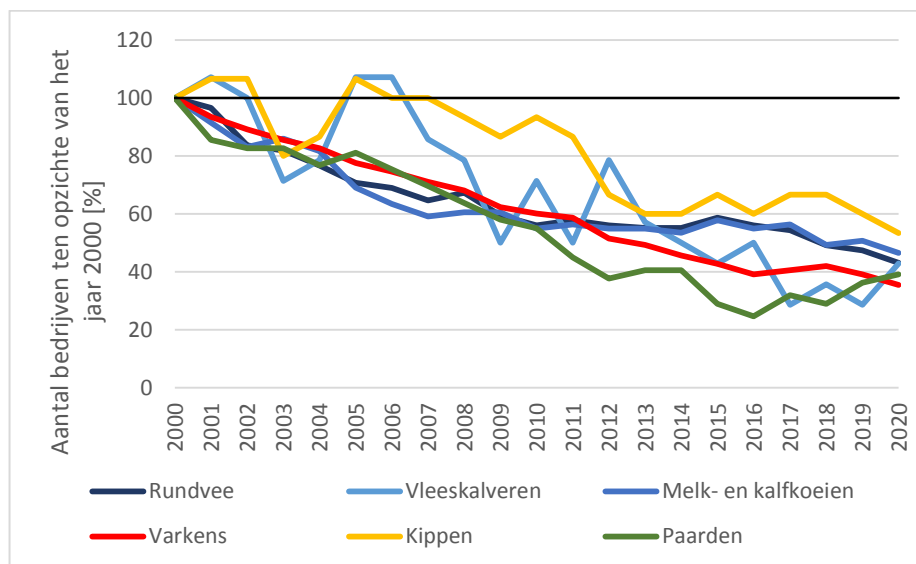

Figuur 10: Verdeling NGE per diercategorie (in %)

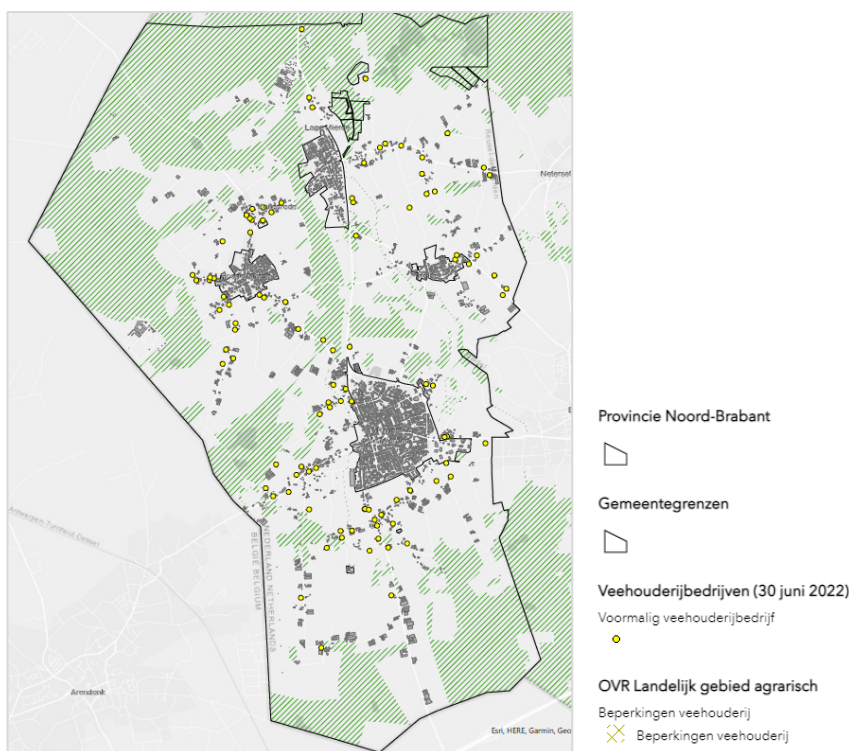
Ontwikkeling in het verleden

De afgelopen jaren is het aantal veehouderijbedrijven in het buitengebied van gemeente Reusel-De Mierden afgenomen. Dit blijkt uit de opgave veebezetting in landbouwtellingen van het centraal bureau statistiek (CBS, opgave veebezetting in landbouwtellingen). Alle type veehouderijbedrijven zijn in aantallen gedaald sinds het jaar 2000.

Het aantal varkens-, rundvee- en paardenbedrijven is sterk gedaald, met respectievelijk -64%, -57% en -61% in 2020 ten opzichte van 2000. Ook het aantal pluimveehouderijen (-47%), schapenhouderijen (-66%), geitenhouderijen (-46%) en konijnenhouderijen (-75%) laten een sterk dalende trend zien. De afname van de veehouderijen heeft gestaag plaatsgevonden over de afgelopen 20 jaar. Locaties van voormalige veehouderijbedrijven zijn weergegeven in figuur 12.

Figuur 11: Ontwikkeling aantal veehouderijbedrijven (naar diercategorie) periode 2000 t/m 2020
(Bron: CBS, opgave veebezetting in landbouwstellingen, augustus 2021)

Figuur 12: Voormalige veehouderijen (bron: BVB Brabant, juni 2022)

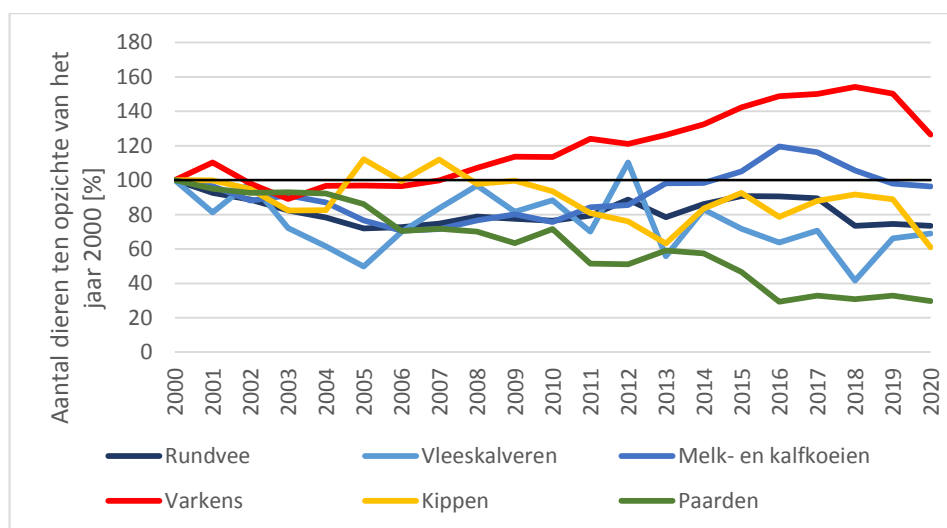
De dierenaantallen geregistreerd in de landbouwtelling laten een minder eenduidige ontwikkeling zien als het aantal veehouderijbedrijven (CBS, opgave veebezetting in landbouwtellingen, data verkregen op 25 augustus 2021). De opgave aantal in de landbouwtellingen is de opgave aantal dieren door veehouders op 1 april van het jaar. De gegevens zijn gebaseerd op het hoofdvestigingsadres, waardoor het aantal dieren in een regio kan afwijken van het daadwerkelijke aantal aanwezig.

Uit de gegevens blijkt geen algemene eenduidige stijging of daling van het aantal dieren. Het aantal rundvee, paarden en kippen laat overwegend een dalende trend zien. Het aantal geiten is na 2012 sterk gaan dalen. Tot 2015 stijgt het aantal schapen in de gemeente, waarna in 2020 een flinke afname wordt waargenomen, ten opzichte van zowel 2015 als 2020. Het aantal varkens in gemeente Reusel-De Mierden is sinds 2000 gestaag toegenomen. Deze trend wordt in 2020 gebroken door een afname ten opzichte van voorgaande jaren. Het aantal geiten is na 2012 sterk gaan dalen.

Tabel 11: Ontwikkeling aantal dieren in gemeente Reusel-De Mierden. Rode cijfers geven een afname weer

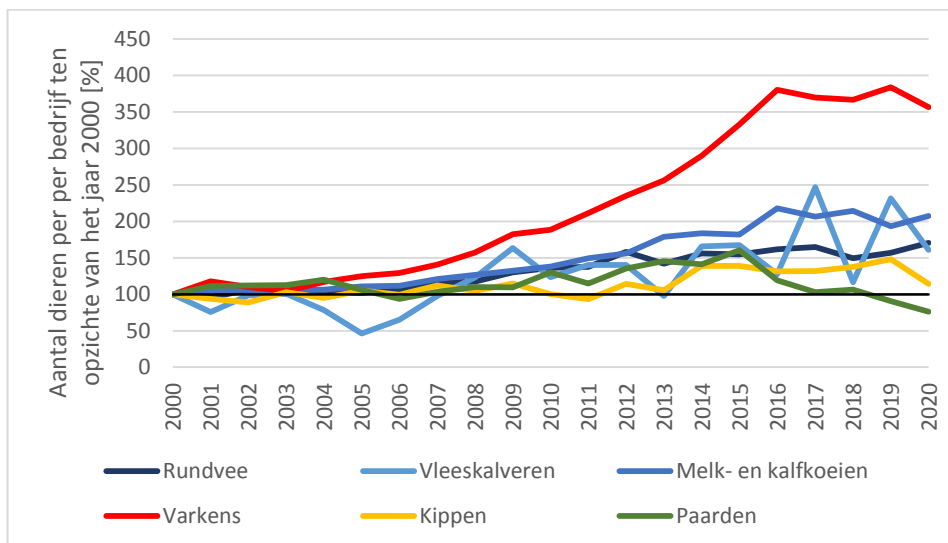
Diersoort	Verandering aantal dieren ten opzichte van 2000 (%)			
	2005	2010	2015	2020
Rundvee	-28	-24	-9	-27
Schapen	54	33	29	-8
Geiten	18	2	-39	-67
Paarden	-14	-28	-53	-70
Varkens	-4	13	42	27
Kippen	12	-6	-7	-39
Konijnen	-15	-22	16	-32
Totaal	6	-1	7	-20

(Bron: CBS, landbouwtellingen)

Figuur 13: Ontwikkeling aantal dieren (per diercategorie) periode 2000 t/m 2020

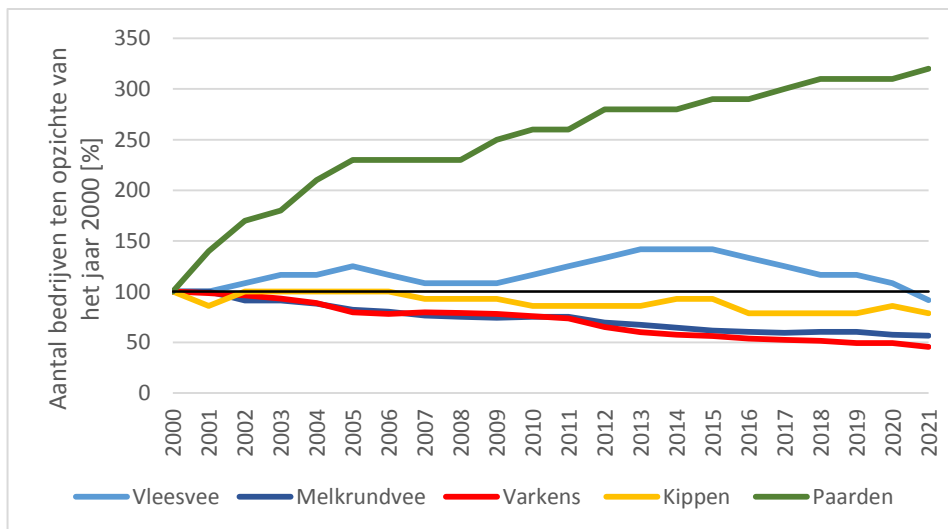
(Bron: CBS, opgave veebezetting in landbouwtellingen, augustus 2021)

Figuur 14: Ontwikkeling aantal dieren per veehouderijbedrijven (naar diercategorie) periode 2000 t/m 2020
(Bron: CBS, opgave veebezetting in landbouwstellingen, augustus 2021)

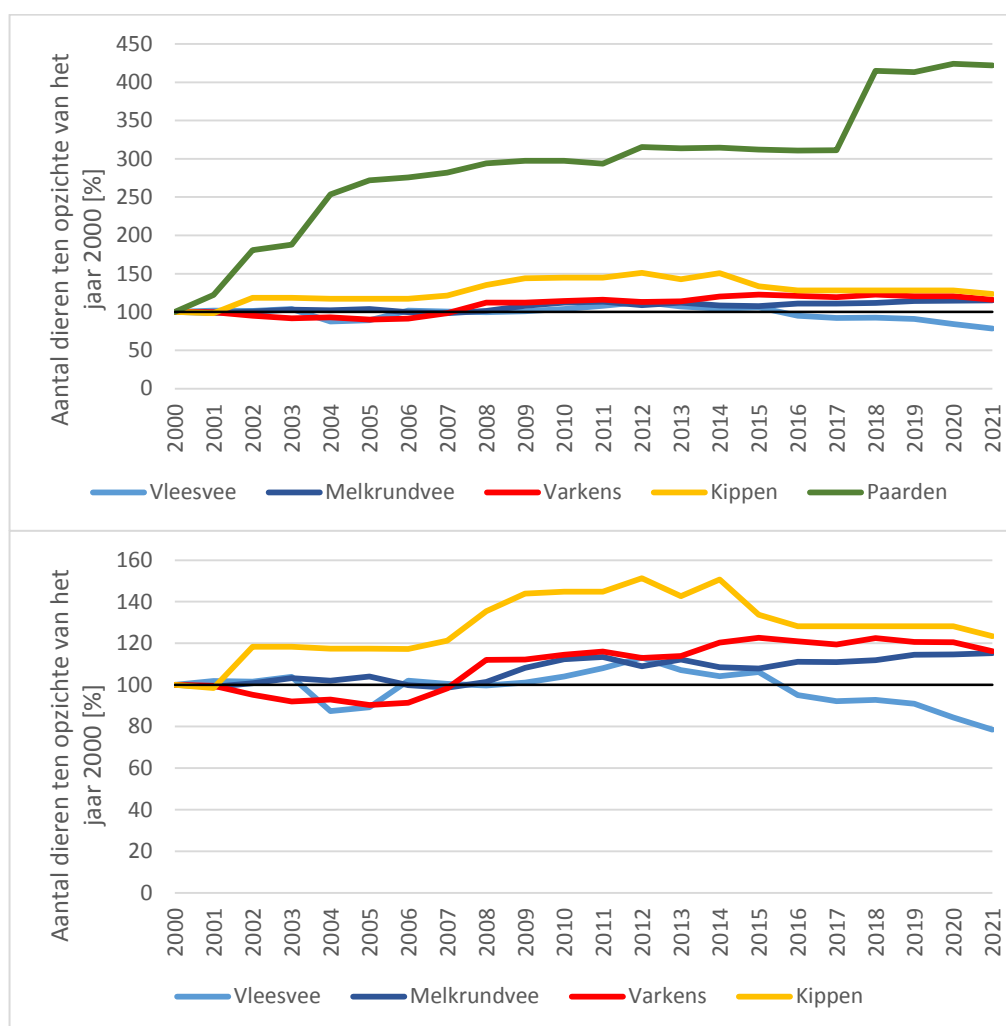
BVB Brabant aantal vergunde veehouderijen en vergunde aantallen dieren

Het aantal bedrijven met een vergunning voor varkens, kippen en melkrundvee is sinds 2000 gestaag gedaald. Het aantal bedrijven met een vergunning voor het houden van paarden is toegenomen sinds het jaar 2000. Het aantal vergunde vleeskalverenbedrijven schommelt sinds 2000 binnen de 50% afwijking van het aantal bedrijven in 2000, met een daling sinds 2015.

Figuur 15: Ontwikkeling aantal vergunde veehouderijbedrijven (naar diercategorie) periode 2000 t/m 2020
(Bron: BVB Brabant, augustus 2021)

Het aantal vergunde dieren in de gemeente is toegenomen voor melkrundvee, varkens, kippen en paarden sinds 2000. Het aantal vergunde paarden is sinds 2000 in vergelijking met de andere diercategorieën sterk toegenomen, sinds 2018 meer dan vier keer zo veel paarden ten opzichte van 2000. Het aantal vergund vleesvee is sinds 2015 licht afgenomen.

Figuur 16: Ontwikkeling aantal vergunde dieren (naar diercategorie) periode 2000 t/m 2020

(Bron: BVB Brabant, augustus 2021)

Veebezetting

De cijfers van het CBS zijn gebaseerd op de opgave veebezetting in landbouwtellingen. Dit geeft inzicht in de werkelijke veebezetting. De cijfers van het BVB geeft het aantal vergunde dierplaatsen weer. De vergunde dieraantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dieraantallen. Een vergelijking van deze getallen geeft inzicht in de veebezetting en de latente ruimte.

De cijfers van het CBS geven het aantal bedrijven weer vanuit de landbouwtellingen, waarin agrarische bedrijven worden meegenomen die zijn ingeschreven in het Handelsregister met een agrarische SBI (Standaard Bedrijfsindeling) en een grootte heeft van minstens 3000 SO (Standaard Opbrengst) of 3 NGE (Nederlandse Grootte-Eenheid). Opgave voor de landbouwtelling is wettelijk verplicht, voor de landbouwtelling geeft elk agrarisch bedrijf de betreffende informatie door, onder andere aantal dieren of hectare. De gegevens van de landbouwtellingen geven daarom weer wat er per jaar in werkelijkheid is. Deze data is beschikbaar op bedrijfsniveau. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen individuele stallen. De gegevens zijn gebaseerd op het hoofdvestigingsadres, waardoor het aantal dieren in een regio kan afwijken van het daadwerkelijke aantal aanwezig op betreffende locatie.

Het Bestand Veehouderij Bedrijven / BVB (Nu is dit de Kernregistratie Dierverblijven / KRD) is een database waarin gegevens uit de omgevingsvergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven worden geregistreerd. Alleen bedrijven waar landbouwhuisdieren worden gehouden zijn opgenomen. De ondergrens voor de invoering van de gegevens zijn inrichtingen die niet bestemd zijn voor uitsluitend of in hoofdzaak het houden van landbouwhuisdieren en wordt bepaald door het aantal dieren (10 schapen, 5 paarden, 10 geiten, 25 stuks pluimvee, 25 konijnen of 10 overige huisdieren). Per bedrijfslocatie wordt onder andere de vergunningsdatum en de soort vergunning geregistreerd. Op stalniveau worden de diersoorten, dieraantallen en stalsystemen ingevoerd. Het invoeren van de vergunningen en meldingen in het Web-BVB en de KRD is niet wettelijk verplicht, maar wordt op verzoek van provincies door gemeenten en Regionale Uitvoeringsdienst (periodiek) ingevuld. De bronhouders van de gegevens in de Kernregistratie Dierverblijven (KRD) zijn de omgevingsdiensten en in sommige gevallen de gemeenten. Het invoeren en muteren van de aantallen vergunde en gemelde dieren en stalsystemen door bronhouders in KRD is niet wettelijk verplicht voor gemeenten. Ook kan er achterstand zijn in de verwerking van gegevens. De gegevens zijn voor gemeente Reusel-De Mierden een betrouwbare indicatie van het aantal dieren en stalemissies.

De cijfers en de categorie indeling van de data van het CBS en BVB (KRD) verschillen van elkaar. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij een vergelijking van de data. In het BVB worden dieren ingevoerd in de vorm van RAV-codes en ingedeeld in diercategorieën. Het CBS heeft zijn eigen diercategorieën. In het BVB worden alle dieren geregistreerd van inrichtingen boven de ondergrens van dieraantallen met een omgevingsvergunning of melding. Het CBS heeft alleen gegevens van agrarische bedrijven die geregistreerd staan in het Handelsregister en grootte hebben van 3 NGE of meer. Voor een vergelijking zijn alleen de gegevens van het BVB gebruikt van inrichtingen die groter zijn dan 3 NGE. Indeling van de diercategorieën zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 12: Indeling diercategorieën CBS en BVB

Diercategorie	CBS	BVB
Rundvee	Rundvee totaal	Melkrundvee Vleesvee
Vleesvee	Vleeskalveren	Vleesvee
Melkrundvee	Melk- en kalfkoeien	Melkrundvee
Varkens	Varkens totaal	Biggen Zeugen Dekberen Vleesvarkens
Kippen	Kippen	Leghennen Vleeskuikens
Paarden	Paarden en pony's	Paarden

Tabel 13: Verschil dieraantallen vergund BVB en dieraantallen CBS (% latente ruimte)

	2000-2020			2010-2020		
	min	max	gem	min	max	gem
Rundvee	28,7	50,2	43,9	38,7	50,2	45,5
Melk- en kalfkoeien	62,6	76,5	70,2	62,6	76,5	69,2
Vleeskalveren	48,3	76,8	60,8	49,6	76,8	62,9
Varkens	-6,9	18,7	7,7	-6,9	15,8	3,1
Kippen	-3,0	54,3	26,8	26,4	54,3	38,4
Paarden	-38,5	90,3	59,6	66,7	90,3	80,9

Tabel 13 geeft inzicht in het bezettingspercentage / latente ruimte per jaar met een gemiddelde en min/max per 20-jaars en 10-jaars periode. Negatieve cijfers komen overeen met meer dieren in CBS dan vergunde dierplaatsen in BVB. Hoe lager het % hoe kleiner de latente ruimte en hoger de

bezettingsgraad op jaarbasis. Bij varkens is weinig latente ruimte. Bij kippen en vleeskalveren is sprake van periodieke leegstand voorafgaand aan nieuwe koppels dieren, vanuit diergezondheidsoverwegingen. Bij vleeskalveren proberen de integraties/contractgevers met het langer leeg laten staan van stallen meer evenwicht in de markt te brengen.

4.2 Waarmee worden effecten vergeleken? - huidige situatie

Voor het MER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is in het plangebied en welke autonome ontwikkelingen voorzien zijn. Deze informatie dient om referenties te bepalen voor de in het MER te beschrijven effecten bij de planologische effectuering van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij.

De huidige situatie is in het MER beschreven aan de hand van de gegevens uit vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven, in combinatie met de verbeelding en planregels uit het ontwerpbestemmingsplan Reusel-De Mierden 2017. Dit geeft de vergunde situatie weer. De vergunde dieraantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dieraantallen. Voor een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming dient als referentie uitgegaan te worden van de werkelijk gehouden dieraantallen. Dit is de huidige situatie vergund, gecorrigeerd voor veebezetting. Afgeleid uit een vergelijking van gegevens van het CBS (opgegeven veebezetting) en de vergunde en gemelde dierplaatsen, rekening houdend met functionele leegstand die in de standaard emissiefactoren is verdisconteerd.

Voor het MER is daarnaast de autonome ontwikkeling van belang, de ontwikkelingen die te voorzien zijn en waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan is dat alle bedrijven moeten voldoen aan het landelijke Besluit emissiearme huisvesting. Dit stelt eisen aan de maximale emissies van ammoniak en fijnstof die veehouderijbedrijven mogen uitstoten, nu, en op termijn. Dit wordt meegenomen in een derde referentie, welke relevant is voor het MER.

De volgende referentiesituaties zijn in het MER onderzocht:

- 4) Huidige situatie vergund.
- 5) Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting. Dit is de referentie voor de Voortoets in het kader van de Wet Natuurbescherming.
- 6) Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting en alle bedrijven voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting én IOV*. Dit is de referentie voor het MER.

* Staleisen provincie Noord-Brabant m.b.t. de emissie van ammoniak

4.3 Onderzochte scenario's

Bij beoordelen van milieueffecten geldt de basisregel dat alles waarover een nieuw besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen. Toegespitst op het MER, dat vooral ingaat op de milieueffecten van de veehouderij, betekent dat het voornemen is opgebouwd uit:

- De begrenzing van de bouwvlakken op de verbeelding van het bestemmingsplan en de regels die zijn opgenomen in het bestemmingsplan. Hoeveel planologische ruimte wordt er geboden voor uitbreiding van bebouwing zonder dat hiervoor een nieuwe planologische procedure hoeft te worden doorlopen?

- Welke flexibiliteitsmogelijkheden biedt het plan? Welke besluiten kan het college nemen zonder dat hiervoor een nieuw besluit van de raad nodig is? Hierbij gaat het om de ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden van het college voor met name het wijzigen van functies, vormverandering en/of vergroten van de bouwvlakken en wijzigen van diersoort. In dit plan zijn geen wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 hebben wijzigingsbevoegdheden geen functie meer, maar de gemeente Reusel-De Mierden heeft wel een delegatiebesluit genomen dat fungeert als een soort van overgangsregeling voor de huidige wijzigingsbevoegdheden. Onder de Omgevingswet kan via het vergunningsstelsel flexibiliteit worden geboden of later in het Omgevingsplan flexibiliteit worden ingebouwd.

Voor dit MER is een trendmatig scenario (uitgaande van een trendmatige ontwikkeling van de veehouderij in Reusel-De Mierden) en een worstcase scenario (uitgaande van maximale groei van de veehouderij binnen de geboden planologische mogelijkheden) bepaald. Door bij de effectbepaling in het MER uit te gaan van een trendmatig scenario en een maximaal scenario is geprobeerd aan te sluiten bij de trend van de afgelopen jaren en onzekerheden in de autonome toekomstige ontwikkeling.

De focus van het MER ligt op het in beeld brengen van mogelijke effecten indien maximaal gebruik wordt gemaakt van de planologische mogelijkheden en de beschikbare milieuruimte. Indien er vanwege economische ontwikkelingen sprake is van een krimp van de veestapel, zullen de voorspelde effecten op basis van het trendmatig groeiscenario en zeker het worstcase scenario niet of in mindere mate, optreden.

4.3.1 Trendmatige ontwikkeling

Scenario Trendmatige ontwikkeling (2020-2035):

- groei van bestaande, grotere bedrijven, krimp/stoppen van bestaande, kleinere bedrijven; trendmatige groei economische omvang veehouderij;
- binnen de grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan, waaronder ook de functieaanduiding;
- binnen de grenzen van de stikstofregeling in het bestemmingsplan;
- binnen de grenzen van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder (voorgrondnormen).

Bij het trendmatig scenario is uitgegaan van de bestaande vergunde rechten en is vervolgens de ruimte op de bouwvlakken benut om de bestaande veestapel uit te breiden, indien de bouwblokaanduidingen dat toestaan. Daarbij is aangesloten bij de trend van schaalvergroting in de intensieve veehouderij en melkveehouderij (minder locaties, overblijvende locaties worden groter of vullen de eerder vergunde planologische en milieuruimte op), door kleinere veehouderijlocaties die nog niet voldoen aan de provinciale emissie-eisen in de IOV (eisen vanaf 2024) te laten stoppen en de grotere bedrijven te laten groeien. De bouwvlakken mogen daarbij groeien tot maximaal 1,5 ha. Bij bouwvlakken die nu al groter zijn dan 1,5 hectare wordt uitgegaan van de huidige afmetingen.

Uitgangspunten in het trendmatig scenario zijn:

- bouwvlakken groeien hooguit naar 1,5 ha (tenzij nu al groter)
- hooguit 300 Nge per hectare bouwblok (omvang standaard bedrijf zoals voor intensieve veehouderij (iv) en melkrundvee (mrv) genoemd in “Alle vlees duurzaam” van de Commissie Van Doorn).

Stoppers:

- bedrijven met minder dan 100 Nge iv stoppen met iv
- bedrijven met minder dan 100 Nge mrv stoppen met mrv
- bedrijven met iv in zone beperking veehouderij die niet voldoen aan eisen IOV 2024- stoppen met iv

Groeiers/blijvers:

- bedrijven met meer dan 100 Nge mrv
- bedrijven met meer dan 100 Nge iv, voor zover niet gelegen in zone beperking veehouderij

Voor het trendmatig scenario wordt uitgegaan van (maximaal) 10% groei bij individuele melkrundveebedrijven en 20% groei op intensieve veehouderij-locaties. Overige bedrijven (geen stoppers/groeiers) blijven, maar gaan wel voldoen aan de IOV-eisen voor de maximale ammoniakemissie voor bestaande stallen (IOV 2024-2027)

*Invulling groeiers:**Ammoniak:*

- NH3 trendmatig = NH3 emissie vergund na toepassing IOV eisen 2024 * 1,2 (iv) of 1,1 (mrv)
- Indien NH3 trendmatig > emissieplafond (huidig vergunde emissie) dan geldt NH3 trendmatig = huidig vergunde emissie

Geur:

- Ou trendmatig = Ou emissie vergund * 1,2 (dus maximaal 20% groei in iv-veestapel)
- indien Ou trendmatig > maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen dan wordt de geuremissie de maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen (NB: mogelijk zal de geuremissie dan moeten afnemen, maar omdat ook een wijziging kan worden doorgevoerd in emissiepunten of uitstroomsnelheid die leidt tot de noodzakelijke daling van de geurbelasting, is er uitgegaan van de nu vergunde geuremissie)
- indien de emissie in de autonome ontwikkeling (AO; correctie IOV) > Ou trendmatig, dan wordt de emissie Ou trendmatig de emissie in de AO.

Fijnstof:

- PM10 trendmatig = PM10 emissie AO * 1,2 (dus maximaal 20% groei in veestapel)

In het trendmatig scenario is sprake van krimp van de veestapel, aangezien niet alle ingeleverde Nge's van de stoppers weer herverdeeld worden vanwege de beperkingen in mogelijkheden van individuele bedrijven (emissieplafond, geurnormen, bouwblok grootte). Paardenbedrijven blijven, maar groeien niet. Nge's zijn niet berekend vanwege wisselende scenario's per aspect

Veehouderijbedrijven kunnen dus groeien voor zover de ruimte op de bouwvlakken dat toelaat en de specifieke aanduiding dat toestaat. Voor veehouderij en paardenhouderij geldt de aanvullende voorwaarde dat er geen toename in ammoniakemissie en stikstofdepositie mag plaatsvinden,

waarbij is uitgegaan van de vergunde emissie van ammoniak. Voor de intensieve veehouderij is naast stikstof nog de aanvullende voorwaarde dat er milieuruimte moet zijn ten aanzien van geurhinder. Hiervoor zijn de voorgrondnormen uit de “Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Reusel – De Mierden” gehanteerd. Bij met name pluimvee kan fijn stof ook nog voor een extra randvoorwaarde zorgen.

4.3.2 Worstcase ontwikkeling

Scenario Worstcase ontwikkeling:

- maximale groei van bestaande bedrijven;
- omschakeling van veehouderijbedrijven naar een ander type (intensieve) veehouderij, indien dat toegestaan wordt;
- binnen grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan.
- binnen de grenzen van de stikstofregeling in het bestemmingsplan;
- binnen de grenzen van milieuruimte t.a.v. geurhinder (voorgrondnorm Wgv).

Voor varkensbedrijven kunnen vooral normen op het gebied van geur en ammoniak sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Voor pluimveebedrijven kunnen vooral normen op het gebied van luchtkwaliteit (fijn stof, endotoxine) sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Ook is de Wet natuurbescherming van belang. Hierbij gaat het om sturing op de effecten van de veehouderij (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing, geurbelasting, concentratie fijn stof, ammoniakemissie en stikstofdepositie) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

De omvang, spreiding en uitvoering van melkveebedrijven wordt in mindere mate ruimtelijk gestuurd door provincie en gemeenten. Voor deze bedrijven zijn vooral de Wet natuurbescherming, de provinciale stalen in de Interim Omgevingsverordening en de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen) van belang. Ook hierbij gaat het om een sturing op effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

Het worstcase scenario gaat uit van maximale benutting van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Zo kan een beeld verkregen worden van het verwachte effect van de ontwikkeling van de veehouderij, binnen de maximale planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Met toepassing van het worstcase scenario wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichting de maximale effecten/mogelijkheden van het bestemmingsplan in beeld te brengen.

In het worstcase scenario is uitgegaan van de bouwvlakken op een bestemmingsvlak “Agrarisch – Agrarisch bedrijf” en de specifieke diersoort aanduidingen uit het concept ontwerp bestemmingsplan en de maximale mogelijkheden die er geboden worden voor het houden van de aangeduide diersoorten. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande bouwvlakken mogen groeien tot maximaal 1,5 ha. Bij bouwvlakken die nu al groter zijn dan 1,5 hectare wordt uitgegaan van de huidige afmetingen.

Uitgangspunten worstcase scenario zijn:

- bouwvlakken groeien naar 1,5 ha (tenzij nu al groter);
- maximaal 300 Nge per hectare (enkele bedrijven zitten nu al > 300 Nge / ha)
- pluimvee blijft pluimvee en groeit in leghennen.
- Overige bedrijven (geen agrarisch bouwblok of geen veehouderij functieaanduiding) blijven, maar gaan wel voldoen aan de IOV-eisen voor de maximale ammoniakemissie voor bestaande stallen (IOV 2024-2027)

Het worstcase scenario bestaat uit drie verschillende scenario's: één worstcase voor ammoniak, één worstcase voor geurhinder en één voor fijn stof.

Ammoniak worstcase:

- bedrijven met functieaanduiding iv en niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleeskalveren en voldoen aan IOV-eisen 2024-2017);
- bedrijven in zone beperking veehouderij met functieaanduiding iv of ggb schakelen om naar melkrundvee;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en ammoniakemissie per hectare;
- indien huidige vergunde emissie > maximale emissie dan blijft huidige vergunde emissie staan.

Geur worstcase (met toepassing geurnormen):

- bedrijven met functieaanduiding iv niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleesvarkens en voldoen aan IOV eisen 2024-2027;
- overige bedrijven houden wat ze hebben;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en geuremissie per hectare;
- indien emissie > maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen dan wordt de geuremissie de maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen;
- indien A0 emissie > maximale emissie dan wordt de maximale emissie de A0 emissie.

Fijn stof worstcase:

- pluimvee bedrijven (met functieaanduiding pluimvee) niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar leghennen;
- iv-bedrijven (met functieaanduiding iv) niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleesvarkens;
- bedrijven in zone beperking veehouderij schakelen om naar melkrundvee;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en fijnstofemissie per hectare;
- indien A0 emissie > maximale emissie dan wordt de maximale emissie de A0 emissie.

Per scenario is steeds gekozen voor een stal die voldoet aan het Besluit emissiearme huisvesting en de eisen van de provincie voor nieuwe stallen (IOV, emissie-eisen 2024-2027), maar de hoogste emissie voor ammoniak, geur of fijnstof veroorzaakt. Vervolgens zijn alle bouwvlakken met vee uitgebreid tot de maximale omvang en gevuld met vee van de diersoort die toegestaan is volgens het bestemmingsplan.

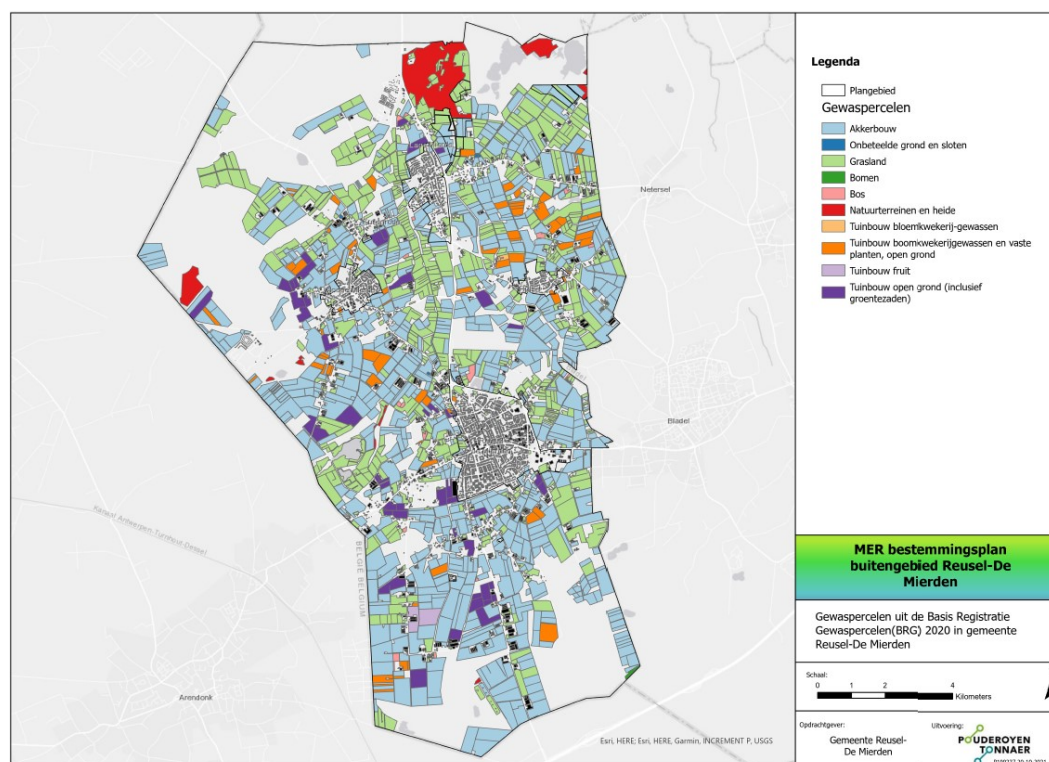
Er is niet gekeken naar de huidige diersoort of veebezetting op het bouwblok, enkel naar de maximale mogelijkheden qua bestemming en functieaanduiding en qua emissies. Alle bouwvlakken of bouwblokdelen groeien naar de maximale omvang van 1,5 ha (tenzij deze nu al groter zijn), zijn opgevuld met vee op basis van de dieraantallen voor een standaard bedrijf zoals hiervoor genoemd. De worstcase situatie is per aspect 'maximaal' ingevuld: voor het aspect ammoniak en geurhinder is voor opvulling van het bouwblok uitgegaan van vleesvarkens of melkrundvee, voor fijnstof van leghennen, vleesvarkens of melkrundvee.

5 Ontwikkeling overige agrarische bedrijven

Naast de veehouderijbedrijven zijn er agrarische bedrijven met plantaardige teelten. In 2020 waren binnen de gemeente akkerbouw-, tuinbouw- en glastuinbouwbedrijven en bedrijven met grasland en groenvoedergewassen aanwezig. Aantallen en oppervlakten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Het grootste aantal bedrijven bestaat uit percelen grasland en groenvoedergewassen, gevolgd door akkerbouwbedrijven. De akkerbouwbedrijven bezitten het grootste oppervlakte landbouwgrond met meer dan 2.600 hectare. Daarnaast zijn er nog tuinbouwbedrijven open grond, waarvan het grootste gedeelte boomkwekerijgewassen en vaste planten.

Tabel 14: Aantal plantaardige teeltbedrijven en oppervlakte in Reusel-De Mierden (bron: CBS, landbouwstellingen 2021)

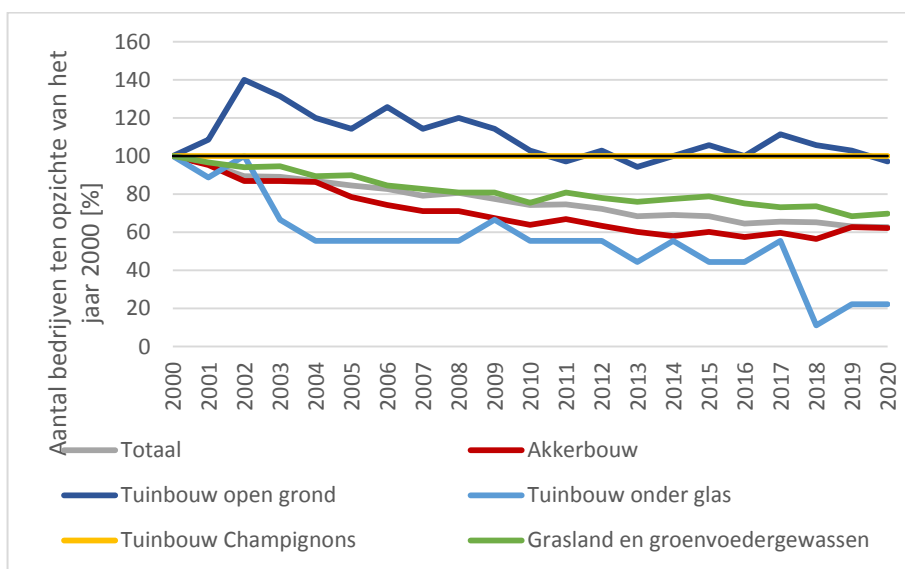
Soort bedrijf	Aantal bedrijven	Oppervlakte (ha)
Grasland en groenvoedergewassen	146	1995
Akkerbouw	119	2635
Tuinbouw open grond	34	207
- Bloembollen, -knollen en kwekerijgewassen	2	2
- Boomkwekerijgewassen en vaste planten	23	165
- Fruit	1	18
- Tuinbouwgroenten	8	21
Glastuinbouw	2	8
Champignons	1	0,4

Figuur 17: Gewaspercelen (BRG) 2020 in Reusel- De Mierden

5.1 Ontwikkeling in het verleden

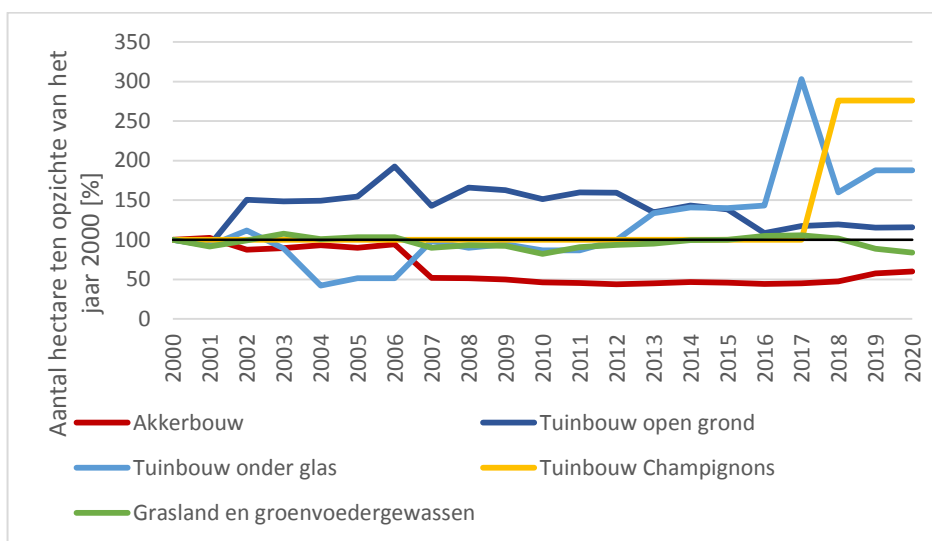
Het totaal aantal landbouwbedrijven is sinds 2000 gestaag afgenomen. Deze trend is zichtbaar voor alle bedrijfsoorten, met uitzondering van tuinbouw open grond waarbij het aantal bedrijven tot 2002 toenam waarna een afname plaatsvond. Sinds 2010 blijft het aantal bedrijven tuinbouw open grond, in achtneming van schommelingen, vrijwel constant. Oppervlaktes van de tuinbouw open grond zijn in 2002 toegenomen met 50% ten opzichte van 2000, gevolgd door een verdubbeling in 2005. Sindsdien is het oppervlakte van tuinbouw open grond verder afgenomen tot circa 207 hectare. Een andere uitzondering is de champignonkwekerij die al sinds 2000 bestaat. In 2018 heeft de champignonkwekerij zijn oppervlakte uitgebreid van 1465 m² naar 4020 m². De afname in het aantal bedrijven ten opzichte van 2000 is voor glastuinbouw het grootst (78%), opgevolgd door akkerbouw (38%) en bedrijven met grasland en groenvoedergewassen (30%).

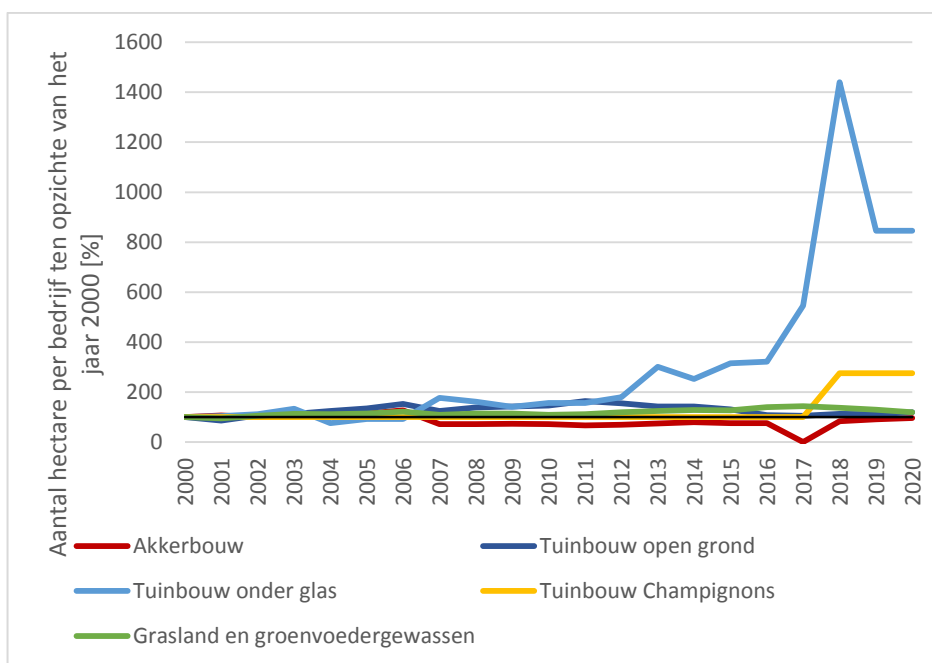
Figuur 18: Aantal plantaardige teeltbedrijven (naar bedrijfstype) in de periode 2000 t/m 2020 (bron: CBS opgave landbouwstellingen, augustus 2021)

Glastuinbouw heeft een toename in het grondoppervlakte sinds 2006. Het oppervlakte aan glastuinbouw is in 2017 meer dan verdubbeld ten opzichte van het jaar daarvoor. Waarna de oppervlakte in 2018 weer nagenoeg halveert. Sindsdien vindt er een stijging plaats in de glastuinbouw oppervlakte. Deze ontwikkeling in oppervlakte sinds 2017 is ook terug te zien in het oppervlakte per glastuinbouwbedrijf.

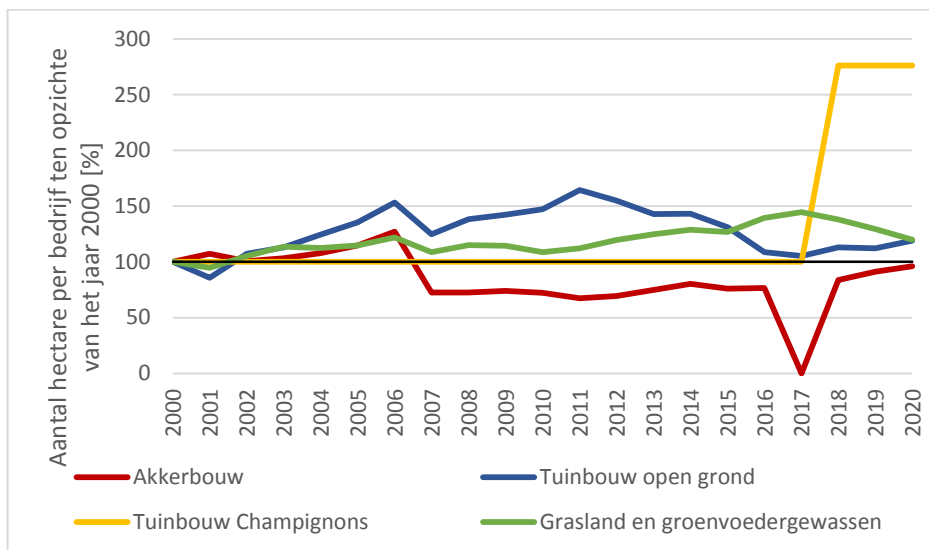
Het oppervlakte behorende tot de akkerbouw laat in 2005 een scherpe daling zien, waarna het oppervlak tot 2018 vrij constant bleef. Sinds 2018 is er weer een kleine toename in het oppervlakte. Deze toename gaat gepaard met een stijging van het aantal hectare per bedrijf; van 17 naar 22 ha/bedrijf. De oppervlakte van het grasland en groenvoedergewas is in de periode van 2000 tot 2020 vrij stabiel gebleven, met schommelingen tussen de 1957 en 2561 hectare. Sinds 2018 vindt er een afname plaats in zowel het totaal oppervlakte als het oppervlak per bedrijf. Deze trend is gespiegeld aan de ontwikkeling van de oppervlakte en de oppervlakte per bedrijf van de akkerbouwbedrijven.

Figuur 19: Aantal hectare plantaardige teelten (naar bedrijfstype) in de periode 2000 t/m 2020
(bron: CBS opgave landbouwstellingen, augustus 2021)

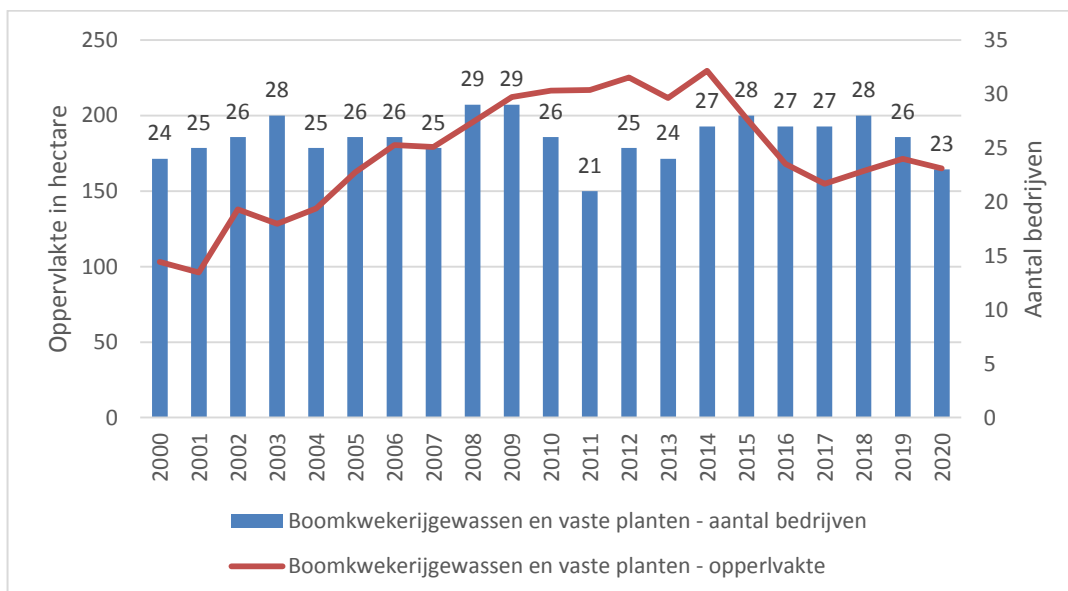
Figuur 20: Aantal hectare per bedrijf, plantaardige teeltbedrijven (naar bedrijfstype) in de periode 2000 t/m 2020
(bron: CBS opgave landbouwstellingen, augustus 2021)

Figuur 21: Aantal hectare per bedrijf, plantaardige teeltbedrijven (naar bedrijfstype) in de periode 2000 t/m 2020 (bron: CBS opgave landbouwtellingen, augustus 2021)

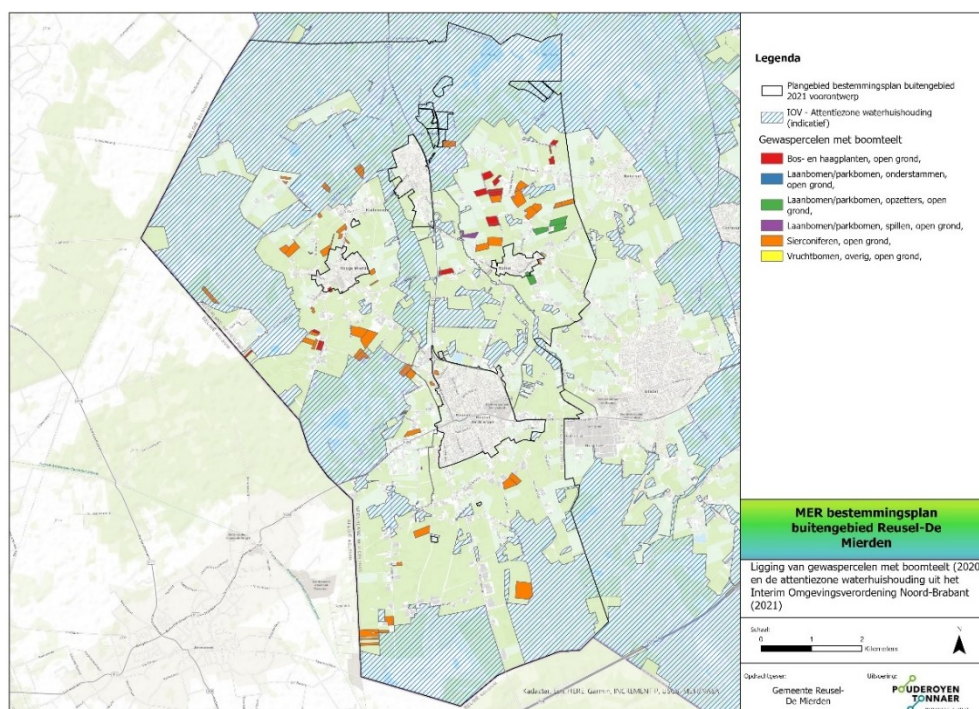
Boomteelt

In 2021 waren er in de gemeente 23 bedrijven die in de categorie ‘boomkwekerij en vaste planten’ vallen (CBS, 2021). De ontwikkeling van het aantal bedrijven en het oppervlakte van boomkwekerijgewassen en vaste planten is weergegeven in onderstaande grafiek. Het aantal bedrijven varieert sinds het jaar 2000 tussen de 21 en 29. Het aantal oppervlakte was sinds 2000 het hoogst in de periode van 2009 tot 2014. Opvallend is dat in deze periode het aantal bedrijven juist het laagst is. Het aantal oppervlakte varieert van 96 tot 230 hectare tussen 2000 en 2020.

Figuur 22: Aantal bedrijven en oppervlakte boomkwekerijgewassen en vaste planten in de periode 2000 t/m 2020 (bron: CBS opgave landbouwtellingen, augustus 2021)

De gewaspercelen waarop boomteelt plaatsvond in 2020 zijn weergegeven in onderstaande kaart. Deze percelen zijn deels gelegen binnen de attentiezone waterhuishouding uit het IOV (in het bestemmingsplan 2021 overgenomen in de waarde – Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant) . Voor dit gebied geldt dat voor het verlagen van de waterstand door grondwateronttrekkingen een omgevingsvergunning nodig is.

Figuur 23: Ligging boomteeltpercelen (2020) en attentiezone waterhuishouding IOV (2021)

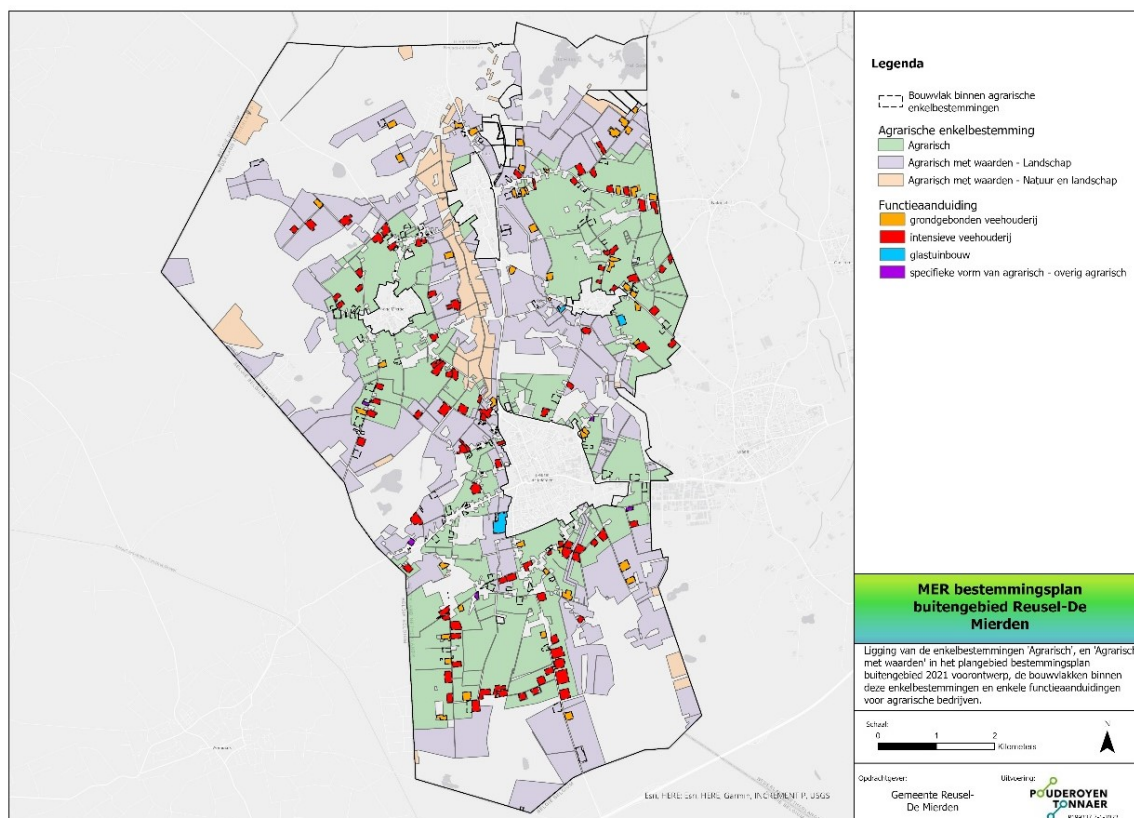
5.2 Ontwikkelingsmogelijkheden

In het bestemmingsplan is het toegestaan om ter plaatse van de aanduiding ‘bouwvlak’ op de gronden met de enkelbestemming ‘Agrarisch’ (of Agrarisch met waarden) een vollegrondteeltbedrijf uit te oefenen. Vollegrondteeltbedrijven betreffen agrarische bedrijven, die zich richten op het telen van gewassen met een bedrijfsvoering, die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt (zoals akkerbouw, tuinbouw en boomteelt).

Er zijn in het huidige bestemmingsplan 214 bouwvlakken met een agrarische enkelbestemming, waarvan 7 gekoppeld. Hiervan hebben 46 bouwvlakken een functieaanduiding van grondgebonden veehouderij en 93 een functieaanduiding met intensieve veehouderij (totaal 139 bouwvlakken met een veehouderij functieaanduiding). Deze bedrijven vallen binnen de categorie veehouderijen. In BVB/KRD juni 2022 staan 166 veehouderijlocaties met vergunningen/meldingen geregistreerd. Er zijn meerdere veehouderijlocaties geregistreerd op een gekoppeld bouwvlak. Het verschil tussen geregistreerde veehouderijlocaties en bouwvlakken met functieaanduiding veehouderij is deels ook omdat de registratie nog niet helemaal was bijgewerkt.

Glastuinbouwbedrijven zijn op deze gronden met de aanduiding 'glastuinbouw' aangeduid. Dit betreft drie bedrijfslocaties (twee aardbeienkwekerijen op de Vooreind 11a en Leijenstraat 4 en boomkwekerij op De Hoef 3, waar de kweek in kassen plaatsvindt).

Daarnaast zijn er nog enkele agrarische bedrijven die niet binnen de begripsbepaling van veehouderij, vollegrondsteeltbedrijf of glastuinbouwbedrijf vallen.

Figuur 24: Ligging agrarische bestemmingen met functieaanduidingen (bron: voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021)

In het bestemmingsplan is nieuwvestiging van een (overig) agrarische bedrijf niet toegestaan. Ook is de omschakeling van een burgerwoning of een (niet-agrarisch) bedrijf naar een agrarisch bedrijf binnen het bestemmingsplan niet mogelijk.

Omschakeling naar een overig vollegrondsteeltbedrijf is voor alle bestaande agrarische bedrijven rechtstreeks toegestaan. Omschakeling naar een overig agrarisch bedrijf (geen veehouderij, vollegrondsteeltbedrijf of glastuinbouw) kan alleen voor bestaande agrarische bedrijven via een binnenplanse afwijking onder voorwaarden worden toegestaan. Omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf is volgens de regels van de IOV in het bestemmingsplan niet mogelijk.

Bebouwingsuitbreiding binnen het bouwvlak binnen het agrarisch bestemmingsvlak is in beginsel rechtstreeks toegestaan voor vollegrondsteeltbedrijven en overige agrarische bedrijven. Vormverandering of vergroting van de agrarische bestemming is alleen onder randvoorwaarden mogelijk.

De randvoorwaarden zijn dat de uitbreiding noodzakelijk is voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van een volwaardig agrarische bedrijf, uitsluiting van eventuele negatieve effecten op de omgeving, een omgevingskwaliteit verbetering en hydrologisch neutraal bouwen. Voor de uitbreiding van het bouwvlak geldt een maximumwaarde, die verschilt per type bedrijf.

Tabel 15: Overzicht ontwikkelmogelijkheden overige agrarische bedrijven (geen veehouderij)

Overig agrarisch bedrijf (geen veehouderij)	Nieuwvestiging	Omschakeling van bestaande agrarische bedrijven	Uitbreiding binnen bouwvlak	Vormverandering en/of vergroting bestemming *
Vollegrondteeltbedrijven	Nee	Ja	Ja	Max omvang 2,0 ha, als het bestaande bouwvlak al 2,0 ha is: vergroting met 25%
Glastuinbouwbedrijven	Nee	Nee	Nee	Max omvang 4,0 ha, waarbinnen max 3,0 ha kassen
Overig bedrijven	Nee	Onder voorwaarden, via binnenplanse afwijking	Ja	Onder voorwaarden, max 1,5 ha

**algemene voorwaarden voor vormverandering en/of vergroting van het bestaande agrarisch bestemmingsvlak: alleen wanneer vormverandering of vergroting noodzakelijk is voor een concreet uitbreidingsplan en onder de volgende randvoorwaarden: vergroting van het bouwvlak is noodzakelijk uit oogpunt van een doelmatige agrarische bedrijfsvoering van een volwaardig agrarisch bedrijf, uitsluiting van eventuele negatieve effecten op de omgeving (aanwezige waarden en onevenredige aantasting van belangen van omwonenden en omliggende bedrijven), realisatie verbetering omgevingskwaliteit en hydrologisch neutraal bouwen.*

De mogelijkheden voor de oprichting van teeltondersteunende voorzieningen in het bestemmingsplan verschilt per voorziening en of de voorzieningen permanent of tijdelijk zijn. De oprichting van teeltondersteunende kassen wordt binnen een agrarisch bouwvlak volgens de IOV bij recht toegestaan tot maximaal 5.000 m². Permanente voorzieningen moeten binnen het bestemmingsvlak worden opgericht. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen betreffen voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 6 maanden. Daarnaast is er ook de categorie overige teeltondersteunende voorzieningen. Dit betreft een permanent bouwwerk. In regulier agrarisch gebied zijn deze permanente en overige voorzieningen toegestaan tot een maximum hoogte van 3 meter en een omvang van 2,5 ha. Een uitzondering hiervan zijn gronden gelegen in regulier agrarisch gebied binnen een aangeduide ecologische verbindingzone en zoekgebied voor beekherstel en gronden in het agrarisch gebied met landschapswaarden. Op deze gronden is oprichting alleen mogelijk met een omgevingsvergunning. In agrarisch gebied met natuur en landschapswaarden is oprichting van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen niet mogelijk.

Agrarisch met waarden

In de gebieden met de enkelbestemming “agrarisch met waarden – landschap”, kunnen bedrijven alleen ontwikkelen onder de randvoorwaarde dat de ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de groenblauwe mantel. Glastuinbouwbedrijven mogen op deze gronden niet hun bouwvlak niet uitbreiden. Teeltondersteunende kassen zijn niet toegestaan binnen het bouwvlak, voor permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak geldt een maximum van 3 ha en de oprichting van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen is alleen toegestaan via een binnenplanse procedure tot maximaal 3 meter hoogte en een oppervlakte van 2,5 hectare.

Binnen de bestemming “agrarisch met waarden – natuur en landschap” zijn geen agrarische bedrijven gelegen. Bepaalde bodemingrepen en werkzaamheden moeten vooraf nader worden getoetst aan eventuele effecten op de omgeving. Oprichting van teeltondersteunende voorzieningen is hier niet toegestaan.

Nieuwvestiging van overige agrarische bedrijven is binnen het bestemmingsplan niet mogelijk. Echter, is zowel uitbreiding binnen het bouwvlak als vormverandering en vergroting van de bestemming, evenals de oprichting van teeltondersteunende voorzieningen wel toegestaan, afhankelijk van type bedrijf en de enkelbestemming van de locatie. Ook is het mogelijk voor bestaande agrarische om te schakelen naar vollegrondteeltbedrijven (en overige bedrijven onder voorwaarden). Op deze manier is het in theorie mogelijk dat alle agrarische bedrijven omschakelen naar een bijvoorbeeld een boomkwekerij. Deze ontwikkelingen kunnen milieueffecten hebben op onder andere het landschap, waterhuishouding en gezondheid.

6 Ontwikkeling niet-agrarische bedrijven en functies

6.1 Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB)

Gerelateerd aan de ontwikkelingen in de landbouwsector en de transitie van de veehouderij, vindt in toenemende mate beëindiging van agrarische bedrijven plaats. Voor veel gestopte agrariërs geldt dat zij nog op het erf blijven wonen en de bedrijfsgebouwen voor hobbymatige agrarische activiteiten gebruiken. Op andere locaties worden de bedrijfsgebouwen hergebruikt door andere agrarische bedrijven, waarbij de voormalige agrarische bedrijfswoningen door derden worden bewoond. Daarnaast vindt er in veel gevallen ook herbestemming plaats. De plattelandseconomie wordt hierdoor multifunctioneler en hergebruik biedt kansen om het buitengebied leefbaar en vitaal te houden.

In het verleden lag het accent bij het hergebruik van VAB-locaties op kleine familiebedrijven met verouderde bebouwing. Door de schaalvergroting in de landbouw is echter een deel van de agrarische bedrijven steeds omvangrijker geworden en zijn de stallen steeds groter. Zo bevinden zich in het buitengebied 214 agrarische bouwvlakken (waarvan 7 gekoppelde bouwvlakken) en van deze bouwvlakken zijn er ongeveer 60 groter dan 1,5 ha. Daarnaast beschikt circa 50% van de agrarische bouwvlakken over meer dan 3.000 m² bedrijfsbebouwing.

Leegstand van vrijkomende agrarische bebouwing kan grote gevolgen hebben voor de kwaliteit van het buitengebied. Hierbij valt te denken aan aantasting van de vitaliteit van het buitengebied, verloedering van het landschap en risico's voor de volksgezondheid als gevolg van verweerde asbestdaken. Daarnaast zijn ondermijning en criminalisering op het platteland een groeiend probleem in Nederland. Om onwenselijke gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen heeft de gemeenteraad voor het nieuwe bestemmingsplan een nota van uitgangspunten vastgesteld met een aantal nieuwe beleidsvoorstellen met betrekking tot vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing.

Sloop vrijkomende agrarische bebouwing

Omdat hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing niet altijd een oplossing is, vormt sloop een net zo grote opgave. Sloop is niet alleen wenselijk om te komen tot ontstening van het buitengebied, maar vaak ook verplicht op basis van de provinciale regels. Bij eigenaren is echter veel weerstand tegen sloop.

Hergebruik vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen

In overeenstemming met het provinciaal beleidskader wordt meer ontwikkelingsruimte gegeven aan nieuwe niet-agrarische functies in vrijkomende agrarische bebouwing, mits die qua aard en schaal passen in het landschap en de omgeving en leiden tot een verbetering van de omgevingskwaliteit. De eigenschappen van de locatie en het gebied waarin de locatie ligt zijn leidend. Uitgangspunt is dat de toegestane omvang mede wordt bepaald op grond van wat in redelijkheid nodig is voor de functie, waarbij ook aanzienlijke sloop moet plaatsvinden.

De gemeente weegt de passende omvang, rekening houdend met de omgeving en overige aspecten als verkeersaantrekkende werking in relatie tot de wegcapaciteit en verkeersveiligheid. Hierdoor is sprake van maatwerk, waardoor meer initiatieven gefaciliteerd kunnen worden. In alle gevallen moet de nieuwe functie naar aard en omvang passend zijn in de omgeving en leiden tot verbetering van de omgevingskwaliteit. De in de gemeentelijke Omgevingsvisie opgenomen gebiedszonering biedt een handvat bij de beoordeling van aanvaardbaarheid van nieuwe functies in het gebied.

Tabel 16: Overzicht gebiedszonering en aanvaardbaarheid nieuwe functies in het buitengebied

	Wonen	Bedrijvigheid	Zorg	Recreatie / horeca	Statische opslag	Duurzame energie
Primaat Bos en natuur	-	-	-	-	-	-
Bestendigen bestaande situatie (bosovergangsgebied)	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja
Primaat water en klimaatadaptatie (beekdal)	Ja, mits	Nee, tenzij	Ja, mits	Ja, mits	Nee, tenzij	Ja
Primaat landschap	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Ruimte voor gebiedsontwikkeling *	Ja	Ja, mits	Ja	Ja	Nee, tenzij	Ja
Primaat landbouw I (Postelsedijk)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Primaat landbouw II (De Luther, Hamelendijk)	Nee	Nee, tenzij	Nee	Nee, tenzij	Nee	Nee
Buurtschappen en linten	Ja	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja, mits	Ja

* M.u.v. vakantieparken Zwartven, Hertenwei, Vogelenzang en Hazenveld (bron: Omgevingsvisie Reusel - De Mierden 2018 en NRK)

- Primaat landschap

Dit zijn de oude agrarische gebieden rondom de kernen, waar al sprake is van een aanzienlijke functiemenging. Hergebruik van een VAB-locatie kan hier in beginsel voor alle niet-agrarische functies worden toegestaan, mits de nieuwe functie passend wordt geacht in de omgeving en sprake is van een verbetering van de omgevingskwaliteit.

- Ruimte voor gebiedsontwikkeling

Dit is het middengebied tussen Reusel, Hulsel en Hooge Mierde. Hergebruik van een VAB-locatie kan hier in beginsel ook voor alle niet-agrarische functies worden toegestaan, mits de nieuwe functie passend wordt geacht in de omgeving en sprake is van een verbetering van de omgevingskwaliteit. Bij hergebruik voor een bedrijfsfunctie wordt een aanvullende kwaliteitsverbetering vereist. Hergebruik voor statische opslag wordt hier in beginsel minder wenselijk geacht. Omschakeling kan dan ook alleen met een afzonderlijke procedure onder strenge voorwaarden worden toegestaan.

- Bestendigen bestaande situatie

Dit zijn de bosovergangsgebieden. Hergebruik van een VAB-locatie voor een niet-agrarische functie wordt hier mogelijk geacht, mits sprake is van een aanzienlijke omgevingskwaliteitsverbetering, vanwege de landschappelijke kwetsbaarheid van het gebied en ligging in de groenblauwe mantel.

- Buurtschappen en linten

Buurtschappen en linten zijn historische bebouwingsclusters met een menging van functies, maar met een kleinschaligere schaalgrootte. Hergebruik van een VAB-locatie kan hier in beginsel voor alle niet-agrarische functies worden toegestaan. Gezien de relatieve nabijheid van andere functies gelden hierbij wel aanvullende eisen voor kwaliteitsverbetering. Naast hergebruik van een VAB-locatie voor een woonfunctie, wordt hier ook hergebruik voor recreatie/horeca of zorg mogelijk geacht, mits sprake is van een aanzienlijke omgevingskwaliteitsverbetering, vanwege de schaalgrootte van de gebieden en nabijheid van andere functies. Hergebruik van een VAB-locatie naar een niet-agrarische bedrijfs- en/of opslagfunctie wordt hier in beginsel minder wenselijk geacht. Dergelijke omschakeling kan dan ook alleen met een afzonderlijke procedure onder strenge voorwaarden worden toegestaan.

- Primaat Water en klimaatadaptatie (beekdal)

Dit zijn de gronden in en nabij de beekdalen. Hergebruik van een VAB-locatie voor een woonfunctie, recreatie/horeca of zorg wordt hier mogelijk geacht, mits sprake is van een aanzienlijke omgevingskwaliteitsverbetering, vanwege de landschappelijke kwetsbaarheid van het gebied vanwege de situering in het beekdal en ligging in de provinciale groenblauwe mantel. Hergebruik van een VAB-locatie naar een niet-agrarische bedrijfs- en/of opslagfunctie wordt hier in beginsel minder wenselijk geacht. Dergelijke omschakeling kan dan ook alleen met een afzonderlijke procedure onder strenge voorwaarden worden toegestaan. Voor initiatieven, die niet passen binnen de generieke bestemmingsregels blijft aanvullend maatwerk noodzakelijk via een zogenaamde buitenplanse procedure.

- Primaat landbouw II (de Luther/ Hamelendijk)

Dit zijn agrarische gebieden met een concentratie van agrarische bedrijven en een aanzienlijke menging van functies. Hier zijn minder bestaande veehouderijbedrijven die in de toekomst belemmerd zouden kunnen worden. Onder strenge randvoorwaarden zou hier in de toekomst ook hergebruik voor niet-agrarische bedrijvigheid of recreatie kunnen worden overwogen, mits dit niet leidt tot belemmeringen voor de bestaande agrarische bedrijven. In voorkomende gevallen is dan wel een afzonderlijke ruimtelijke procedure noodzakelijk.

- Primaat landbouw I (Postelsedijk)

Dit is het primair agrarisch gebied van de gemeente, met een duidelijke concentratie van agrarische bedrijven, zonder menging met andere functies. Voor locaties binnen dit gebied wordt omschakeling naar een andere functie niet toegestaan in het bestemmingsplan, om de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande veehouderijbedrijven niet op voorhand te belemmeren.

Er wordt geen mogelijkheid geboden om aan een (voormalige) bedrijfswoning van een agrarisch bedrijf de status van een plattelandswoning toe te kennen. Voorkomen moet worden dat in de toekomst nieuwe knelpunten ontstaan. De Wet plattelandswoningen ontslaat de gemeente niet van haar verplichting om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen. Een te ruimhartige toepassing ondermijnt ook het beleid dat gericht is op kwaliteitsverbetering bij ontwikkelingen, waaronder sloop van overtollige oude bebouwing en kan concurrerend zijn voor ontwikkelingen die uitvoering geven aan beleid voor VAB-locaties.

6.2 Niet-agrarische bedrijven en functies

Het buitengebied verandert en de verwachting is dat de functie van het buitengebied de komende jaren steeds meer gaat wijzigen van productieruimte naar consumptieruimte. De agrarische sector neemt in aantal bedrijven af en gaat gepaard met schaalvergroting en andere sectoren en functies zoals niet-agrarische bedrijven, wonen en recreatie nemen toe. Hierdoor neemt ook de kans op conflicten in het buitengebied toe. Vanwege genoemde ontwikkelingen in het buitengebied, is het de verwachting dat er steeds meer problemen ontstaan gerelateerd aan toenemende bedrijfsbeëindiging, leegstand, verrommeling, botsende belangen, oprukkende verstedelijking en ondermijning. Maar tegelijkertijd wordt hetzelfde buitengebied ook gezien als één van de plaatsen om oplossingen te creëren voor andere maatschappelijke vraagstukken zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaam hergebruik van grondstoffen.

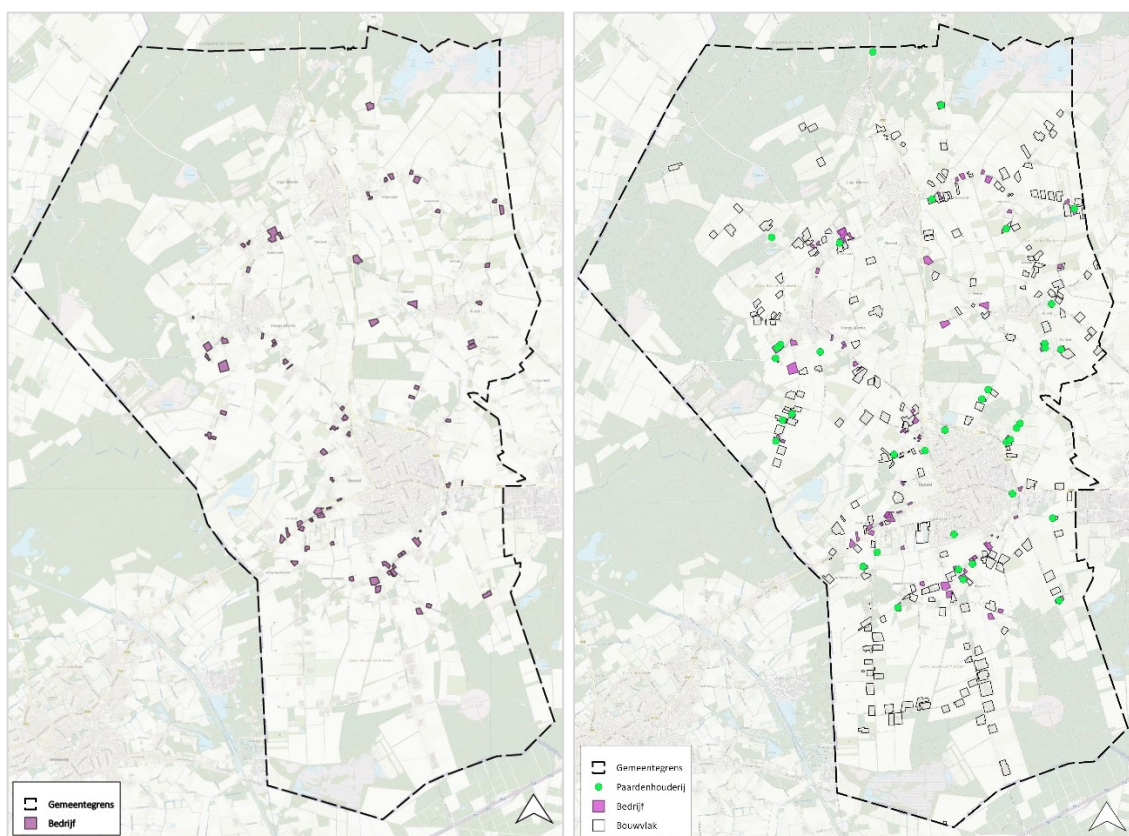
6.2.1 Bedrijven

Alle positief bestemde bedrijven zijn volgens het huidige bestemmingsplan vastgelegd. In bijlage 4 is een tabel opgenomen met hierin per adres het soort bedrijf, zoals opgenomen in de Staat van Bedrijfsactiviteiten van het bestemmingsplan buitengebied. Hierbij is volgens het geldende plan en in afwijking van het ontwerp bestemmingsplan 2017 geen onderscheid gemaakt tussen semi-agrarische / agrarisch gerelateerde bedrijven (onder andere paardenhouderijen) en niet-agrarische bedrijven, aangezien dit onderscheid in de praktijk veelal nauwelijks nog aanwezig is.

Onder de bestemming 'Bedrijf' vallen niet-agrarische bedrijven, agrarisch technische hulpbedrijven, agrarisch verwante bedrijven, paardenhouderijen en verschillende typen kleinschalige dierenhouderij, voor zover die staan opgenomen in de Staat van Bedrijven in het bestemmingsplan (in totaal 78 bedrijfslocaties):

- Ca. 37% van de aangewezen bedrijven houdt of huisvest bedrijfsmatig paarden, honden en/of overige dieren. Op enkele bedrijfslocaties is dit een combinatie van diersoorten.
- Ca. 20% is een (meubel)bouw-, metaalbewerkings-, timmer-, aannemers- of installatie-, elektrotechnisch bedrijf of een overig bedrijf in milieucategorie 1 of 2.
- Ca. 13% betreft (statische) opslag.
- Ca. 10% is een hoveniers-, loonwerk-, grondverzet- of agrarisch technische hulpbedrijf.
- Ca. 9% betreft detailhandel.
- Ca. 5% is een transportbedrijf of groothandel.
- Ca. 6% betreft overige kleinschalige bedrijvigheid.

De ligging en spreiding van de niet-agrarische bedrijven is weergegeven in navolgend figuur. Deze locaties bevinden zich met name in de nabijheid van de kernen en de bebouwingslinten.

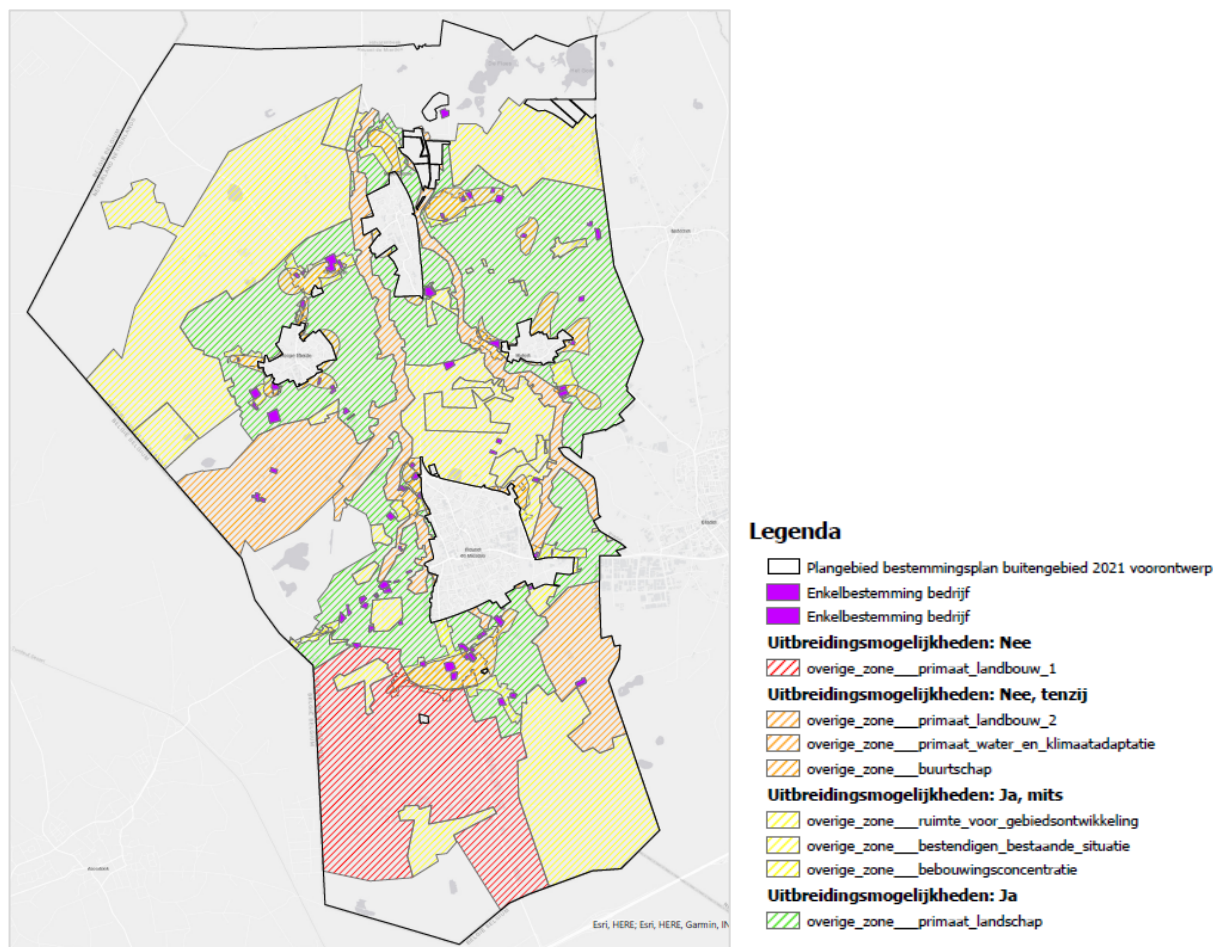
Figuur 25: Ligging niet-agrarische bedrijven excl. nuts-locaties (links) en met ligging vergunde paardenhouderijen (rechts) (bron: voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021, gemeente Reusel-De Mierden en BVB Brabant)

Er zit een tweedeling in het grondgebied. Het gebied ten zuiden van Reusel en het overige gebied. In het landelijk gebied aan de zuidkant van de gemeente Reusel zijn vrijwel geen niet-agrarische bedrijven aanwezig. In de kernrandzone rondom de kern Reusel is aan de zuidzijde een (beperkte) concentratie aan niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied aanwezig, met overwegend agrarisch verwante bedrijvigheid. In het gebied ten noorden van Reusel is sprake van een grotere afwisseling in bedrijvigheid en functies. Het onderscheid tussen de agrarische sector, de industrie en de dienstverlening is hier vervaagd. Hier moeten bedrijfslocaties qua grootte en inrichting ook passen bij het omliggende landschap.

Een transitie van het buitengebied is noodzakelijk. De landbouw is en blijft een belangrijke gebruiker en beheerder van het buitengebied, maar is niet meer de enige speler in het buitengebied. Het buitengebied wordt ook meer en meer gewaardeerd als onderdeel van Brainport. Dit heeft tot gevolg dat nu én zeker ook in de toekomst steeds vaker ook andere functies, zoals wonen, recreëren en kleinschalig werken, ruimte in het buitengebied zoeken. Het transformeren van 'passende' vrijkomende (agrarische) locaties in wonen, recreëren en kleinschalig werken versterkt de vitaliteit van het buitengebied en zorgt voor een positieve gebiedsimpuls. Transformatie voorkomt tevens dat er zich in de vrijkomende (agrarische) locaties ongewenste (illegale) ontwikkelingen gaan plaatsvinden.

Brainport is inmiddels een bekend begrip. Reusel-De Mierden ligt weliswaar relatief ver van het zwaartepunt, maar behoort wel degelijk tot de Brainportregio. Enkele bedrijven in Reusel-De Mierden behoren tot de wereldtop als gevolg van hun innovatiekracht, passend bij Brainport. Vanuit de inwoners wordt ook het arbeidsethos en de innovatieve bedrijvigheid geroemd.

De omschakelingsmogelijkheden naar een niet-agrarisch bedrijf zijn per gebied verschillend en weergegeven in volgend figuur.

Figuur 26: Zones uitbreidingsmogelijkheden bestemming Bedrijf (bron: voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021)

Hergebruik van een VAB-locatie kan in beginsel in de zones ‘primaat landschap’, ‘ruimte voor gebiedsontwikkeling’, ‘bebouwingsconcentraties’, ‘bestendigen bestaande situatie’, mits de nieuwe functie passend wordt geacht in de omgeving en sprake is van een verbetering van de omgevingskwaliteit. In de zones ‘primaat landbouw II’, ‘buurtschappen’, ‘primaat water en klimaatadaptatie’ is hergebruik van een VAB-locatie naar een niet-agrarische bedrijfs- of opslagfunctie minder wenselijk en alleen onder strenge voorwaarden mogelijk via een afzonderlijke procedure. In de zone ‘primaat landbouw I’ wordt in dit bestemmingsplan omschakeling naar een andere functie niet mogelijk gemaakt, om de bestaande veehouderijbedrijven niet op voorhand te belemmeren. In paragraaf 4.3 wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van vrijkomende agrarische bedrijfslocaties.

6.2.2 Recreatie

In het buitengebied krijgt recreatie een steeds groter wordende rol. Het percentage recreanten dat het agrarisch gebied bezoekt in hun vrije tijd kent een stijgende lijn. Het gaat dan vooral om mensen die gaan wandelen, paardrijden, fietsen of wielrennen. De toenemende vergrijzing heeft naar verwachting een groot effect op de vrijetijdsbesteding in Nederland, waardoor de recreatiedruk op het platteland in de toekomst verder gaat oplopen. Een andere ontwikkeling is dat het landschap een steeds belangrijkere vestigingsfactor wordt. Hiermee dient een aantrekkelijk landschap ook een economisch belang. De kwaliteiten van het landelijk gebied - rust, groen en ruimte - blijken van groot belang voor een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. De kwaliteit, identiteit en gebruikswaarde van het buitengebied is daarmee een concurrentiefactor voor de Nederlandse kenniseconomie.

In de omgevingsvisie 2018 beschouwt de gemeente Reusel – De Mierden recreatie als (hulp) motor van economische ontwikkeling en wil gaan inzetten op:

- Beter benutten van routestructuren en Natuurpoorten, waarbij initiatiefnemers erfgewijs kleinschalige recreatieve voorzieningen kunnen toevoegen;
- Vermarkten van rust, ruimte en afwisseling van landschap, vooral gericht op fietsers en wandelaars;
- Moderniseren van bestaande accommodaties van verblijfsrecreatie;
- In het gebied tussen Reusel, Hulsel en Hooge Mierde, dat de werktitel Nieuw-Molenheide heeft gekregen, kiest de gemeente voor de ontwikkeling van een bos- en heidegebied met mogelijkheden voor bijzondere vormen van landschappelijk wonen, werken, zorg, sport en recreatie. In dit gebied ziet de gemeente de mogelijkheid van een grotere dagrecreatieve trekker met verblijf in Nieuw-Molenheide.

In december 2021 is het Toetsingskader Dag- en Verblijfsrecreatie De Kempen opgesteld. Het geactualiseerde Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen vormt de basis om te werken aan het behoud van het Kempisch landschap met een kwalitatief en divers toeristisch-recreatief product. Zie paragraaf 2.2.1.

In de gemeente Reusel-de Mierden heeft de vrijetijdseconomie een aandeel van 15% van de lokale werkgelegenheid (gemiddeld in Brabant 9%, doelstelling Provincie 12% in 2020). De vrijetijdseconomie in de Kempen vormt een belangrijk aandeel van de vrijetijdseconomie in de regio Zuid-Oost Brabant. De onderstaande cijfers komen uit de Kempensvisie en onderbouwen het belang van de vrijetijdseconomie en overnachtingsmogelijkheden in de Kempengemeenten.

Bestedingen (mln)	Verblijfsrecreatie	Dagtoerisme	Zakelijk	Totaal	FTE	% FTE lokale economie	Verhouding verblijfsrecreatie /dagrecreatie
Bergeijk	48,1	37,6	0,3	86,0	1081	24	59/41
Bladel	32,0	25,7	0,5	58,2	677	9	62/38
Eersel	12,0	23,9	0,0	35,9	429	9	37/63
Oirschot	6,2	26,8	2,0	35,0	425	6	20/80
Reusel-de Mierden	5,8	19,9	0,7	26,4	305	15	24/76
Totaal (in mln)	104,1	133,9	3,5	241,5	2917		

Bron: Monitor economische betekenis vrijetijdssector Zuidoost Brabant (ZKA Consultants & Planners, 2010)

Aantal slaapplekken - overnachtingsmogelijkheden de Brabantse Kempen

	B&B Pensjon	Hotels standaard	Hotels midden klasse en luxe	Bungalows	Vakantie woningen en appartementen	Campings	Mini camping	Groeps accommodaties	Jachthaven passanten	Totaal
Bergeijk	4	38	111	3943	137	4650	1300	595	0	10814
Bladel	1	44	45	2861	12	2510	380	525	0	6387
Eersel	2	112	65	0	0	5125	605	385	0	6312
Oirschot	1	0	94	170	23	1300	475	460	80	2702
Reusel-de Mierden	2	0	80	644	14	1125	690	242	0	2824
	9	194	395	7.618	186	14.710	3.450	2.207	80	29.039

Bron: Monitor economische betekenis vrijetijdsector Zuidoost Brabant (ZKA Consultants & Planners, 2010)

De Kempen is met name een binnenlandse vakantiebestemming. In de bungalowsector was tot 2015 sprake van een afnemende trend in het aantal overnachtingen, met de verwachting dat deze trend komende jaren zou doorzetten.

Bron: Uitvoeringsprogramma Kempensie, maart 2017

Volgens het CBS is de verblijfsrecreatie, zoals hotels, huisjesterreinen, kampeerterreinen en groepsaccommodaties, na het recordjaar 2019 hard geraakt door de coronacrisis. In april 2020 kwam de sector zelfs bijna geheel tot stilstand met 95 procent minder gasten dan in april 2019. In mei en juni was er enig herstel, maar ook in juni ontvingen toeristische accommodaties nog maar half zo veel gasten als een jaar eerder. Het aantal overnachtingen laat hetzelfde beeld zien als het aantal gasten.

Het nieuwe bestemmingsplan maakt geen nieuwe recreatieve voorzieningen of grotere recreatieve ontwikkelingen mogelijk. De geldende planologische (uitbreidings)mogelijkheden voor de bestaande recreatieve bedrijven zijn wel overgenomen. Deze uitbreidingsmogelijkheden zijn beperkt. Ook wordt de mogelijkheid geboden voor recreatief mede-/nevengebruik zoals kleinschalig kamperen bij de boer. Hergebruik van een VAB-locatie voor recreatie is toegestaan onder de voorwaarde dat detailhandel uitsluitend is toegestaan als ondergeschikte functie tot maximaal 200 m².

Omdat het nieuwe bestemmingsplan vooral conserverend van aard is en slechts beperkte en kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden biedt aan bestaande recreatie (bedrijven) resulteert het nieuwe bestemmingsplan niet in mogelijke nadelige milieueffecten en kunnen bij de uitwerking van de scenario's buiten beschouwing worden gelaten. De nadruk ligt in dit MER bij de agrarische sector, met name de veehouderij en hergebruik van VAB-locaties.

Hierna wordt kort de nieuwe bestemmingsregeling en waar relevant de bestaande situatie beschreven.

Verblijfsrecreatie

Binnen de gemeente Reusel - De Mierden zijn een aantal grotere recreatiebedrijven met recreatiewoningen en bijbehorende voorzieningen gevestigd (1, 2 en 3 liggen naast elkaar):

1. Bungalowpark Vogelenzang, Lage Mierde (*Recreatie-1*): toegestaan zijn maximaal 35 recreatiewoningen en een bed & breakfast in de bedrijfswoning. In de bestaande situatie telt het park 22 bungalows voor 2 tot 6 personen.
2. Vakantiecentrum Hertenwei, Lage Mierde (*Recreatie-2*): maximaal 105 lage recreatiewoningen, 113 recreatiewoningen/chalets, 11 groepsaccommodaties, kampeerstandplaatsen en centrale voorzieningen tot maximaal 2.500 m². Dit park is verouderd, moet gemoderniseerd worden en

gaat onder de naam 'De Brabantse Kempen' een nieuwe toekomst tegemoet voor natuurminnende toeristen.

3. Bungalowpark Hazenveld, Lage Mierde (*Recreatie-3*): maximaal 10 recreatiewoningen
4. Recreatiecentrum Zwartven, Hooge Mierde (*Recreatie-4*): maximaal 170 recreatiewoningen, kampeerstandplaatsen en centrale voorzieningen tot maximaal 2.100 m². Op dit park wonen nu vooral arbeidsmigranten en particulieren. De gemeente wil dit park transformeren naar een reguliere woonwijk in het bos, met eventueel extra woningen en Tiny houses. De camping wordt dan teruggegeven aan de natuur. Deze ontwikkeling maakt geen onderdeel uit van het voorliggende bestemmingsplan buitengebied, maar doorloopt een afzonderlijke procedure.

Verder is verblijfsrecreatie (*Verblijfsrecreatie-1*) toegestaan als deze is opgenomen in de Staat van verblijfsrecreatie. Dit is ook bestaande verblijfsrecreatie en zijn:

- Camping de Witte Kuil, Kuilenrode 13 Hooge Mierde
- Kampeerboerderij 't Hof 6 Reusel
- Kampeerboerderij, B&B, kinderboerderij en ondersteunende horeca Turnhoutseweg 46 Reusel

Het bestemmingsplan bevat ook nog een bestemming *Verblijfsrecreatie-2* op een klein perceel van ca. 2.400 m² binnen het landgoed Wellenseind in het noorden van het plangebied. Bebouwing is hier alleen binnen een bouwvlak, ten dienste van de bestemming en conform het 'Inrichtings- en beeldkwaliteitsplan Landgoed Wellenseind' toegestaan en moet een bijdrage leveren aan het behoud en herstel van het cultuurhistorisch karakter van het complex. Hier heeft vroeger een veestal gestaan, maar momenteel is het perceel onbebouwd. Het bestaande bouwvlak in het huidige bestemmingsplan Landgoed Wellenseind is vervallen in het nieuwe bestemmingsplan.

Solitaire recreatiewoningen

Nieuwe solitaire recreatiewoningen worden binnen de gemeente niet wenselijk geacht. De zeven bestaande solitaire recreatiewoningen zijn wel volgens de geldende regeling voorzien van een bestemmingsregeling, waarbij een maximale toegestane inhoud geldt van 250 m³.

Bed & breakfast

De bestaande, vergunde bed & breakfast accommodaties zijn in het bestemmingsplan opgenomen met een specifieke aanduiding 'bed & breakfast'. In een woning zijn met een melding maximaal 2 logeereenheden/kamers (maximaal 4 bedden) toegestaan. Met een omgevingsvergunning kan onder voorwaarden toestemming worden verleend voor maximaal 5 logeereenheden binnen bestaande bebouwing, met maximaal 10 bedden per voorziening, mits een goede landschappelijke inpassing wordt gerealiseerd.

Kleinschalig kamperen

De bestaande locaties voor kleinschalig kamperen zijn als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen met de nadere aanduiding 'kampeerterrein', waarbij de gebouwen voor het kampeerterrein uitsluitend ter plaatse van het aangrenzende woonbestemmingsvlak of agrarisch bouwvlak zijn toegestaan. Een nieuwe locatie voor kleinschalig kamperen kan met een omgevingsvergunning onder voorwaarden bij een agrarisch bedrijf worden toegestaan tot maximaal 25 kampeerplaatsen en maximaal 3 trekkershutten met maximale gezamenlijke oppervlakte van 100 m², mits een goede landschappelijke inpassing wordt gerealiseerd.

Dagrecreatie

Dagrecreatie is alleen toegestaan indien deze is aangewezen in de Staat van dagrecreatie. Dit betreft bestaande dagrecreatie en zijn:

- Buitenzwembad De Spartelvijver, Weeldsedijk 1 Hooge Mierde
- Bijenhal, Burg. Willekenslaan ong. Reusel
- Klimtoren/tokkelbaan, Burg. Willekenslaan ong. Reusel
- Visvijver, Molenheide ong. Reusel
- Bijenstal, Raamloop ong. Reusel

6.2.3 Sportvoorzieningen en horeca

Sportvoorzieningen

Bestaande sportvoorzieningen in het buitengebied zijn met de geldende planologische regeling overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan (bestemming *Sport*) en uitsluitend toegestaan indien genoemd in de Staat van sportvoorzieningen en zijn:

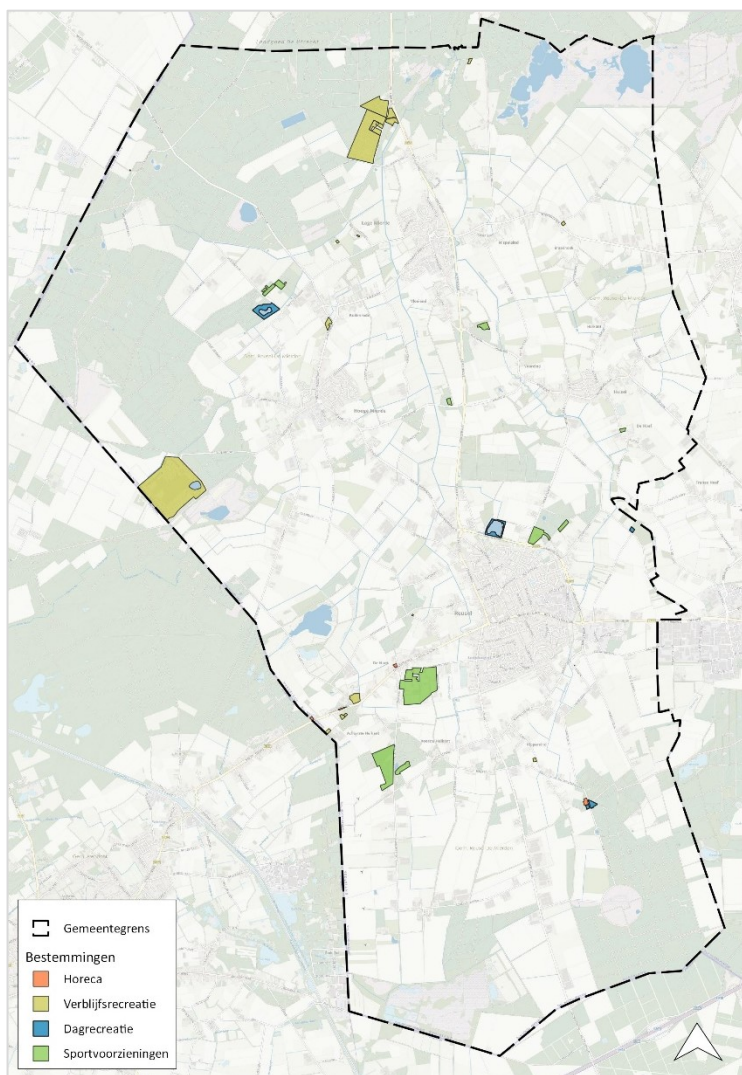
- Paardensportterrein, Langvoort ong. Hooge Mierde: max. 40 m² bedrijfsbebouwing.
- Manege, Weeldsedijk 2 Hooge Mierde: max. 1.350 m² bedrijfsbebouwing waarvan max. 60 m² ondersteunende horeca.
- Paardensportterrein, Weeldsedijk ong. Hooge Mierde: max. 40 m² bedrijfsbebouwing.
- Manege De Meulenhaoi, Hulselsedijk 34 Reusel: max. 2.070 m² bedrijfsbebouwing waarvan max. 156 m² ondersteunende horeca.
- Hondensportterrein, Vloeieind ong. Lage Mierde: max. 100 m² bedrijfsbebouwing.
- Schietinrichting - Gildeterrein, De Hoef ong. Hulsel: max. 80 m² bedrijfsbebouwing.
- Schietinrichting - Gildeterrein, Gildepad ong. Reusel: max. 135 m² bedrijfsbebouwing.
- Motorcrossterrein, Pikoreistraat ong. Reusel: max. 160 m² bedrijfsbebouwing.
- Hondensportterrein, Pikoreistraat ong. Reusel: max. 85 m² bedrijfsbebouwing.
- Sportpark Reusel, Sportpark/Leijenstraat Reusel: max. 2.500 m² bedrijfsbebouwing.

Het bestemmingsplan biedt deze locaties via een omgevingsvergunning een eenmalige uitbreidingsmogelijkheid voor het bedrijfsgebouwooppervlak tot max. 15%. Het motorcrossterrein, hondensportterrein en sportpark kunnen ook indien nodig onder voorwaarden via een omgevingsvergunning bedrijfsbebouwing beperkt uitbreiden met 100 m² resp. 1.000 m², o.a. dat sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Horeca

Dit betreft een vijftal bestaande horecabedrijven in het buitengebied. De horecabedrijven passen in het plangebied vanwege hun ondersteunende functie voor het recreatief medegebruik van het buitengebied. Deze bedrijven zijn volgens het bestemmingsplan opgenomen. Per bedrijf is de feitelijk aanwezige bebouwing in de regels vastgelegd, exclusief de bedrijfswoning. Uitbreiding van deze bebouwing is volgens de bestaande regeling via afwijking mogelijk tot maximaal 15% van de bestaande bebouwing, mits voorzien wordt in een zorgvuldige landschappelijke inpassing, een aanvullende kwaliteitsverbetering van het landschap plaats vindt en er geen sprake is van grootschalige verkeersaantrekkende werking, met name als gevolg van avondhoreca.

In navolgend figuur is de ligging van de bestemde recreatiebedrijven, sportvoorzieningen en horeca weergegeven.

Figuur 27: Ligging bestemde recreatiebedrijven, sportvoorzieningen en horeca
(bron: voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021)

Omdat het nieuwe bestemmingsplan vooral conserverend van aard is en slechts onder voorwaarden (o.a. t.a.v. landschappelijke waarden en verkeersaantrekkende werking) beperkte ontwikkelingsmogelijkheden biedt aan bestaande sport en horeca, resulteert het nieuwe bestemmingsplan niet in significante nadelige milieueffecten. Daarom kunnen sport en horeca, net als recreatie, bij de uitwerking van de scenario's buiten beschouwing worden gelaten.

7 Milieueffecten

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van scenario's op verschillende milieuaspecten. De basis voor deze effectbeschrijving is het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' van de gemeente Reusel – De Mierden en de beleidskeuzen die door de gemeenteraad zijn vastgelegd in de Nota van Uitgangpunten plus het Addendum.

7.2 Beoordelingsschaal

De ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan leiden tot effecten voor het milieu. Dit zijn overigens niet altijd negatieve effecten maar ook positieve effecten kunnen optreden. In het MER zijn de effecten van de onderzochte scenario's op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de zevenpuntsbeoordelingsschaal.

Tabel 17: Beoordelingsschaal effectscores

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

7.3 Relevante milieuaspecten

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen. Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

- Stikstof (Natura2000)
- Geur
- Fijn stof
- Geluid
- Gezondheid
- Verkeer
- Water en bodem
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie

7.4 Verkeer

7.4.1 Methodiek

Een toename van veehouderijen heeft invloed op de hoeveelheid (vracht-)verkeer op het wegennet in het plangebied. Ook een toename van andere bedrijvigheid kan effect hebben op verkeersbewegingen. Er zijn effecten beschreven van een mogelijke toe- of afname van verkeersbewegingen. De volgende criteria zijn daarbij gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

7.4.2 Referentiesituatie

In de gemeente ligt een netwerk van ontsluitingswegen die de kernen Lage Mierde, Hooge Mierde, Hulsel en Reusel met elkaar verbindt. Deze ontsluitingswegen, voornamelijk noord-zuid georiënteerd, zijn ontstaan als (handels)routes gelegen op de overgang van de hoge en lage gronden en verbinden de buurtschappen. In oost-west richting werden routes tussen de buurtschappen door het woeste gebied aangelegd. Dit stelsel van routes heeft zich ontwikkeld tot ontsluitingswegen die door hun bochtige verloop, lintbebouwing en beplanting herkenbaar is in het gebied. Het netwerk van ontsluitingswegen is sinds de jaren '50 uitgebreid met de rechtlijnige wegen door de heideontginningen. Daarnaast zorgt een stelsel van onverharde wegen (zandpaden) voor een fijnmazig verkeersnetwerk dat de ontsluitingswegen met elkaar verbindt. Deze paden vormen met name voor het recreatief netwerk een aantrekkelijke aanvulling.

De N284 doorsnijdt de gemeente en verbindt de Kempische kernen Reusel, Bladel, Hapert, Duizel en Eersel met Arendonk en Turnhout, in België. Deze weg volgt het tracé van de voormalige tramlijn, een oost-west georiënteerde handelsroute. De N269 (Reusel-Tilburg) vormt de verbindingsweg tussen Reusel en Tilburg, die aansluit op de A58. Een andere gebiedsontsluitingsweg is de weg van Reusel naar België, via de abdij van Postel.

Eenzijds kent het buitengebied bestemmingsverkeer door inwoners, bezoekers, gebruikers van de gronden en leveranciers. Dat gaat gepaard met grote landbouwvoertuigen en vrachtwagens. Anderzijds wordt het landelijk gebied gebruikt door recreanten.

De bedrijven in het agrarisch gebied zijn groter geworden en de transportbewegingen zijn toegenomen, maar de infrastructuur in het buitengebied is niet overal op deze schaalvergroting aangepast. De Postelsedijk in Reusel is recent nog gereconstrueerd.

7.4.3 Effecten en effectbeoordeling

Verkeersafwikkeling

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven en de andere in het buitengebied aanwezige functies is beperkt en kan voor de capaciteit van de lokale wegen tot problemen leiden. Dit geldt niet voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft toegestane nevenfuncties.

Nieuwe grootschalige niet-agrarische functies zoals publiekstreckende horeca en grootschalige recreatieve voorzieningen worden niet toegestaan in het plangebied. Op specifieke bestaande locaties kunnen door plaatselijke schaalvergroting en de toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen op de smalle lokale wegen zonder vrij liggende fietspaden, mogelijke onveilige situaties ontstaan.

Uitbreiding veehouderijen

Uitbreiding en schaalvergroting heeft de afgelopen jaren geresulteerd in een toename van transportbewegingen. De wegenstructuur is echter niet aangepast op deze schaalvergroting. Zonder maatregelen is het niet zeker dat de wegenstructuur in het buitengebied voldoende capaciteit heeft om een mogelijke toename van (vracht)verkeer veroorzaakt door uitbreiding van veehouderijen in het trendmatig scenario en worstcase scenario te verwerken zonder dat dit leidt tot knelpunten.

In de scenario's is het mogelijk dat op het bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. Hierbij wordt water onttrokken aan de fractie, waardoor er voor de afvoer van het eindproduct minder vrachtwagens nodig zijn, dan bij onbewerkte mest. Dit heeft een positief effect op de verkeersafwikkeling.

Nevenactiviteiten agrarisch bedrijf

Kleinschalige nevenactiviteiten zijn mogelijk na een afwijkingsprocedure, waarin een afweging plaatsvindt van een onevenredige aantasting van andere belangen. De verkeersafwikkeling is een dergelijk belang, waardoor knelpunten m.b.t. verkeer kunnen worden voorkomen. De verkeersaantrekkende werking van de nevenactiviteit moet zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie.

Niet-agrarische bedrijven

De ontwikkelingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven zijn in het buitengebied beperkt en alleen kleinschalige bedrijvigheid is toegestaan. Dit geldt ook voor omschakelen naar een niet-agrarisch bedrijf. De verkeersaantrekkende werking zal beperkt zijn geen knelpunten veroorzaken t.a.v. de verkeersafwikkeling.

Recreatie

De ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie in het buitengebied zijn gericht op kleinschaligheid en extensieve vormen van recreatie. Dit geldt ook voor omschakelen naar recreatie. De verkeersaantrekkende werking zal hierdoor beperkt zijn geen knelpunten veroorzaken t.a.v. de verkeersafwikkeling. Bij groei van het aantal recreanten kan op plaatsen waar de veiligheid al te wensen over laat de verkeersonveiligheid toenemen, waardoor maatregelen noodzakelijk kunnen zijn. Door meer recreatief verkeer kan er meer behoefte zijn aan parkeermogelijkheden. De ervaring leert dat men graag parkeert in de nabijheid of in het natuurgebied. Op enkele plaatsen is kleinschalige parkeergelegenheid nabij bos- en natuurgebieden aanwezig. Het gros van de recreanten dat met de auto komt, parkeert bij recreatieve poorten en horecalocaties.

Huisvesting arbeidsmigranten en tijdelijke werknemers

De gemeente voert een terughoudend beleid met betrekking tot huisvesting van arbeidsmigranten en andere tijdelijke werknemers tot een maximale duur van 8 maanden. Alleen via een

omgevingsvergunning kan onder voorwaarden huisvesting voor tijdelijke werknemers worden toegestaan. Onder andere dient de verkeersaantrekkende werking afgestemd te zijn op de feitelijke ontsluitingssituatie. Het is hiermee uitgesloten dat door het plan nadelige gevolgen voor de verkeersafwikkeling kunnen ontstaan.

Verkeersveiligheid

Als gevolg van de mogelijkheid tot uitbreiding van veehouderijen zal het (vracht)verkeer gaan toenemen. Dit leidt tot meer verkeer in het buitengebied en kan lokaal leiden tot meer fricties met andere weggebruikers. Ook zullen de vrachtwagens elkaar relatief vaker moeten passeren op smalle wegen. Dit leidt tot een afname van de veiligheid voor andere weggebruikers, met name voetgangers en fietsers.

Door de toename van aan landbouw gerelateerd verkeer neemt de verkeersveiligheid af. De effecten zijn het grootst bij het worstcase scenario dat de meeste planologische ruimte biedt. Ingeschat is dat er bij het trendmatig scenario en het worstcase scenario sprake is van een toename van vrachtautobewegingen en daarmee een afname van de verkeersveiligheid. De invloed van overige functies en bedrijvigheid met een verkeersgeneratie is vanwege de kleinschaligheid en beperkte ontwikkelingsmogelijkheden als minder zwaar beoordeeld, mede omdat er sprake is van lichtere voertuigen (personenauto's of busjes en geen vrachtauto's).

Effectbeoordeling verkeer

Het trendmatig scenario is op het criterium invloed van verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de toename van vrachtverkeer in het buitengebied voor veehouderijen. Het worstcase scenario wordt voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 18: Totale effectscores verkeer

Criteriaum	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0/-	-
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-

Mitigerende en compenserende maatregelen

Bestemmingsverkeer moet mogelijk blijven. Dat betekent dat vrachtwagens en landbouwvoertuigen een gegeven zijn. Verkeersonveilige situaties moeten worden voorkomen. Dat geldt zeker voor wandelaars en fietsers, zowel bewoners als recreanten. Het verbreden van wegen kan noodzakelijk zijn, indien blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor de verkeersbewegingen van het zware vrachtverkeer. Ook de aanleg van gescheiden fiets- en wandelpaden, grasbetontegels in de berm, passeerhavens, een verplichte routing voor vrachtverkeer en het creëren van overzicht zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan.

De gebieden met primaat landbouw verdienen in ieder geval een ontsluiting die geschikt is voor zwaar verkeer. De Postelsedijk in het zuiden van gemeente Reusel – De Mierden is recent nog gereconstrueerd.

Voor het gebied ten zuiden van Hooge Mierde is een directe verbinding mogelijk naar de rotonde op de N269. Voor het gebied ten zuidoosten van Reusel is een koppeling met de ontsluiting van de bedrijventerreinen Kleine Hoeven logisch. Het gebied ten zuiden van Reusel verdient een aansluiting op de rotonde op de N284. Een doortrekking van de rondweg in zuidelijke richting biedt dan ook de gelegenheid voor een rechtstreekse verbinding met de E34. Deze route is op een hoger schaalniveau van betekenis in de structuur van de Brainportregio en in de verbinding tussen de Brabantse stedenrij (Tilburg) en Vlaanderen/Brussel (*Bron: Omgevingsvisie 2018*)

7.4.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

7.4.5 Betekenis voor het bestemmingsplan

Op specifieke locaties kunnen door plaatselijke schaalvergroting en de toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen op de smalle lokale wegen zonder vrij liggende fietspaden mogelijke onveilige situaties ontstaan. Het oplossen van nieuwe onveilige verkeerssituaties valt buiten de context van dit conserverend bestemmingsplan buitengebied.

7.5 Natuur

7.5.1 Kaders

Wet natuurbescherming (Wnb) en Natura2000 gebieden

De mogelijkheden voor met name de ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden worden in belangrijke mate bepaald door de eisen en randvoorwaarden die voortvloeien uit de Wet natuurbescherming en het landelijke en provinciale stikstofbeleid ter bescherming van Natura2000 gebieden. In paragraaf 7.5.3 wordt ingegaan op de (beleids)ontwikkelingen in de aanpak van de stikstof problematiek.

Natura2000 is de verzamelnaam voor het netwerk van Europese natuurgebieden. Natura2000 gebieden vallen onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en zijn in nationale wetgeving verankerd in de Wet Natuurbescherming 2017. De Europese Unie heeft zich als doel gesteld om bedreigde soorten en habitats te beschermen. Aan de hand van een lijst met meest kwetsbare soorten zijn opgaven opgelegd aan de landen binnen de Europese Unie. De landelijke opgave is inmiddels vertaald naar gebieden in de vorm van zogenaamde aanwijzingsbesluiten.

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied dient de gemeenteraad rekening te houden met de gevolgen die het plan kan hebben voor de Natura2000-gebieden. Een besluit mag alleen genomen indien de raad zich op grond van de Voortoets / Passende beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast. Zekerheid bestaat wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is over de afwezigheid van schadelijke gevolgen.

Als schadelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, kan het plan worden vastgesteld c.q. de vergunning alsnog worden verleend aan de hand van de 'ADC- criteria'. De criteria geven aan dat bij mogelijke significante negatieve gevolgen alleen vergunning verleend kan worden wanneer aan alle volgende criteria wordt voldaan: A) het ontbreken van alternatieve oplossingen; D) dwingende redenen van groot openbaar belang; C) met het voorschrift verbonden aan de vergunning dat de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

De Wav bevat regels voor vergunningverlening met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierverblijven ter bescherming van zeer kwetsbare natuurgebieden (door de provincie aangewezen Wav-gebieden). De Wav heeft geen beperkende werking voor veehouderijen die niet in een Wav-gebied of een zone van 250 meter eromheen liggen.

(Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant

Hierin staan alle provinciale regels voor natuurbescherming in Brabant (Natura 2000, flora en fauna, Natuur Netwerk Brabant, bossen en andere houtopstanden). De verordening bevat onder andere reductie-eisen voor ammoniakemissies uit stallen. Verouderde stalsystemen moeten worden aangepast in de periode 2024-2027.

7.5.2 Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofeffecten op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Wnb).
- Stikstofeffecten Wav-gebieden en overige delen Natuurnetwerk Brabant (NNB).
- Verdrogingseffecten in beschermingsgebieden Wnb en NNB.
- Effecten beschermde soorten Wnb.

Voor wat betreft stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000) en op Wav-gebieden en overig NNB is de ontwikkeling van de veehouderij van belang. Voor wat betreft verdroging in beschermingsgebieden Wnb en NNB is de ontwikkeling van de boomteelt (incl. vaste planten) van belang.

Wet natuurbescherming - Natura 2000 gebieden

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitattypen gebruikt als norm. De KDW is gedefinieerd als de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). Vrijwel alle habitattypen die gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting zijn in de huidige situatie al overbelast. Voor de effecten op Natura 2000-gebieden wordt er gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten. Verder wordt beoordeeld of de kwaliteit van verdrogingsgevoelige habitattypen significant kunnen worden aangetast door effecten op de waterhuishouding ten gevolge van boomteelt.

Natuurnetwerk Brabant (NNB) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Voor de effecten op NNB-gebieden wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in de voor stikstof gevoelige delen van het NNB, die begrensd zijn als voor zeer gevoelig in het kader van de Wav. Daarnaast wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in overige delen van het NNB, die niet zijn aangewezen als Wav-gebied of Natura 2000-gebied. De stikstofeffect beoordeling wordt vooral bepaald door de effecten op Wav-gebieden. De effecten op overige NNB-gebieden worden wel meegenomen maar tellen minder zwaar mee in de totale effectbeoordeling. Verder wordt beoordeeld of de kwaliteit van verdrogingsgevoelige natuur in de NNB significant kan worden aangetast door effecten op de waterhuishouding ten gevolge van boomteelt.

Wet natuurbescherming - soortenbescherming

Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Wet natuurbescherming. Bij toetsing aan de Wet natuurbescherming wordt doorgaans gekeken naar overtreding van verbodsbepalingen en de hieruit volgende ontheffingsplicht. Bij een bestemmingsplan zal hiervan geen sprake zijn. In dit geval wordt bepaald of de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt redelijkerwijs uitvoerbaar zijn.

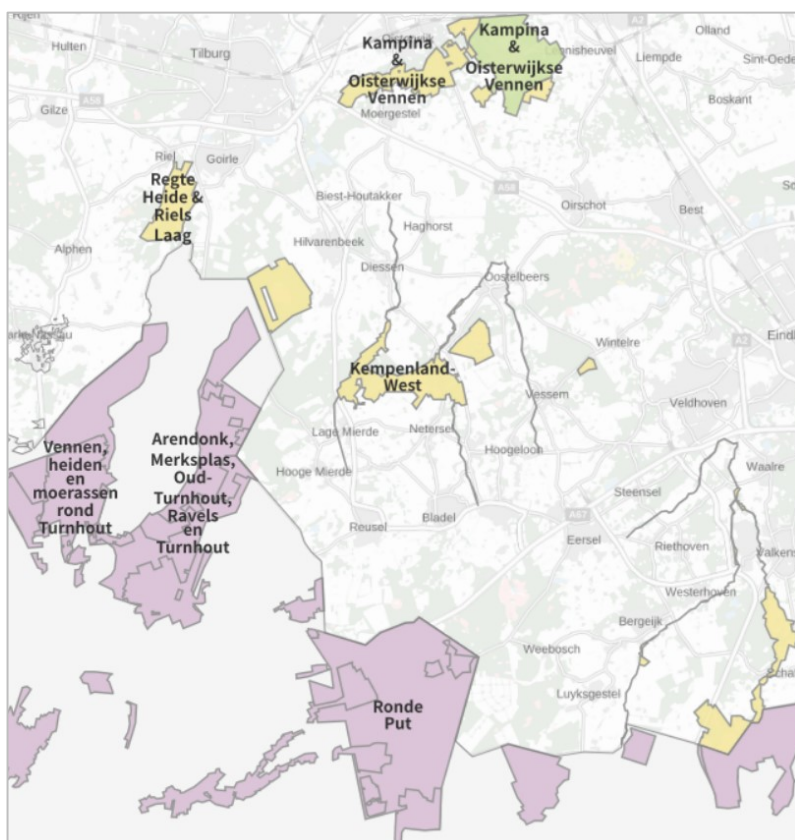
7.5.3 Referentiesituatie

Beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000 gebieden)

Aan de noordkant van het gemeentelijk grondgebied van Reusel - De Mierden ligt binnen de gemeentegrenzen een deel van het Natura2000 gebied 'Kempenland-West' (Habitatrichtlijngebied). Dit Natura 2000 gebied omvat de Mispelende Heide, de Netterselsche Heide en de Landschotse Heide. De terreinen zijn van belang vanwege de natte en droge heide met daarin een aantal vennen. Tussen de heideterreinen stromen de beken Reusel, Grootte Beerze en Kleine Beerze, waarvan grote delen eveneens tot het Natura 2000-gebied behoren. Deze beken bevatten de grootste populatie van de Drijvende waterweegbree in Nederland.

Op ongeveer 2 km ten noordwesten van het plangebied ligt het Natura2000 gebied 'Regte Heide & Riels Laag' (Habitatrichtlijngebied). En op ongeveer 12 km ten noorden ligt het Natura2000 gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierna samengevat.

Ten zuiden en westen grenst het plangebied aan de Belgische Natura2000 gebieden 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' en 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, de Zegge en de Ronde Put' (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden).

Figuur 28: Ligging Natura 2000 gebieden in (de omgeving van) Reusel - De Mierden (bron: Aerial Calculator)

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstofdepositie. Dit is schadelijk voor de natuur. Herstelmaatregelen moeten er voor zorgen dat de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd. Een toename van stikstofdepositie is niet toegestaan op stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden als het niet zeker is dat de toename in stikstofdepositie geen nadelige gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is op 29 mei 2019 onverbindend verklaard door de Raad van State (*ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604, 29 mei 2019*). Deze stikstofuitspraak legde bouwprojecten en het verlenen van vergunningen stil. Het kabinet kwam daarop in november 2019 met korte termijn maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen. Het is een meertrapsraket: enkele maatregelen zijn ingevoerd, zoals het verlagen van de maximumsnelheid op snelwegen. Naast de maatregelen voor het verminderen van stikstofuitstoot aan de bron, zet het kabinet ook in op natuurbehoud en -herstel.

Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Met deze wet wordt voorzien in de wettelijke verankering van de door het kabinet aangekondigde structurele aanpak van de stikstofproblematiek. De wet is op 17 december 2020 aangenomen door de Tweede Kamer en op 9 maart 2021 aangenomen door de Eerste Kamer. Op 1 juli 2021 is de wet in werking getreden. Met deze stikstofwet werd een bouwvrijstelling voor stikstof ingevoerd. Daardoor was het niet langer nodig om de stikstofdepositie van tijdelijke activiteiten – de bouw, sloop en de aanleg – te berekenen in het kader van de toets aan de Wet Natuurbescherming. In de

zogenaamde 'Porthos-uitspraak' van 2 november 2022 oordeelt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de bouwvrijstelling in strijd is met het Europese recht. Sindsdien moeten de stikstofeffecten van de gebruiksfase én realisatiefase beoordeeld worden.

Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering

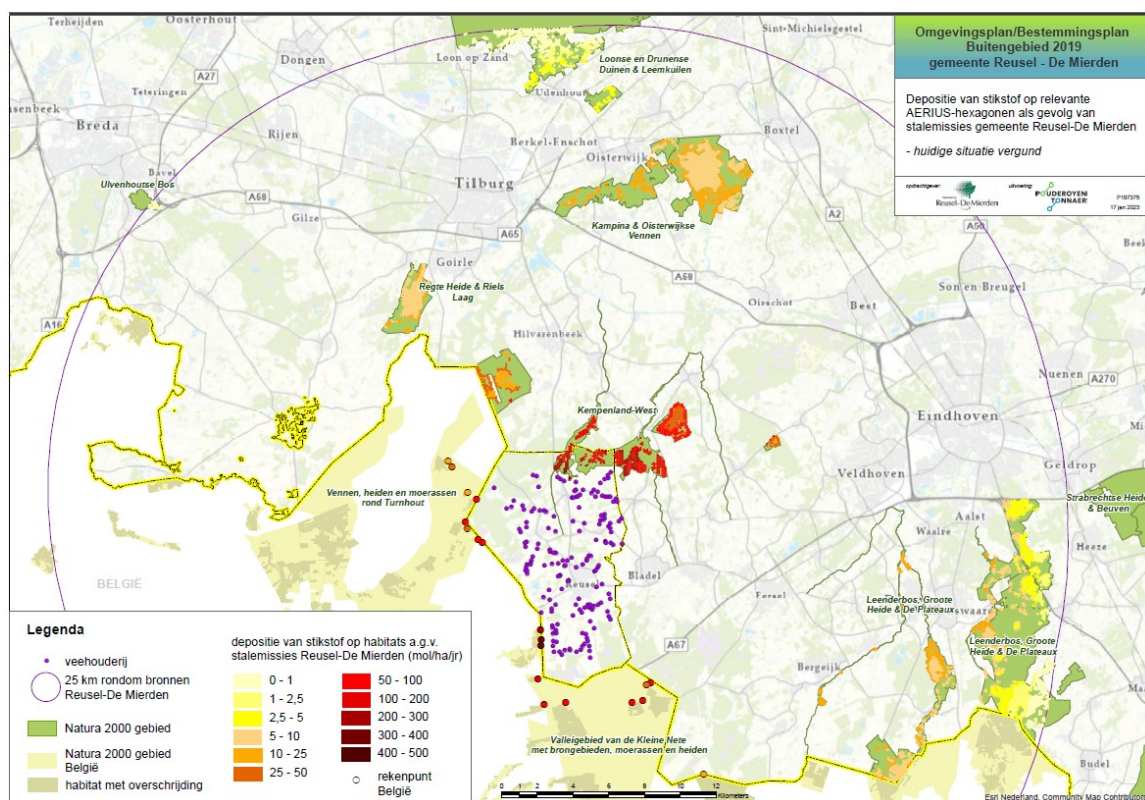
Om de Europese natuurdoelen te kunnen halen moet de stikstofneerslag in Natura 2000-gebieden sterk verminderen. Daarom zijn er stikstofreductiedoelen opgesteld. Met het coalitieakkoord 2022 heeft het kabinet de huidige wettelijke doelstelling uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van 2035 naar voren gehaald. Dit betekent dat in 2030 74% van het stikstofgevoelig Natura 2000-areaal onder de kritische depositiewaarde (KDW) moet zijn gebracht. De KDW is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat significant wordt aangetast door de stikstofneerslag. Het programma moet ervoor zorgen dat de stikstofreductiedoelen worden behaald. Het programma is ontwikkeld samen met provincies en andere betrokken medeoverheden en zorgt voor de uitvoering, monitoring en eventuele bijsturing van de maatregelen om de stikstofneerslag te verminderen en de natuur te verbeteren. De aangekondigde verbreding van de stikstofaanpak wordt momenteel verder uitgewerkt in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Verbreding stikstofopgave: Nationaal Programma Landelijk Gebied

Naast de opgaves op het terrein van stikstof en natuur, liggen er ook opgaves op het terrein van bodem, water en klimaat. Het kabinet wil stikstofmaatregelen in een zogenoemde gebiedsgerichte aanpak slim combineren met andere maatregelen om de natuur, de bodem en de waterkwaliteit te verbeteren en de klimaatopgave te halen. Dat gebeurt via een Nationaal Programma Landelijk Gebied. Voor de stikstofopgave werkt het Nationaal Programma Landelijk Gebied intensief samen met het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied legt de focus op de landbouw als belangrijkste ruimtegebruiker en emissiebron in het landelijk gebied. Het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering richt zich ook op emissiebronnen uit andere sectoren (industrie, mobiliteit, bouw en energie). De samenwerking tussen de twee programma's wordt uitgewerkt tot een integrale (gebiedsgerichte) aanpak die voldoet aan de bredere ambities uit het coalitieakkoord.

Om de doelen voor stikstofreductie en natuurverbetering te halen, is een groot deel van de maatregelen al in ontwikkeling of in uitvoering. Naast landelijke maatregelen wordt ook per gebied gekeken wat nodig is om de natuur te herstellen. Provincies werken in een gebiedsgerichte aanpak samen met gemeenten, waterschappen, ondernemers en terreinbeheerders. De definitieve stikstofreductiedoelen en het maatregelpakket daarbij worden in juli 2023 vastgesteld via de provinciale gebiedsplannen, die onderdeel worden van de brede gebiedsprogramma's op het terrein van natuur, water en klimaat.

De mogelijke nadelige effecten van het (ontwerp) bestemmingsplan 'Buitengebied 2021' voor zowel de Nederlandse als de Belgische Natura2000 gebieden betreffen met name stikstofdepositie en verdroging. Navolgend een beschrijving van de instandhoudingsdoelstellingen van de meest bepalende Nederlandse en Belgische Natura2000 gebieden.

Figuur 29: Stikstofdepositie op habitats in Natura2000 gebieden door vergunde stalemissies (Bijlage 6)

Kempenland-West

Het Natura 2000-gebied Kempenland-West omvat restanten van het eertijds uitgestrekte heidelandschap in Midden-Brabant. Van west naar oost gaat het om de Rovertse Heide en het ven Papschot, een aaneengesloten gebied vanaf de Reusel bij de landgoederen Wellenseind en De Utrecht via de Mispelindsche en Neterselsche Heide tot en met de Landschotsche Heide, en ten slotte het Klein en Groot Meer bij Vessem. De terreinen zijn van belang vanwege de natte en droge heide met daarin een aantal vennen. Tussen de heideterreinen stromen de laaglandbeken Reusel, Groote Beerze en Kleine Beerze, waarvan grote delen van de middenlopen eveneens tot het Natura 2000-gebied behoren. Deze beken bevatten de grootste populatie van de Drijvende waterweegbree in ons land. Het gebied is ook aangewezen als Natte Natuurparel.

Tabel 19: Instandhoudingsdoelstellingen Kempenland-West

<i>Habitattypen</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Behoud	Verbetering	Roovertsche Heide kleine oppervlakte, grotendeels vergrast, maar ook nog in ontwikkeling na boskap; relatief groot oppervlak aanwezig op Landschotse Heide.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Behoud	Verbetering	Landschotsche Heide: Plaatselijk goed ontwikkeld, aan de zure kant; Ven Papschot: redelijk tot goed ontwikkeld; Vennen Roovertsche Heide: redelijk tot goed ontwikkeld; Mispelindsche Heide: alleen fragmenten, matig tot slecht ontwikkeld; Groot en Klein Meer: goed ontwikkeld o.i.v. spoelwater waterwinning.
H3160	Zure vennen	Behoud	Behoud	Actuele toestand onvoldoende bekend
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	Verbetering	Verbetering	Beken krijgen een meer natuurlijk karakter, waardoor de beeklopen weer kunnen meanderen (beekherstel)
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Behoud	Verbetering	Papschotse Heide: goed ontwikkeld; Landschotsche Heide: variabel, van goed ontwikkeld tot vergrast met Pijpenstrootje; Neterselsche Heide: goed ontwikkeld; Mispelindsche Heide erg vergrast.
H4030	Droge heiden	Behoud	Verbetering	Landschotsche Heide: variabel, van goed ontwikkeld; Neterselsche Heide: goed ontwikkeld; Mispelindsche Heide: erg vergrast; Roovertsche Heide grotendeels vergrast, maar ook nog in ontwikkeling.
H6410	Blauwgraslanden	Behoud	Behoud	Komt voor op een locatie langs de rand van het beekdal van de Beerze: matig ontwikkeld.
H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	Behoud	Behoud	Landschotsche Heide: redelijk tot goed ontwikkeld; Mispelindsche en Neterselsche Heide: goed ontwikkeld; Roovertsche Heide: zeer goed ontwikkeld.
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	Behoud	Verbetering	Wisselende kwaliteit, verspreid langs de Reusel en lokaal langs de Groote Beerze. Het gaat om bos op oude

H9190	Oude eikenbossen	Behoud	Behoud	bosgroeiplaatsen (en ten dele ook om oude bosopstanden). Beperkte oppervlakte op de flanken van het beekdal van de Grote Beerze ter hoogte van Grijze Steen. Het gaat om bos op oude bosgroeiplaatsen (de bosopstanden zelf zijn jonger).
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Behoud	Verbetering	Beperkt aanwezig langs beken, deels verruigd, lokaal in het Reuseldal woekering Sachalinse duizendknoop
		<i>Doelstelling</i>		
<i>Habitatsoorten</i>		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H1149	Kleine modderkruiper	behoud	behoud	De kleine modderkruiper is veelvuldig in het gebied waargenomen in een beperkt deel van de Reusel. Het is niet duidelijk of de soort ook in andere delen van het gebied voorkomt.
H1831	Drijvende waterweegbree	behoud	behoud	Komt verspreid voor in beken in het gebied. De rijkste groeiplaatsen van Nederland en daarom landelijk van groot belang. Voor de uitvoering van beekherstelprojecten is tijdelijke achteruitgang toegestaan

Regte Heide & Riels Laag

De Regte Heide en Riels Laag liggen tussen de beken Lei en Roppelsche Leij, waarvan de laatste buiten de begrenzing valt. Het gebied is te verdelen in de beekdalen en het daar buiten gelegen licht golvende dekzandlandschap waarin hier en daar lage duingebiedjes voorkomen. Het gebied bestaat uit droge en vochtige heide, moerassige laagten, zure en zwakgebufferde vennen en loof- en naaldbossen. In Riels Laag heeft veel natuurontwikkeling plaatsgevonden; in dit deelgebied komen blauwgraslanden en overgangs- en trilvenen, trilvenen.

Tabel 20: Instandhoudingsdoelstellingen Regte Heide & Riels Laag

		<i>Doelstelling</i>		
<i>Habitattypen</i>		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Behoud	Verbetering	Kwaliteit is matig. Verbossing en vergrassing door te extensief beheer. Weinig typische soorten.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Behoud	Behoud	Kwaliteit is goed, stabiel. Knelpunten zijn afname grondwaterinvloed, verzuring en vermesting door stikstofdepositie, vermesting door pleisterende ganzen.

H3160	Zure vennen	Behoud	Verbetering	Matige kwaliteit, lokaal goed. Verdroging en vermessing zijn knelpunten.
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Behoud	Verbetering	Matige kwaliteit, lokaal goed. Verdroging en stikstofdepositie zijn een knelpunt.
H4030	Droge heiden	Behoud	Verbetering	Stabiel. Kwaliteit matig tot lokaal goed.
H6410	Blauwgraslanden	Behoud	Behoud	Beperkte oppervlakte en met een deels goede, deels matige kwaliteit, voor bij Papenmoeren en aan de rand van het Riels Laag, in het beekdal van de Lei.
H7140A	Overgangs- en trilvenen	Behoud	Behoud	Beperkte oppervlakte aan de randen van het Riels Laag. De kwaliteit is op zich goed, maar eenzijdig ontwikkeld.
H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	Behoud	Behoud	goede kwaliteit op plagplekken en oevers rietven, overig matige kwaliteit. Vergrassing door stikstofdepositie.
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Behoud	Behoud	matige kwaliteit. Stabiel.

Kampina & Oisterwijkse Vennen

De Kampina & Oisterwijkse Vennen bestaat uit licht glooiend zandlandschap met bossen, vennen, bijzondere graslanden en heide. Beekdalen doorsnijden het landschap. De Kampina is vooral van belang vanwege de vennen, natte heide en de fraaie overgangen naar schraallanden (Smalbroeken). Deze unieke natuur is grotendeels afhankelijk van water. Het gebied is daarom aangewezen als Natte Natuurparel. Er leven zeldzame planten- en diersoorten, zoals de drijvende waterweegbree, kamsalamander en taigarietgans.

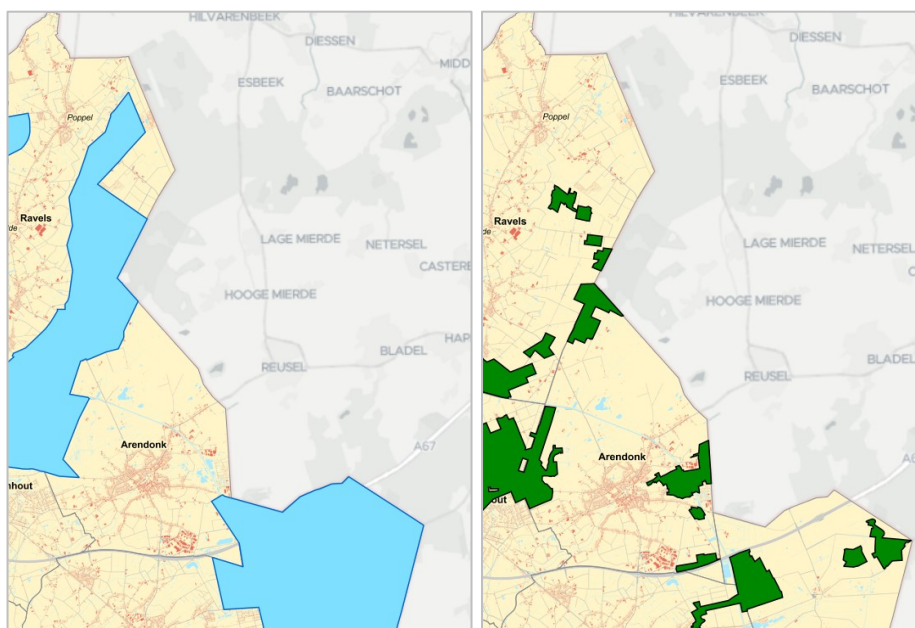
Tabel 21: Instandhoudingsdoelstellingen Kampina & Oisterwijkse Vennen

<i>Habitattypen</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld, onder druk door vergrassing, verbossing en betreding
H2330	Zandverstuivingen	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld, kleine oppervlakte.
H3110	Zeer zwak gebufferde vennen	Uitbreiding	Verbetering	Goed ontwikkeld, met potentie voor herstel.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Uitbreiding	Verbetering	Goed tot matig ontwikkeld met potentie voor herstel.
H3160	Zure vennen	Behoud	Verbetering	Goed tot matig ontwikkeld
H4010A	Vochtige heiden	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld. Kwaliteitsverbetering door beheer.
H4030	Droge heiden	Uitbreiding	Verbetering	Goed en matig ontwikkeld. Kwaliteitsverbetering door beheer.
H6410	Blauwgraslanden	Behoud	Verbetering	Niet stabiel. Klein oppervlak, bosopslag en mogelijk verzuring.
H7110B	Actieve hoogvenen	Uitbreiding	Verbetering	Kleine oppervlakte.

H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	Uitbreiding	Behoud	Goed tot matig ontwikkeld.
H9190	Oude eikenbossen	Behoud	Behoud	Klein areaal. Kwaliteit onder druk door opslag naaldhout.
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Behoud	Verbetering	Matig ontwikkeld.
<i>Doelstelling</i>				
<i>Habitatsoorten</i>		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H1082	Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding	Verbetering	Kwetsbaar.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud	Stabiel.
H1166	Kamsalamander	Uitbreiding	Verbetering	Maatregelen oppervlakte en kwaliteit.
H1831	Drijvende waterweegbree	Uitbreiding	Verbetering	Matige toename.
<i>Doelstelling</i>				
<i>Broedvogels</i>		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
A004	Dodaars	Behoud	Behoud	Sterke afname.
A276	Roodborsttapuit	Behoud	Behoud	Stabiel.
<i>Doelstelling</i>				
<i>Niet broedvogels</i>		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
A039	Taigarietgans	Behoud	Behoud	Afname.

Belgische Natura2000 gebieden

Aan de westzijde van het plangebied liggen de ‘Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout’ en ten zuiden ligt ‘Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, de Zegge en de Ronde Put’.

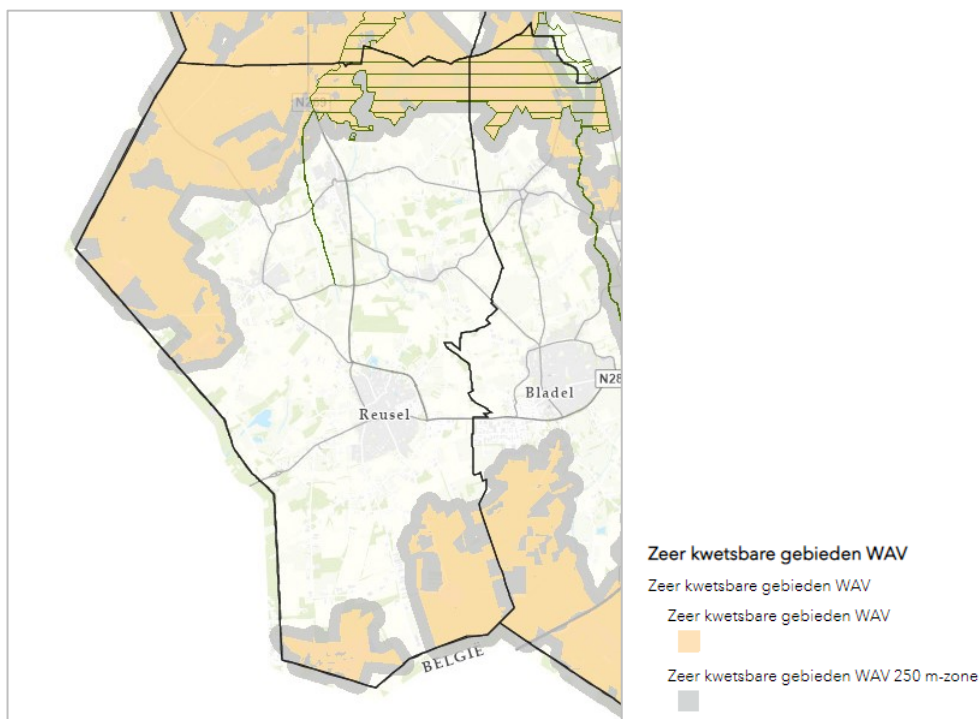
Figuur 30: Ligging Belgisch Vogelrichtlijngebied en Habitatrichtlijngebied (Bron: Geopunt.be)

De Turnhoutse vennen zijn heidekernen met vennen, natte moeraslandschappen en droge bossen. Aanwezige soorten zijn de kamsalamander en drijvende waterweegbree. De verbinding van de leefgebieden is prioritair. Die zorgt zowel voor een buffering voor de leefgebieden als een betere leefbaarheid voor dieren en planten. De bestaande heidekernen moeten worden versterkt door uitbreiding, kwaliteitsverbetering en verbinding van de geïsoleerde delen. Voor de bossen is het behoud van de oppervlakte en een verbetering van de kwaliteit belangrijk. Ook de waterhuishouding in het gebied verdient meer aandacht, omdat vele leefgebieden voor hun unieke fauna en flora afhankelijk zijn van het grondwater.

De Kleine Nete is een natuurlijke rivier met een goede waterkwaliteit met veenrelictten, ruigtes, graslanden, bossen en heide. Een belangrijk knelpunt is de kwaliteit van de bossen. Bestaande bossen moeten omgevormd worden naar meer gevarieerde streekeigen bossen met meer dood hout, open plekken met heide, bosranden en meer variatie van oude en jonge bomen. Om de kwaliteit van de bossen te verbeteren moeten die met elkaar verbonden worden. Ook de heidestukken zijn erg versnipperd. Door de verzuring komt er te veel vergrassing voor en is er een evolutie naar bosvorming. In het rivierlandschap met laagveen waar veel moerasvogels leven en in de estuaria focussen de natuurdoelen op een verbetering van de waterkwaliteit, een natuurlijke loop voor de rivier en het oplossen van vismigratiebarrières.

Zeer kwetsbare gebieden Wet ammoniak en veehouderij (Wav-gebieden)

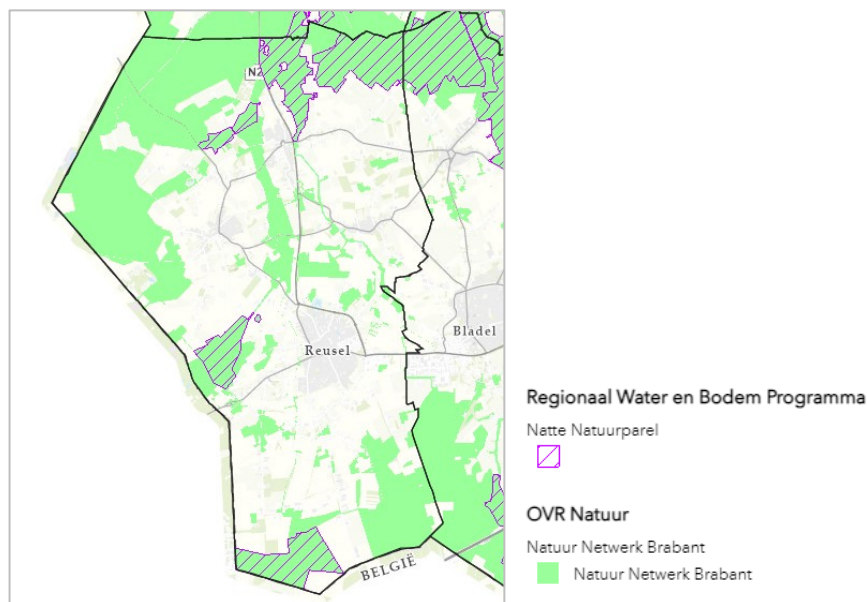
In figuur 31 zijn de Wav-gebieden en de 250 meter zones rondom de Wav-gebieden in en rondom het plangebied weergegeven.

Figuur 31: Wav gebieden in het plangebied (bron: Kaartbank Brabant)

Natuur Netwerk Brabant (NNB)

In figuur 32 is het Natuurnetwerk (NNB) weergegeven. Alleen de ‘voor verzuring gevoelige’ gebieden in het Natuurnetwerk kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen, volgens de criteria in de Wav. De NNB buiten de Wav-gebieden zijn niet voor verzuring gevoelig.

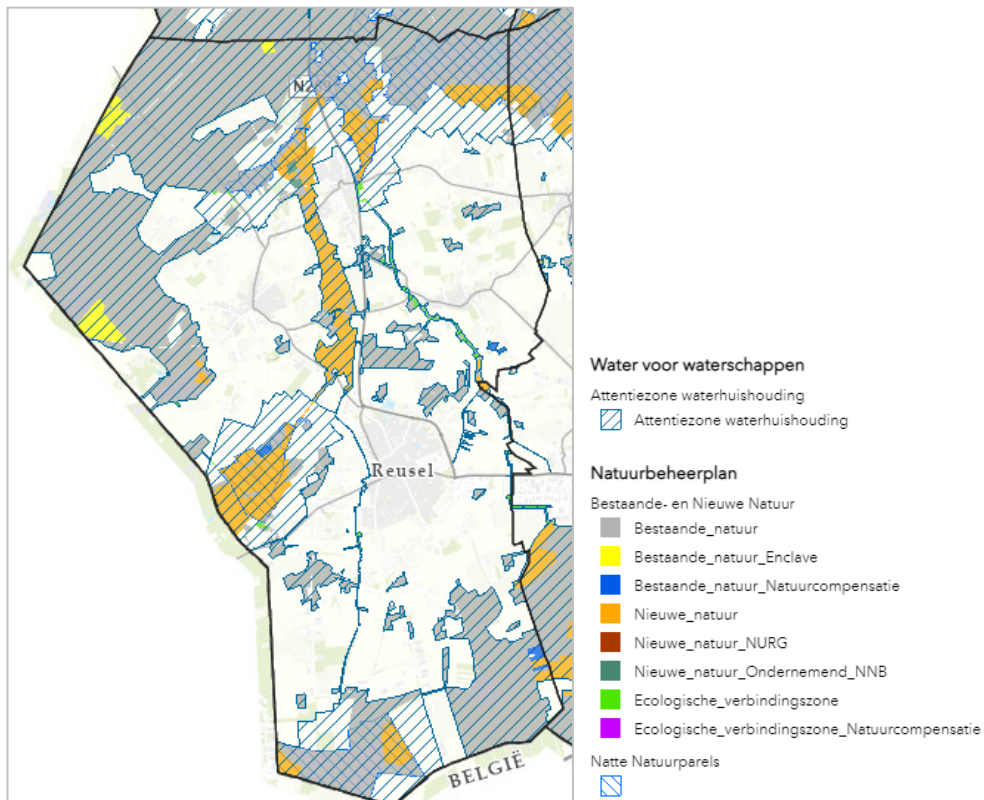
Figuur 32: NNB en Natte natuurparels (bron: Kaartbank Brabant)

Natte Natuurparels

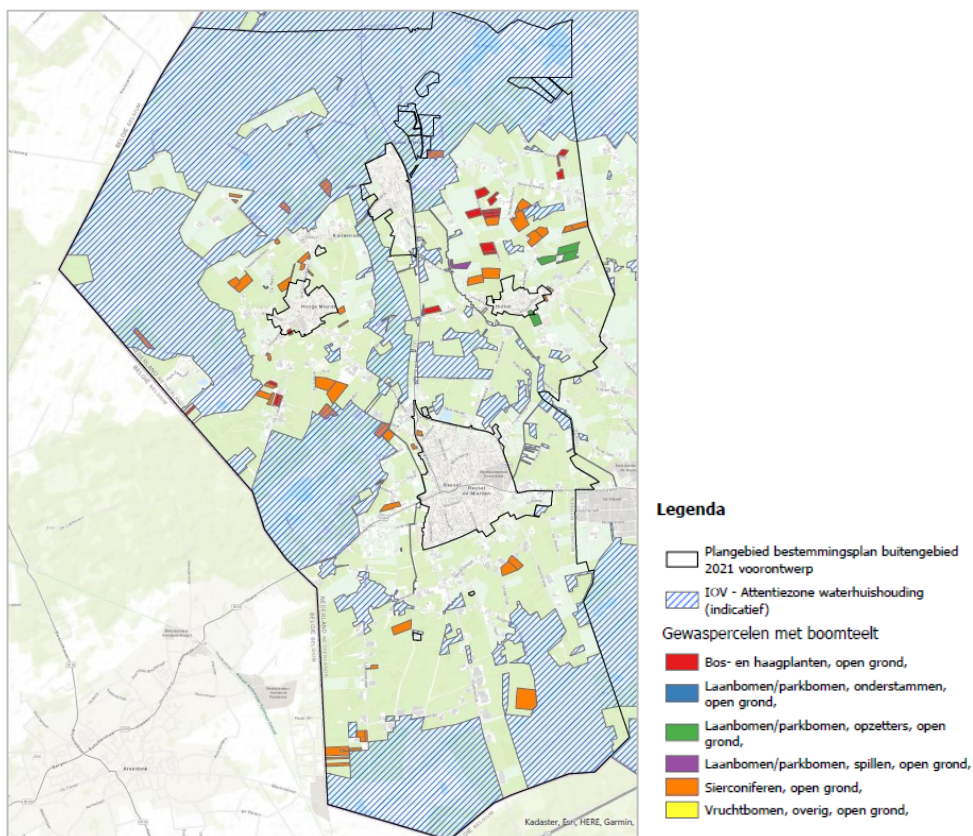
De provincie probeert verdroging van natuurgebieden tegen te gaan zodat de biodiversiteit in en rond het water behouden blijft. Bescherming van natte natuur draagt bij aan ruimtelijke klimaatadaptatie. Beekdalen, moerassen en meren kunnen worden benut om water te conserveren. Daarnaast kunnen ze worden benut om water versneld af te voeren om zo wateroverlast te voorkomen. Daarom worden optimale waterstanden nagestreefd en maatregelen genomen om natuur, landbouw en waterwingebieden te beschermen en te behouden.

De belangrijkste en meest waardevolle grondwaterafhankelijke natuurgebieden in Noord-Brabant zijn gelegen in voorheen zogenoemde natte natuurparels: hydrologisch gevoelige gebieden die vanwege specifieke omstandigheden van bodem en water hoge natuurwaarden vertegenwoordigen. De natte natuurparels liggen binnen de NNB en zijn veelal ook aangeduid als Natura 2000-gebied. In het gebied zijn ook enkele Natte Natuurparels gepland (nieuwe natuur). Naaldbos wordt hier omgevormd naar natte heide. Sloten worden gedempt en de beken de Reusel en Kleine Beerze krijgen een ondiepe slingerloop (meander).

Ter bescherming zijn Attentiezones waterhuishouding aangewezen. Zie figuur 33 en 34. Vrijwel alle bestaande percelen met boomteelt liggen buiten de attentiezones.

Figuur 33: Bestaande en nieuwe natuur, Natte natuurparels en Attentiezones waterhuishouding (bron: Kaartbank Brabant)

Figuur 34: Bestaande gewaspercelen met boomteelt en Attentiezones waterhuishouding (Bijlage 9)

Soorten in het plangebied

Algemeen voorkomende soorten zijn te verwachten in het plangebied, maar voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het leefgebied van zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3 Wet natuurbescherming) die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in:

- Natuurgebieden / Natuur netwerk Brabant;
- Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden;
- Agrarisch gebied.

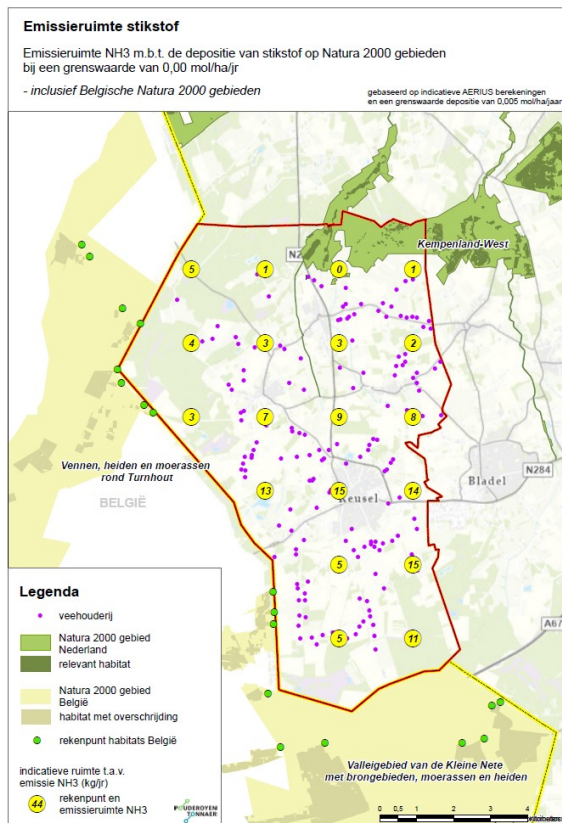
7.5.4 Milieugebruiksruimte stikstof

De milieugebruiksruimte ten aanzien van ammoniak is de uitbreidingsruimte die veehouderijen hebben zonder dat er sprake is van een significante toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden.

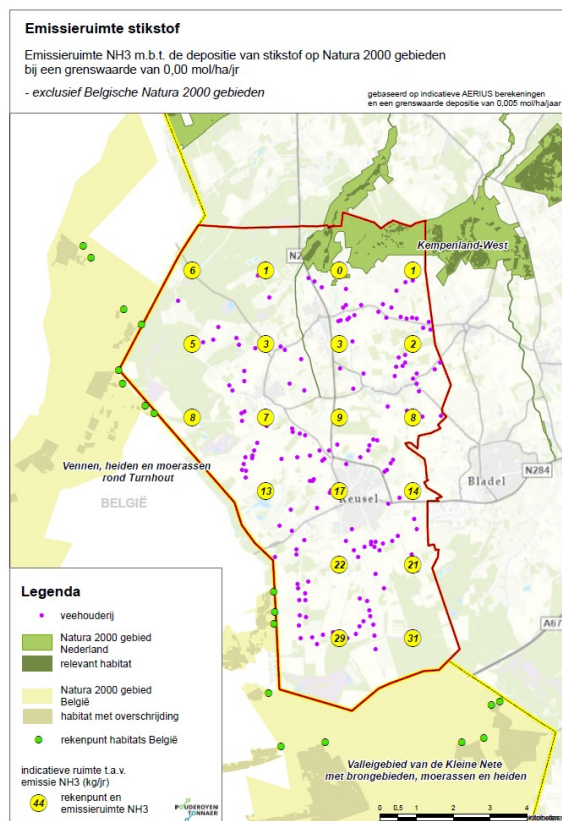
In volgende figuren is de milieugebruiksruimte op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de depositiedrempel $< 0,005$ mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie).

Het Natura2000 gebied Kempenland-West is in het noorden van het plangebied bepalend voor de milieugebruiksruimte. In het zuiden en (zuid)westen zijn de Belgische Natura2000 gebieden mede bepalend voor de milieugebruiksruimte.

De Belgische regels voor stikstofdepositie op N2000 gebieden waren altijd ruimer dan de Nederlandse maar zijn recent aangescherpt. Er wordt een Vlaams PAS-systeem ontwikkeld dat vergelijkbaar is met de Nederlandse situatie. Doel is daarbij om de depositie in 2030 met 50 procent te verminderen ten opzichte van 2020 en om in 2050 de depositie op alle natuurgebieden tot op of onder de kritische depositiewaarde te hebben. De regionale regering van Vlaanderen heeft recent een strengere tijdelijke stikstofwet aangenomen. Daarmee kunnen Belgische agrarische ondernemers alleen nog bouwvergunningen krijgen als ze kunnen aantonen dat de natuur er niet door wordt aangetast. De nieuwe drempels zijn veel lager dan voorheen. Voor ammoniakuitstoot (veeteelt en mestverwerking) bedraagt de drempel 0% van de Kritische Depositie Waarde: uitbreiding kan niet, tenzij er elders wordt gecompenseerd. Voor stikstofoxiden (industrie en transport) bedraagt deze drempel 1%.

Figuur 35: Indicatieve emissieruimte uitgedrukt in NH3 emissie in kg/jaar, met Belgische N2000 gebieden (Bijlage 6)

Figuur 36: Indicatieve emissieruimte uitgedrukt in NH3 emissie in kg/jaar, zonder Belgische N2000 gebieden (Bijlage 6)

Om mogelijke effecten te duiden is in Tabel 22 voor een aantal diersoorten weergegeven wat 100 kg ammoniakemissieruimte in dieraantallen betekent. In deze tabel is dit weergegeven op basis van:

- de emissie bij toepassing van traditionele stalsystemen;
- de emissie indien voldaan wordt aan de landelijke emissie eisen voor bestaande stallen (Besluit emissiearme huisvesting, kolom a);
- de emissie indien voldaan wordt aan de eisen voor nieuwe stallen uit de provinciale omgevingsverordening;
- de emissie indien uitgegaan wordt van de laagst mogelijke emissie (op basis van in de Regeling Ammoniak en Veehouderij vermelde systemen).

Tabel 22: Aantal dieren die samen een emissie van 100 kg NH3/jaar veroorzaken bij verschillende emissie-eisen (bronnen: Besluit emissiearme huisvesting, provinciale omgevingsverordening, Rav)

Aantal dieren per 100 kg emissie, per type stal				
Diercategorie	Traditionele stallen	Landelijke eisen Beh bestaande stallen	Provinciale eisen voor nieuwe stallen	Minimale emissies vergunbaar (Rav)
Melk- en kalfkoeien	8	8	14	20
Vleesvarkens	33	63	222	667
Fokzeugen	12 - 24	35 - 38	77 - 159	238 - 476
Gespeende biggen	145	476	1.000	3.333
Leghennen (niet-batterij)	317	800	3.125	4.000
Vleeskuikens	1.250	2.222	5.556	25.000
Vleeskalveren	29	29	56	556
Paarden	20	20	20	20

De uitbreidingsruimte binnen het plangebied is (rekening houdend met Nederlandse en Belgische gebieden) met 0 kg in het noorden tot maximaal 11 kg NH3 in het zuidoosten van het plangebied zeer beperkt, omdat de stikstofdepositie niet significant mag toenemen op de Natura2000 gebieden (<0,005 mol N/ha/jaar). Dit betekent bij toepassing van een stalsysteem met de laagst mogelijk emissie (ongeacht of dit een stalsysteem of techniek betreft die in de praktijk daadwerkelijk wordt toegepast) dat er geen uitbreidingsruimte in het noorden van het plangebied aanwezig is en dat in het zuidoosten slechts een beperkte uitbreidingsruimte is voor hooguit (bijvoorbeeld) 2 melkkoeien, 5 paarden, 56 vleeskalveren, 66 vleesvarkens, 400 leghennen of 2.500 vleeskuikens. In een groot deel van het plangebied is deze ruimte nog veel kleiner.

Uitbreiding van een veehouderij kan in het plangebied nauwelijks gepaard gaan met een uitbreiding in ammoniakemissie zonder dat de stikstofdepositie toeneemt op de Natura2000 gebieden. Voor veehouderijen die nog verouderde stallen moeten aanpassen aan de provinciale staleisen in de periode 2024-2028 zal het mogelijk zijn binnen het huidige emissieplafond een uitbreiding in dieren te realiseren, door inzet van emissiearme(re) stallen voor de bestaande veestapel (intern salderen). Uitbreiden zal waarschijnlijk gepaard gaan met investeringen in emissiearme stalsystemen die gedaan moeten worden op basis van wettelijke verplichtingen (Beh en IOV).

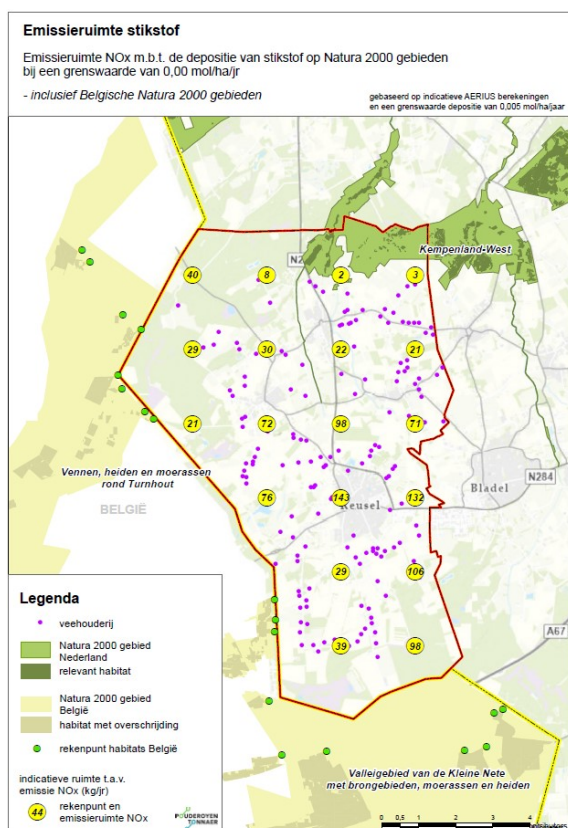
Veehouders kunnen intern of extern salderen om te zorgen dat per saldo geen toename in stikstofdepositie ontstaat. Ook bij extern salderen zal per saldo de stikstofdepositie op de

Natura2000 gebieden niet toenemen en ontstaan geen significant nadelige effecten op Natura2000 gebieden.

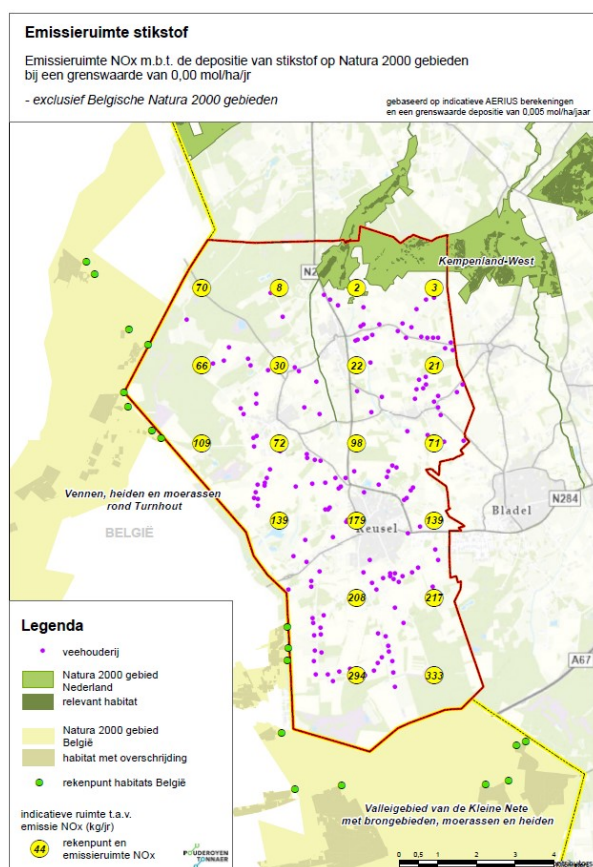
Bij toepassing van externe saldering gelden daarbij strenge regels, waaronder 40% afroaming en wegvallen van latente ruimte. Dit betekent dat externe saldering altijd zal resulteren in verlaging van de stikstofdepositie. Lokaal zal de ammoniakemissie bij externe saldering wel toenemen en mogelijk dat de stikstofdepositie wel toeneemt op gevoelige natuurgebieden die niet aangewezen zijn als Natura2000 (met name relevant voor de zeer kwetsbare Wav-gebieden).

De milieugebruiksruimte ten aanzien van stikstofoxiden (NOx) is de uitbreidingsruimte voor met name verkeer, mobiele werktuigen en stookinstallaties (NOx komt vrij bij verbrandingsprocessen van fossiele brandstoffen), zonder dat er sprake is van een significante toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden. De Belgische stikstofregels zijn iets soepeler voor NOx dan voor NH3 (toename van 1% van de KDW is toegestaan).

In de volgende figuren is de milieugebruiksruimte voor NOx op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied weergegeven, uitgedrukt in een toename van de NOx-emissie tot het bereiken van de depositiedrempel < 0,005 mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie). De milieugebruiksruimte varieert van 2 kg NOx/jaar in het noorden nabij Kempenland-West tot ongeveer 132 kg NOx/jaar in het oosten. Als geen rekening wordt gehouden met Belgische gebieden, dan is de ruimte in het westen en zuiden wat groter, variërend van ongeveer 60 kg NOx tot ongeveer 333 kg NOx/jaar.

Figuur 37: Indicatieve emissieruimte uitgedrukt in NOx emissie in kg/jaar, met Belgische N2000 gebieden (Bijlage 6)

Figuur 38: Indicatieve emissieruimte uitgedrukt in NOx emissie in kg/jaar, zonder Belgische N2000 gebieden (Bijlage 6)

Met betrekking tot woningbouw wordt aangenomen dat emissie uit de realisatiefase (mobiele werktuigen en bouwverkeer) van één woning een gemiddelde emissie van 3 kg NOx/jaar genereert (bron: Handreiking woningbouw en AERIUS, Rijksoverheid).

Op basis van een gemiddelde omvang van ca. 600 m³ per woning zou dat neer komen op ca. 0,005 kg NOx/m³ bebouwing. Woningbouw is complexer van aard dan de bouw van bedrijfsgebouwen en stallen, waar vaak met prefab elementen wordt gewerkt. Voor de herleidbaarheid en als worstcase wordt het kengetal voor woningbouw aangehouden wat neerkomt op 0,0005 kg NOx/m³/jaar. Op basis van dit indicatief kengetal kan worden ingeschat dat binnen de minimale gebruiksruimte van 2 kg NOx/jaar toch ongeveer 6.000 m³ bebouwing gerealiseerd kan worden en binnen de maximale, indicatieve milieugebruiksruimte van 333 kg NOx/jaar ongeveer 666.000 m³ aan bebouwing.

Kanttekening hierbij is wel dat bij ontwikkelingen met verkeersaantrekkende werking en/of tijdelijk bouwverkeer op locaties op korte afstand van 'Kempenland-West' al snel tot een depositietoename kan leiden en hier geen milieugebruiksruimte aanwezig is. De effecten op een Natura2000 gebieden (stikstof, maar ook mogelijke verstoringseffecten) hangen uiteraard af van de ligging van de locatie waar de activiteiten plaatsvinden en de mogelijke rijroutes ten opzichte van het natuurgebied.

De stikstofeffecten ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking van de gebruiksfase van woningen, agrarische bedrijven en overige bedrijvigheid tot milieucategorie 3.2, treden over het algemeen op binnen een afstand van 5 km tot een Natura 2000-gebied.

7.5.5 Effecten en effectbeoordeling

Uitgangssituatie stikstof: geen inpassing natuurvergunningen in het bestemmingsplan

De uitgangssituatie voor het bestemmingsplan in het kader van de Wet natuurbescherming is de bestaande, planologisch legale situatie ten tijde van vaststelling van het bestemmingsplan. Voor een toetsing van een bestemmingsplan buitengebied aan de randvoorwaarden van de Wet natuurbescherming is de vergelijking met de waarden voor de huidige vergunde situatie met CBS correctie (zoals beschreven in hoofdstuk 4) in een zo goed mogelijke benadering van de bestaande, planologisch legale situatie; de vergelijkingsbasis voor de Wet Natuurbescherming.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (oa. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2) volgt dat indien sprake is van een afname of gelijk blijven van depositie ten opzichte van de referentiedatum significante gevolgen voor het Natura2000-gebied uitgesloten kunnen worden en geen verplichting bestaat om een passende beoordeling te maken.

Door het één op één inpassen van onherroepelijke natuurvergunningen kan het bestemmingsplan ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen zonder dat een (tweede) passende beoordeling nodig is. Hierbij wordt de uitzondering van artikel 2.8, tweede lid Wnb ingeroepen en hoeft er niet een tweede passende beoordeling te worden verricht. Voorwaarde is dan wel dat een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van het plan.

Van iedere onherroepelijke natuurvergunning die ingepast wordt in het bestemmingsplan moet beoordeeld worden of deze voldoende passend beoordeeld is en of een passende beoordeling op basis van de huidige regels en inzichten tot andere inzichten en conclusies kan leiden (is het met de huidige inzichten voldoende zeker dat de ingepaste natuurvergunning niet kan leiden tot significant nadelige gevolgen voor stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden). Aan deze voorwaarde wordt in ieder geval niet voldaan als de onherroepelijke Wnb-vergunning is gebaseerd op het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Natuurvergunningen die zijn verleend met gebruikmaking van de PAS-referentiesituatie en/of PAS-ontwikkelingsruimte kunnen niet één-op-één ingepast worden in het bestemmingsplan.

Maar ook de onherroepelijke vergunningen die zonder toepassing van het PAS zijn verleend (onder de Nbwet of de Wnb) kunnen niet zondermeer één op één ingepast worden in het bestemmingsplan. Gerechtelijke uitspraken en de op 25 november 2022 verschenen kamerbrief van het ministerie van LNV hebben consequenties voor de vergunningverlening van alle emissiearme stalsystemen. Er kan met onvoldoende zekerheid worden vastgesteld dat deze stalsystemen voldoende ammoniakemissies reduceren. Emissiearme stalsystemen kunnen nu niet zonder meer worden verleend op basis van de Rav-systematiek. Daarom zag de provincie Noord-Brabant zich genooddaakt de vergunningverlening voor alle aanvragen voor emissiearme stalsystemen op te schorten.

Vergunningverlening voor stalsystemen voor alle diercategorieën is alleen nog mogelijk via een passende beoordeling. Hoe deze passende beoordeling eruit moet zien en hoe deze getoetst moet

worden is op dit moment nog niet bekend. Het ministerie van LNV komt daarvoor medio 2023 met een handreiking. Vooral bij gecombineerde luchtwassers is het onvoldoende zeker dat deze het beloofde ammoniakverwijderingsrendement zullen halen. Uit WUR-onderzoek (Openbaar Wageningen Livestock Research Rapport 1337, november 2021) blijkt dat bij biologische, gecombineerde luchtwassers het ammoniakverwijderingsrendement 20-25% lager ligt dan de 85% waar in de Rav vanuit is gegaan. Van alle onherroepelijke natuurvergunningen met emissiearme stalsystemen kan op dit moment niet met zekerheid gesteld worden dat een nieuwe passende beoordeling o.b.v. huidige inzichten niet tot een verslechtering voor Natura2000 gebieden kan leiden. Pas als de Handreiking passende beoordeling stalsystemen er is kun je de natuurvergunningen opnieuw tegen het licht houden. Natuurvergunningen met latente ruimte en emissiearme stalsystemen kunnen op dit moment zonder een nieuwe passende beoordeling niet één op één ingepast worden in het bestemmingsplan.

Tot slot zijn er nieuwe inzichten ten aanzien van externe saldering. In veel natuurvergunningen was nog geen sprake van afroming bij externe saldering en bij recente vergunningen was de afroming 30%. Inmiddels is de afroming gewijzigd naar 40% en ligt in de provincie Noord-Brabant ook de vergunningverlening van natuurvergunningen met toepassing van externe saldering voorlopig stil. De Natuurdoelanalyses van de Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant laten een verslechterd beeld zien van de natuur. Vergunningverlening ligt stil totdat de benodigde aanvullende maatregelen zijn geborgd en de effecten ervan voldoende zeker zijn. Eén van de maatregelen is de omvang van de afroming. Misschien moet die meer dan 40% worden of misschien is 100% afroming nog niet genoeg en kan er straks helemaal niet meer extern gesaldeerd worden. Dit betekent dat tot hierover duidelijkheid is, natuurvergunningen niet één op één kunnen worden ingepast als deze latente ruimte bevatten en verleend zijn met externe saldering. Een planregel die toestaat de latente ruimte in een natuurvergunning te gebruiken als referentie (voor realisatie of interne saldering) kan niet uitsluiten dat er nadelige effecten voor Natura2000 gebieden optreden.

Effecten stikstofdepositie

In deze paragraaf worden alleen de effecten ten gevolge van ammoniakemissies uit veehouderijen voor de scenario's uitgewerkt. Voorop staat dat zonder stikstofemissieplafond het bestemmingsplan niet kan worden vastgesteld. In de scenario's wordt inzichtelijk gemaakt welke milieueffecten optreden, waarbij rekening wordt gehouden met een stikstofemissieplafond in de planregels.

Ten aanzien van NO_x biedt het bestemmingsplan geen wezenlijke ontwikkelingsmogelijkheden voor stikstofrelevante activiteiten. Stikstofeffecten ten gevolge van NO_x zijn ondergeschikt aan de stikstofeffecten ten gevolge van NH₃, waardoor het verder in beeld brengen van de scenario's voor NO_x in dit MER weinig toegevoegde waarde heeft. De stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan ziet daarbij ook toe op NO_x-emissie en behorende stikstofdepositie, waardoor significant nadelige effecten voor beschermde natuurgebieden ten gevolge van een toename in NO_x-emissies uitgesloten zijn. Ontwikkelingen waarbij veehouderijen stoppen en omschakelen naar andere functies (van NH₃ naar NO_x) gaan veelal gepaard met een (belangrijke) afname van stikstofdepositie. Uitbreiden van bestaande niet-agrarische bedrijven en agrarisch verwante bedrijven is daarbij slechts beperkt mogelijk.

In tabel 23 en 24 is de ontwikkeling weergegeven van de ammoniakemissie en stikstofdepositie voor de huidige situaties en de scenario's op basis van de modelmatige uitgangspunten. Bij het trendmatig en worstcase scenario is rekening gehouden met de stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan.

Omdat er per veehouderijlocatie geen beeld is van de referentiesituatie in het kader van de Wet natuurbescherming (dit is een leemten in kennis), is bij de operationalisatie van het emissieplafond uitgegaan dat de (milieu)vergunde emissie van ammoniak niet mag worden overschreden; ook niet de zogenaamde (modelmatige) groeiers. In werkelijkheid kan dit anders zijn, omdat de referentiesituatie voor natuur lager kan zijn dan de milieu-vergunde situatie of bijvoorbeeld omdat op een veehouderijlocatie via externe saldering (via een aparte procedure, buiten dit bestemmingsplan om) een toename van de stikstofemissie mogelijk is.

Tabel 23: Ammoniakemissies in het trendmatig en worstcase scenario t.o.v. de referentiesituatie.

	Huidige situatie vergund (hsv)	Hsv met CBS correctie (Ref Wnb)	Hsv met eisen IOV	Hsv met eisen IOV en CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Ammoniak (ton NH3/jaar)	439	351	217	173	215	379

Tabel 24: Gemiddelde stikstofdepositie [mol N/ha/jaar] op relevante hexagonalen Natura2000 gebieden

Natura2000 gebieden	Huidige situatie vergund (Hsv)	Hsv met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Hsv met eisen IOV	Hsv met eisen IOV en CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Kampina & Oisterwijkse vennen	11,5	9,2	5,6	4,5	5,2	9,9
Kempenland-West	104,7	83,8	50,8	40,6	49,1	92,0
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	6,2	4,9	3,2	2,5	3,2	5,4
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	1,4	1,1	0,7	0,5	0,6	1,3
Regte Heide en Riels Laag	9,6	7,7	4,7	3,8	4,6	8,3
Ulvenhoutse bos	0,05	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02

Tabel 25: Gemiddelde stikstofdepositie [mol N/ha/jaar] op bepalende rekenpunten Belgische Natura2000 gebieden

Natura2000 gebieden	Huidige situatie vergund (Hsv)	Hsv met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Hsv met eisen IOV	Hsv met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario	Worst-case scenario
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	149	119	76	60	81	128
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	242	193	117	93	126	214
Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden	55	44	27	22	28	48
Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden	75	60	38	30	39	65

Uit voorgaande tabellen blijkt dat het trendmatig scenario t.o.v. de bestaande situatie (vergund met CBS correctie; referentie Wnb) resulteert in een afname van de ammoniakemissie en stikstofdepositie. De IOV-staleisen (autonome ontwikkeling) zorgt voor een verdere afname van de ammoniakemissie, maar meestal gaat de (verplichte) investering in emissiereductie gepaard met een uitbreiding in dieren om de investering terug te kunnen verdienen. Dit zie je terug in het trendmatig scenario.

In het worstcase scenario neemt de ammoniakemissie licht toe t.o.v. de bestaande situatie (vergund met CBS correctie; referentie Wnb). Latente, vergunde ruimte wordt volledig benut in dit scenario. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan. In het worstcase scenario is geen rekening gehouden met de CBS-correctie per veehouderijlocatie, maar is de (milieu)vergunde situatie als uitgangspunt gebruikt voor de modelmatige vertaling van de stikstofplafondregeling uit het bestemmingsplan.

Het worstcase scenario gaat ten opzichte van de huidige situatie + CBS correctie ook gepaard met een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden (ook op overige natuurgebieden die niet beschermd worden door de Wet natuurbescherming). Een toename kan vanwege de gevoeligheid van de beschermde gebieden en de bestaande overbelaste situatie leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. Gelet op het feit dat in alle Natura2000 gebieden habitattypen voorkomen die gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting en in alle Natura2000 gebieden de Kritische Depositie Waarde wordt overschreden, is niet uit te sluiten dat een toename van de stikstofdepositie niet kan leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. Een maximale benutting van de geboden planologische mogelijkheden kan dus in theorie leiden tot een toename van de emissie en depositie van stikstof (vooral in de vorm van ammoniak) op de beschermde Natura2000-gebieden. Het bestemmingsplan past dan zonder een aanvullende regeling niet binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming. In het bestemmingsplan is daarom een stikstofemissieplafond opgenomen.

Stikstofemissie/plantoets artikel 2.7 Wet natuurbescherming

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om hun veestapel uit te breiden en/of te wijzigen onder meer door de benutting van de nog niet gerealiseerde bouw mogelijkheden. Evenwel geldt bij deze gebruiksmogelijkheden dat de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande en voor de natuur legale ammoniakemissie op veehouderijlocatieniveau niet mag toenemen. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat een toename van (de feitelijke) ammoniakemissie kan leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Door die toename zijn significante effecten op voor stikstofgevoelige habitattypen en -soorten niet zonder meer uit te sluiten vanwege de veelal hoge achtergronddepositie binnen Natura 2000-gebieden. Om het bestemmingsplan in overeenstemming met artikel 2.7 Wet natuurbescherming te kunnen vaststellen is daarom gekozen voor het opnemen van een stikstofemissieplafond (stikstof = NH₃- en NO_x- emissie en stikstofdepositie) in de gebruiksregels. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft een dergelijke aanpak nadrukkelijk geaccordeerd in onder meer AbRvS 6 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1411 (bestemmingsplannen “Delfzijl – Buitengebied Zuid” en “Delfzijl – Buitengebied Noord”). Door deze gebruiksregel is op locatieniveau verzekerd dat een wijziging of uitbreiding van de veestapel niet zal leiden tot een mogelijk significant effect op enig Natura 2000-gebied vanwege stikstofdepositie. De gebruiksregel geldt overigens ook voor agrarische gronden. Ook daarvoor geldt dat een toename van de feitelijke emissie kan leiden tot significant negatieve effecten.

Uitgangspunt van de ammoniakemissieplafondregeling is dat er geen sprake mag zijn van een toename van ammoniakemissie en/of NO_x-emissie ten opzichte van de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan feitelijk bestaande situatie. Laatstgenoemde situatie is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak in beginsel de referentiesituatie in het kader van de habitattoets zoals vereist in artikel 2.7 Wet natuurbescherming. Uitzondering daarop is gerechtvaardigd, voor zover voor een bepaald gebruik ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan reeds een onherroepelijke vergunning op grond van artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998/ 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming aanwezig is. Wanneer door de exploitant/drijver van bijvoorbeeld een veehouderij een omgevingsvergunning bouwen wordt aangevraagd, zal uit de aanvraag moeten blijken dat de realisatie en het beoogde gebruik niet in strijd komt met de stikstofplafondregeling. Voor in rechte onaantastbaar geworden omgevingsvergunningen voor het bouwen (kan ook een voormalige bouwvergunning zijn waarvan het bouwwerk nog niet is verwezenlijkt), zal de stikstofplafondregeling geen effect hebben voor zover in de omgevingsvergunning (dan wel de bijbehorende aanvraag) het beoogde gebruik van het bouwwerk uitdrukkelijk is aangeduid en overeenkomstig dat gebruik wordt gehandeld.

Met AERIUS kunnen berekeningen worden uitgevoerd tot 0,005 mol/ha/jaar en hoger. Zodra een bijdrage wordt berekend van 0,005 (of hoger) leidt dit tot een uitkomst van 0,01; als de bijdrage lager is, is de uitkomst 0,00. Een uitkomst van kleiner dan 0,00 betekent dus niet (persé) dat rekenkundig gezien geen enkele toename is. Wel wordt aangenomen dat bij een toename in stikstofdepositie die kleiner is dan 0,005 mol/ha/jaar significante gevolgen kunnen worden uitgesloten. Volgens de Rijksoverheid is een afronding op twee decimalen “voldoende precies om de ecologische effecten van stikstof te kunnen beoordelen, omdat kleinere bijdrages niet kunnen leiden tot een piek in de belasting van stikstof”. Kwaliteitsverlagingen die kleiner zijn dan de eenheden waarin de kwaliteit van het habitatype of het leefgebied is uitgedrukt, worden volgens de ‘Leidraad bepaling significante effecten’ beschouwd als niet meetbaar. Dit uitgangspunt zien we terug in de door de rijksoverheid gepubliceerde beslisboom ‘Toestemmingverlening stikstofdepositie bij nieuwe activiteiten’.

Voor elke veehouderij is op basis van het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2021 en de gegevens over de vergunde / gemelde dierplaatsen en stalsystemen (het zogenaamde BVB-bestand) het volgende in beeld gebracht:

- Het type veehouderij;
- De economische omvang van de veehouderij(tak);
- Het oppervlak van het bouwblok en de aanduiding van het bouwblok;
- De relatie tussen de economische omvang van de veehouderij(tak) en het oppervlak van het bouwblok (gemiddelde economische omvang per hectare bouwblok);
- De vergunde ammoniakemissie, geuremissie en emissie van fijn stof op basis van het aantal dierplaatsen en de stalsystemen;
- De ammoniakemissie zoals die zou zijn bij dezelfde veebezetting van dat bedrijf, maar met toepassing van stalsystemen die moeten worden toegepast op basis van de eisen uit de provinciale omgevingsverordening (staleisen vanaf 2024);
- De emissies (ammoniak, geur, fijn stof) op basis van de in dit MER toegepaste (modelmatige) correcties op basis van een vergelijking van CBS-gegevens met de vergunde dierplaatsen, op het abstractieniveau van de hele gemeente (dus een theoretische correctie van de emissies)

De vergelijking tussen de vergunde ammoniakemissie met de ammoniakemissie o.b.v. de provinciale eisen per veehouderijlocatie geeft een beeld van de mogelijkheden die veehouderijen hebben om met toepassing van de emissie reducerende technieken uit te breiden met het aantal dieren zonder een toename van de nu vergunde ammoniakemissie.

Uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan voor de veehouderij

Voor varkens, pluimvee, vleeskalveren en (melk)rundveehouderijen zijn er ook bij een stikstofplafondregeling in theorie mogelijkheden voor verdere ontwikkeling binnen het eerder vergunde emissieplafond (ammoniak). Als een verandering van het type dieren wordt meegenomen in de analyse of als er nieuwe stalsystemen beschikbaar komen met extra emissiereductie, neemt dit percentage toe. De emissieruimte leidt niet tot een knelpunt m.b.t. de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Paarden- en schapehouderijen hebben bij uitbreiding van het aantal dieren relatief weinig ontwikkelingsruimte nodig (25 kg NH₃/jaar komt overeen met 5 paarden of 21 schapen). Een dergelijke "claim" is voor een deel van het buitengebied lager dan de maximale emissie van ammoniak bij een grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar.

Binnen de gemeente Reusel-De Mierden zijn verder geen (gestopte) nertsenhouderijen aanwezig.

Het stikstofemissieplafond voor NO_x voor het gebruik van bouwwerken en gronden en vormt ook geen knelpunt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, rekening houdend met de genoemde grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar.

Effecten verdroging beschermingsgebieden Wnb en NNB door boomteelt

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van hydrologisch kwetsbare natuurgebieden (voorheen natte natuurparels genoemd) verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Het beleid in deze gebieden is gericht op het verbeteren van de condities voor de natuur in de natte natuurparels en een externe bescherming tegen ingrepen die een ongewenste beïnvloeding van deze natuurwaarden kunnen hebben. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en in de beschermingszone er omheen. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening Water, Waterschapskeur en bestemmingsplannen.

Conform het bepaalde in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant is in het bestemmingsplan Buitengebied voor betreffende gronden de aanduiding 'Overige zone – attentiegebied natuur netwerk brabant' opgenomen en voorzien van een omgevingsvergunningplicht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, zoals grondverzet, aanleg van nieuwe drainage en de aanleg van verharde oppervlakten. Agrarische bouwvlakken worden uitgezonderd van deze omgevingsvergunningplicht.

Binnen de natuurgebieden en de bufferzones (beschermingsgebieden c.q. attentiegebieden) worden alleen vergunningen voor extra onttrekkingen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen. Nieuwe of grootschalige onttrekkingen (vanaf 10 m³/uur) in de beschermingszones zijn op grond van de provinciale omgevingsverordening uitgesloten. Kleinschalige onttrekkingen niet, daarvoor geldt een meldingsplicht.

Op basis van de gewasfactoren, percentage van de referentiegewasverdamping van Makkink (KNMI/Hooghart en Lablans, bewerkt in het grondwaterzakboekje van Bram Bot, 2011), ligt de gewasverdamping van een boomgaard in het groeiseizoen circa 35% (mei, augustus, september) tot 60% (juni/juli) hoger dan grasland. Buiten het groeiseizoen is dit verschil circa 10%. Hieronder is een voorbeeldberekening opgenomen van de watervraag voor teelt onder glas. De watervraag voor teelt onder glas is groter dan die voor boomteelt.

*1120 millimeter/jaar verbruik – 750 millimeter/jaar neerslag = 370 millimeter per jaar grondwater verbruik 370 millimeter/jaar * 10 ha = 4 tot 5 m³/uur*

Met bovenstaande onttrekkingen is een maximaal aangenomen onttrekkingsdebiet van 10 m³/u, 1½ tot 2 maal zo veel als nodig. Kleinschalige onttrekkingen (tot 10 m³/uur) hebben een beperkte afstand (welke aanzienlijk kleiner is dan de beschermingszone van 300-500 meter), waarover een verlagend effect optreedt. Eventuele onderlinge beïnvloeding is niet of nauwelijks te verwachten waar de percelen / eigendommen onderling op grotere afstanden zijn gelegen.

In gebieden waar (nieuwe) boomteelt en teelt van vaste planten bij recht en zonder beperkingen wordt toegestaan kan dit leiden tot een toename van de watervraag (extra vraag om beregening en daarmee kans op meer grondwateronttrekkingen).

Effecten beschermde soorten Wet Natuurbescherming

Natuurgebieden / Natuur Netwerk Brabant

Effecten op soorten die vooral voorkomen in de natuurgebieden worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming Bos en Natuur).

Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden

Binnen de bestemming Agrarisch met Waarden – Natuur en landschapswaarden, Gebiedsaanduidingen Overige zone – leefgebied struweelvogels en Overige zone – leefgebied kwetsbare soorten gelden ook beperkende bouw- en gebruiksregels. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn in dit gebied alleen mogelijk als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied. Bij struweelvogels gaat het om vogelsoorten die als overeenkomst hebben dat ze leven in kleinschalige, besloten of halfopen landschappen. Voorbeelden zijn geelgors, winterkoning, roodborst, zwartkop en heggenmus. Bij kwetsbare soorten gaat het om zeldzame planten of dieren die hoge eisen stellen aan de inrichting en het gebruik van hun omgeving. Het gaat hier onder meer om weidevogels, ganzen en zwanen, amfibieën en reptielen, dagvlinders en bijzondere planten.

Agrarisch gebied

Bescherming van het leefgebied van soorten die tevens voorkomen in overige delen van het agrarisch gebied is in de bestemmingsplanregels niet vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwvlakken.

Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Bij uitvoering kan sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Wet natuurbescherming. Hierdoor kan het nodig zijn mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen, of indien dit niet afdoende is, compenserende maatregelen te treffen en te voldoen aan de daaruit volgende ontheffingsplicht. Het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten geldt als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit nodig is. Voor alle beschermde soorten bestaan er in de praktijk (ruime) mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook andere mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het aanbieden van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) en kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Dit betekent wel dat bij de aanwezigheid van beschermde soorten een gericht plan en/of werkprotocol dient te worden ontwikkeld, waarbij de aanwezige waarden worden ontzien en het leefgebied wordt ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling.

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor de soortenbescherming vooral de kap van bomen, de aanpassing van bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwe bebouwing zaken die mogelijk leiden tot effecten. Hoe groter de aanpassing, hoe groter de kans dat beschermde soorten hier hinder van ondervinden. Bij het worstcase scenario kan het grootste effect ontstaan door uitbreidingen binnen bestaand bouwvlakken en uitbreidingen van bouwvlakken.

Effectbeoordeling Natuur

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten stikstof beoordeeld als licht positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase scenario scoort voor dit criterium negatief (--) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten verdroging beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase scenario scoort voor dit criterium ook neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten op soorten beoordeeld als licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase alternatief scoort voor dit criterium zeer negatief (--) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 26: Totale effectscores natuur

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000)	+	--
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	+	--
Verdroging in beschermingsgebieden Wet natuurbescherming en NNB / Natte natuurparels	0	0
Soortenbescherming Wet natuurbescherming	-	--

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens het Besluit emissiearme huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel om de stikstofbelasting op natuurgebieden te verminderen. De provincie stelt reeds verdergaande eisen m.b.t. de toepassing van technieken om emissies van ammoniak uit dierenverblijven te verminderen.

De gemeente kan ook een extra bijdrage leveren aan de implementatie van het beleid om emissies verdergaand te reduceren (niet alleen ammoniak maar ook geur, fijn stof en endotoxinen), o.a. door innovaties te stimuleren, het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen, te beperken en te stimuleren en waar deze verplicht zijn te controleren op een goede werking. Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de extensivering van het grondgebruik rondom de Natura2000-gebieden. Als gronden minder worden bemest zal de depositie door het bemesten van gronden afnemen. Dit kan ook positieve gevolgen hebben voor andere drukfactoren voor de natuur, zoals de waterkwaliteit (natuurdoelen en KRW).

Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen om te voorkomen dat de afname van emissies wordt beperkt of wordt opgevuld door het benutten van vergunde maar nog niet benutte rechten. Verder zijn er nog verschillende mogelijkheden om effecten op de aanwezige beschermde soorten te beperken. Dit is echter afhankelijk van de aanwezige soorten, de exacte invulling van het bouwblok of de uitbreiding daarvan en de omgeving. Dergelijke maatregelen vereisen maatwerk en

zijn van een ander abstractieniveau dan dit MER en het bestemmingsplan buitengebied. In een landelijke omgeving zijn dergelijke maatregelen vaak goed in te passen.

7.5.6 Leemten in kennis en informatie

Gebied specifieke informatie over voorkomen van soorten in het buitengebied

In dit MER is het effect van scenario's op beschermde soorten in algemene zin beoordeeld, omdat geen gebied specifieke informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied voorhanden is. Deze leemte aan informatie maakt het niet mogelijk om na te gaan welke soortengroepen door het plan specifiek risico lopen op aantasting van de gunstige staat van instandhouding. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten zou op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) via een bureaustudie door een ecologisch bureau concreter in beeld gebracht kunnen worden.

Aanpak stikstof en maatregelen op korte termijn

Er zijn geen leemten in kennis ten aanzien van stikstof die de oordeel- en besluitvorming beïnvloeden. Er zijn wel volop ontwikkelingen omtrent stikstof, waarvan voorlopig nog niet bekend zal zijn hoe deze zullen worden geregeld en zullen uitpakken op de langere termijn. Hieronder de meest relevante ontwikkelingen in het kader van de stikstofaanpak van het kabinet.

De aanpak van de stikstofproblematiek door zowel de Rijksoverheid als de Provincie Noord-Brabant is volop in ontwikkeling en voorziet in een fors pakket aan generieke en gebiedsgerichte maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen en de natuur te versterken. De structurele aanpak vraagt naast generieke maatregelen om gebied specifiek maatwerk. Ook bestaat de kans dat voor bepaalde veehouderijtypen de datum van aanpassen van verouderde stallen aan de IOV-eisen verschoven wordt als voorzien wordt dat op 1 januari 2024 nog geen praktijkrijpe en vergunbare stalsystemen beschikbaar zijn die voldoen aan de IOV-eisen.

Verder heeft de Minister aangegeven de zogenaamde 'PAS-meldingen' te legaliseren. Onder het Programma Aanpak Stikstof was het mogelijk tot een drempelwaarde te volstaan met een melding. Daarmee waren de projecten ontheven van een vergunningplicht. Door de Raad van State uitspraak over het PAS zijn deze meldingen 'illegaal' geworden. Om deze te kunnen legaliseren nemen Rijk en provincies maatregelen op gebiedsniveau. De Mobilisation for the Environment (MOB) is tegen de legalisering in beroep gegaan. Of de legalisering haar beslag krijgt is dus onzeker. Het legaliseren heeft prioriteit bij de Rijksoverheid, maar hiervoor moet wel eerst de benodigde stikstofruimte vrijgemaakt worden.

Opkoopregelingen voor veehouderijen en voor piekbelasters

Met de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties kunnen melkvee-, varkens- en pluimveehouders hun bedrijf of een locatie ervan vrijwillig beëindigen. Dit is een generieke regeling om stikstofdepositie te verminderen. Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten melkvee-, varkens- en pluimveehouders voldoen aan een landelijke drempelwaarde voor stikstofdepositie. Naast generieke opkoopregeling is er ook een maatwerk aanpak door het gericht opkopen of laten beëindigen van piekbelasters. Piekbelasters zijn veehouderijen die een relatief hoge stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden veroorzaken. Via de 'Maatregel Gerichte Aankoop en beëindiging

veehouderijen' (MGA) heeft provincies de mogelijkheid om piekbelasters aan te kopen. Piekbelasters zijn veehouderijen met een hoge stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden. Deelname aan de maatregel door veehouderijen is altijd vrijwillig. De eerste tranche 'MGA-1' is op 1 december 2022 gesloten. De tweede tranche (LBV+/piekbelastersregeling) is op 12 juni 2023 open gesteld. In het najaar van 2023 zal het kabinet dan toetsen of met deze aanpak voldoende zicht is op het halen van de doelen. Mogelijk zal bij niet behalen van de doelen overgegaan worden tot het verplicht laten beëindigen of opkopen van een selecte groep piekbelasters.

Aanpak stikstof en maatregelen lange termijn

De aanpak op korte termijn is noodzakelijk om de boeren die door willen ook op de lange termijn ontwikkelruimte te bieden in de transitie naar kringlooplandbouw. Maar het kabinet wil ook een langjarige duurzame toekomst voor de agrarische sector borgen: een toekomstbestendige positie van de landbouw als strategisch belangrijke economische sector, koploper op innovatie, producent van duurzaam voedsel, een vitaal platteland. Tegelijkertijd speelt de landbouw een belangrijke rol in het realiseren van de doelen op gebied van natuur, water, bodem en klimaat. Middels het Nationaal Programma Landelijk Gebied werken de provincies momenteel aan de gebiedsgerichte transitie om de natuur- water- en klimaatdoelen te realiseren. Om op lange termijn meer stikstofruimte te creëren, gaat het kabinet de huidige bronmaatregelen (maatregelen om de stikstofuitstoot aan de bron te beperken) versterken en versnellen. Onder andere door middel van het programma 'Schoon en Emissieloos Bouwen' en een aantal specifieke bovenwettelijke stikstofmaatregelen op het gebied van industrie, bouw en mobiliteit. De ruimte die ontstaat door landelijke bronmaatregelen, wordt geregistreerd in het stikstofregistratiesysteem. Het kabinet zet in op sterke regie over de verdeling van de hierdoor ontstane stikstofruimte.

Aanpak stikstof en toestemmingsverlening

Verschillende gerechtelijke uitspraken hebben de afgelopen jaren laten zien dat vergunningverlening lang niet altijd stand houdt voor de rechter. Dit zorgt voor onzekerheid voor ondernemers en bevoegde gezagen. Daarom zet het kabinet stappen om toestemmingverlening mogelijk te houden en tegelijkertijd minder onzeker te maken. Het kabinet constateert op basis van gerechtelijke uitspraken en onderzoek naar gebruik van Rav- emissiefactoren, dat de emissiefactoren voor ammoniak onvoldoende betrouwbaar zijn om op basis hiervan nieuwe natuurvergunningen voor emissiearme stalsystemen te kunnen verlenen. Veehouders die van plan zijn om een nieuw emissiearm stalstelsel te bouwen moeten daarom een passende beoordeling uitvoeren. De bestaande 'Handreiking passende beoordeling' wordt hiervoor aangepast. Het streven is om deze medio 2023 gereed te hebben. Voor onherroepelijke natuurvergunningen heeft dit geen gevolgen. Op dit moment betekent het echter dat er onzekerheid bestaat over de stikstofuitstoot uit emissiearme stallen. Om hier meer zekerheid over te verkrijgen moet nader onderzoek worden gedaan. Uiterlijk per 2025 worden de emissienormen voor ammoniak uit stallen aangescherpt.

Verder wordt gezocht naar mogelijkheden om administratieve lasten voor bouwprojecten met kleine stikstofdeposities te beperken. Voor de langere termijn is het doel toestemmingverlening te vereenvoudigen en ontwikkelperspectief te bieden voor economische en maatschappelijke activiteiten. Bijvoorbeeld een ondergrens waarmee bepaalde projecten niet vergunningplichtig zijn. Uitgangspunt hierbij is dat eventuele negatieve gevolgen op beschermde natuurgebieden nadrukkelijk kunnen worden uitgesloten.

7.5.7 Betekenis voor het bestemmingsplan

Regeling stikstof (stikstofplafondregeling)

Om het bestemmingsplan buitengebied in overeenstemming te brengen met de (strengere) toetsingskaders uit de Wet natuurbescherming, is het van belang dat er een stikstofplafondregeling in de planregels wordt opgenomen.

Stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om hun veestapel uit te breiden en/of te wijzigen onder meer door de benutting van de nog niet gerealiseerde bouwmogelijkheden. Evenwel geldt bij deze gebruiksmogelijkheden dat de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande stikstofemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat een toename van ammoniakemissie kan leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Door die toename zijn significante effecten op voor stikstofgevoelige habitattypen en -soorten niet zonder meer uit te sluiten vanwege de veelal hoge achtergronddepositie binnen Natura 2000-gebieden. Om het bestemmingsplan in overeenstemming met de Wet natuurbescherming te kunnen vaststellen is een stikstofemissieplafond in de gebruiksregels van het bestemmingsplan opgenomen. Op basis van de begripsbepalingen is een toename van NH₃- en NO_x-emissie én N-depositie niet toegestaan.

Voor veehouderij zijn er ook bij een stikstofplafondregeling in theorie mogelijkheden voor verdere ontwikkeling binnen het eerder vergunde emissieplafond (ammoniak). Veel veehouderijen hebben (theoretische) mogelijkheden om uit te breiden zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met een toename van de ammoniakemissie. De beperkte milieugebruiksruimte leidt niet tot een knelpunt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Regeling boomteelt en waterhuishouding

Door de attentiezones waterhuishouding vast te leggen in het bestemmingsplan met de gebiedsaanduiding 'Attentiegebied natuur netwerk brabant' en in deze zones via gebruiksregels extra/grotere grondwater onttrekkingen niet toe te staan, worden significant negatieve effecten voor hydrologisch kwetsbare natuurgebieden door verdroging uitgesloten. Binnen de attentiezones is er geen sprake van verdrogingseffecten. De gemeente kan via een ontheffing van de gebruiksregels toestemming geven, indien er door de initiatiefnemer wordt onderbouwd dat er geen effecten zullen optreden.

Boomteelt en teelt van vaste planten kan bij recht en zonder beperkingen worden toegestaan op percelen binnen de bestemming Agrarisch. Dit kan leiden tot een toename van de watervraag (extra vraag om beregening en daarmee kans op meer grondwateronttrekkingen), maar de bestemming Agrarisch ligt buiten het Attentiegebied natuur netwerk brabant / attentiezone waterhuishouding. Binnen de bestemming Agrarisch met waarde – Natuur en Landschap ligt wel de Attentiegebied natuur netwerk brabant / attentiezone waterhuishouding. Als binnen deze beschermingszones de bestaande boomteeltpercelen de aanduiding 'boomteelt' krijgen en zonder deze aanduiding is (nieuwe) boomteelt alleen toegestaan via een omgevingsvergunning, dan zullen de mogelijkheden voor nieuwe boomteeltpercelen niet leiden tot verdrogingseffecten in hydrologisch kwetsbare natuurgebieden binnen de NNB en Natura2000.

7.6 Geur

7.6.1 Kadern

Wet geurhinder en veehouderij

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader. Deze wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit veehouderijstallen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden meegenomen. Daarnaast heeft deze wet consequenties voor de wijze waarop in ruimtelijke plannen het aspect geurbelasting door veehouderijen een rol speelt.

Gemeenten kunnen op grond van de Wet geurhinder en veehouderij binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Als een gemeente geen gebruik maakt van deze bevoegdheid of besluit geen eigen, afwijkende waarde, vast te stellen, gelden de vaste wettelijke waarden. De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde odour units (ou's). De in de wet opgenomen standaard waarden voor de maximale geurbelasting in een concentratiegebied zijn maximaal 14 ou/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 ou/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd).

Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij, zoals melkrundvee, zoogkoeien, schapen en paarden) geldt een vaste afstand die in acht genomen dient te worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter. Voor intensieve veehouderijen wordt de norm niet uitgedrukt in een afstand, maar in een geurcontour met een grillige vorm.

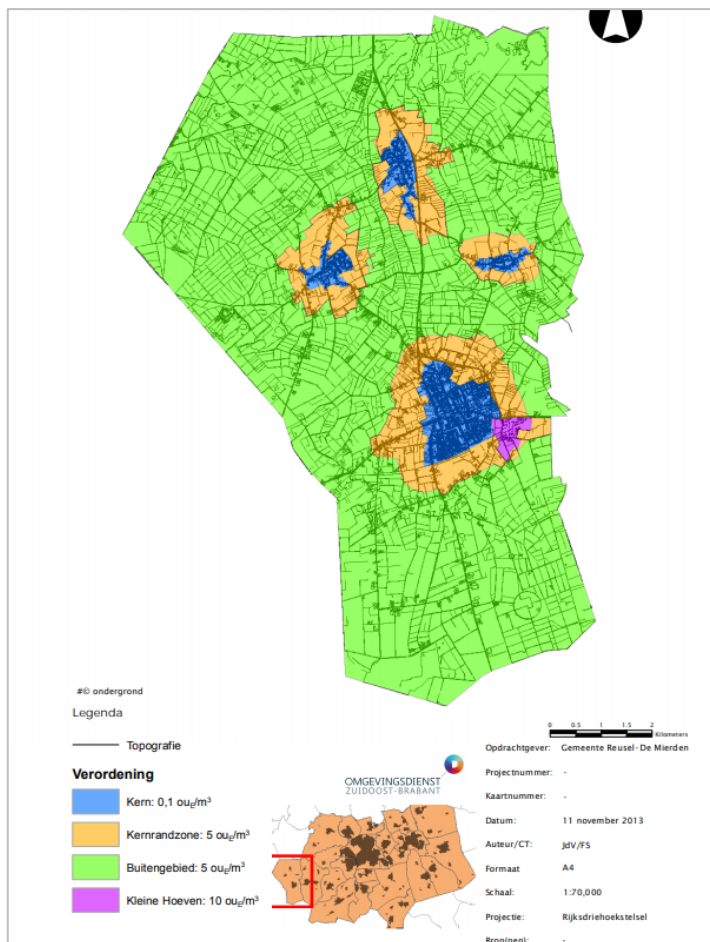
Een eventuele afwijkende gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening. Een gebiedsvisie moet deze verordening onderbouwen en aantonen dat een afwijkende gemeentelijke normstelling nodig is om de gewenste ruimtelijke visie te realiseren.

Bij het vaststellen van de norm die de maximale belasting van een individuele bron bepaalt (de zogenaamde voorgrondbelasting), dient er rekening te worden gehouden met de geurhinder die meerdere bronnen samen (de achtergrondbelasting) veroorzaken.

Verordening geurhinder en veehouderij Reusel-De Mierden

Op 17 december 2013 heeft de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de Verordening geurhinder en veehouderij vastgesteld. Met de gebiedsvisie en de geurverordening wordt invulling gegeven aan de beleidsruimte die de geurwetgeving biedt. De verordening is op 23 december 2013 in werking getreden. In de geurverordening zijn de volgende (afwijkende) geurnormen opgenomen:

- Woonkernen Reusel, Hulsel, Hooge Mierde en Lage Mierde: 0,1 Ou
- Buitengebied incl. kernrandzones: 5 Ou
- Bedrijventerrein Kleine Hoeven: 10 Ou

Figuur 39: Kaart Verordening geurhinder en veehouderij 2013 gemeente Reusel-De Mierden

Voor de melkveehouderij bevat de geurverordening afwijkende vaste afstanden met een staffeling naar bedrijfsgrootte.

Tabel 27: Afwijkende vaste afstanden in meters voor de melkveehouderij met staffeling naar aantal dieren

(Verordening geurhinder en veehouderij 2013 gemeente Reusel-De Mierden)

	Aantal melkkoeien, jongvee en zoogkoeien				
	1-100	101-200	201-300	301-400	401 en meer
Bebouwde kom	100	125	175	250	300
Buitengebied	50	70	90	140	180

(Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant

Op basis van de (interim) omgevingsverordening dient de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet meer dan 12% en het buitengebied niet meer dan 20% te bedragen, tenzij er – indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voorgenomen percentages – maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage compenseert.

Deze gebiedsnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af.

Crisis- en Herstelwet (21ste tranche)

Er is geconstateerd dat over het algemeen genomen de Wgv (incl. gemeentelijke en provinciale toetswaarden en eisen ten aanzien van geurhinder) onvoldoende handvatten biedt om bestaande geuroverlast tot een aanvaardbaar niveau te brengen. Ter concretisering daarvan hebben de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland een aanvraag voor een tweetal Chw-experimenten ingediend om extra mogelijkheden te bieden aan gemeenten om overbelaste situaties aan te pakken. Deze Chw-experimenten betreffen:

- *Geur en SLA*: Met het Chw-experiment 'Geur en SLA' heeft de gemeente meer mogelijkheden om voor nieuwe en bestaande situaties reductie van emissies of immissies uit stallen voor te schrijven als de nadelige gevolgen van deze emissies voor het milieu verder kunnen en moeten worden beperkt. Dit gezien de technische mogelijkheden, de milieubelasting ter plaatse, de cumulatieve gevolgen en de lokale ambities ter verbetering van de luchtkwaliteit. Het gaat hierbij om de reductie van de emissie en –immissie van geur, ammoniak en fijnstof. SLA staat voor Schone Lucht Akkoord. Hierin maakt het Rijk met gemeenten en provincies afspraken over het verbeteren van de luchtkwaliteit in grote steden en rondom intensieve veehouderijen.
- *Innovatie in stallen*: het Chw-experiment 'Innovatie in stallen' is bedoeld voor het versnellen van het toepassen van innovatieve technieken in huisvestingssystemen van veehouderijen door deze innovatieve technieken via experimenteerruimte vroegtijdig toe te kunnen staan.

Alvorens inzet van de Chw-experimenten plaatsvindt, dient eerst te blijken dat inzet hiervan aanvullende sturingsmogelijkheden biedt op de gewenste afname van geuroverlast. Dit geeft mogelijk aanleiding tot actualisatie van de gemeentelijke geurverordening en bijbehorende geurgebiedsvisie.

Voor alle normen en afstanden geldt dat deze alleen bij ontwikkelingen van veehouderijen of nieuwe ruimtelijke functies aan de orde zijn als toetsingscriterium. Er is in de huidige wet- en regelgeving geen verplichting opgenomen voor 'stilzittende' bedrijven om aan de norm te gaan voldoen. Als intensieve veehouderijen een geurbelasting hebben die hoger is dan de geurnorm, hoeven ze niet aan de norm te voldoen, uitgaande van de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit. Via de zogenaamde 50% regeling moet een uitbreiding van het aantal dieren wel gepaard gaan met een gedeeltelijke afname van de geurbelasting. Eerder opgebouwde rechten t.a.v. de maximale geurbelasting zijn in die regelgeving op deze wijze beschermd. Zie voor het voorstel ten aanzien van dit punt de uitwerkingen in paragraaf 7.6.7.

7.6.2 Methodiek

Op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand is voor de alternatieven/scenario's met een door Pouderoyen Tonnaer ontwikkelde GIS-applicatie (gecombineerd met het programma V-stacks-gebied) berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt ten gevolge van de stalemissies in gemeente Reusel – De Mierden. Deze indicatieve achtergrondbelasting geeft samen met de milieukwaliteitscriteria in tabel 28 een beeld van het woon- en leefklimaat in het plangebied.

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting binnen de bebouwde kom (achtergrondbelasting).
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting in het buitengebied (achtergrondbelasting).

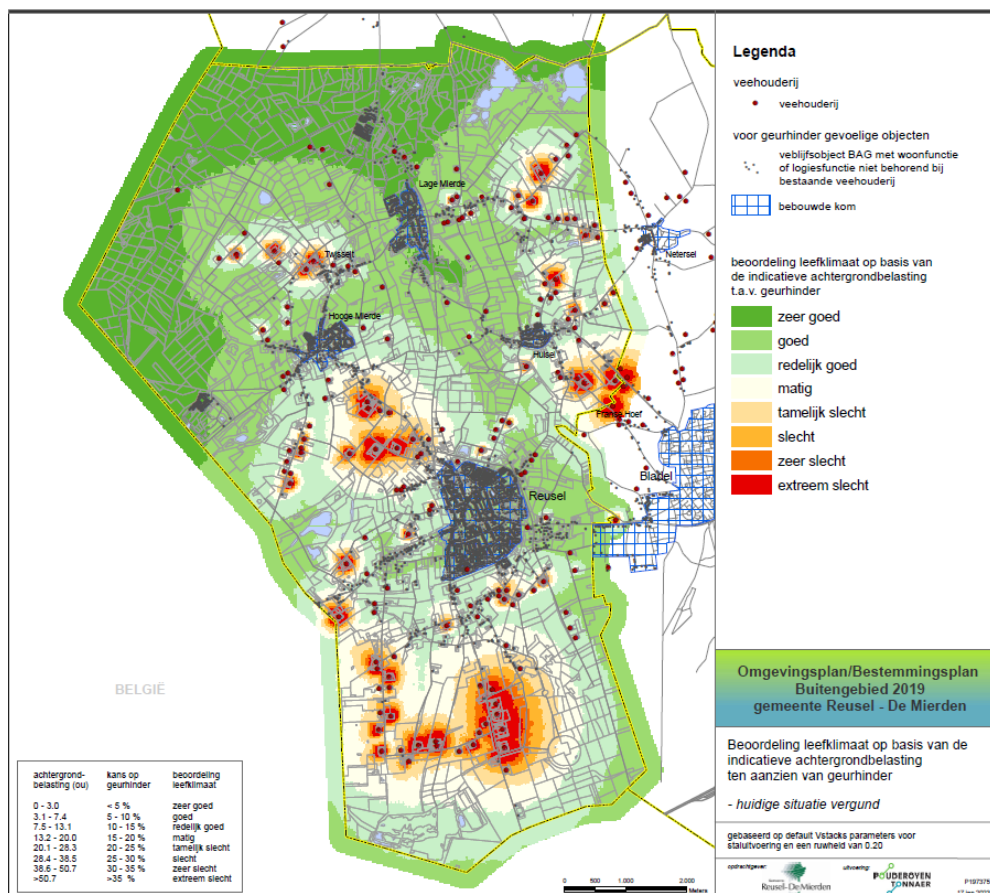
Tabel 28: Milieukwaliteitscriteria voor geurhinder (Bron: Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij bijlage 6 en 7)

Achtergrondbelasting (Ou/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	<5%	Zeer goed
3.1 - 7.4	5 – 10%	Goed
7.5 - 13.1	10 – 15%	Redelijk goed
13.2 - 20.0	15 – 20%	Matig
20.1 - 28.3	20 – 25%	Tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25% - 30%	Slecht
38.6 - 50.7	30% - 35%	Zeer slecht
> 50.7	> 35%	Extreem slecht

Voor het aspect geur wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij. Deze levert namelijk een bijdrage aan geurhinder door middel van stalemissies. Voor diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (melkrundvee en zoogkoeien, paarden en nertsen) geldt een minimum afstand tussen het dichtstbij gelegen emissiepunt van de veehouderij en een geurgevoelig object. Deze veehouderij typen zijn daarom niet meegenomen in de berekening van de achtergrondbelasting.

7.6.3 Referentiesituatie

In figuur 40 is de huidige achtergrondbelasting van geur uit stallen van veehouderijen in Reusel – De Mierden en aangrenzende gemeenten weergegeven. Het betreft de cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) op basis van de huidige, vergunde situatie zonder CBS correctie voor de veestapel. Voor het aspect geur is geen CBS correctie toegepast, omdat de geursituatie in gemeente Reusel - De Mierden voornamelijk bepaald wordt door varkensbedrijven en uit de vergelijking van CBS cijfers met de vergunde dierplaatsen in de gemeente volgt dat er op basis van deze vergelijking nauwelijks sprake is van leegstand bij varkensbedrijven (zie hoofdstuk 4). Op het niveau van een individuele veehouderijlocatie kan dit natuurlijk afwijken en kan er wel sprake van leegstand. Door verschillen in inventarisatie- en registratiewijze en restricties in gebruiksmogelijkheden van de landbouwtellingen, is dat een leemten in kennis voor dit MER.

Figuur 40: Indicatieve achtergrondbelasting geur in de huidige vergunde situatie, vertaald naar woon- en leefklimaat (Bijlage 7)

In delen van woonkernen, het buitengebied en kernrandzones is sprake van een overschrijding van de gemeentelijke geurnormen en provinciale geurgebiedsnorm van 10 Ou (woonkernen) respectievelijk 20 Ou (buitengebied). Op een aantal plaatsen is lokaal sprake van een verhoogde geurbelasting ter plaatse van de direct naastgelegen woningen.

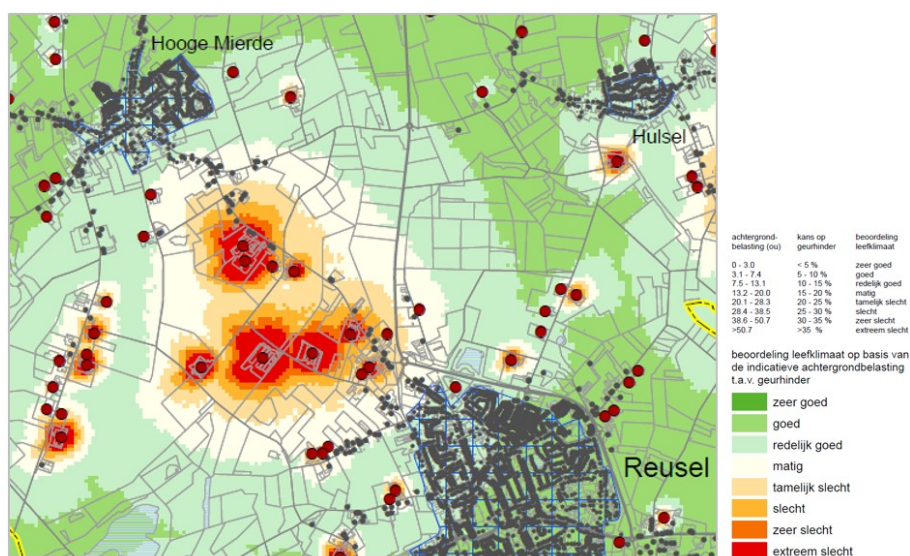
In de bebouwde kom voldoet 96% van de verblijfsobjecten niet behorende bij een veehouderij aan de provinciale geurnorm van 10 Ou. In het buitengebied is dit 89% van de verblijfsobjecten. *In par. 7.9.3 komt deze tabel terug en wordt nader ingegaan op de gezondheidkundige advieswaarden.*

Tabel 29: Aantal verblijfsobjecten (BAG met woonfunctie) met overschrijding van de normen voor achtergrondbelasting geur in vergunde situatie, op basis van de normen van de provincie (rood) en op basis van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland (oranje en rood).

Klasse achtergrondbelasting geur	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Aantal objecten buitengebied	Percentage objecten buitengebied	Totaal
0-5 Ou	849	17%	85	13%	934
5-10 Ou	4.044	79%	223	35%	4.267
10-20 Ou	215	4%	262	41%	477
Meer dan 20 Ou	0	0%	75	12%	75
Totaal	5.108	100%	645	100%	5.753

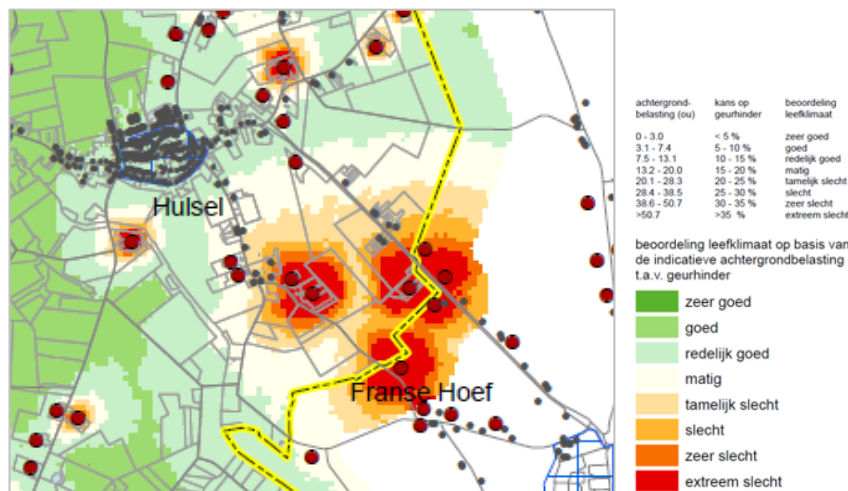
Hierna wordt ingezoomd op drie gebieden waar sprake is van een hoge achtergrondbelasting door een concentratie aan intensieve veehouderijbedrijven.

In figuur 41 is een uitsnede opgenomen van het gebied tussen Hooge Mierde en Reusel. Hier is ter plaatse van woningen aan De Gagel, Hooge Mierdseweg en de noordwestkant van de woonkern Reusel sprake van een te hoge geurbelasting ten gevolge van een concentratie van varkenshouderijen aan De Gagel en 't Holland en een pluimveehouderij aan de Hooge Mierdseweg 5a. Ten zuiden van Hooge Mierde ligt aan De Luther een lint met afwisselend woningen en veehouderijen, waar ter plaatse van enkele woningen ook sprake is van een te hoge geurbelasting. Dit zijn voornamelijk voormalige bedrijfswoningen van gestopte veehouderijen. De intensieve veehouderijen in dit deel van de gemeente liggen in het gebied met primaat Landbouw en niet in de provinciale zone beperking veehouderij, hetgeen betekent dat de veehouderij de ruimte krijgt om te ontwikkelen. Maar de scherpe gemeentelijke geurnorm voor de woonkernen Hooge Mierde en Reusel zorgt ervoor dat ten aanzien van geur geen verslechtering ten opzichte van de bestaande geursituatie zal optreden. Zie hiervoor de volgende paragraaf over de milieugebruiksruimte.

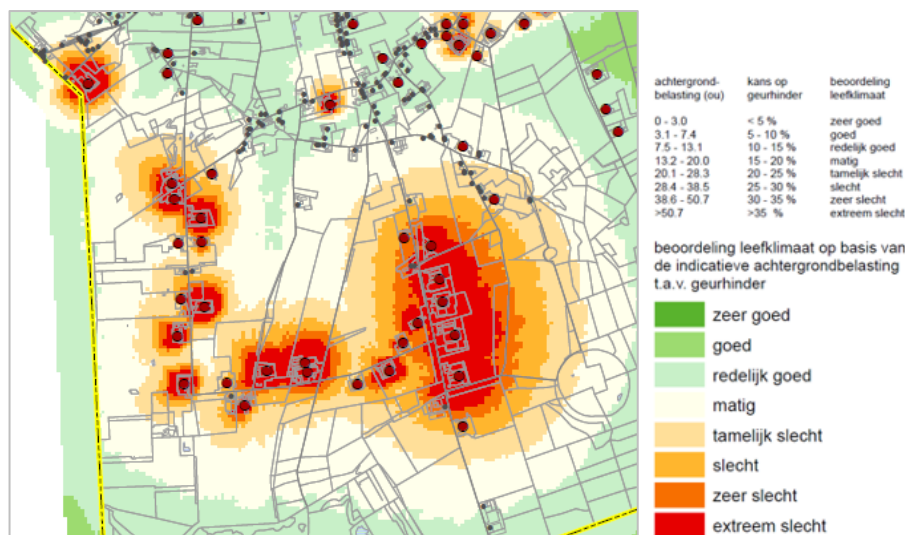
Figuur 41: Uitsnede indicatieve achtergrondbelasting geur in de huidige vergunde situatie, in het midden de concentratie van veehouderijen aan De Gagel, Hooge Mierdseweg 5 en 't Holland en aan de westzijde het lint De Luther.

Een ander aandachtsgebied ligt ten zuidoosten van Hulsel. Hier vormt een cluster van veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden en de gemeente Bladel voor een te hoge geurbelasting, zie de uitsnede in figuur 42. Aan De Hoef en Bladelsdijk liggen enkele woningen waar de geurbelasting te hoog is. Deze bedrijven liggen een gebied met primaat landschap en buiten de provinciale zone beperkingen veehouderij. Maar ook hier zorgt de strenge geurnorm voor de woonkern Hulsel ervoor dat er geen verslechtering van de geursituatie zal optreden.

Figuur 42: Uitsnede indicatieve achtergrondbelasting geur in de huidige vergunde situatie door concentratie van veehouderijen aan De Hoef en Bladelsedijk in Hulsel (gemeente Reusel - De Mierden) en Franse Hoef en Hulseseweg in Bladel (gemeente Bladel)

In het zuidelijke deel van de gemeente ligt aan de Laarakkerdijk, Neterselsedijk, Postelsedijk een concentratie van (intensieve) veehouderijen met een verhoogde geurbelasting. Dit gebied heeft de primaat landbouw, de bedrijven liggen niet in de provinciale zone beperkingen veehouderij en hier zijn nauwelijks burgerwoningen of niet-veehouderij bedrijven aanwezig. Aan de Laarakkerdijk ligt tussen de veehouderijbedrijven een enkele woonbestemming met aan de overzijde van de weg een caravanstalling. Verder zijn in dit gebied met name bedrijfswoningen en nevenfuncties bij de veehouderijen aanwezig. De veehouderijen in dit gebied krijgen in principe de ruimte om te ontwikkelen. De gemeentelijke geurnorm voor het buitengebied is weliswaar laag, maar hier zijn weinig geurgevoelige objecten met een geurnorm aanwezig. Dit zorgt ervoor dat binnen de geurnormen nog ontwikkelruimte aanwezig is. Voor grootschalige ontwikkelingen zullen ook hier de bedrijven geur reducerende maatregelen moeten treffen om te kunnen uitbreiden.

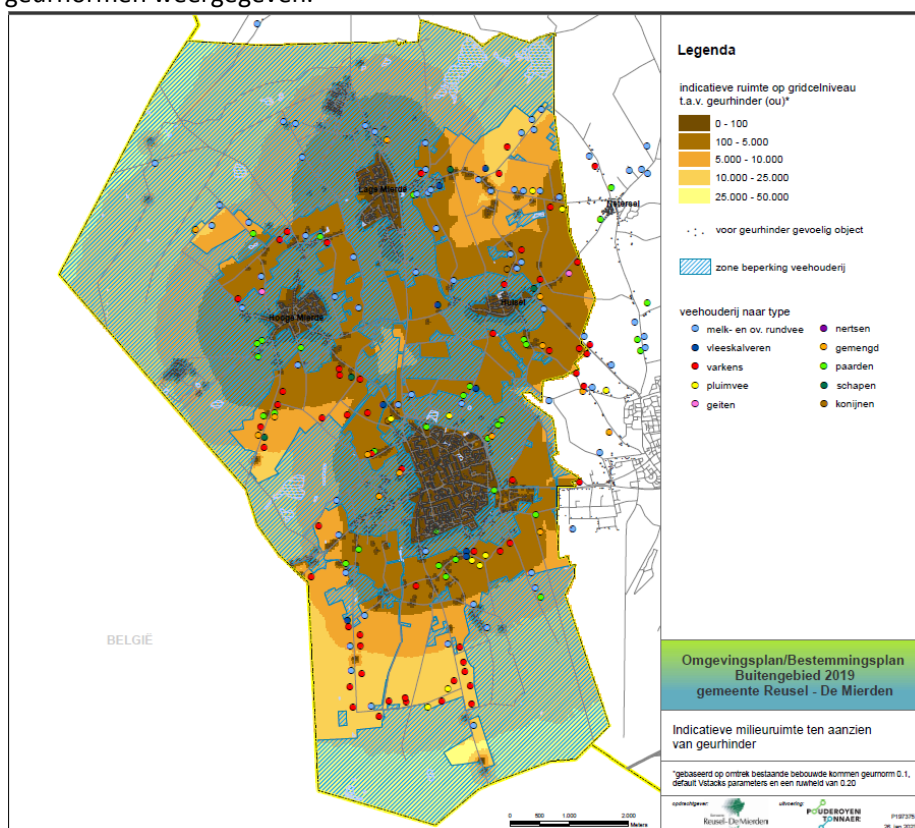
Figuur 43: Uitsnede indicatieve achtergrondbelasting geur in de huidige vergunde situatie door concentratie van veehouderijen aan Laarakkerdijk, Neterselsedijk, Postelsedijk (gemeente Reusel – De Mierden)

7.6.4 Milieugebruiksruimte geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen, vooral intensieve veehouderijen. De geurbelasting is afhankelijk van de afstand van gevoelige objecten tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden.

Bedrijfsontwikkeling van veehouderijen met een relevante bijdrage aan die overbelasting is alleen toegestaan onder voorwaarde van een proportionele afname van de bijdrage van dat bedrijf aan de overbelaste situatie. Als er geen sprake is van uitbreiding in dierenverblijven dan moet de geurbelasting op geurgevoelige objecten o.b.v. het 'milieuspoor' uitsluitend getoetst worden aan de gemeentelijke geurnormen voor de voorgrondbelasting zoals vastgelegd in de gemeentelijke geurverordening.

Hierbij kan in overbelaste situaties de zogenaamde 50% regel uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) toegepast worden, hetgeen betekent dat de helft van de behaalde geurwinst weer opgevuld mag worden boven de geurnorm en dat de overbelaste situatie in stand blijft. Uitbreiding van veehouderijen zal vaak gepaard gaan met uitbreiding van dierenverblijven. In dat geval zal er bij overschrijding van de achtergrondnormen (12% woonkernen, 20% in het buitengebied) sprake moeten zijn van een proportionele afname. In overbelaste situaties zal er bij uitbreiding van het aantal dieren en bij toepassing van de Wgv of het Activiteitenbesluit (en straks Omgevingswet) altijd sprake moeten zijn van een afname van de voorgrondbelasting en daarmee een verbetering van het woon- en leefklimaat. In niet-overbelaste situaties mag de geurbelasting wel toenemen, echter tot maximaal de gemeentelijke geurnorm. In figuur 44 is de milieuruimte binnen de gemeentelijke geurnormen weergegeven.

Figuur 44: Indicatie milieuruimte geur op basis van de gemeentelijke geurnormen (Bijlage 7)

De milieugebruiksruimte met betrekking tot geur is in de kernrandzones en een groot deel van het buitengebied beperkt vanwege de zeer lage gemeentelijke geurnorm voor de woonkernen. Wat verder van de woonkernen is in gebieden met primaat landbouw en primaat landschap wel ontwikkelruimte voor een toename van de geuremissie aanwezig, met name door de afwezigheid van burgerwoningen en niet-veehouderij bedrijven. Delen van het buitengebied waar nog milieugebruiksruimte aanwezig is, liggen buiten de provinciale zone beperkingen veehouderij. In deze gebieden zijn voornamelijk bedrijfswoningen bij veehouderijen aanwezig en gelden vaste afstanden.

Omdat er bij ontwikkelingen die niet alleen getoetst wordt aan de milieuruimte binnen de voorgrond geurnormen (vergunningverlening milieu), maar veelal ook aan de achtergrond geurbelasting (=cumulatieve geurbelasting, bij ruimtelijke procedures), wordt de milieugebruiksruimte verder beperkt. Net zoals voor ammoniak zullen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen gebruik moeten maken van emissie reducerende technieken om de emissie te beperken en/of maatregelen moeten treffen. Er is een stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan opgenomen. Dit stikstofplafond zorgt ervoor dat de ontwikkelingsmogelijkheden van alle veehouderijen beperkt worden en dat emissiearme stalsystemen toegepast moeten worden en/of ammoniakrechten verworven moeten worden voor externe saldering om te kunnen uitbreiden. De beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen in het bestemmingsplan heeft indirect ook een beperkend effect op de geuremissie en geurbelasting, naast het effect van het strenge gemeentelijke geurbeleid.

7.6.5 Effecten en effectbeoordeling

In het trendmatig en worstcase scenario ten aanzien van geur wordt geen rekening gehouden met het effect van het stikstofemissieplafond, zodat inzichtelijk wordt wat de effecten voor geur kunnen zijn als geen stikstofemissieplafond opgenomen wordt.

Ontwikkeling geuremissie

Uit tabel 30 blijkt dat het trendmatig scenario ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een lichte afname van de geuremissie. Vanwege de strenge geurnormen hebben bedrijven geen of nauwelijks ruimte om nog te groeien in geuremissie. Stoppers en toepassen van ammoniakemissie reducerende maatregelen in het kader van de IOV resulteren ook in een afname van de geuremissie.

Het worstcase scenario geeft een beperkte toename in geuremissie ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel). Hierbij wordt latente ruimte maximaal opgevuld en in overbelaste situaties gebruik gemaakt van de zogenaamde 50%-regel in de Wet geurhinder en veehouderij. In beide ontwikkelscenario's geldt dat de toename beperkt is vanwege de strenge geurnormen en het hierdoor ontbreken van groeimogelijkheden (van de geuremissie).

Tabel 30: Geuremissies in het trendmatig en worst-case scenario t.o.v. de referentiesituatie.

	Huidige situatie vergund (hsv)	Huidige situatie vergund met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase Scenario -
Geur (OU/m ³) en % t.o.v. hsv	4.158.382	4.158.382	3.812.174	3.812.174	3.313.225	3.842.610

Ontwikkeling geurbelasting

Uit tabel 31 en 32 blijkt dat het trendmatig scenario (rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een lichte afname van de geurbelasting en een lichte verbetering van het woon- en leefklimaat.

Het worstcase scenario (rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) geeft in de bebouwde kom een lichte toename van de geurbelasting en licht verslechtering van het leefklimaat. In het buitengebied is er vrijwel geen verschil in de geurbelasting en leefklimaat. Door de gemeentelijke geurnormen is de kans op een toename in geurbelasting en verslechtering van het leefklimaat zeer beperkt.

In de effectbeoordeling van het trendmatig en worstcase scenario is geen rekening gehouden met een toets op de aanvaardbaarheid van achtergrondbelasting bij ruimtelijke procedures. Indien niet alleen getoetst wordt op de voorgrondnormen, maar ook op normen ten aanzien van de maximale achtergrondbelasting, zal de ontwikkeling van de geurhinder zoals weergegeven voor het trendmatig en het worstcase scenario positiever zijn dan in de tabellen is weergegeven.

Tabel 31: Achtergrondbelasting geur **binnen de bebouwde kom** naar classificatie woon- en leefmilieu voor de scenario's (in absolute aantallen verblijfsobjecten BAG, voor zover niet behorend bij een veehouderij).

Binnen bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund – CBS correctie met autonome ontwikkeling IOV	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
			Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Rekening houdend met geurnormen geurverordening
Zeer goed	422	610	669	603
Goed	2.831	3.307	3.615	3276
Redelijk goed	1.832	1.182	817	1220
Matig	23	9	7	9
Totaal	5.108	5.108	5.108	5.108
Hinderwaarde	463	429	387	431
Hinderpercentage	9%	8%	8%	8%

Tabel 32: Achtergrondbelasting geur **buiten de bebouwde kom** naar classificatie woon- en leefmilieu voor de scenario's (in absolute aantallen verblijfsobjecten uit het BAG, voor zover niet behorend bij een veehouderij).

Buiten bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund – CBS correctie met autonome ontwikkeling IOV	Trendmatig scenario Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Worstcase scenario Rekening houdend met geurnormen geurverordening
Zeer goed	49	50	105	50
Goed	141	188	238	184
Redelijk goed	240	238	173	239
Matig	140	107	76	110
Tamelijk slecht	46	41	35	41
Slecht	18	13	11	13
Zeer slecht	7	5	4	5
Extreem slecht	4	3	3	3
Totaal	645	645	645	645
Hinderwaarde	86	80	69	81
Hinderpercentage	13%	12%	11%	12%

Effectbeoordeling Geur

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten geur beoordeeld als licht positief (0/+) ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de geurnormen in de geurverordening. Het worstcase scenario scoort als rekening gehouden wordt de geurnormen in de geurverordening voor dit criterium neutraal voor het buitengebied (0) en licht negatief voor de bebouwde kom (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 33: Totale effectscores geur

Criterium	Trendmatig scenario Met toepassing geurnormen geurverordening	Worstcase scenario Met toepassing geurnormen geurverordening
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	0/+	0
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	0/+	0/-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Actief intrekken latente ruimte

Het actief intrekken van niet-benutte (latente) ruimte kan het risico op ongewenste opvulling van betreffende vergunningen beperken. De extra geurhinder t.o.v. de referentiesituatie wordt voor een deel veroorzaakt door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Echter de geursituatie wordt grotendeels veroorzaakt door de varkensbedrijven in de gemeente en hiervan is geconstateerd dat er bij varkens nauwelijks sprake is van leegstand (dit volgt uit de vergelijking van de CBS dieraantallen met de vergunde dieraantallen volgens BVB).

Bij pluimvee en vleeskalveren wordt de latente ruimte mede veroorzaakt door periodieke leegstand vanwege diergezondheidsoverwegingen en bij kalveren ook economische marktoverwegingen, waardoor de latente ruimte gekoppeld is aan de bedrijfsvoering en niet ingetrokken kan worden. Andere veehouderijsectoren met diersoorten waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld hebben weinig invloed op de geurbelasting op gebiedsniveau, maar kunnen wel een lokale invloed hebben. Het risico op verslechtering van de geursituatie door opvullen van de latente vergunde ruimte wordt als klein ingeschat.

De kans is aanwezig dat door aanpassing van de provinciale beleidsregels voor salderen van ammoniakrechten (Regeling natuurbescherming Noord-Brabant) of de landelijke regelgeving de latente ruimte niet meer ingezet mag worden voor saldering. Dit beperkt op gebiedsniveau de kans dat latente ruimte opgevuld wordt. Er zijn concrete signalen dat de provinciale beleidsregels voor salderen of de wetgeving hierop worden aangepast, maar omdat deze regels door de provincie of het rijk (en dus niet de gemeente) aangepast kunnen worden kunnen deze niet opgenomen worden in het bestemmingsplan.

Strengere geurtoets (voorgond- en achtergrond)

De cumulatieve geurnormen die op basis van de IOV in het bestemmingsplan buitengebied worden opgenomen voor ruimtelijke ontwikkelingen, zorgen voor een bescherming tegen een toename van de achtergrondbelasting van geur, die wel mogelijk zou zijn als er alleen een toetsing plaatsvindt op basis van de gemeentelijke geurnormen voor de voorgrondbelasting.

De gemeente kan de beschermende werking versterken door strengere cumulatieve geurnormen op te nemen dan de provinciale geurnormen voor de achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld door uit te gaan van de lagere GGD advieswaarden (zie paragraaf 7.9 inzake gezondheid). Ook kan de gemeente een dergelijke strengere geurtoets niet alleen opnemen voor de ontwikkeling van veehouderijen, maar ook bij de ontwikkeling van andere functies, zoals wonen. Dit om een toename van de blootstelling aan te hoge geurbelasting te voorkomen of te beperken, bijvoorbeeld als ter plaatse van VAB-locaties nieuwe geurgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd.

De ontwikkeling van geurhinder is het minst negatief wanneer in het bestemmingsplan buitengebied of in afzonderlijke ruimtelijke procedures wordt getoetst op de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling op grond van de gemeentelijke en provinciale geurnormen (individueel en cumulatief). En bij overbelasting (de eerder vergunde geurbelasting is hoger dan de geurnorm) te toetsen of die geurbelasting zo veel als mogelijk wordt terug gebracht. Dit om er toe bij te dragen dat piekbelastingen worden verminderd.

De juridische mogelijkheden om dergelijke toetsen te kunnen meenemen in de afweging zijn het grootst bij aparte planologische procedures. De gemeente kan met een stringenter planologisch regime in het bestemmingsplan buitengebied haar juridische sturingsmogelijkheden vergroten. Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van overlast en de afname van bestaande overlast bij ontwikkeling van veehouderijen.

Mogelijkheden Crisis- en herstelwet (Chw) en Schone Lucht Akkoord (SLA)

In de gemeente Reusel- De Mierden is de geursituatie verbeterd en gewaarborgd door het voeren van een streng geurbeleid, maar in lokale situaties zijn nog knelpunten ten aanzien van geur uit veehouderijen. De Crisis- en herstelwet en het Schone Lucht Akkoord bieden de gemeente de mogelijkheid om de geursituatie te verbeteren. Niet alleen bij ontwikkelende veehouderijen en veehouderijen die actief het geurprobleem willen oplossen, maar ook bij 'stilzittende' bedrijven.

In de provincie Noord-Brabant is experimenteerruimte voor overbelaste situaties vanwege veehouderij (o.b.v. voorstel 21e tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet). De gemeente kan dan maatregelen aan veehouderijen opleggen om de overbelasting naar de omgeving toe te beperken, zoals het voorschrijven van geur reducerende maatregelen als sprake is van onaanvaardbare geurhinder en de nadelige gevolgen van geuremissies verder kunnen worden beperkt vanwege ontwikkeling van technische mogelijkheden. De gemeente krijgt bij onaanvaardbare geurhinder ook de mogelijkheid om vergunningvoorschriften te wijzigen en zelfs de vergunning geheel of gedeeltelijk in te trekken. Om te bepalen of sprake is van onaanvaardbare geurhinder moet rekening worden gehouden met lokaal geurbeleid, historie van klachten, de bestaande en de verwachte geurhinder van de veehouderij en de kosten en baten van de technische voorzieningen en gedragsregels in de veehouderij. Verder komt er ruimte om te experimenteren met innovatieve technieken.

De experimenteerruimte voorziet ook in de mogelijkheid om af te wijken van de geurregels in de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit. De gemeente kan afwijken van de zogeheten '50%-regeling' voor geur en hiermee anticiperen op de Omgevingswet. Ook heeft de gemeente onder de Omgevingswet meer beleidsvrijheid bij het bepalen van het beschermingsniveau van verschillende geurgevoelige objecten en kan de gemeente een omgevingswaarde vastleggen voor geur.

De manier waarop de gemeente invulling geeft aan één of meerdere van deze bevoegdheden moet worden vastgelegd in beleidsregels, in een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte (zoals een omgevingsplan moet worden vastgesteld bij inwerkingtreding van de Omgevingswet) of in een gemeentelijke geurverordening.

In combinatie met de strenge geurnormen zal het afwijken van de 50% regeling bij ontwikkelplannen van veehouderijen of de aanpak van 'stilzitters' kunnen zorgen voor een versnelde afname van de overbelaste situatie. Vooral in specifieke situaties waar het haalbaar is om de overbelaste situatie op te lossen met emissie reducerende maatregelen en gecombineerd kunnen worden met een (beperkte) uitbreiding waarmee de investering terug verdiend kan worden. Dit zal naar verwachting gepaard gaan met zogenaamde end-of-pipe maatregelen om de geurbelasting te verlagen zoals verhogen van uittredesnelheden en verhogen van emissiepunten. Echter bedrijven die nog noodzakelijke aanpassingen moeten doen vanwege de provinciale stalen in de IOV, kunnen bij aanpassing of wegvallen van de 50% regeling de behaalde geurwinst niet (of minder) inzetten voor een uitbreiding en hiermee de investering in emissiearme stalsystemen mogelijk niet terug verdienen.

Bedrijven in overbelaste knelpuntsituaties die al voldoen aan de stalen van de zullen vanwege de strenge geurnormen i.c.m. het ontbreken van technieken om de geuremissie nog verder te

beperken, vaak weinig mogelijkheden meer hebben tot uitbreiden en mogelijk niet meer ontwikkelen op betreffende locatie waardoor de geursituatie niet meer verder zal verbeteren. Een enkel bedrijf heeft nog de optie om met 'end-of-pipe' maatregelen de geurbelasting dusdanig verlagen waardoor de geurbelasting onder de geurnormen komt. Of door aanpassing van de verspreiding van de geur (locatie en kenmerken geuremissie-punten veranderen) de geurbelasting op woningen verminderen. Dan kan er nog wel enige ontwikkeling plaatsvinden en daarmee is er nog kans op een afname van de geurbelasting.

Als de gemeente gebruik wil maken van de bevoegdheid om in individuele gevallen af te kunnen wijken van de 50% regeling (binnen een bandbreedte tussen 0 en 50%), dan is dat toepasbaar voor die situaties waarbij sprake is van een beoordeling van een ontwikkelplan van een veehouderij, waarbij er sprake is van een sterke overschrijding van de voorgrondnorm op één of meerdere woningen en een beoordeling van die situatie die leidt tot een slecht woon- en leefmilieu vanwege die geurbelasting. Ook moeten er concrete mogelijkheden zijn om via de inzet van beschikbare en betaalbare technieken de geuremissie en geurbelasting te beperken, rekening houdend met het type en grootte van het bedrijf en de bijdrage van het bedrijf aan de te hoge achtergrondbelasting.

De inzet van extra instrumenten, zoals het kunnen afwijken van de standaard 50% regeling bij ontwikkeling van intensieve veehouderijen of de aanpak van een 'stilzitter', zal dus per situatie waarin dat overwogen wordt goed onderbouwd moeten worden. Inzet van extra bevoegdheden is gezien voorgaande overwegingen slechts in incidentele gevallen voorzien. Doel van de inzet is om bij uitbreidingen van veehouderijen in voor geur hoog belaste gebieden als gemeente te kunnen sturen en ervoor te zorgen dat gebruik wordt gemaakt van de Beste Beschikbare Technieken (BBT-toets), adequaat bedrijfsmanagement en een goed ontwerp van de bedrijfsgebouwen om de uitstoot en belasting van geur zoveel mogelijk te beperken. Bij de beoordeling van de noodzaak van dergelijke maatregelen moet wel de absolute en relatieve bijdrage van de betreffende veehouderij aan de geurbelasting en de verandering van die bijdrage in de afweging worden betrokken.

Er moet door de gemeente in ieder geval rekening worden gehouden met de (on)mogelijkheden om de overbelasting op te heffen dan wel zo veel mogelijk te beperken. Dit kan door aandacht te hebben voor de oorzaak van de overbelasting, de aard van de overbelaste locaties en de kosten van de te nemen maatregelen en de gezondheidslast. De gemeente kan in overbelaste situaties ook afwegen dat eisen tot het nemen van aanvullende maatregelen of een afwijking van de 50% regeling niet passend is. Bijvoorbeeld als de overbelasting is ontstaan door woningbouw of functieveranderingen in de omgeving van de veehouderij. Als de gemeente een besluit neemt waardoor een veehouder onevenredig wordt benadeeld, kan dit ertoe leiden dat het bevoegd gezag nadeelcompensatie moet bieden.

Een aangrijpingspunt om de inzet van de extra bevoegdheden uit de Chw of bevoegdheden die in de Omgevingswet worden opgenomen te overwegen is de uitspraak van de Rechtbank van Den Haag van 14 september 2022. In dat vonnis (Rb. Den Haag 14 september 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:9119) heeft de rechtbank Den Haag in een civiele procedure voor recht verklaard dat de Staat onrechtmatig handelt jegens een aantal omwonenden van intensieve veehouderijen doordat de bescherming tegen geurhinder die de Wgv hen biedt in het licht van artikel 8 EVRM tekortschiet en ten aanzien van hen geen redelijke en passende maatregelen zijn genomen. De rechtbank baseert dit oordeel op het uitgangspunt dat het onacceptabel is individuen min of meer permanent bloot te stellen aan een woonomgeving waarvan de milieukwaliteit 'zeer slecht' of 'extreem slecht' is geworden en de milieugezondheidskwaliteit 'onvoldoende' of 'ruim onvoldoende'. Op basis van criteria die het RIVM in zijn

rapportages over geurhinder hanteert, is door de Rechtbank een voorgrond geurbelasting van meer dan 19,4 ou/m³ als zeer slecht gekwalificeerd en daarom hanteert de rechtbank die geurbelasting als grenswaarde. Gelet op de klachten over stankoverlast die eisers ervaren, is er volgens de rechtbank bij overschrijding van de bedoelde grenswaarde geen sprake meer van een fair balance tussen economische belangen en de gezondheidsbelangen van het individu.

Bij Kamerbrief van 8 november 2022 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat gereageerd op dit vonnis en aangegeven dat het aan de Staat (regering en parlement) is om de balans 'die zoek is geraakt' in de wet- en regelgeving te herstellen. In dezelfde brief refereert de staatssecretaris aan de reactie van het kabinet op kritiek die in het kader van de evaluatie van de Wgv is geuit door een in 2015 ingestelde werkgroep. Die kritiek betrof ook vooral de hoogte en onderbouwing van de normen en de mogelijkheden die gemeenten hebben om bestaande overlast te verminderen.

7.6.6 Leemten in kennis en informatie

Relatie geurbelasting en kans op hinder

Er is onzekerheid over de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder. Deze onzekerheid heeft niet van direct invloed op de effectvergelijking van de scenario's maar is wel van belang om de effecten van een hoge geurbelasting voor omwonenden te kunnen duiden. De beoordeling van geur is subjectief en individueel bepaald. Dat maakt het moeilijk om algemeen gedragen en wetenschappelijk onderbouwde geurnormen of een eenduidige relatie tussen geurbelasting en kans op hinder vast te stellen.

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid. Deze resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk te zijn van diersoort. De GGD adviseert de resultaten mee te nemen in de (landelijke) evaluatie en actualisatie van de Geurhindersystematiek en roept ook gemeenten en provincies op de resultaten te gebruiken als opstap voor vernieuwd geurhinderbeleid.

Het RIVM heeft een duidingsonderzoek uitgevoerd waarin de onderzoeksmethodiek en resultaten van het onderzoek van de GGD en Universiteit van Utrecht zijn vergeleken met het onderzoek dat door PRA is uitgevoerd in 2001. Het onderzoek van PRA is gebruikt in de handleiding bij de Wet geurhinder en veehouderij. Het RIVM geeft aan dat het GGD-IRAS het meest recente beeld geeft van de relatie tussen geurhinder en de blootstelling aan geur uit stallen van veehouderijen in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het toepassen van de gevonden relatie voor specifieke locaties kent echter de nodige beperkingen. Bijvoorbeeld omdat persoonlijke en conceptuele factoren van belang zijn en er aan de gemodelleerde blootstelling (modelmatig bepaalde geurhinder) allerlei onzekerheden kleven.

GGD-Nederland heeft in het kader van het uitgevoerd onderzoek uit 2014 (GGD en IRAS) en de landelijke evaluatie van de geurregeling een advies gegeven m.b.t. de maximale hoogte t.a.v. de achtergrondbelasting. Zij gaan daarbij uit van een maximale achtergrondbelasting van circa 5 Ou voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom.

Rendementen gecombineerde luchtwassers

Naar aanleiding van de evaluatie van de geurregeling door de bestuurlijke werkgroep Verdaas is onderzoek verricht naar de rendementen van gecombineerde luchtwassers. Naar aanleiding van die onderzoeksresultaten zijn de ingeschatte geurrendementen van deze luchtwassers verlaagd van 85% naar 30-45% geurreductie en zijn de geurremissiefactoren naar boven bijgesteld. De berekende geurbelasting is hierdoor veel hoger dan de geurbelasting waarvan ten tijde van de vergunningverlening is uitgegaan. De Commissie Geurhinder en Veehouderij (Commissie Biesheuvel) heeft o.a. geadviseerd meer inzicht te bieden in de effectiviteit van luchtwassers en hierbij de geurproductie in de stal te betrekken. In opdracht van het ministerie voert de WUR een onderzoek uit naar de mogelijkheden om de rendementen van combiluchtwassers te verbeteren.

7.6.7 Betekenis voor het bestemmingsplan

In het bestemmingsplan moet voorkomen worden dat de achtergrondbelasting van geur kan toenemen en het woon- en leefklimaat verslechterd, met name ter plaatse van woningen waar al sprake is van een (te) hoge achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld doordat de afname van de cumulatieve geurbelasting op een woning vanwege een stoppende veehouderij weer opgevuld wordt door een nabijgelegen veehouderij die wil uitbreiden.

In het bestemmingsplan zijn veehouderijbedrijven aangeduid als grondgebonden veehouderij en intensieve veehouderij. Omschakeling van intensieve veehouderij naar grondgebonden veehouderij wordt rechtstreeks toegestaan. Omschakelen van grondgebonden veehouderij, melkveehouderijen met weinig grond of niet-veehouderij naar intensieve veehouderij wordt niet toegestaan. Binnen bestaande intensieve veehouderij is omschakelen naar pluimvee en geiten niet toegestaan.

Uitbreiding van dierenverblijven binnen het bouwblok van een intensieve veehouderij is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de regels in de (Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant. Onder andere de geurgebiedsnorm van maximaal 12% en 20% gehinderden en bij overschrijding hiervan de proportionele afname (zie toelichting bij Kadernorm geur in 7.7.1). Deze gebiedsnormen in combinatie met de gemeentelijke geurnormen zorgen dat er geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en dat de geurbelasting bij ontwikkeling van intensieve veehouderijen afneemt waar deze cumulatief te hoog is.

Als de gemeente gebruik wil kunnen maken van de extra Chw-bevoegdheden om zo veehouderijen lokaal bij te laten dragen aan de afname van een te hoge geurbelasting, dan dient dit kenbaar gemaakt te worden in een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte, beleidsregel of verordening. Specifiek gaat het om de bevoegdheden zoals genoemd in artikel 7af in het Besluit van 8 april 2021 tot wijziging en aanvulling van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)). De kaders waarbinnen de gemeente invulling wil geven aan de bevoegdheid om in individuele ontwikkelplannen af te kunnen wijken van de 50%-regeling moet ook worden vastgelegd.

Voorgesteld wordt om in het bestemmingsplan in ieder geval te regelen dat in individuele gevallen bij onaanvaardbare geurhinder afgeweken kan worden van de 50%-regeling. De inzet van het instrument om te kunnen afwijken van de standaard 50% regeling bij ontwikkeling van intensieve veehouderijen, zal per situatie waarin dat overwogen wordt onderbouwd moeten worden. Doel van de inzet is om bij uitbreidingen van veehouderijen in voor geur hoog belaste gebieden als gemeente te kunnen sturen en ervoor te zorgen dat gebruik wordt gemaakt van de Beste Beschikbare Technieken (BBT-toets), adequaat bedrijfsmanagement en een goed ontwerp van de bedrijfsgebouwen om de uitstoot en belasting van geur zoveel mogelijk te beperken. Bij de beoordeling van de noodzaak van dergelijke maatregelen wordt de absolute en relatieve bijdrage van de betreffende veehouderij aan de achtergrondbelasting en de verandering van die bijdrage in de afweging betrokken.

Deze bevoegdheid ziet niet toe op het aanpakken van zogenaamde 'stilzitters' in overbelaste situaties. De aanpak van 'stilzitters' is wel mogelijk op basis van de Chw, maar is een maatwerk-aanpak en hoort thuis in een afzonderlijk project of programma, eventueel in combinatie met een integrale aanpak voor geur én fijn stof. Als de gemeente een besluit neemt, waardoor een veehouder onevenredig wordt benadeeld, kan dit ertoe leiden dat het bevoegd gezag nadeelcompensatie moet bieden. Ook bij toepassing van de Chw-bevoegdheden. Daarom is een maatwerk-aanpak en een goede motivering voor de inzet van de extra Chw-bevoegdheden noodzakelijk.

De voorgestelde regeling voor in het bestemmingsplan verbrede reikwijdte om van de 50%-regeling af te kunnen wijken ziet (minimaal) toe op situaties waarbij:

1. sprake is van een beoordeling van een ontwikkelplan van een veehouderij voor wat betreft het aspect geur uit stallen;
2. sprake is van een overschrijding van de wettelijke Wgv-normen voor voorgrondbelasting van 14 Ou resp. 3 Ou op meerdere geurgevoelige objecten;
3. sprake is van een cumulatieve geurbelasting van 20 Ou of meer buiten de bebouwde kom of 10 Ou of meer binnen de bebouwde kom op meerdere geurgevoelig objecten;
4. concrete mogelijkheden zijn om via de inzet van beschikbare en betaalbare technieken de geuremissie en geurbelasting te beperken, rekening houdend met het type en grootte van het bedrijf en de bijdrage van het bedrijf aan de te hoge achtergrondbelasting;

Dit betreft vooral de gebieden waarop na tabel 29 is ingezoomd:

- de concentratie van veehouderijen aan De Gagel, Hooge Mierdseweg 5 en 't Holland en aan de westzijde het lint De Luther;
- de concentratie van veehouderijen in het zuidoosten van Hulsel (deels veroorzaakt door veehouderijen in de gemeente Bladel);
- concentratie van veehouderijen aan Laarakkerdijk, Neterseldijk, Postelsedijk (grootste deel liggen vooral bedrijfswongen bij veehouderijen, betreft dus een enkele veehouderij in het noordelijke deel van dit deelgebied).

Het beperken van de 50%-regeling in situaties onder de wettelijke waarden, bijvoorbeeld boven de GGD-advieswaarden, kan zonder extra onderzoek en maatwerk-aanpak (in een project of programma) niet goed onderbouwd worden en leiden tot succesvolle schadeclaims.

7.7 Fijn stof en endotoxinen

7.7.1 Kaders

Fijn stof (PM₁₀)

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM₁₀) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, met een verschillende chemische samenstelling. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen.

Alle ontwikkelingen van de afgelopen jaren op het gebied van luchtkwaliteit (o.a. fijn stof) hebben in 2007 geleid tot een aanpassing van de Wet milieubeheer op het gebied van de luchtkwaliteitseisen. Het Besluit en de Regeling “Niet In Betekenende Mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)” zijn in 2007 in werking getreden en het Besluit luchtkwaliteit 2005 is komen te vervallen. Deze wetwijziging zorgde voor uitsluiting van het standstill beginsel (zoals was opgenomen in het Besluit Luchtkwaliteit 2005). Het standstill beginsel hield in dat een situatie die voldoet aan de normen, toch niet mag verslechteren tot aan de norm. Uitsluiting van dit beginsel ten aanzien van luchtkwaliteit betekent dat de luchtkwaliteit mag worden ‘opgevuld’ tot aan de grenswaarde.

Het Besluit Niet In Betekenende Mate en de bijbehorende NIBM-regeling bieden bedrijven de mogelijkheid uit te breiden en meer fijn stof te emitteren, tot een toename van maximaal 1,2 microgram (3% van de grenswaarde) op het beoordelingspunt. Hierdoor ontstaat de ongewenste situatie dat overschrijdingen blijven bestaan of dat er nieuwe knelpunten kunnen ontstaan. In een publicatie van de Staatscourant van 21 maart 2013 zijn gebieden in de gemeenten Nederweert, Asten, Deurne, Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel aangeduid waar de NIBM-regeling niet meer van toepassing zal zijn. In de gemeente Sint-Michelsgestel is de NIBM-regeling niet door het Rijk aangepast.

Medio 2008 is het verspreidingsmodel ISL3A uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Een bedrijfswoning van een veehouderij wordt ook beschermd tegen de belasting van fijn stof afkomstig van veehouderijen in de omgeving. Alleen de eigen bedrijfswoning wordt niet beschermd tegen de belasting van fijn stof afkomstig van de eigen veehouderij.

Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuanvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

Voor fijn stof gelden de volgende landelijke normen:

- Een jaargemiddelde concentratie van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

De wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit liggen een stuk hoger dan de gezondheidkundige advieswaarden. Het aspect gezondheid komt aan bod in paragraaf 7.9.

Zeer fijn stof (PM_{2,5})

In de EU richtlijn luchtkwaliteit van 2008 zijn normen opgenomen voor zeer fijn stof (PM_{2,5}). Deze zijn in de Wet milieubeheer overgenomen. PM_{2,5} is naar huidige inzichten schadelijker voor de gezondheid dan PM₁₀. De Europese aanpak van PM_{2,5} richt zich op een algemene vermindering van concentraties in stedelijke achtergrondgebieden. Dit bereikt men via een nationale streefwaarde en een nationale blootstellingsconcentratieverplichting, in combinatie met een streef- en grenswaarde.

Voor de vergunningverlening van veehouderijen is alleen de jaargemiddelde grenswaarde van $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ als jaargemiddelde concentratie belang. Deze geldt vanaf 1 januari 2015, naast de grenswaarden voor PM₁₀. De grenswaarde voor PM_{2,5} vraagt geen aanvullende toetsing voor de agrarische sector. De emissie van primair PM_{2,5} uit veehouderijen is beperkt in verhouding tot de emissie van PM₁₀. Als de luchtkwaliteit aan de PM₁₀ normen voldoet, dan geldt dit ook voor de PM_{2,5} normen. Daarbij ligt de achtergrondconcentratie voor PM_{2,5} in Nederland ruimschoots onder de grenswaarde. Uit onderzoek van RIVM blijkt dat bij een PM₁₀-concentratie lager dan $32,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ de kans op een overschrijding van de PM_{2,5} norm kleiner dan 1% is.

Uit informatie van de Commissie voor de m.e.r. volgt dat de emissie voor primair PM_{2,5} grofweg gelijkgesteld kan worden aan 20% van de PM₁₀ emissies. Daarnaast is er nog een geringe bijdrage van secundair PM_{2,5} dat ontstaat door de omzetting van geëmitteerd NH₃ in NH₄-deeltjes. De richtwaarde voor PM_{2,5} vanuit de veehouderij komt dan effectief overeen met ongeveer 77 % van de grenswaarde voor PM₁₀, ofwel $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Besluit emissiearme huisvesting (maximale emissiewaarden fijn stof voor pluimvee)

Op dit moment worden steeds meer technische maatregelen om de emissie van fijn stof te beperken ontwikkeld. Naast beschikbaarheid zal de economische en technische haalbaarheid van deze technieken toenemen. Op den duur kunnen daardoor een deel van deze technieken als Best Beschikbare Techniek (BBT) worden aangemerkt. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft voor pluimvee maximale emissiewaarden opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderij (in werking getreden sinds augustus 2015). De uitbreiding en wijziging van bestaande bedrijven en bij bouw van nieuwe stallen moet voldaan worden aan de maximale emissiewaarden voor fijn stof. De eisen zijn niet van toepassing op o.a. biologisch gehouden pluimvee, legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen in aangepaste kooien, natuurlijk geventileerde dierenverblijven voor vleeskalkoenen en veehouderijen met kleine aantallen dieren. De maximale emissie-eisen fijnstof gelden ook niet voor bestaande dierenverblijven die voor 1 juli 2015 zijn opgericht en in gebruik genomen. Bij nieuwbouw, vervanging of uitbreiding van stallen staat het Beh alleen huisvestingssystemen toe waarvan de emissiefactor fijnstof lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde.

Voldaan kan worden door een huisvestingssysteem toe te passen dat voldoet aan de maximale emissiewaarden voor fijnstof. Dat kan ook door nageschakelde technieken bij (bestaande) huisvestingssystemen toe te passen die zonder die technieken een te grote fijnstof-emissie hebben. Voorbeelden van die technieken zijn: warmtewisselaars en droogfilterwanden.

Het bevoegd gezag heeft de bevoegdheid om bij een uitbreiding minder strenge emissiewaarden voor fijnstof te eisen als zij die in bepaalde situaties als onredelijk beoordeeld. Dat kan alleen in geval het om een beperkte uitbreiding gaat en hetzelfde huisvestingssysteem toegepast wordt. Beperkt houdt in: maximaal 50% van het bebouwd oppervlak. Voor een IPPC-bedrijf kan het bevoegd gezag strengere eisen stellen (BBT+ of BBT++).

In 2017 heeft de landelijke overheid aangekondigd een wettelijke regeling voor de fijnstofemissie (PM10) uit de pluimveehouderij te willen vaststellen waarin landelijk 50 % reductie in bestaande stallen en 70 % reductie bij nieuwbouw wordt opgelegd, uiterlijk te realiseren in 2030. Na overleg is de pluimveesector de mogelijkheid geboden een eigen sectorplan, als mogelijk alternatief, op te stellen, dat zou moeten leiden tot een vergelijkbare gezondheidswinst als met de wettelijke regeling wordt beoogd. Het sectorplan is in juni 2021 gepresenteerd (Aanpak van de pluimveesector voor reductie van de emissie van fijnstof PM10, LTO/NOP en NVP). Hierin is een combinatie van nationale regelgeving en lokaal c.q. gebiedsgericht maatwerk (in de zogenaamde 'hotspot' gebieden) voorgesteld.

Kaders fijn stof - endotoxinen

De blootstelling aan stoffen uit de veehouderij kunnen leiden tot negatieve gezondheidseffecten. Volgens de Gezondheidsraad is endotoxine een goede indicator voor de blootstelling van omwonenden van veehouderijen aan stoffen uit stallen die een negatieve invloed hebben op de luchtwegen. Tegelijk met het VGO-rapport is in juli 2016 het rapport 'Emissies van endotoxinen uit de veehouderij (fase 3a)' bekend gemaakt. Dit rapport beschrijft het resultaat van metingen aan de emissies van endotoxinen uit de veehouderij. Endotoxinen zijn deeltjes van de celwand van (dode) gramnegatieve bacteriën. Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Vooruitlopend op een landelijk toetsingskader heeft het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0' (Toetsingskader endotoxinen) opgesteld. Dit toetsingskader is opgesteld als handreiking bij vergunningverlening aan veehouderijen, maar kan ook gebruikt worden in de ruimtelijke ordening. Een verhoogd risico voor de volksgezondheid kan spelen bij de ontwikkeling van een veehouderij, maar ook bij de realisatie van een nieuwe gevoelige bestemming in de omgeving van een veehouderij. Uitgangspunt van het toetsingskader is de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³ voor endotoxinen. In het toetsingskader zijn afstanden bepaald die een te hoge blootstelling aan endotoxinen zullen voorkomen. Voor vleeskuikens, legkippen en vleesvarkens zijn afstandsgrafieken opgesteld, aan de hand waarvan op basis van de fijnstofemissie in kilogrammen per jaar kan worden bepaald welke afstand tot gevoelige objecten moet worden aangehouden.

Naast de individuele contouren per bedrijf moet ook de cumulatie met andere bedrijven in de omgeving betrokken worden in de beoordeling. In het toetsingskader is niet voorzien in een berekeningswijze voor cumulatie, zodat uitgegaan moet worden van een kwalitatieve beoordeling.

Om toch een beeld te geven van de cumulatieve endotoxinen-blootstelling zijn de afstandsgrafieken voor een 30 EU/m³ belasting, d.w.z. de bij de grafieken behorende vergelijkingen, wiskundig vertaald naar formules. Met deze formules kan de belasting op een object door emissie van een veehouderij berekend worden. Dit geeft een indicatie van waar de advieswaarde van 30 EU/m³ mogelijk overschreden wordt. De gehanteerde formules voor een indicatie van de concentratie endotoxinen:

Vleeskuikens
 $afstand = 6.46065585 * (emissie ^ 0.49242746)$
 Leghennen
 $afstand = 14.1291356 * (emissie ^ 0.31511434)$
 Vleesvarkens
 $afstand = 60.0608184 * \ln(emissie) - 231.712643$
 vleeskuikens
 $belasting = (30 * emissie) / (e ^ (\ln(afstand / 6.46065585) / 0.49242746))$
 leghennen
 $belasting = (30 * emissie) / (e ^ (\ln(afstand / 14.1291356) / 0.31511434))$
 vleesvarkens
 $belasting = (30 * emissie) / (e ^ ((afstand + 231.712643) / 60.0608184))$

Ten aanzien van de te beschermen objecten (woningen) wordt aangesloten bij de fijn stof systematiek hetgeen betekent dat ook getoetst moet worden op de bedrijfswoningen van andere veehouderijen. Bedrijfswoning(en) bij veehouderijen worden niet beschermd tegen de emissies van het eigen bedrijf, maar wel tegen emissies van andere veehouderijen.

7.7.2 Methodiek

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen. Daarom is luchtkwaliteit beoordeeld op de volgende criteria:

- Bedrijfsvoering: fijn stof (PM₁₀).
- Verkeer: fijn stof (PM₁₀).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof is in het buitengebied van Reusel - de Mierden de veehouderij relevant. In de scenario's kan er een toename van de fijn stof emissies uit dierenverblijven ontstaan en door een toename van (vracht)verkeer, waardoor de fijnstof concentraties kunnen verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen van de wettelijke normen in de toekomst kunnen bij een adequate vergunningverlening in principe niet plaatsvinden, tenzij de normen worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten bijvoorbeeld de dosis-effectrelatie. Daarbij stelt de IOV bij uitbreiding van veehouderijen een norm voor de maximale fijn stof concentratie.

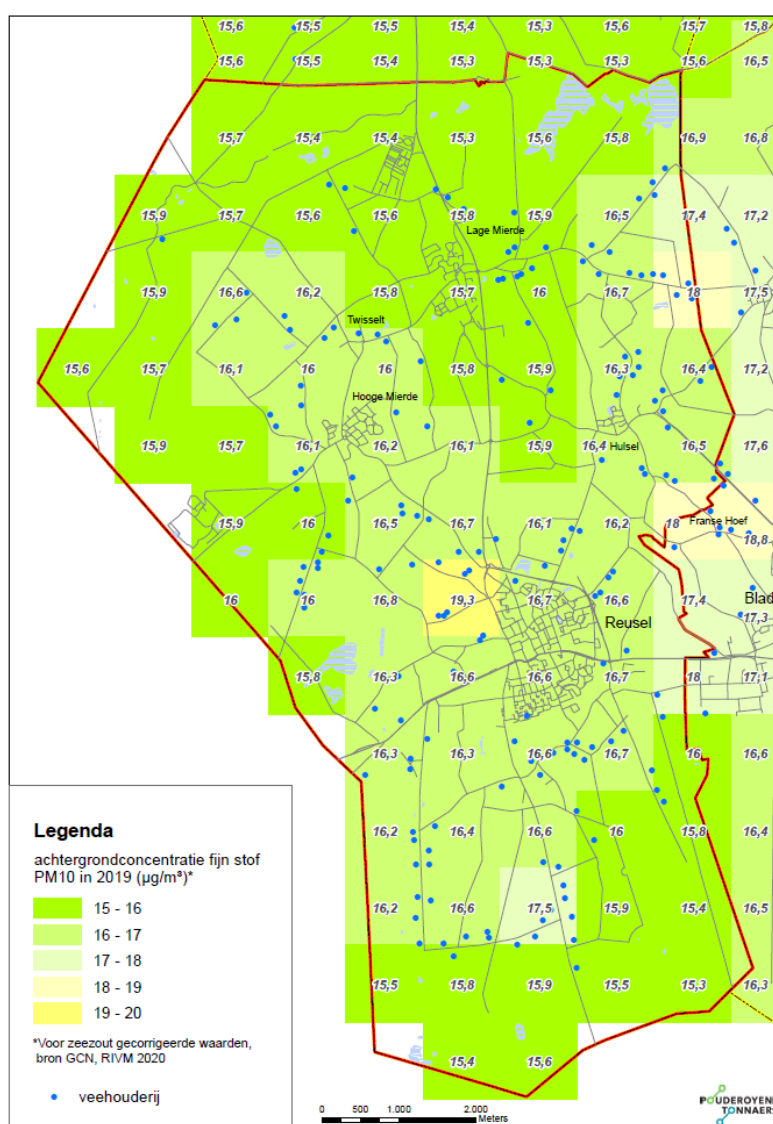
Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid heeft de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0' (hierna: voorlopig toetsingskader endotoxinen) opgesteld. In het toetsingskader zijn afstanden bepaald die een te hoge blootstelling aan endotoxinen zullen voorkomen. Voor vleeskuikens, legkippen en vleesvarkens zijn afstandsgrafieken opgesteld, aan de hand waarvan op basis van de fijnstofemissie in kilogrammen per jaar kan worden bepaald welke afstand tot gevoelige objecten moet worden aangehouden.

Effecten ten aanzien van fijn stof - endotoxinen wordt beoordeeld op het volgende criterium:

- de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³

7.7.3 Referentiesituatie

De achtergrondconcentratie fijn stof (PM₁₀) ligt volgens de Grootchalige Concentratiekaart Nederland (GCN) in de grootste delen van het plangebied rond de 15-17 µg/m³. Aan de oostelijke gemeentegrens ligt de achtergrondconcentratie iets hoger, ten gevolge van veehouderijen in de gemeente Bladel. Rondom grote pluimveehouderijen en een concentratie van grootschalige varkenshouderijen ligt lokaal de achtergrondconcentratie PM₁₀ hoger. Dit is zichtbaar in de hogere achtergrondconcentratie ten westen van Reusel (circa 19 µg/m³) en in het zuidelijk deel van het plangebied (circa 17,5 µg/m³). De referentiesituatie en effectbeoordeling ten aanzien van de gezondheidkundige advieswaarden is uitgewerkt in paragraaf 7.9.

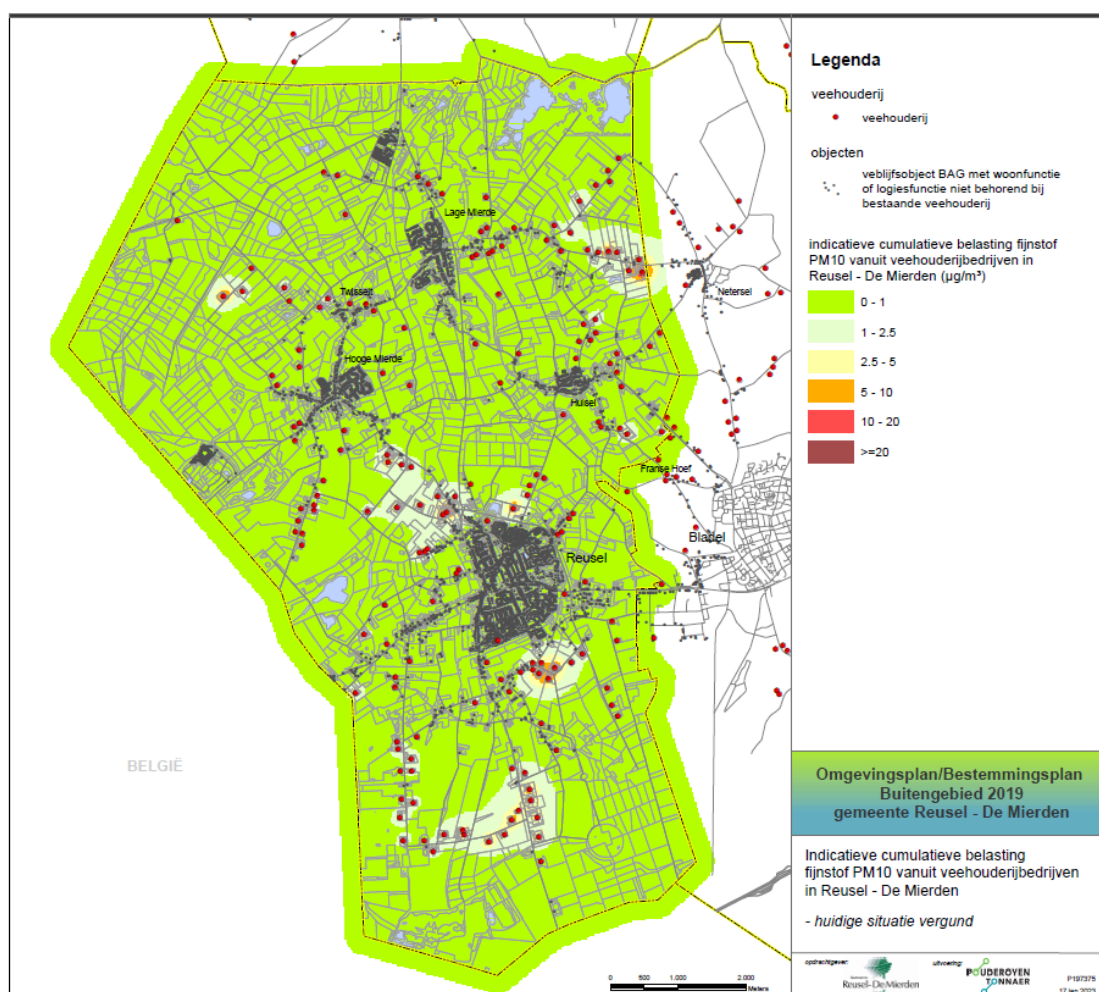

Figuur 45: Kaart huidige, vergunde achtergrondconcentraties PM₁₀ (Bijlage 8)

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM₁₀) in het buitengebied van Reusel – De Mierden is dus nergens hoger dan de wettelijke norm van 40 µg/m³. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van 50 µg/m³ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden.

Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ gehanteerd. De maximale concentratie ligt ook hier onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie de wettelijke normen niet overschreden worden. Behalve waar sprake is van een hele hoge lokale bijdrage (over het algemeen door een pluimveehouderij).

De cumulatieve bijdrage door veehouderijen ligt in een groot deel tussen de $0-1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. In gebieden met een concentratie van grootschalige varkens- en pluimveehouderijen zien we een bijdrage variërend van 1 tot $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ten zuiden van Reusel is aan de Lange Dijk en Heibloem de cumulatieve bijdrage door veehouderijen lokaal $5-10 \mu\text{g}/\text{m}^3$, echter hier zijn alleen de bedrijfswoningen van betreffende veehouderijen aanwezig.

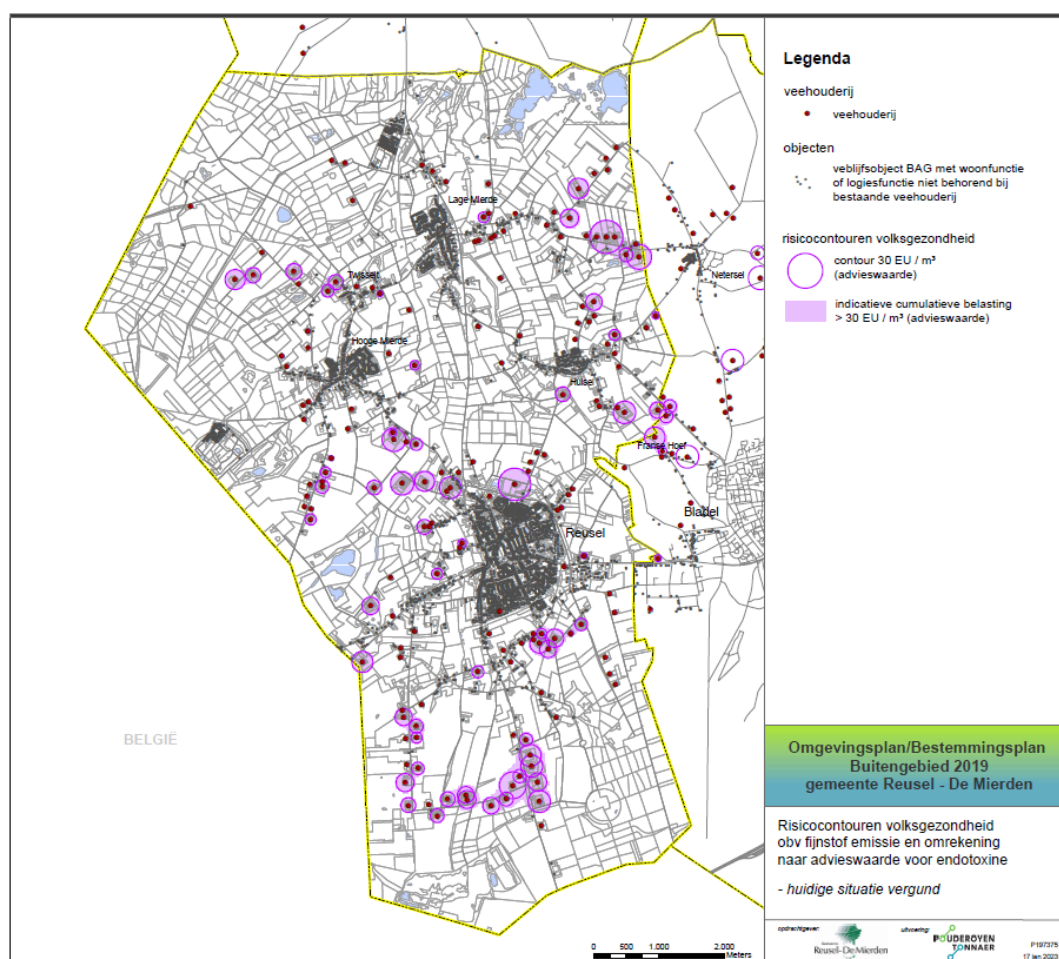
Figuur 46: Indicatieve cumulatieve bijdrage aan de fijnstofconcentratie door veehouderijen vergunde situatie (Bijlage 8)

Endotoxinen

Figuur 45 geeft de indicatieve individuele en cumulatieve risicocontouren ($30 \text{ EU}/\text{m}^3$) in de huidige vergunde situatie weer. Deze risico-contouren liggen rondom de pluimvee- en varkenshouderijen binnen het plangebied. Op enkele plaatsen overlappen de contouren elkaar en is sprake van een cumulatief effect.

Op enkele plaatsen liggen woningen van derden binnen de individuele en/of cumulatieve risicocontouren. Dit zijn met name woningen naast pluimveehouderijen:

- Molenheide 1 Reusel: vleeskuikens
- Hooge Mierdseweg 5a Reusel: leghennen
- Neterseldijk 37 Lage Mierde: vleeskuikens
- Neterseldijk 46 Lage Mierde: leghennen
- Schepensweijer 3/3a: varkens
- Cluster Postelsedijk 5a-7-11-11a en Schepensweijer 2 en 4/4a Reusel: concentratie van varkens- en pluimveehouderijen. Hier liggen alleen bedrijfswoningen van veehouderijen in de cumulatieve endotoxinecontour. Deze zijn op basis van Europese regelgeving alleen beschermd tegen de fijnstof en endotoxinen uitstoot van andere veehouderijen.

Figuur 47: Risicocontouren endotoxinen rond pluimvee- en varkenshouderijen o.b.v. gezondheidskundige advieswaarde (Bijlage 8)

7.7.4 Milieugebruiksruimte fijn stof en endotoxinen

In het plangebied is geen sprake van een (dreigende) normoverschrijding ten aanzien van fijn stof. Overall wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Er is in het plangebied voldoende milieugebruiksruimte aanwezig. Fijn stof en de landelijke fijn stof normen zijn geen sterk beperkende factor voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen.

Bij toepassing van het endotoxine-toetsingskader betekent dat de veehouderijbedrijven met woningen van derden binnen de vergunde endotoxine contour uit voorzorg niet mogen toenemen in fijnstof emissie (emissie standstill) als ze gaan ontwikkelen. Hiermee wordt een toename van het blootstellingsrisico voorkomen. Dit betreft met name de genoemde locaties in de vorige paragraaf. In gebieden met primaat landbouw zijn veel bedrijfswoningen bij veehouderijen aanwezig en kan het voorkomen dat er op basis van het endotoxine toetsingskader nog wel een emissie toename mogelijk is, doordat de ‘eigen’ bijdrage aan de endotoxine blootstelling buiten beschouwing gelaten kan worden.

7.7.5 Effecten en effectbeoordeling

Fijn stof

De ontwikkeling van de fijn stof concentratie wordt met name bepaald door de bestaande pluimveehouderijen. Het bestemmingsplan sluit omschakelen naar pluimvee uit, maar bestaande pluimveehouderijen kunnen wel uitbreiden. Nieuw te bouwen pluimveestallen moeten voldoen aan maximale emissiewaarden voor fijn stof in het Besluit emissiearme huisvesting. Hiermee is geen rekening gehouden in de scenario’s. In beide scenario’s wordt ook geen rekening gehouden met de indirecte effecten van het stikstofemissieplafond en de strenge gemeentelijke gurnormen.

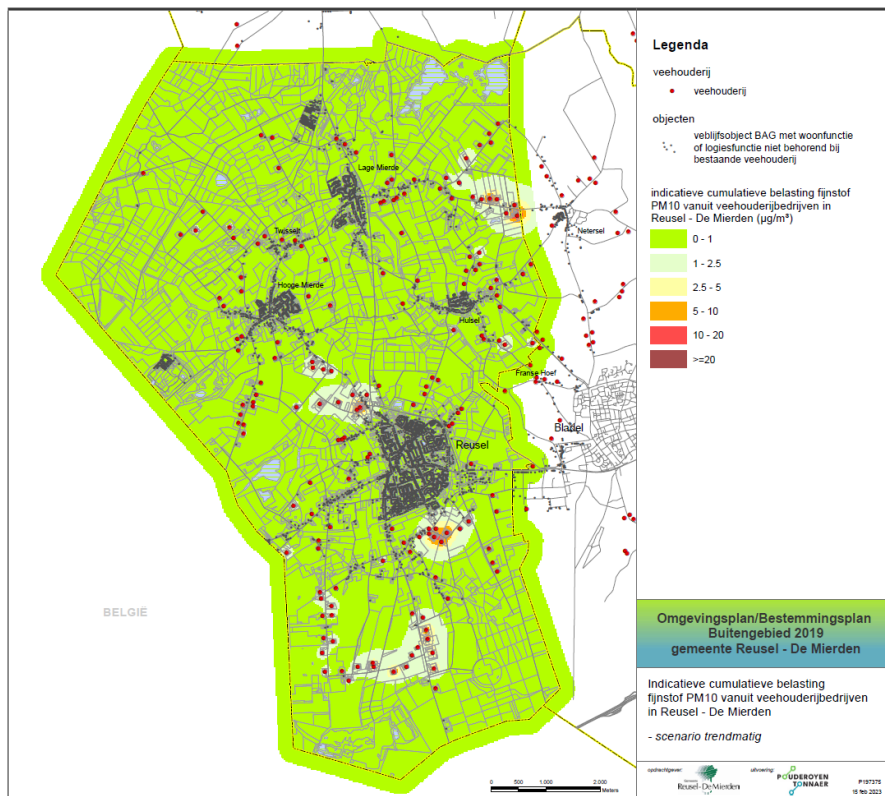
Tabel 34: Fijnstof emissies in het trendmatig en worst-case scenario t.o.v. de referentiesituatie.

	Huidige situatie vergund (hsv)	Huidige situatie vergund met CBS correctie (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase Scenario -
Fijnstof PM10 (ton/jaar)	39	35	35	32	34	211

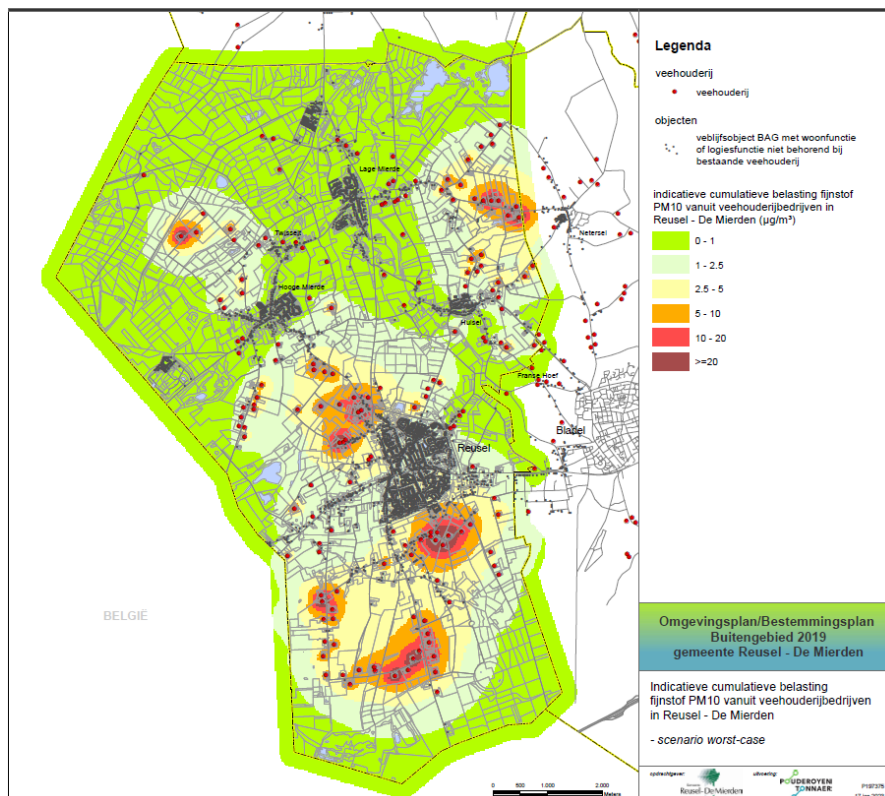
In figuur 46 is de fijn stof belasting uit de veehouderij bij het trendmatig scenario weergegeven. Dit beeld wijkt weinig af van de referentiesituatie. De landelijke fijnstof normen in de Wet milieubeheer verhinderen over het algemeen niet een toename in achtergrondconcentratie fijn stof, tenzij er sprake is van woning of een andere gevoelig object op zeer korte afstand van stallen waar al sprake is van een hoge belasting door fijn stof.

Dit wordt zichtbaar in het worstcase scenario in figuur 47. In het worstcase scenario is sprake van een aanzienlijke toename van de fijn stof concentratie. Hierbij ontstaat met name een verslechtering van het woon- en leefklimaat in de primaire agrarische gebieden en in het buitengebied rondom Reusel. In deze delen van het plangebied zitten enkele pluimveehouderijen en zijn op relatief korte afstand meerdere woningen aanwezig.

In de effectbeoordeling van het trendmatig en worstcase scenario is geen rekening gehouden met een toets op de landelijke normen met betrekking tot de maximale concentratie en het aantal overschrijdingsdagen fijn stof. Indien deze normen wel worden meegenomen, zal de ontwikkeling van de fijn stof belasting zoals weergegeven voor het worstcase scenario positiever zijn dan in figuur 49 en tabel 34 is weergegeven.

Figuur 48: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, trendmatig scenario (Bijlage 8)

Figuur 49: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, worstcase scenario (Bijlage 8)

In het worstcase scenario ontstaat door de toename van de fijn stof concentratie met name een verslechtering van het woon- en leefklimaat bij pluimveehouderijen en pluimvee- en varkenshouderijen in elkaars nabijheid. Als hier het voorlopig toetsingskader voor endotoxinen wordt toegepast zal de ontwikkeling van de fijn stof concentratie in het worstcase scenario een stuk minder negatief zijn, aangezien in bestaande situaties waar woningen van derden binnen de endotoxinen-risicocontour van een veehouderij liggen de fijn stof emissie van de veehouderij niet mag toenemen.

Afhankelijk van de ligging zijn er veehouderijen binnen het plangebied aanwezig die geen of weinig milieugebruiksruimte hebben ten aanzien van ammoniak en geur en bij uitbreidingsplannen emissie reducerende maatregelen moeten treffen. Bij varkenshouderijen worden voornamelijk luchtwassers toegepast en die reduceren ook fijnstof (het verwijderingsrendement is afhankelijk van het type luchtwasser). Nieuwe pluimveestallen moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden van het Beh, bijvoorbeeld door nageschakelde technieken. Dit kan betekenen dat uitbreiding resulteert in een daling van de fijn stof emissies. Dit is niet meegenomen in de scenario's (lastig te voorspellen), maar kan dus voor een vermindering van de concentratie fijn stof zorgen of een beperking van een toename van de concentratie fijn stof uit stallen van veehouderijen. Als daarbij door de gemeente ook wordt getoetst op basis van het voorlopig toetsingskader voor endotoxinen zal de ontwikkeling van de fijn stof belasting zoals weergegeven voor het trendmatig scenario en het worst case scenario minder negatief zijn.

Fijn stof - endotoxinen

De gemeente Reusel – De Mierden past in de praktijk het voorlopig toetsingskader endotoxinen toe, echter dit is geen landelijke wet- en regelgeving. Op basis van het voorlopig toetsingskader mag in bestaande situaties waar woningen binnen de endotoxinen-risicocontour van één of meerdere veehouderijen liggen, de fijn stof emissie van de veehouderij niet toenemen. Hierbij wordt vanuit het voorzorgbeginsel uitgegaan van een worstcase benadering en geen rekening gehouden met de verspreiding van fijn stof- endotoxinen.

Bij toepassing van het endotoxine-toetsingskader betekent dat de veehouderijbedrijven met woningen van derden in de endotoxinecontour uit voorzorg niet mogen toenemen in fijnstof emissie (emissie standstill) als ze gaan ontwikkelen. Hiermee wordt een toename van het blootstellingsrisico voorkomen.

Effectbeoordeling fijn stof en fijn stof - endotoxinen

Het trendmatig scenario is op het criterium bedrijfsvoering en verkeer (fijn stof) beoordeeld als licht negatief (0/-). Het worstcase scenario is voor het criterium bedrijfsvoering en verkeer beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Indien het voorlopig toetsingskader endotoxinen wordt toegepast wordt het worstcase scenario voor het criterium bedrijfsvoering minder negatief.

Tabel 35: Totale effectscores fijn stof –endotoxinen

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
			met toepassing endotoxine toetsingskader	
Bedrijfsvoering – fijn stof en endotoxinen	0/-	-	0/-	0/-
Verkeer – fijn stof	0/-	-	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
- Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijn stof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.

De gemeente kan toename van fijn stof emissies en extra blootstelling bij hogere concentraties fijn stof op locaties waar één of meerdere woningen binnen een individuele of cumulatieve endotoxinerisicocontour liggen voorkomen door toepassing van het voorlopig toetsingskader endotoxinen. Toename kan ook worden voorkomen door het voorkomen van oprichting van nieuwe pluimveehouderijen en door omschakeling naar pluimvee niet mogelijk te maken in het bestemmingsplan.

In juni 2021 is het sectorplan met de aanpak van de pluimveesector voor reductie van de emissie van fijn stof gepresenteerd. Hierin is een combinatie van nationale regelgeving en lokaal c.q. gebiedsgericht maatwerk voorgesteld. Onder andere 50% reductie bij nieuwbouw en 30% reductie in bestaande stallen (voor 2031 te realiseren) en geen reductie-eis voor omschakeling naar maatschappelijk gewenste huisvestingssystemen met verbeterd dierwelzijn. Daarnaast kunnen gemeenten knelpunten aanwijzen. Knelpunten zijn locaties met een enkel pluimveebedrijf, dat bij gevoelige objecten bijdraagt aan een jaarconcentratie van PM10 boven de 20 µg/m³, of bijdraagt aan meer dan 30 dagen/jaar overschrijding van de toegestane piekbelasting van PM10 per dag. In het sectorplan is aangegeven dat gemeenten via het omgevingsplan kunnen borgen dat pluimveebedrijven op knelpuntlocaties een 'Fijnstof Emissie Plan' opstellen en uitvoeren.

7.7.6 Leemten in kennis en informatie

De modelberekeningen (cumulatieve concentratie fijn stof door veehouderijen en de endotoxinen risico-contouren) zijn uitgevoerd op basis van standaard stalparameters. De uitvoering van stallen zoals de exacte ligging van emissiepunten en de wijze van de uitstroom van lucht uit de stallen, bepalen in sterke mate lokale concentraties. Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde vergunningaanvraag. Er zijn geen leemten die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

Bij nieuwe ontwikkelingen (met name stallen en woningen) is voldoende afstand houden een basismaatregel om blootstelling tegen hoge concentraties fijn stof te voorkomen, ook als de normen niet worden overschreden. De GGD adviseert een minimale afstand van 250 meter. Ook op grotere afstand dan 250 meter kunnen gezondheidseffecten optreden door emissies van veehouderijen. Wanneer het mogelijk is om meer afstand te houden tot gevoelige bestemmingen, heeft dat de voorkeur. In de Omgevingsvisie 2018 is een driedeling gemaakt voor agrarische bouwvlakken van de veehouderijen: duurzame locatie, voortzettingslocatie of transformatielocatie. Hierbij zijn criteria opgesteld, onder andere een afstandsnorm van 250 meter tussen stallen en een woonbestemming. Vanuit juridisch oogpunt kan dit criterium echter nog onvoldoende onderbouwd worden om de ontwikkeling van veehouderijen binnen de 250 meter van woonbestemmingen te blokkeren via het bestemmingsplan.

7.7.7 Betekenis voor het bestemmingsplan

De gemeente stuurt op het voorkomen en beperken van een te hoge blootstelling aan fijn stof en endotoxinen door in het bestemmingsplan omschakeling naar pluimvee en geiten niet toe te staan. Omschakelen binnen intensieve veehouderijsectoren naar varkens en uitbreiding van dierenverblijven kan alleen onder de voorwaarde dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat en een goede leefkwaliteit en daarbij dient aangetoond te worden dat voldaan wordt aan de relevante (milieuhygiënische) wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid oa. op gebied van gezondheid en fijn stof. Dit geeft de gemeente ook meer mogelijkheden om nieuwe inzichten t.a.v. volksgezondheid en omwonenden te betrekken bij een nieuwe afweging. Omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij is niet toegestaan.

De gemeente Reusel – De Mierden hanteert het voorlopig endotoxine toetsingskader bij vergunningenprocedures (omgevingsvergunning) en ruimtelijke procedures voor veehouderijen en voor nieuwe kwetsbare functies in de omgeving van veehouderijen. Met toepassing van dit toetsingskader kan een toename van het blootstellingsrisico voorkomen worden, maar andersom ook worden voorkomen dat bij functiewijzigingen op VAB-locaties woningen of andere gevoelige functies binnen endotoxine risico-contouren worden toegevoegd (voorkomen van een toename van het aantal blootgestelden).

7.8 Geluid

7.8.1 Methodiek

De geluidbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren bij intensieve veehouderijen, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar (indicatief) de veehouderij van invloed kunnen zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen). Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

De ligging van de locaties waar er sprake is van veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of een toename aan veehouderij invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies.

Als criterium voor geluid wordt de verandering van de geluidsemisatie bij geluidgevoelige categorieën aangehouden (bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden).

7.8.2 Referentiesituatie

Woonkernen

Binnen de gemeente liggen vier woonkernen: Reusel, Lage Mierde, Hooge Mierde en Hulsel.

Buurtschappen

Buiten de vier woonkernen zijn er meerdere buurtschappen: Achterste Heikant, Braakeind, Heikant, De Hoef, De Hoek, Kippereind, Kuilenrode, Mispelend, Vloeiend, Vooreind en Voorste Heikant. In de buurtschappen is sprake van gemengde activiteiten; een combinatie van wonen, agrarische bedrijven en lichte bedrijfsactiviteiten.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

Er zijn binnen het plangebied geen geluidgevoelige gebouwen en terreinen gelegen zoals gezondheidszorggebouwen, scholen en verpleeghuizen. In het buitengebied zijn wel geluidgevoelige gebouwen aanwezig, zoals zorgboerderijen en kinderdagverblijven.

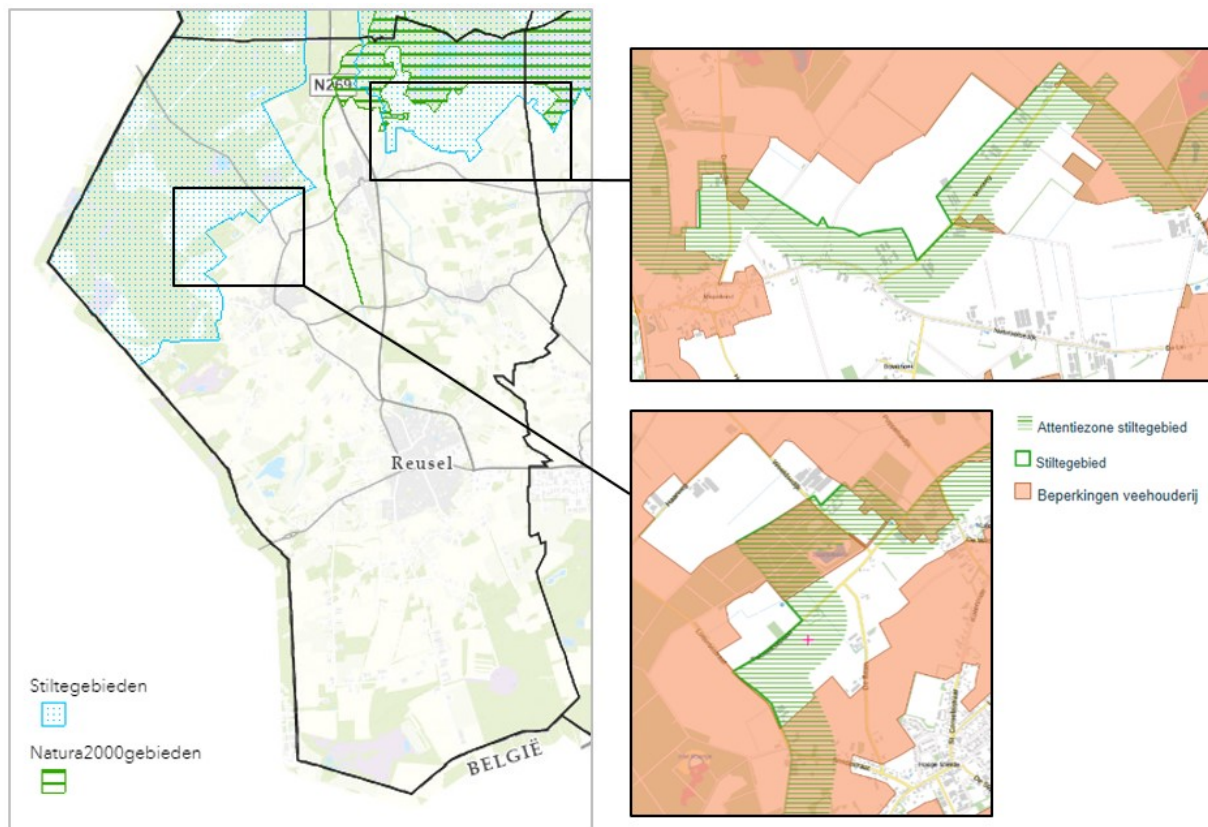
Woningen

In het buitengebied zijn diverse burgerwoningen gelegen. Bij deze woningen kan sprake zijn van geluidhinder als gevolg van met name agrarische bedrijvigheid.

Stiltegebieden

Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincie Noord-Brabant heeft stiltegebieden en attentiezones stiltegebieden (bufferzone van 250 meter) aangewezen in de (Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant. In het noorden van het plangebied ligt stiltegebied Mispelendsche en Neterselsche Heide en in het noorden / noordoosten van het plangebied ligt het stiltegebied De Utrecht.

Voor de stiltegebieden en de attentiezones gelden rechtstreeks werkende provinciale regels vanwege de na te streven rust en stilte in de gebieden. Binnen een stiltegebied geldt een streefwaarde van 40 dB(A) LAeq, 24 uur en een grenswaarde van 40 of 45 dB(A) LAeq, 24 uur (afhankelijk of de locatie van de activiteit op meer of minder dan 100 meter van het gebied ligt). In de attentiezone stiltegebied geldt een grenswaarde van 50 dB(A) LAeq, 24 uur.

Figuur 50: Ligging stiltegebieden in gemeente Reusel – De Mierden (bron: Kaartbank Brabant)

7.8.3 Milieugebruiksruimte geluid

Woningen

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Deze afstand is kleiner dan de vaste afstand die geldt voor geurhinder voor objecten in de bebouwde kom en zij is gelijk aan de afstand voor het buitengebied (voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveehouderijen).

Voor (grotere) intensieve veehouderijen kan een grotere afstand vanwege geluid nodig zijn, maar zal ook een grotere afstand vanwege geur gelden. De milieugebruiksruimte voor geluid in verband met aanwezigheid van woningen is voor deze bedrijven niet onderscheidend c.q. niet meer beperkend dan de milieugebruiksruimte vanwege geur.

Overige geluidgevoelige gebouwen en terreinen

In de omgeving van de veehouderijen, glastuinbouw- en boomteeltbedrijven zijn geen bijzondere geluidgevoelige gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen aanwezig, die beïnvloed zouden kunnen worden door geluid van veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Ook geluidgevoelige terreinen, te weten terreinen die behoren bij zorginstellingen en woonwagenstandplaatsen, liggen niet nabij de veehouderijen, glastuinbouw- en boomteeltbedrijven.

Stiltegebieden

Binnen de stiltegebieden en attentiezones eromheen liggen enkele (intensieve) veehouderijen. Een groot deel van deze veehouderijen liggen ook binnen de Zone Beperkingen Veehouderij (ZBV). In de ZBV kunnen intensieve veehouderijen niet uitbreiden binnen het bestaand bouwblok. De veehouderijen in het stiltegebied of attentiezone, maar die buiten de ZBV liggen, kunnen uitbreiden binnen het bestaande bouwblok, maar de rechtstreekse regels in de IOV zorgen ervoor dat voldaan wordt aan de geldende grenswaarden en dat de rust stilte in het gebied niet aangetast wordt.

7.8.4 Effecten en effectbeoordeling

Uitbreiding binnen bestaand bouwblok van veehouderijen is mogelijk. In de gebieden waar uitbreiding van veehouderijen kan plaatsvinden wordt de kans op een lokale toename van de geluidbelasting vanwege stationaire bronnen (de ventilatoren die worden toegepast in de intensieve veehouderij) en in mindere mate geluidbelasting door verkeer (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen vergroot. Dit is met name aan de orde bij de intensieve veehouderij (pluimvee, varkens en vleeskalveren).

Bij de melkveehouderij (en andere veehouderij met natuurlijk geventileerde stallen) wordt de kans op een lokale toename aan geluidbelasting door ventilatoren als niet aanwezig verondersteld, omdat deze stallen natuurlijk geventileerd worden. De verkeersgeneratie van melkveehouderijen is daarbij ook zeer beperkt.

Een groot deel van het plangebied is aangewezen als Zone Beperkingen Veehouderij (ZBV), rondom natuur, de woonkernen en de kernrandzones (voormalige extensiveringsgebieden). Hier heeft de intensieve veehouderij geen uitbreidingsmogelijkheden. Alleen in het buitengebied buiten de ZBV kan uitbreiding van intensieve veehouderij plaatsvinden en zorgen van een toename van de geluidsbelasting. De te verwachten toename aan geluidsbelasting is bij het worstcase scenario groter dan bij het trendmatig scenario.

Door uitbreiding binnen bestaand bouwblok van de veehouderijbedrijven binnen de attentiezone stiltegebieden of in de stiltegebieden zelf, kan de geluidsbelasting in de stiltegebieden toenemen. Maar de ontwikkeling moet wel voldoen aan de regels en grenswaarden die vermeld staan in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. Deze regels sluiten een beperkte toename van de geluidbelasting in stiltegebieden niet uit, maar voorkomen dat rust en stilte in de stiltegebieden wordt aangetast.

Effectbeoordeling geluid

Het trendmatig scenario is op het criterium invloed van geluidhinder beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de mogelijke toename van de geluidsbelasting op woningen in het buitengebied en mogelijke toename van geluid in de stiltegebieden. Het worstcase scenario wordt voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 36: Totale effectscores geluid

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Invloed op geluidhinder	0/-	-
Aantasting rust en stilte in stiltegebieden	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra geluid emissiebeperkende maatregelen via de vergunningverlening te eisen (bijvoorbeeld in pandig of tijdsgebonden laden en lossen, geluidschermen, situering van de ventilatoren, vervangen van oude ventilatoren door nieuwe geluidarme ventilatoren, geluiddempers op ventilatoren of demping van de geluidsemmissie door ventilatoren voor de luchtwasser te plaatsen). Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidgevoelige functies te sturen.

7.8.5 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

7.8.6 Betekenis voor het bestemmingsplan

De provinciale regels in de Interim Omgevingsverordening voor stiltegebieden en attentiezones stiltegebieden zijn rechtstreeks werkend. Er is geen noodzaak voor aanvullende regelingen in het bestemmingsplan.

7.9 Gezondheid

7.9.1 Methodiek

In voorgaande paragrafen is inzichtelijk gemaakt dat voor met name geur, fijnstof, endotoxinen en geluid een verslechtering van de milieukwaliteit niet uit te sluiten is, hetgeen kan leiden tot nadelige gezondheidseffecten. Het is algemeen bekend dat juridische normen voor milieukwaliteit niet altijd overeenkomen met gezondheidkundige advieswaarden. In deze paragraaf wordt de gezondheidsimpact op basis van de strengere gezondheidkundige advieswaarden inzichtelijk gemaakt en zal nader worden ingegaan op de aanwezige overschrijdingen van de gezondheidkundige advieswaarden c.q. afstanden in het buitengebied van Reusel-De Mierden en de wijze waarop de GGD-adviezen (kunnen) worden betrokken in het bestemmingsplan.

Naast veehouderij kan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen effecten voor de gezondheid hebben. Dit is binnen het plangebied met name relevant ten aanzien van boomteelt en teelt van vaste planten op open grond.

7.9.2 Kaders

De adviezen van de GGD hebben onder meer betrekking op het hanteren van gezondheidskundige advieswaarden over geur uit stallen van veehouderijen, luchtkwaliteit, endotoxinen en geluid. Daarnaast wordt geadviseerd uit te gaan van grotere minimum afstanden tussen bronnen van milieuoverlast (zoals drukke wegen en veehouderijen) en gevoelige functies (zoals woningen in het buitengebied). De gezondheidskundige adviezen sluiten deels aan bij het gemeentelijke en provinciaal beleid, zoals de strenge gemeentelijke geurnormen voor de vergunningverlening van veehouderijen, het sturen op de afname van de voor geur overbelaste situaties bij ontwikkeling van veehouderijen en het meewegen van de verwachte concentraties van endotoxinen bij het toetsen van initiatieven. Ten dele strekken de adviezen van de GGD verder, zoals het hanteren van minimum afstanden of strengere normen dan nu opgenomen in het gemeentelijke en provinciaal beleid.

De gemeente Reusel – De Mierden gebruikt de volgende documenten bij de toetsing van gezondheid in relatie tot ontwikkelingen en procedures voor veehouderijen:

- De Handreiking veehouderij en volksgezondheid. Indien uit het stappenplan van deze handreiking blijkt dat een advies van de GGD nodig is, zal deze worden aangevraagd en betrokken worden in de besluitvorming. Omgekeerd wordt deze notitie ook gebruikt bij het toetsen van planologische procedures voor nieuwe gevoelige functies in de buurt van veehouderijen (woon- en leefklimaat).
- De Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0 (het voorlopig endotoxine toetsingskader). Deze notitie wordt bij alle aanvragen van veehouderijen, zowel in het kader van de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht als bij planologische procedures toegepast. Omgekeerd wordt deze notitie ook gebruikt bij het toetsen van planologische procedures voor nieuwe gevoelige functies in de buurt van veehouderijen (woon- en leefklimaat).
- Geactualiseerde versies van voornoemde documenten.

Bij nieuwe ontwikkelingen adviseert de GGD om een minimale afstand van 250 meter tussen stallen en gevoelige bestemmingen aan te houden. Ook op grotere afstand dan 250 meter kunnen gezondheidseffecten optreden door emissies van veehouderijen. Wanneer het mogelijk is om meer afstand te houden tot gevoelige bestemmingen, heeft dat de voorkeur.

Hoewel gezondheidsklachten altijd bij een individu tot uiting komen, reiken de oorzaken ervan gewoonlijk verder. Door Lalonde (*Lalonde, Marc. A new perspective on the health of Canadians. A working document. Ottawa: Government of Canada, 1974*) is een model ontwikkeld, waarin factoren worden onderscheiden die in vergaande mate iemands gezondheidstoestand bepalen:

- Persoonsgebonden biologische factoren; genetische factoren, geslacht, etc.
- Factoren die met leefstijl en gedrag te maken hebben; het betreft het samenspel tussen “gunstig” en “ongunstig” gedrag (voeding, bewegen, roken, alcohol & drugs etc.).
- Fysieke en sociale omgeving; factoren die van buiten onszelf op ons inwerken.
- Fysieke omgeving: woon- en werkomstandigheden, milieu.

- Sociale omgeving: partner, sociaaleconomische status, vrienden, familie.
- Toegang tot (zorg)voorzieningen: de invloed van het medisch handelen (toegang, prijs, kwaliteit etc.).

Deze factoren hebben niet alleen rechtstreeks hun invloed op gezondheid, maar beïnvloeden ook elkaar. Gezondheid kan floreren in een omgeving die dit mogelijk maakt. In een gezonde leefomgeving:

- Wordt de druk op gezondheid beperkt: Dit is de benadering vanuit de huidige milieuwetgeving. Activiteiten kunnen allerlei onbedoelde neveneffecten hebben waartegen gezondheid beschermd moet worden. Er worden grenzen gesteld aan de maximale belasting op het gebied van o.a. luchtverontreiniging, geluid, geur, bodemverontreiniging, externe veiligheid. Ook beneden de wettelijke grenzen kunnen gezondheidsklachten veroorzaakt worden.
- Voelen mensen zich prettig: Want niet alleen de afwezigheid van belastende factoren maakt een omgeving gezond. Aspecten zoals welbevinden, hinder en sociale veiligheid spelen een grote rol in de bescherming én bevordering van gezondheid.
- Wordt gezond leven gemakkelijk gemaakt voor iedereen: De omgeving moet uitnodigen tot gezond gedrag zoals bewegen, ontmoeten, gezonde voeding, en moet toegang bieden tot voorzieningen. Dit bevordert de gezondheid. Daarbij moet de omgeving aansluiten bij de vermogens van de bewoners, ook voor gevoelige groepen (equity-principe).

Het produceren van goederen, producten en diensten kan onbedoelde nadelige consequenties hebben voor gezondheid. Door grenzen te stellen aan de maximale belasting op het gebied van luchtverontreiniging, geluid, geur, gewasbeschermingsmiddelen, bodemverontreiniging, waterverontreiniging, externe veiligheid e.d. worden deze onbedoelde consequenties beperkt. Om een inschatting te maken van gezondheidsrisico's wordt binnen de medische milieukunde gebruik gemaakt van de keten van oorzaak en effecten doorlopen. Consumenten hebben behoefte aan melk, vlees, eieren, plantaardige producten. Daarvoor houden ondernemers dieren en worden gewassen geteeld om deze producten te kunnen leveren (activiteiten).

Het houden van dieren gaat gepaard met de uitstoot van stoffen in de omgeving (milieudruk). Boomteelt en vaste plantenteelt op open grond gaat gepaard met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die tijdens het spuiten kunnen verwaaien (drift). De uitstoot van stoffen verspreidt zich vervolgens in de leefomgeving (milieukwaliteit). Mensen worden onder andere blootgesteld aan stoffen door deze via de lucht in te ademen. Dit inademen van stoffen kan leiden tot nadelige gezondheidseffecten. Dat is afhankelijk van om welke stoffen het gaat; de hoeveelheden die mensen binnenkrijgen; hoe vaak dat het geval is; en óók de aanleg/voelbaarheid van de persoon die de stoffen binnenkrijgt.

Ook de risicobeleving kan sterk verschillen van persoon tot persoon. In het algemeen geldt dat hierop allerlei factoren meespelen, bijvoorbeeld van welke bronnen de verontreiniging afkomt, wat de binding is met de bron en lokale omgeving, of er opbrengsten tegenover staan en wat de lokale omstandigheden zijn.

Resultaten onderzoek relatie tussen veehouderij en gezondheid (VGO-onderzoek)

Hoewel er al het nodige onderzoek is uitgevoerd, bestaan er ook nog veel vragen over de relatie tussen veehouderijen en de gezondheid van omwonenden. In de afgelopen jaren is er in Nederland groot onderzoek uitgevoerd onder de naam Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO).

Bron: RIVM

Onderzocht is of het wonen in de buurt van veehouderijen effect kan hebben op de gezondheid van de omwonenden. Hieruit komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren. Uit alle VGO Livestock farming and the health of local residents onderzoeken gezamenlijk komen de volgende resultaten:

- Meer longontsteking:** Rond geitenhouderijen komt vaker longontstekingen voor. In sommige onderzoeken zien we dat ook voor pluimveehouderijen, maar in mindere mate dan bij geitenhouderijen. Gemiddeld zijn er elk jaar 1650 mensen met een longontsteking op 100.000 inwoners. Van de 1650 longontstekingen worden er ruim 200 veroorzaakt doordat mensen in de buurt wonen van geitenhouderij of pluimveehouderij. Bij geiten is de oorzaak onbekend, maar het is onwaarschijnlijk dat dit door Q-koorts komt. In de vervolgonderzoeken die in 2019 zijn gestart wordt verder naar oorzaken van de longontstekingen gezocht. In afwachting van vervolgonderzoek heeft de provincie Noord-Brabant besloten om geen nieuwvestiging of uitbreiding van geitenhouderijen toe te staan. Deze zogenaamde 'geitenstop' heeft geen rechtstreekse invloed op het mogelijk maken van gevoelige bestemmingen in de omgeving van een geitenhouderij, maar indirect werkt het verbod wel door in een ruimtelijk plan, de zogenaamde omgekeerde werking. In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient de gemeente een afweging te maken of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied.
- COPD:** Dicht bij veehouderijen wonen minder mensen met COPD, een chronische ziekte aan de longen. Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben.

- *Minder astma en allergie:* Bij mensen die dicht bij een veehouderij wonen, komen astma en neusallergie minder voor.
- *Niet vaker ziekteverwekkers:*
Een aantal ziekteverwekkers komen niet vaker voor bij mensen die dichtbij veehouderijen wonen in vergelijking met de algemene bevolking. Het gaat om hepatitis E-virus infecties, de resistente ESBL-bacteriën en Clostridium difficile. Resistente bacteriën zijn ongevoelig voor een aantal antibiotica en daarom moeilijker te behandelen.
- *Verminderde longfunctie:* Het wonen in de buurt van veehouderijen heeft een nadelig effect op de longfunctie. De verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun directe omgeving hebben, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand. Dit verband hangt vooral samen met aantal veehouderijen rond de woning en niet duidelijk met specifieke veehouderijtypen. Het meest waarschijnlijk is dat deze longfunctieveranderingen samenhangen met de blootstelling aan stof en micro-organismen (endotoxine) direct rond de veehouderijbedrijven.

Daarnaast blijkt dat een verhoogde concentratie ammoniak in de lucht, afkomstig van de veehouderij, een verband laat zien met afname van de longfunctie. Waarschijnlijk is het niet het ammoniak zelf dat dit effect veroorzaakt, maar fijnstofdeeltjes die worden gevormd doordat ammoniak met andere stoffen in de lucht reageert ('secundair fijn stof'). De gevonden verlagingen in longfunctie hebben klinisch gezien weinig betekenis, wat wil zeggen dat het niet tot gediagnosticeerde klachten leidt. Desalniettemin zijn het soort effecten vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.

De VGO-onderzoeken hebben invloed op het beleid voor veehouderijen, gericht op vermindering van de uitstoot van fijnstof van pluimveebedrijven en een sectoraal onderzoeks- en innovatieprogramma om de pluimveehouderij emissiearm te maken. Daarnaast zet het Kabinet in op een maatschappelijk innovatieprogramma voor duurzame veehouderij. Gemeenten hebben ondersteuning in de belangenafweging gekregen in de vorm van de 'Handreiking veehouderij en volksgezondheid'.

Signalen meer longkanker door fijnstof Brabantse veehouderijen?

Op dit moment is in de wetenschappelijke literatuur geen directe relatie beschreven tussen longkanker en veehouderij. GGD Bureau GMV vindt in een verkennend onderzoek geen aanwijzingen voor meer longkanker in gebieden met veel veehouderij. Ook een rapport van het RIVM (*Janssen et al., 2016 zie p.48*) laat zien dat de longkankersterfte in het oosten van Brabant juist lager is dan in het westen van Brabant, terwijl juist in het oosten van Brabant veel veehouderijen zijn. Op basis hiervan lijkt een relatie met de veehouderij minder logisch. Om hier gefundeerde uitspraken over te doen is een onderzoek nodig inclusief rookgedrag. Momenteel loopt hiernaar geen onderzoek.

Q-koorts

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetii* en is een zoönose. Dit betekent dat de bacterie van dier op mens wordt overgedragen. In Nederland zijn geiten en schapen de belangrijkste besmettingsbron. Ook andere dieren kunnen voor besmetting zorgen, met name dieren met smalle hoeven. De bacterie verspreidt zich voornamelijk via de lucht. Mensen raken besmet door het inademen van de bacterie. Sinds Q-koorts uitbraak in de periode 2007-2010 moeten geiten- en schapenhouderijen met meer dan 50 dieren of met dieren die in aanraking komen met publiek een aantal verplichte maatregelen treffen, met name de dieren jaarlijks vaccineren.

COVID-19 (Coronavirus)

Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat landbouwhuisdieren een rol spelen in de verspreiding van COVID-19. Wel is gebleken dat nertsen besmet kunnen raken door mensen, of besmetting andersom ook kan plaatsvinden is niet bekend. Er is geen reden om aan te nemen dat het virus zich bij dieren op andere wijze verspreidt dan het tussen mensen doet, namelijk via druppels in de lucht. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat het virus zich over grotere afstanden zal verspreiden. Het is niet bekend of mensen die dichtbij veehouderijen wonen extra vatbaar zijn voor het coronavirus. Het is ook niet bekend of in gebieden met veel luchtverontreiniging (ongeacht de bron) het risico op besmetting groter is of dat patiënten een ernstiger ziektebeeld hebben. In het algemeen is er wel een relatie tussen slechtere luchtkwaliteit en het vaker voorkomen van luchtweginfecties. Luchtverontreiniging is dus wel een plausibele risicofactor voor COVID-19, maar er kunnen ook andere risicofactoren een rol spelen.

Fijn stof en endotoxinen

Fijn stof is een verzameling in de lucht zwevende deeltjes, onder andere door verkeer, veehouderij en stookinstallaties. In het algemeen geldt dan ook 'hoe kleiner de stofdeeltjes hoe schadelijker voor gezondheid'. De wettelijke normen (EU-grenswaarden) voor fijnstof in de Wet milieubeheer ligt hoger dan de gezondheidkundige WHO-advieswaarden. De Europese grenswaarden zijn bedoeld om de gezondheid van de bevolking te beschermen. De WHO-richtlijnen zijn bedoeld voor beleidsvorming en om beleidsopties voor luchtkwaliteitsbeheer te ondersteunen. De EU-grenswaarden zijn een compromis tussen wat vanuit gezondheidsperspectief wenselijk is, wat technisch mogelijk is en wat economisch en politiek haalbaar is.

Voor de relatie tussen de concentraties luchtverontreiniging en gezondheidseffecten, is er geen drempelwaarde bekend waaronder geen effecten optreden. Dus geldt: 'hoe schoner, hoe gezonder'. De GGD adviseert om in gebieden met verhoogde concentraties fijn stof door veehouderij (boven de WHO-advieswaarde) te streven naar een zo laag mogelijke fijnstof concentratie. In de gebieden waar wel aan de WHO-advieswaarde voor PM₁₀ wordt voldaan adviseert de GGD als uitgangspunt geen verdere toename van emissies en concentraties. Bij nieuwe ontwikkelingen dient de fijn stof emissie zo veel mogelijk beperkt te worden.

Tabel 37: Gezondheidskundige advieswaarden fijnstof

PM10	Jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³	EU-grenswaarde Wet milieubeheer
PM10	24-uurgemiddelde (mag maximaal 35 keer per jaar worden overschreden) <i>Vertaling EU-norm max 35 overschrijdingsdagen 24-uurgemiddelde naar jaargemiddelde</i>	50 µg/m ³ 31,2 µg/m ³	EU-grenswaarde Wet milieubeheer
PM10	Jaargemiddelde concentratie	15 µg/m ³ <i>(was 20 µg/m³)</i>	WHO advieswaarde <i>(verlaagd in sept 2021)</i>
PM10	24-uurgemiddelde (3 a 4 overschrijdingen per jaar)	45 µg/m ³	WHO advieswaarde

Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Vooruitlopend op de ontwikkeling van een landelijk toetsingskader is een voorlopig toetsingskader endotoxinen opgesteld. Uitgangspunt van het toetsingskader is de advieswaarde van de Gezondheidsraad van **30 EU/m³** voor endotoxinen. Zie verder de uitleg over toetsing in par. 7.7.

Geur

De normen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de relatie tussen de berekende geurbelasting en de te verwachten hinder aan de hand van de toelichting en handreiking Wgv niet zondermeer overeenkomen met de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland of de verwachte mate van geurhinder op basis van GGD-IRAS onderzoek. GGD-Nederland heeft in het kader van het uitgevoerd onderzoek uit 2014 (GGD en IRAS) en de landelijke evaluatie van de geurregelgeving een advies gegeven m.b.t. de maximale hoogte t.a.v. de achtergrondbelasting van geur. Bij woonfuncties acht de GGD meer dan 12% geurhinder onacceptabel (dit komt overeen met maximaal 2 OU/m³ in de woonkern). Bij gemengde functies (wonen en werken) zijn hogere geurhinderpercentages denkbaar. Hoger dan 20% geurhinder vindt de GGD onacceptabel (dit komt overeen met maximaal 10 OU/m³ in het buitengebied).

Tabel 38: Gezondheidskundige advieswaarden geurhinder

% geurgehinderden	Geurbelasting (OU/m ³)	
	voorgond	achtergrond
12% (woonfuncties)	2	5
20% (buitengebied)	5	10

Spuitzones gewasbeschermingsmiddelen

In verband met de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt voor boomteelt en vaste planten teelt op open grond binnen de bestemming Agrarisch moeten gezondheidseffecten ten gevolge van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beoordeeld worden. Dit in verband met de risico's voor de volksgezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift. Met de term drift wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel bedoeld, dat bij het spuiten buiten het agrarisch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert. Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging waardoor mens en dier in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen of ouderen, kan drift risico's voor de gezondheid inhouden.

Op basis van jurisprudentie wordt in de praktijk een spuitzone voor bebouwing aangehouden van 50 meter, gemeten vanaf de bestemmingsgrens. Deze 50 meter is in diverse uitspraken van de Raad van State (bijvoorbeeld de uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2) als “in het algemeen niet onredelijk” bevonden en geldt als een vaste richtafstand waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een kleinere afstand is mogelijk, mits dat goed onderbouwd wordt. De vaste richtafstand van 50 meter is in de open teelt met name van belang voor boomkwekerijen en boomgaarden, omdat gewasbeschermingsmiddelen daarbij niet alleen neerwaarts worden gespoten (onkruidbestrijding), maar ook zij- en opwaarts (voorkomen en bestrijden schimmels en plaagdieren). Vooral het opwaarts spuiten veroorzaakt de meeste drift en is om die reden maatgevend voor gezondheidsrisico's. Wel ligt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de toxiciteit van gebruikte middelen in de boomteelt een stuk lager dan in bijvoorbeeld de fruitteelt.

Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op beheersen van activiteiten die een risico voor de omgeving kunnen vormen, zoals milieurisico's, transportrisico's en risico's die kunnen optreden bij de productie, het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen in inrichtingen. Bij de (her)inrichting van een gebied bepaalt de externe veiligheidssituatie mede de ruimtelijke mogelijkheden. Verspreid over het plangebied zijn de volgende aspecten aan de orde:

- Buisleidingen;
- LPG-tankstations en overige risicovolle inrichtingen;
- Transport gevaarlijke stoffen over weg en spoor.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voor de beoordeling van risico's van transport gevaarlijke stoffen over het spoor en de weg is het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) richtinggevend. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het besluit verplicht de gemeente om bij het opstellen van het bestemmingsplan en verlenen van omgevingsvergunningen rekening te houden met externe veiligheid. Het besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) heeft betrekking op hogedruk aardgastransportleidingen (werkdruk >16 bar), transportleidingen voor brandbare vloeistoffen (olieproducten) en transportleidingen voor overige gevaarlijke stoffen.

7.9.3 Referentiesituatie

In voorgaande paragrafen zijn de aspecten geur, fijnstof, endotoxinen en geluid specifiek uitgewerkt. In deze paragraaf een korte beschouwing van de aanwezigheid van bronnen binnen het plangebied die wezenlijke gezondheidseffecten kunnen veroorzaken.

Veehouderijen

Geitenhouderijen, pluimveehouderijen en concentraties van varkens- en pluimveehouderijen zijn gezien de lopende VGO-onderzoeken met name relevant ten aanzien van gezondheidseffecten van veehouderijen voor omwonenden.

Binnen de gemeente gaat het volgens het vergunningenbestand om 2 geitenhouderijen, 11 pluimveehouderijen en 53 varkenshouderijen:

- 2x geiten: De Baan 3 Hooge Mierde en Molendijk 10 Hulsel
- 3x leghennen: Hooge Mierdseweg 5a Reusel, De Hoeven 19 Reusel, Neterselsedijk 46 Lage Mierde
- 8x vleeskuikens: Lange Dijk 2a, 4 en 5 Reusel, Schepersweijer 1a en 2 Reusel, Kattenbos 14 Reusel, Molenheide 1 Reusel, Neterselsedijk 37 Lage Mierde
- 3x biggen, 32x vleesvarkens en 18x zeugen

Spuitzones

Er zijn 34 tuinbouwbedrijven op open grond, waarvan 23 bedrijven met boomkwekerijgewassen en 1 fruitteeltbedrijf (Laarakkerdijk 7). Zie de uitwerkingen in hoofdstuk 5 en de kaart met weergave gewaspercelen in bijlage 9. Het huidige bestemmingsplan 'Buitengebied 2009 herziening fase 1a' bevat geen gebruiksregels ten aanzien van spuitzones.

Overige bronnen van milieuoverlast

Er zijn in het buitengebied van Reusel – De Mierden geen overige bronnen van milieuoverlast door bedrijven bekend. Wel zijn er meldingen van illegale afvaldump in het bos, echter dit is een landelijk probleem en geen milieuaspect voor dit MER om te beoordelen.

7.9.4 Effecten en effectbeoordeling

Geur en gezondheidkundige advieswaarden

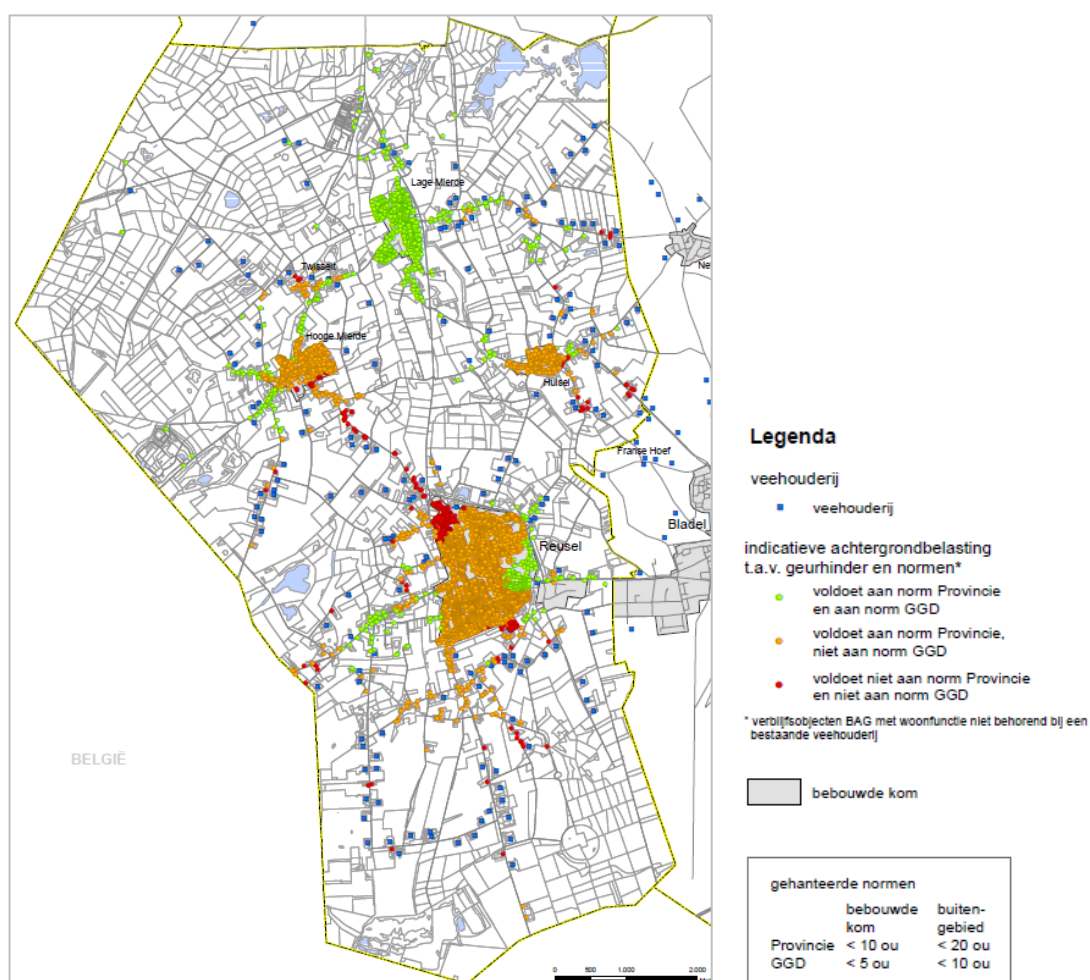
Aanvullend op paragraaf 7.6 inzake geur wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de locaties en het aantal woonobjecten dat wordt blootgesteld aan situaties boven de gezondheidkundige advieswaarden. Hiermee wordt de gezondheidsimpact op basis van de strengere gezondheidkundige advieswaarden inzichtelijk gemaakt.

In paragraaf 7.6.3 zijn verblijfsobjecten niet behorende bij een veehouderij ingedeeld op basis van de achtergrondbelasting in de vergunde situatie. Daarbij zijn klassen gehanteerd die afgeleid zijn van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland.

Hieruit blijkt dat in de bebouwde kom ter plaatse van 83% van de verblijfsobjecten niet behorend bij een veehouderij, de indicatieve cumulatieve geurbelasting uit stallen (o.b.v. vergunde geuremissie) hoger is dan de GGD-advieswaarde van 5 OU. In het buitengebied voldoet de indicatieve cumulatieve geurbelasting ter plaatse van 48% van de verblijfsobjecten niet behorende bij een veehouderij aan de gezondheidkundige advieswaarde van 10 Ou. In Figuur 51 is weergegeven waar de achtergrondbelasting in de huidige vergunde situatie al dan niet voldoet aan de provinciale normen en de GGD-advieswaarden.

Tabel 39: Aantal verblijfsobjecten (BAG met woonfunctie) met overschrijding van de normen voor achtergrondbelasting geur in vergunde situatie, op basis van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland (oranje en rood).

Klasse achtergrond-belasting geur	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Aantal objecten buitengebied	Percentage objecten buitengebied	Totaal
0-5 Ou	849	17%	85	13%	934
5-10 Ou	4.044	79%	223	35%	4.267
10-20 Ou	215	4%	262	41%	477
Meer dan 20 Ou	0	0%	75	12%	75
Totaal	5.108	100%	645	100%	5.753

Figuur 51: Overschrijding van normen m.b.t. de achtergrondbelasting geur op basis van de normen van de provincie Noord-Brabant en de GGD-advieswaarde (Bijlage 7).

Fijn stof en gezondheidkundige advieswaarden

In paragraaf 7.7 is ingegaan op de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM₁₀) in het buitengebied van Reusel – De Mierden. Deze ligt in de grootste delen van het plangebied tussen 15 en 17 µg/m³. Aan de oostelijke gemeentegrens ligt de achtergrondconcentratie iets hoger, ten gevolge van veehouderijen in de gemeente Bladel.

Rondom grote pluimveehouderijen en een concentratie van grootschalige varkenshouderijen ligt lokaal de achtergrondconcentratie PM₁₀ hoger. Dit is zichtbaar in de hogere achtergrondconcentratie ten westen van Reusel (circa 19 µg/m³) en in het zuidelijk deel van het plangebied (circa 17,5 µg/m³).

Het gezondheidsadvies van de WHO voor fijn stof (PM₁₀) bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 15 µg/m³. In de bestaande situatie wordt de gezondheidkundige advieswaarde met name overschreden in de buurt van pluimveehouderijen en ter plaatse van concentraties van varkens- en pluimveehouderijen.

De cumulatieve belasting door veehouderijen rondom de bestaande pluimveehouderijen in het trendmatig scenario en het worstcase scenario ter plaatse van omliggende woningen kan resulteren in een overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarde voor PM₁₀ van 20 µg/m³.

Endotoxinen

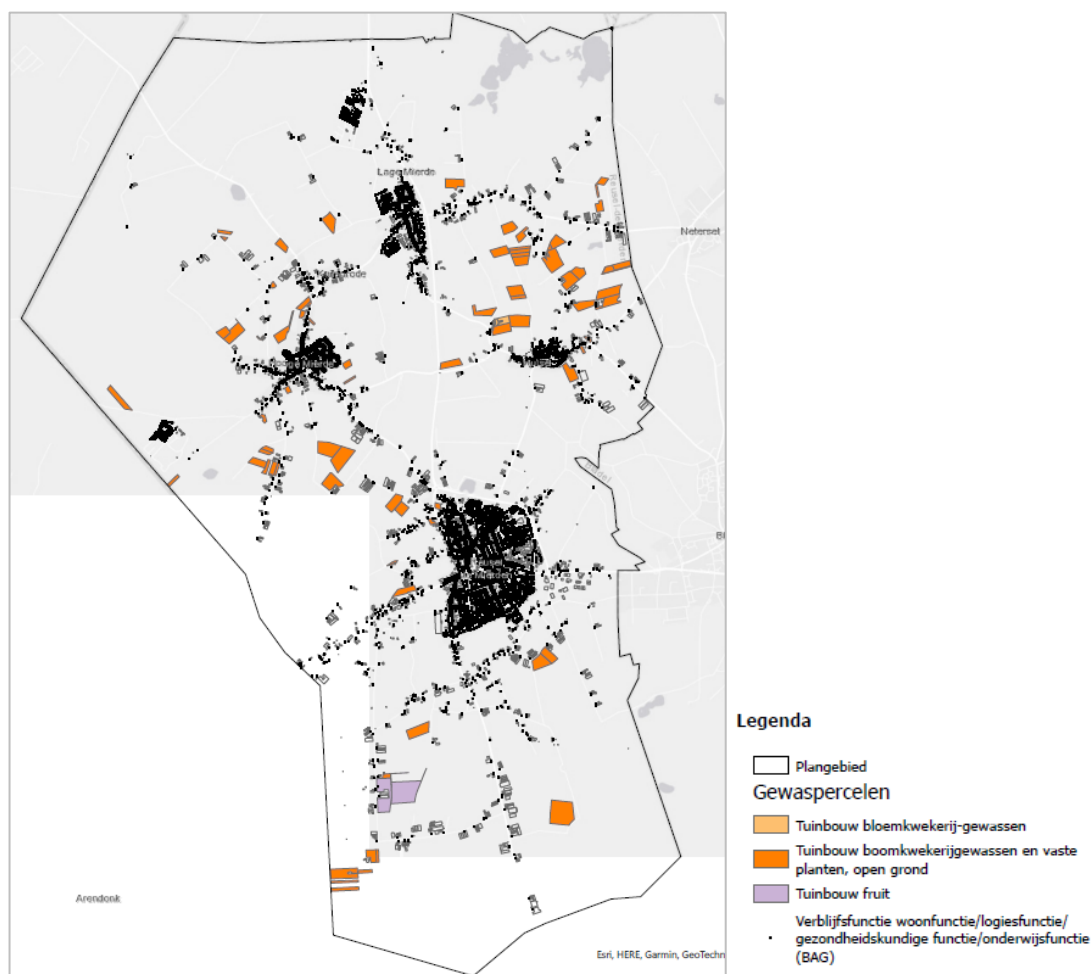
In paragraaf 4.6 is het blootstellingsrisico aan endotoxinen uit varkens en pluimveehouderijen in de gemeente Reusel - De Mierden weergegeven op basis van individuele en cumulatieve risicocontouren. In deze paragraaf wordt een verdieping gemaakt naar de beoordeling van het aantal personen dat wordt blootgesteld boven de gezondheidkundige advieswaarden.

Spuitzones

In de gebruiksregels van het bestemmingsplan wordt met betrekking tot spuitvrije zones volgens de huidig gangbare normen een beschermingsregeling opgenomen. Het gebruik van gronden voor vollegrondsfruit- en/of boomteelt is binnen een afstand van 50 meter tot de bestemmingsgrens van voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies (wonen, bedrijf, maatschappelijk, recreatie en sport) en kleinschalige kampeertreinen in strijd met de bestemming, en wordt uitsluitend via een binnenplanse procedure toegestaan. Zo kan nader worden getoetst of de aanleg van de nieuwe boomgaard voor vollegrondsfruit- en/of boomteelt niet tot onevenredige afbreuk aan het woon- en leefklimaat leidt.

Bestaande, planologisch legale situaties waarbij de boom-/fruitteelt op minder dan 50 meter van genoemde gevoelige bestemmingen plaatsvindt worden gerespecteerd en zijn van de beschermingsregeling uitgezonderd. Het aantal gevoelige bestemmingen waar de spuitzone kleiner is dan de geadviseerde 50 meter is beperkt. Niet altijd is ook daadwerkelijk sprake van een verhoogd gezondheidsrisico, aangezien meerdere factoren een rol spelen bij de mate van verspreiding van de gewasbeschermingsmiddelen (drift). Met een aantal maatregelen kan bij 25 meter afstand ook voldoende bescherming worden geboden.

De fruitteelt gewassen (kleinfruit) van Laarakkerdijk 7 staan op circa 25-27 meter van de naastgelegen burgerwoning Laarakkerdijk 5. De boomteeltpercelen liggen verspreid over het buitengebied, maar vooral in het agrarisch gebied ten noorden van Hulsel en rondom Hooge Mierde. Er zijn bestaande percelen waarbij de boomteeltgewassen op ongeveer 25 meter van een bestaande burgerwoning of andere gevoelige bestemming zijn gesitueerd. De grote boomteeltpercelen liggen veelal in agrarisch gebied met meer ruimte en minder gevoelige objecten. In veel situaties ligt de eigen bedrijfswoning naast het boomteeltperceel.

Figuur 52: Bestaande percelen tuinbouwgewassen en objecten met verblijfsfunctie (bijlage 9)

7.9.5 Leemten in kennis en informatie

Een afstandsnorm opnemen in het bestemmingsplan om de ontwikkeling van veehouderijen binnen de 250 meter van woonbestemmingen te blokkeren om een toename in blootstelling aan fijn stof te voorkomen kan nog niet voldoende onderbouwd worden. Dit staat toegelicht in paragraaf 7.7.6.

7.9.6 Betekenis voor het bestemmingsplan

Mensen die in de buurt van 15 of meer veehouderijen wonen kunnen een verminderde longfunctie hebben. De GGD adviseert over gebieden met 15 of meer veehouderijen in een straal van 1 kilometer van een burgerwoning om een halt toe te roepen aan de toename van het aantal bedrijven en oplossingen te zoeken voor het terugdringen van de emissies fijnstof, endotoxinen en ammoniak. De gemeente kan ervoor kiezen in deze gebieden per locatie het aantal dieren begrenzen. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van de emissies.

7.10 Bodem en Water

7.10.1 Methodiek

Zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarde kunnen invloed ondervinden door een toename aan met name veehouderij, boomteelt en glastuinbouw. Naast een toename aan verhard oppervlak in deze sectoren kan in de boomteelt- en glastuinbouwsector het eventueel bewerken van de bodem van invloed zijn op de bodemstructuur en geomorfologische waarde van bijvoorbeeld de beekdalen.

Veehouderij, boomteelt en glastuinbouw kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen (bijvoorbeeld veedrenking, zodat geen leidingwater hoeft worden ingezet) en bodemenergiesystemen. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen.

De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedure (en eventueel daaraan gekoppelde project-MER procedure). Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij, boomteelt en glastuinbouw dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat er waterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterretentie te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water te laten infiltreren in het gebied waar het valt om het vervolgens vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

De volgende criteria worden voor water en bodem gehanteerd:

- Effect op de bodemstructuur en geomorfologie.
- Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- Effect op de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

7.10.2 Referentiesituatie

Bodem en grondwater

De gemeente Reusel-De Mierden behoort tot de Brabantse zandgebieden en ligt op de rand van het Kempisch plateau. De geomorfologische structuur binnen de gemeente kenmerkt zich door hoger gelegen dekzandruggen, die doorsneden worden door de bovenlopen van de zuid-noordgerichte beken. Ook zijn er beperkte delen met lage landduinen met bijbehorende vlakten en laagten. Op de grofzandige en arme dekzandruggen infiltreert regenwater, dat in de beekdalen als kwel naar boven komt. In het verleden zorgde leem in de ondergrond plaatselijk voor de vorming van veenkussens door stagnerend regenwater, waardoor vennen zijn ontstaan. Rond het Flaesven, het Panneven, het Beleven en het Goor (Reuselse Moeren) zijn laagten aanwezig. De beken liggen in ondiepe dalvormige laagten en vormen in het algemeen rechte lijnen in het landschap die zich niet zo duidelijk onderscheiden in het heideontginningslandschap. Met name in het noordwesten en het zuiden van de gemeente komen de dekzanden op de terrasafzettingsvlakten in de landschapstructuur tot uiting door besloten boscomplexen en natuurgebieden.

Het grondgebied van de gemeente maakt deel uit van het zogeheten Lommel/Neerpelt-systeem. In het gebied is onderscheid te maken tussen de lager gelegen, natte beekdalen waar kwel optreedt en de drogere, hoger gelegen infiltratiegebieden. Ook de Reuselse Moeren in het uiterste zuiden van de gemeente is een kwelgebied. De kerninfiltratiegebieden van dit systeem omvatten het Landgoed De Utrecht, de Staatsbossen oostelijk van Ravels en de Turnhoutse Heide, beide in België, en de boswachterij Hapert ten zuiden van Bladel. Het infiltrerende grondwater kan hier tot grote diepte doordringen.

Het ondiepe grondwatersysteem behoort grotendeels tot het systeem van de Voorste Stroom. Binnen de gemeente kan een aantal lokale deelwatersystemen worden onderscheiden, dat min of meer samenvalt met de deelstroomgebieden van de Reusel, de Raamsloop en hun bovenlopen. Ten westen van de kern Reusel ligt een onderdeel van de Peelrandbreuk, die zorgt voor grondwatersverschillen. De kwaliteit van het ondiepe grondwater is beïnvloed door intensief agrarisch grondgebruik met name in infiltratiegebieden en intermediaire gebieden en dit heeft gevolgen voor voedselarme vegetaties in kwelgebieden.

Grondwaterwinning en grondwaterbescherming

Drinkwater in Brabant wordt gewonnen uit grondwater. Waterleidingbedrijven pompen dit grondwater op in 38 waterwingebieden. Grondwater is bacteriologisch betrouwbaar, de bodem beschermt het grondwater tegen verontreiniging en de bodem zorgt voor een natuurlijke zuivering. Een grondwaterbeschermingsgebied is de buitenste schil rondom een waterwingebied. Bij boringsvrije zones bevindt zich in de ondergrond een aaneengesloten slecht doordringbare kleilaag. Deze gebieden zijn minder kwetsbaar voor verontreiniging dan grondwaterbeschermingsgebieden.

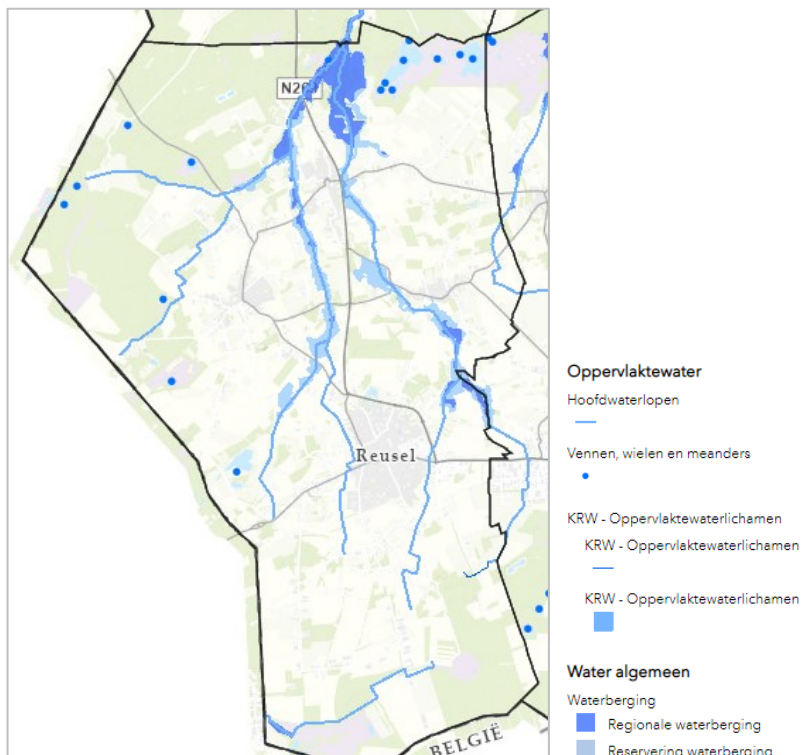
Binnen de gemeente Reusel – De Mierden liggen geen grondwaterbeschermingsgebieden of boringsvrije zones rondom waterwingebieden. De grondwaterbeschermingsgebieden ‘Vessem’ en ‘Luyksgestel’ liggen op ruim 6 km ten noordoosten respectievelijk zuidoosten van de gemeentegrens van Reusel - De Mierden.

Oppervlaktewatersysteem

Er zijn twee grotere beekstelsels: de Reusel en de Raamsloop. Deze stromen af op de Essche Stroom en de Dommel en uiteindelijk op de Maas. Het uiterste zuidelijk deel van de gemeente maakt deel uit van het stromingsstelsel van de Nete en watert uiteindelijk af op het Scheldebekken, hiertussen loopt een waterscheiding.

De beken lopen door lager gelegen beekdalen en hebben van oorsprong een meanderend verloop. De bovenlopen van de Reusel en de Raamsloop, waaronder de Rouwenbogtloop, Hoevensche Loopje en Belevensche Loop hebben deels een menselijke oorsprong. Deze zijn gegraven om landbouwgronden te ontwateren. Hier zijn geen beekdalen aanwezig. Deze bovenlopen vallen in de zomer soms droog. Door de ruilverkavelingen zijn de beekdalen in de huidige situatie slecht herkenbaar in het landschap. De beken zijn grotendeels gekanaliseerd en voorzien van stuwen, de gronden zijn overwegend in regulier landbouwkundig gebruik genomen en de elzensingels zijn grotendeels verdwenen. De kanalisering van de beken alsmede de toename van verharding en verstedelijking zorgen voor een versnelde afvoer van regenwater. Dit leidt in drogere periode tot een snellere droogval en watertekort. De klimaatveranderingen, die leiden tot grotere extremen, versterken dit effect.

Er worden in de gemeente Reusel-De Mierden beekherstelprojecten uitgevoerd. Project Beekherstel Reusel De Mierden Noord is recent afgerond. Hierdoor meanderen De Reusel en de Zilverbeek weer. Stuwen zijn verwijderd, waardoor het water veel geleidelijker stroomt. Hiervan profiteert het Natura 2000 gebied landgoed De Utrecht.

Figuur 53: Oppervlaktewatersysteem en waterbergingsgebieden (bron: Kaartbank Brabant)

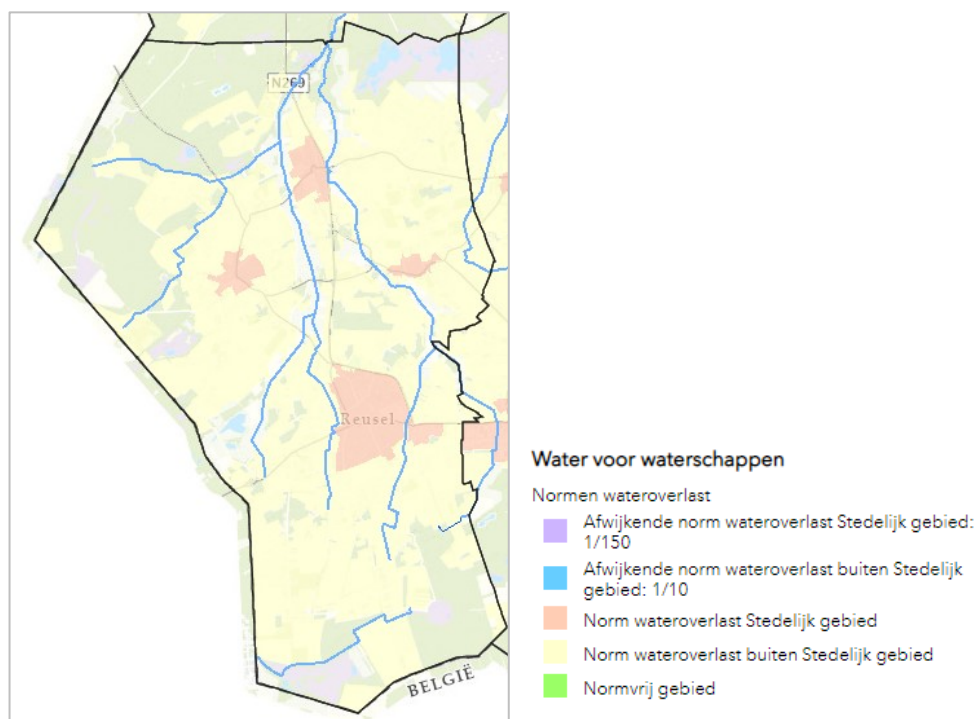
Wateroverlast

De normen voor wateroverlast (overstromingskans door neerslag) zijn verankerd in (Interim) omgevingsverordening Noord-Brabant, in verband met de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht. Voor het buitengebied (buiten stedelijk gebied) worden de volgende normen onderscheiden:

- 1/100 per jaar voor gebieden met de ruimtelijke bestemming hoofdinfrastructuur en spoorwegen;
- 1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw;
- 1/25 per jaar voor akkerbouw;
- 1/10 per jaar voor grasland.

De normen zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt. Deze normen gelden alleen voor de wintersituatie. Voor de zomersituatie (met extreme piekbuien) gelden geen normen. De normen zijn gebaseerd op basis van de middenvariant van het klimaatscenario 2050 van het KNMI. De normering betreft een inspanningsverplichting en bakent de zorgplicht af die het waterschap heeft op het vlak van het voorkomen of beperken van wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater wegens

neerslag. Daarmee is er helderheid voor burgers en bedrijven over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid voor de bescherming van eigen percelen, bouwwerken en roerende zaken. Ook zijn er normvrije gebieden aangewezen. Hier geldt geen verplichting voor het waterschap om een genormeerd beschermingsniveau te bieden.

Figuur 54: Normen wateroverlast (bron: Kaartbank / Wateratlas Brabant)

7.10.3 Effecten en effectbeoordeling

Bodemstructuur en geomorfologie

Een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken zorgt mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. De effecten zijn het grootst bij het scenario dat de meeste planologische ruimte biedt.

Grond- en oppervlaktewatersysteem

Als uitgangspunt geldt dat uitbreidingen van veehouderijen waterneutraal worden gerealiseerd. Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen. Er dient waterneutraal te worden gebouwd en piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren en erfverharding) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren. Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen als neutraal beoordeeld. De gemeente hanteert in principe conform de hemelwaterverordening dat er niet alleen een waterbergingseis is in het buitengebied, maar dat ál het hemelwater op eigen terrein verwerkt moet worden.

Veehouderijen en grondgebonden teelten kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden door grondwateronttrekkingen voor oa. beregening en drinkwater vee. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedures.

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van hydrologisch kwetsbare natuurgebieden verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en in de beschermingszone er omheen. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening Water, Waterschapskeur en bestemmingsplannen. In het bestemmingsplan kan de gemeente ook eigen gebieden (buiten de provinciaal aangewezen gebieden) reserveren of inzetten voor waterberging.

Conform het bepaalde in de (Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant is in het bestemmingsplan Buitengebied 2023 voor betreffende gronden de aanduiding 'Overige zone – attentiegebied natuur netwerk brabant' opgenomen en voorzien van een omgevingsvergunningplicht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, zoals grondverzet, aanleg van nieuwe drainage en de aanleg van verharde oppervlakten. Alleen agrarische bouwvlakken zijn uitgezonderd van deze omgevingsvergunningplicht.

Binnen de natuurgebieden en de bufferzones (beschermingsgebieden c.q. attentiegebieden) worden alleen vergunningen voor extra onttrekkingen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen.

Het Ministerie van IenW heeft op 25 november 2022 de Tweede Kamer geïnformeerd over de rol van water en bodem bij toekomstige besluitvorming over ruimtelijke ordening. Bij deze Kamerbrief zit een beslisnota. De uitwerking van structurende keuzes loopt nog. Tot juli 2023 vindt afstemming tussen Rijk en andere overheden plaats, met als doel de keuzes als randvoorwaarde mee te nemen in gebiedsprocessen en uiteindelijk te verankeren de gebiedsprogramma's van de provincies. Provincies ontvangen in het kader van het NPLG een handreiking die aangeeft wat wordt verwacht van het gebiedsprogramma op 1 juli 2023.

Bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Uitgangspunt is dat veehouderijen door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken.

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat op een bestaand bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. Hierbij wordt water onttrokken aan de fractie. Het is mogelijk dat dit water wordt geloosd op oppervlaktewater. Op grond van de Waterwet is dit aan regels gebonden. Het houdt echter wel een risico in of de kwaliteit van het geloosde water voldoet aan de (vergunning)voorschriften.

Bij het telen van gewassen kan er een effect ontstaan op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit door grondwateronttrekking, het toepassen van bestrijdingsmiddelen, het uitspoelen van meststoffen en het verminderen van inzijging. Langs een aantal beken in het stroomgebied van waterschap De Dommel (onder andere De Reusel) geldt een verplichte teelt-, mest- en spuitvrije zone van 5 meter breed. Dit houdt verband met de Europese Nitraatrichtlijn. Emissie beperkende maatregelen leiden niet tot een minder brede zone. Daar waar gebruik gemaakt wordt van niet-waterdoorlatende materialen kan dit negatieve effecten hebben op de waterkwantiteit.

De planregels maken tijdelijke en overige teeltondersteunende voorzieningen rechtsreeks mogelijk. Zie paragraaf 7.14.1. Gelet daarop is niet uitgesloten dat over een groot gebied aaneengesloten tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Het toestaan van permanente teeltondersteunende voorzieningen wordt door het waterschap getoetst in het gebied 'behoud en herstel watersystemen'. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn niet toegestaan in het Natuur Netwerk Brabant en in de bestemming 'Agrarisch met waarden'.

Effectbeoordeling

Een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken zorgt mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. De effecten zijn het grootst bij het scenario dat de meeste planologische ruimte biedt. Het trendmatig scenario is voor dit criterium beoordeeld als licht negatief (0/-) en het worstcase scenario als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Doordat ruimtelijke ontwikkelingen waterneutraal uitgevoerd moeten worden en er beschermingszones zijn ten aanzien van de hydrologisch gevoelige natuur zijn beide scenario's voor effecten op het grond- en oppervlaktewaterstelsel als neutraal (0) beoordeeld.

Door de mogelijkheden in het bestemmingsplan voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen is het trendmatig scenario voor effecten op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit beoordeeld als licht negatief (0/-) en in het worstcase scenario als negatief (-).

Tabel 40: Totale effectscores bodem en water

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Invloed op bodemstructuur en geomorfologische waarden	0/-	-
Effect op het grond- en oppervlaktewaterstelsel	0	0
Effect op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0/-	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Uitgangspunt is dat nieuwe bebouwing en terreinverhardingen waterneutraal worden gerealiseerd, door het aanleggen van waterbergings- of infiltratievoorzieningen. Op het planniveau zijn geen nadere mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

7.10.4 Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

7.10.5 Betekenis voor het bestemmingsplan

Het verdient aanbeveling om locaties met bodemverontreiniging actief te betrekken bij de toekenning van bestemmingen en aanduidingen. Sommige functies zijn namelijk niet gewenst of niet mogelijk op verontreinigde locaties. Bij nieuwe bestemmingen moet worden bekeken of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van de bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (standstill-beginsel).

Het bestemmingsplan kent in beginsel geen nieuwe functies toe aan locaties waar nog geen functies aanwezig waren. Afzonderlijk bodemonderzoek is voor het toekennen van bestemmingen dan ook niet noodzakelijk. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kan voor de locatie wellicht een bodemonderzoek moeten worden verricht. De resultaten daarvan moeten dan worden meegenomen in de motivering van de eventueel door te voeren bestemmingsplanwijziging, afwijking of –herziening. Daarnaast verplicht ook de bouwregelgeving soms tot het uitvoeren van bodemonderzoek als het gaat om plannen die wel passen binnen het bestemmingsplan. Het onderzoeken van de bodemkwaliteit wordt dus meestal pas actueel bij concrete bouwplannen en is niet aan de orde bij het opstellen van gebiedsdekkende, vooral conserverende bestemmingsplannen zoals het voorliggende bestemmingsplan.

7.11 Klimaatadaptatie en duurzame energie

7.11.1 Methodiek

Klimaatadaptatie en duurzame energie wordt beoordeeld op de volgende criteria:

- Effecten door extreem weer vanwege klimaatsverandering.
- Effecten van duurzame energie initiatieven (zonnepanelen, windmolen, mestvergisting).

7.11.2 Referentiesituatie

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert, ook in Nederland. De zeespiegel stijgt, de temperatuur gaat omhoog, het wordt droger en tegelijkertijd wordt de neerslag intenser en extremer. Voor de gemeente is het belangrijk zicht te hebben op de kwetsbaarheid van een gebied voor klimaatverandering. Want klimaatverandering beïnvloedt de veiligheid, gezondheid en economie. Met inzicht in de risico's wordt ook duidelijk welke (ruimtelijke) maatregelen nodig zijn.

De klimaateffectatlas bevat een diversiteit aan kaarten, met informatie over mogelijke effecten, risico's en kwetsbare functies. Deze informatie wordt in het milieueffectrapport gebruikt bij de beoordeling van effecten.

Op gebiedsniveau zijn er geen grote knelpunten in het buitengebied voor Reusel-De Mierden. Er is overwegend laag risico op droogtestress en natuurbrandgevoeligheid. Overstroming door het buiten de oevers reden van De Reusel en Raamsloop is wel een aandachtspunt. Plaatselijk is er een groot risico op ondergrondverdichting en zuurstofstress. Daarnaast is er (zeer) verdrogingsgevoelige natuur aanwezig en een risico voor de opwarming van oppervlaktewater veelal gelegen in natuur en bosgebieden. In het scenario met sterke klimaatverandering is in 2050 het risico voor zuurstofstress, ondergrondverdichting, droogtestress en opwarming van het oppervlaktewater verhoogd. Verder is in dit scenario de natuurbrandgevoeligheid verhoogd en de gemiddelde hoogste grondwaterstand gestegen.

Tabel 41: Mogelijke klimaateffecten per thema op gebiedsniveau Reusel – De Mierden (bron: klimaataatlas)

Thema	Knelpunten	Huidige situatie	2050 (hoog scenario met sterke klimaatverandering)
Wateroverlast	Ontwikkeling kans grondwateroverlast	-	Kleine tot aanmerkelijke toename kans rondom beekdalen, grote en zeer grote kans in bosgebieden
	Risico zuurstofstress	Laag (< 15% jaarlijkse opbrengstverdering bij gras) tot hoge kans (>40% jaarlijkse opbrengstverdering bij gras)	Toename hoge kans (>40% jaarlijkse opbrengstverdering bij gras) ten opzichte van huidige situatie
	Gemiddelde hoogste grondwaterstand	Lage grondwaterstand (met uitzondering van de beekdalen)	Stijging van 0,1 – 1 m ten opzichte van huidige situatie
	Risico op ondergrondverdichting	Matig tot groot	Matig tot groot
Droogte	Natuurbrandgevoeligheid	Laag - middel	Middel - hoog (hoog ter plaatse van bos en natuurterrein)
	Risico droogtestress	Laag – matig (jaarlijkse opbrengstverdering bij gras <10% - 10 – 20%)	Toename laag, matig en hoog risico
	Droogte gevoeligheid Grondwaterafhankelijke Natuur	Verdrogingsgevoelige natuur aanwezig (weinig gevoelig – gevoelig – zeer gevoelig)	-
Hitte	Risico opwarming oppervlaktewater	10 – 30%	10 – 40%
Overstroming	Plaatsgebonden overstromingskans > 0 cm norm 2050	Geen significante overstromingskans <i>(het buiten de oevers treden van De Reusel en Raamsloop zorgt wel voor problemen)</i>	Geen significante overstromingskans

De gevolgen van wateroverlast, hitte en droogte hebben verschillende effecten op de beheertypen en natuursoorten, maar ook op type ondergrond, gebruik, en biotische en abiotische factoren zoals waterkwaliteit. De transitieopgave van de landbouw en het vergroten van de biodiversiteit zijn verbonden met klimaatverandering. In de gemeente zijn er knelpunten ten aanzien van water zoals verdroging, ondergrondverdichting en zuurstofstress.

Duurzame energie

De gemeente Reusel-De Mierden heeft de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn (Klimaatvisie 2007-2025). Dit houdt in dat alle energie, die in Reusel-De Mierden nodig is voor de gemeentelijke gebouwen, woningen en bedrijfsleven, binnen de eigen gemeentegrenzen duurzaam wordt opgewekt door gebruik te maken van onuitputtelijke bronnen. Het gaat hierbij om enerzijds besparing van het gebruik van energie en anderzijds het (grootschalig) duurzaam opwekken van energie. Bij de (grootschalige) opwekking van duurzame energie wordt ingezet op de realisatie van windenergie (windparken binnen de regionale toplocatie en solitaire windturbines), gemeentelijk hout- en snoeiafval als biomassa en de duurzame verwerking van meststromen (onder andere mestvergisting) in de gemeente.

Deze ambitie kwam ook terug in de Regionale Energie Strategie (RES) Metropoolregio Eindhoven (september 2021), waar gemeente Reusel-De Mierden onderdeel van uitmaakt. Dit is een toekomstgerichte strategische visie voor grootschalige duurzame opwek. Ook zijn hierin de huidige wind- en zonneparken, de lopende projecten en de zoekgebieden voor wind- en zonneparken in kaart gebracht.

In de gemeente Reusel-De Mierden is een grootschalige windmolenpark gevestigd aan de Laarakkerdijk. De 5 windmolens leveren stroom op dat gelijk staat aan het jaarlijks verbruik van circa 7.400 huishoudens. Daarnaast is er het voornemen om een windmolenpark te ontwikkelen in Reusel-Zuid; 'Windpark Agro-Wind Reusel'. Dit betreft 11 windturbines met een tiphoogte van 246 meter aan beide zijden van het bosgebied de Peelse Heide/de grote cirkel aan de Postelsedijk en aan de Strook. In 2020 waren er 1.236 zonnestroominstallaties aanwezig in de gemeente. Daarnaast zijn er twee mestvergisters gevestigd aan de Postelsedijk 11a in Reusel.

Tabel 42: Aantal zonnestroominstallaties en opgesteld vermogen gemeente Reusel-De Mierden (CBS Statline dec 2021)

Periode	Aantal zonnestroominstallaties	Opgesteld vermogen van zonnepanelen (kW)
2019	908	14.882
2020	1.236	26.119
2021 (t/m 2 ^e kwartaal)	1.488	28.887

7.11.3 Effecten en effectbeoordeling

Klimaatadaptatie

Met het oog op het voorkomen van natschade op landbouwbedrijven, is het buitengebied momenteel sterk ingericht op het snel afvoeren van water en het laag houden van het grondwaterpeil. De maatregelen die nodig zijn om klimaatverandering het hoofd te bieden vragen om een andere aanpak. Het is zaak water goed vast te houden en vertraagd af te voeren. Zo blijft het water behouden voor de drogere maanden. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan het verondiepen van sloten, hermeanderen van beken of het vergroten van wateropslag of -overloop op landbouwgebieden. Bij individuele plannen wordt beoordeeld of het toekomstige grond- en bodemwatersysteem de beoogde functie wel duurzaam kan blijven faciliteren. Bijvoorbeeld geen dorstige gewassen verbouwen in gebieden die gevoelig zijn voor verdroging.

In het bestemmingsplan buitengebied 2023 zijn de enkelbestemmingen 'Water' en 'Water – Natuur' overgenomen. Ook zijn de gebieden voor gereserveerd voor waterberging in 'Waterstaat – Waterberging' en 'Waterstaat – waterkering'. In deze gebieden kunnen geen gebouwen of bouwwerken worden opgericht of werkzaamheden worden verricht zoals ophogen van gronden of wijzigen van de kade, zonder omgevingsvergunning. De gronden in het bestemmingsplan buitengebied 2009 bestemd als "Natte parel" vallen in het bestemmingsplan buitengebied 2023 onder de waarde 'Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant'.

Aanvullend is in het bestemmingplan buitengebied 2021 de zone 'Primaat water en klimaatadaptatie' uit de gemeentelijke omgevingsvisie (2018) opgenomen. Deze zone is voor het vergroten van de wisselwerking tussen de functies waterkwaliteit en natuur (ecologische verbinding) in combinatie met een betere recreatieve beleving. Dit gebied betreft de beekdalen. De beekdalen krijgen de ruimte om hun natuurlijk karakter terug te vinden en worden weer herkenbaar in het landschap. Op deze manier wordt ook het waterbergend vermogen versterkt.

Het bestemmingsplan heeft de principes van de handreiking 'hydrologisch neutraal ontwikkelen' van het waterschap opgenomen, dat ingaat op de rol van water bij een toename van verstening. De uitgangssituatie van het watersysteem mag door de ruimtelijke ingreep niet verslechteren.

Daarnaast moeten de kansen om bestaande ongewenste situaties te verbeteren zoveel mogelijk benut worden. Bij een toename van verhard oppervlak groter dan 500 m² moeten compenserende maatregelen genomen worden om versnelde afvoer naar het oppervlaktewatersysteem te voorkomen.

Aanvullend is het wenselijk om in het kader van het hydrologisch neutraal ontwikkelen ook bij kleinere ontwikkelingen compenserende waterbergingsmaatregelen op te nemen. Op basis van de gemeentelijke hemelwaterverordening en bijbehorende gebiedsaanwijzing dient in gebieden aangewezen als vacuüm/druk riolering, dat als het hemelwater 100% op eigen terrein geborgen moet worden. Voor de overige gebieden, aangemerkt als gemengd/gescheiden stelsel is in de regels een algemene bouwregel opgenomen, dat bij vergunningverlening voor het bouwen van een bouwwerk in voldoende mate verzekerd moet zijn dat in voldoende mate in het bergen van hemelwater wordt gezien, overeenkomstig het 'Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Reusel-De Mierden 2017-2021'.

Duurzame energie

Door de vijf Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden) is een beleids- en toetsingskader opgesteld voor grootschalige zonne- en windenergie, dat door de gemeenteraad op 26 mei 2020 is vastgesteld. Hierin staan de uitgangspunten en randvoorwaarden die de Kempengemeenten hanteren bij het beoordelen van plannen met betrekking tot grootschalige zonne- en windenergie. Ook zijn de gebieden die in principe geschikt zijn voor plaatsing van zonnepanelen en windturbines aangegeven. Op 22 september heeft de gemeenteraad besloten om twee zoekgebieden aan te wijzen voor de ontwikkeling van een grootschalig zonnepark, naast het bedrijventerrein Kleine Hoeven en onder de windmolens aan de Laarakkerdijk. Dit beleid wordt echter niet in het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied doorvertaald, aangezien dit grote ruimtelijke ontwikkelingen zijn waarvoor maatwerk nodig is. Hiervoor kan beter een afzonderlijke ruimtelijke omgevingsprocedure doorlopen worden.

7.11.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

7.11.5 Betekenis voor het bestemmingsplan

In het bestemmingsplan Buitengebied 2023 zijn gebieden aangewezen voor grootschalige energieopwekking. Dit betreft de gebieden 'Overige zone – primaat landbouw 1' en 'Overige zone – primaat landbouw 2', met de gebieden zoals gedefinieerd in de gemeentelijke omgevingsvisie (2018) overgenomen. Het beleid voor grootschalige energieopwekking is geen onderdeel van het bestemmingsplan.

In het bestemmingsplan is volgens de huidige regeling een mogelijkheid opgenomen om onder voorwaarden binnen het bouw- of bestemmingsvlak een kleine windmolen op te kunnen richten (tot maximaal 12 of 15 meter ashoogte) teneinde initiatieven ten aanzien van duurzame en groene energie te stimuleren. Binnen de agrarische bestemming zonder waarden is het daarnaast mogelijk om een grotere windturbine te plaatsen met een maximale tiphoogte van 150 meter. Daarnaast is in het bestemmingsplan buitengebied 2023 aangegeven in welke gebieden duurzame energie in de vorm van zonnepanelen op gronden en/of daken is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak' via een omgevingsvergunning voor een bestemmingsplanactiviteit. Dit is alleen mogelijk op de gronden met de bestemming 'Agrarisch' en 'Agrarisch met waarden – landschap'. Bovendien moeten de locatie gevestigd zijn binnen de overige zones 'primaat landschap', 'ruimte voor gebiedsontwikkeling', 'bestendige bestaande situatie', 'conform omgevingsvisie Reusel-De Mierden' of 'buurtschap'. Hierbij geldt onder andere de voorwaarde dat alle voormalige bedrijfsbebouwing gesloopt dient te zijn. Voor de functie duurzame energie in de vorm van zonnepanelen op gronden en/of daken geldt tevens een absoluut maximum van 5.000 m². Mestverwerking, waaronder ook vergisting, is uitsluitend toegestaan voor ter plaatse, op het eigen bedrijf, geproduceerde mest. Dit is alleen mogelijk op agrarische bestemmingen.

In dit bestemmingsplan wordt wel de mogelijkheid geboden voor de realisering van kleinschalige energievoorzieningen in relatie tot VAB-locaties (zonnepanelen op de grond of op het dak), kleinschalige windmolens (tot maximaal 15 meter), mestverwerking voor eigen locaties, binnen het huidige bouwvlak, onder navolgende voorwaarden:

- a) het agrarisch bedrijf ter plaatse dient te zijn beëindigd;
- b) de betreffende functie is passend op de locatie en passend in de omgeving;
- c) er is sprake van een verbetering van de omgevingskwaliteit:
 - o alle voormalige bedrijfsbebouwing dient te worden gesloopt;
 - o de gebruiksoppervlakte mag niet meer bedragen dan 60% van de oppervlakte van de aanduiding 'bouwvlak'. tot maximaal 5.000 m²;
 - o er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan en er vindt een kwaliteitswinst van het landschap plaats.

Tabel 43: Overzicht planologische mogelijkheden windmolens, zonnepanelen en mestvergisting per bestemming

Bestemming	Windmolens	Zonnepanelen	Mestvergisting
Agrarisch	Ter plaatse van 'bouwvlak': max 12 m, omgevingsvergunning voor afwijken bouwregels max 15 m. Bouwregels windturbine: Bouwhoogte max 100 m, Rotordiameter max 100 m, tiphogte max 150 m, 3 rotorbladen, rotordiameter, bouwhoogte en vormgeving windturbines dienen hetzelfde te zijn.	Na verlening omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan: zonnepanelen op gronden en/of daken	Mestbewerking is uitsluitend toegestaan voor ter plaatse, op het eigen bedrijf geproduceerde mest. Mestbewerkingsinstallatie bouwhoogte max 12 m
Bedrijf	Ter plaatse van 'bouwvlak': max 12 m, omgevingsvergunning voor afwijken bouwregels max 15 m.		mestbewerking is niet toegestaan, met uitzondering van de reeds bestaande bebouwing voor mestbewerking en het reeds bestaande gebruik voor mestbewerking.
Horeca	Ter plaatse van 'bouwvlak': max 12 m,		
Maatschappelijk	Ter plaatse van 'bouwvlak': max 12 m,		
Recreatie – recreatiewoning	Afwijken bouwregels: kleinschalige windmolens: door omgevingsvergunning afwijken voor bouw windmolen max 12 m		
Wonen	Max 12 m, afwijken door middel van omgevingsvergunning naar 15 m		
Agrarisch met waarden – landschap	Ter plaatse van 'bouwvlak': max 12 m, omgevingsvergunning voor afwijken bouwregels max 15 m.	Na verlening omgevingsvergunning voor bestemmingsactiviteit: zonnepanelen op gronden en/of daken	Aangewezen Mestbewerking is uitsluitend toegestaan voor ter plaatse, op het eigen bedrijf, geproduceerde mest

7.12 Landschap

7.12.1 Methodiek

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Beïnvloeding landschappelijke patronen, objecten en elementen

7.12.2 Referentiesituatie

Het landschap

De gemeente Reusel-De Mierden maakt onderdeel uit van het gebiedspaspoort Kempen (Gebiedspaspoorten – Uitwerking Structuurvisie ruimtelijke ordening, 2011). Dit gebied wordt gekenmerkt als 'kleinschalig mozaïek aan de bovenloop van de beken, rijk aan dennen en eiken'. De ruimtelijke identiteit van het ontginningslandschap van de Kempen wordt gevormd door de contrasten tussen beekdalen, oude en jonge ontginningen, beboste dekzandruggen en restanten van woeste gronden met heidevelden, vennen en zandverstuivingen.

Het buitengebied van de gemeente kent relatief veel -voornamelijk jonge- bossen, een uitgebreid bekenstelsel dat het gebied in noord-zuid richting doorsnijdt en agrarische landschappen, die elkaar afwisselen in schaal en ouderdom. Alhoewel het onderscheid tussen de verschillende landschapstypen in de afgelopen decennia beduidend minder is geworden en schaalvergroting heeft plaatsgevonden, heeft het buitengebied van de gemeente nog steeds een groen en afwisselend karakter waarin veel kleine landschapselementen voorkomen, een groot deel van de wegen nog begeleid wordt door bomen en de horizon meestal gevormd wordt door bos.

Het noordelijk deel kan getypeerd worden als kleinschalig en aantrekkelijk agrarisch 'mozaïeklandschap' met kleine dorpen en buurtschappen, die een grote mate van onderlinge verwevenheid kennen. De onregelmatige verkaveling van de oude agrarische cultuurgronden is hier nog vaak herkenbaar, beken en zijlopen die hier samenstromen spelen een prominente rol en het gebied heeft een goede aanhechting op de omliggende (landgoed)bossen. Het oude cultuurlandschap is hier nog voelbaar en zichtbaar.

De zuidzijde van het gebied voelt, in tegenstelling tot het recreatief aantrekkelijke noordelijke deel, meer aan als een grootschalig productielandschap. Deels is dit verklaarbaar door de late ontginning van dit gebied (grootschalige jonge heideontginningen), deels door de agrarische doorontwikkeling. Het gebied kent een rationeel karakter en is redelijk goed aangesloten op de infrastructuur (N284 en N269). De omgevingskwaliteit van dit gebied wordt gevormd door de verre zichten en de altijd aanwezige bosranden.

Op basis van de ontstaansgeschiedenis van het gebied zijn vier landschapstypen te onderscheiden in Reusel-De Mierden (zie navolgende figuur 55); de bos- en heidegebieden, de oude agrarische cultuurlandschappen (open en besloten), de beekdalen en de jonge heideontginningen (Omgevingsvisie gemeente Reusel- De Mierden, 2018).

- *Bos- en heidegebieden:*

Dit betreft grote, relatief jonge boscomplexen. De landgoedbossen De Utrecht en Wellenseind vormen een belangrijk onderdeel van deze complexen. De bossen hebben vaak een rechtlijnige (zand-)padenstructuur en bestaan grotendeels uit naaldbomen die zijn aangeplant voor de houtproductie. Inmiddels wordt een deel van deze bossen omgevormd tot meer gemengde bossen (met o.a. eik en beuk), waardoor ze ook ecologisch en recreatief aantrekkelijker worden. De bosgebieden worden op een aantal locaties afgewisseld door restanten van heidevelden en vennen. In de gemeente Reusel-De Mierden is één van de laatste gebieden van Brabant met levend hoogveen te vinden, de Reuselse Moeren. Dit gebied herbergt tal van zeer zeldzame plant- en diersoorten zoals de Gladde slang, Hoogveenglanslibel en veenmossen.

- *Beekdal:*

De gemeente heeft op haar grondgebied een aantal waterlopen: de Belevensche Loop, de Reusel, Raamsloop en Rouwenbogtloop. Deze beken en waterlopen zijn grotendeels gekanaliseerd. De beekdalgronden zijn geoptimaliseerd voor de landbouw (diepere ontwatering, verdwijnen houtsingels) en in sommige gevallen bebouwd, waardoor ze in het landschap vaak niet meer als beekdal herkend worden. Beekdalen kennen vanwege de grote variëteit aan omringende landschappen en biotopen een hoge biodiversiteit. Inmiddels vindt op enkele locaties hermeandering plaats en worden natuurlijke oevers ingericht. In de gemeente worden de komende jaren veel maatregelen genomen om met name de Reusel, de Raamsloop en de Rouwenbogtloop zo veel mogelijk in haar natuurlijke staat te herstellen of een meer natuurlijk uiterlijk te geven.

- *Oude agrarische cultuurlandschappen:*

Dit betreft de kleinschalige cultuurlandschappen met open, vaak hoger gelegen akkers rondom de dorpen en gehuchtjes, op de overgang van het beekdal naar de hogere zandgronden. De percelen hebben veelal een mozaïekvormige, onregelmatige verkaveling. Er bevinden zich kleinschalige beplantingselementen (beplante akkerranden (houtwallen), lanen (eik/berk) en bosrestanten). De slingerende wegenstructuur met lintvormige, historische bebouwing (vaak langgevelboerderijen) vormt veelal nog de kern van de dorpen. Dit landschapstype kent van oorsprong een grote verwevenheid tussen de dorpen en hun directe omgeving. Door de grote verscheidenheid in biotopen en landschapselementen is de biodiversiteit van kleinschalige cultuurlandschappen (vrij) hoog, er leven veel planten en dieren. Delen van de oude agrarische cultuurlandschappen (latere ontginningen) zijn van oorsprong meer besloten met een meer gevarieerd landgebruik (akker, dries, hooiland en heide). Het grootste deel van de latere dorpsuitbreidingen heeft plaatsgevonden in de open akkers, waardoor deze soms niet meer als zodanig herkenbaar zijn (bv. Reusel). Ook is op meerdere plekken de kleinschaligheid aangetast, onder andere door schaalvergroting in de landbouw en de grootschalige ruilverkaveling in de jaren zeventig.

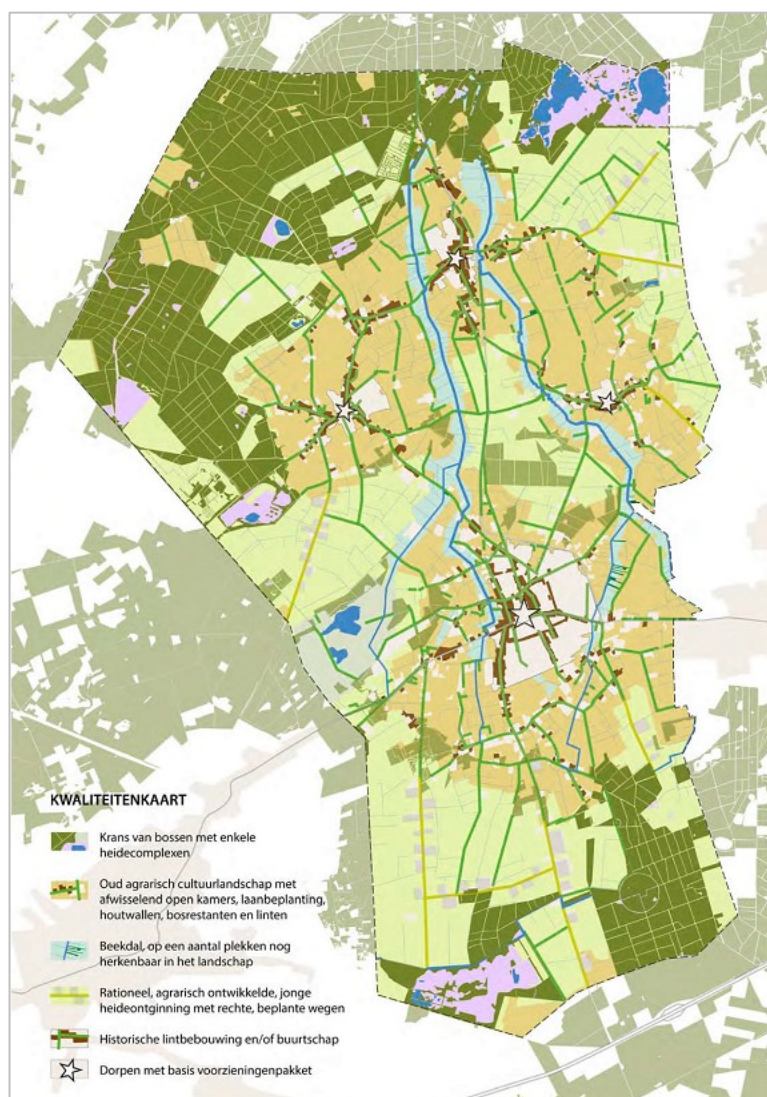
- *Jonge heideontginning:*

Deze gebieden zijn relatief laat veroverd op de woeste gronden van heide en zandverstuivingen. Typerend voor de zandgronden is dat ze over het algemeen zeer voedselarm zijn. De droge zandgronden waren van nature niet geschikt als landbouwgrond. De loofbossen zijn gekapt voor het hout.

Langzaam veranderde het loofbos in uitgestrekte heidevelden. De heideplaggen en mest van het vee vormde de basis voor de akkerbouw. Door de introductie van de kunstmest verviel de economische waarde van de heidevelden. Veel heidevelden zijn met behulp van kunstmest en machines omgezet in grootschalige landbouwgebieden. Het betreft een relatief open en rationeel verkaveld agrarisch landschap met grote percelen en lange rechte (deels beplante) wegen. Het bevat grote -meestal solitair gelegen-agrarische erven, die vaak 'kaal' in het landschap liggen. De bossen vormen een mooi decor van deze relatief open gebieden. De biodiversiteit van jonge zandontginningen is met name in de grootschalige gebieden laag.

Het gemeentelijke beleid voor omgevingskwaliteit was toe aan een actualisatie. Er was behoefte aan een integraal beleidskader voor omgevingskwaliteit, waarin naast welstandsaspecten ook voorwaarden voor landschappelijk inpassing zijn opgenomen. De gemeente heeft op 2 november 2021 de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (NRK) vastgesteld. Dit betreft een actualisatie van het welstandbeleid voor de gehele gemeenten (buitengebied, kernen en bedrijventerreinen). Voor het buitengebied zijn hiermee ook de (wijze van) landschappelijke inpassing en de huidige Nota bebouwingsconcentraties integraal opgenomen en herzien. In de herziening van de welstandsnota wordt niet meer alleen gekeken naar de gebouwen maar ook naar de kwaliteit van de omgeving en landschappelijke inpassing. De NRK vormt ook het kader voor landschappelijke inpassingsplannen bij ontwikkelingen in het buitengebied of in de kernrandzones/overgangsgebieden.

De NRK-buitengebied wordt gekenmerkt door een meer open houding, waarbij niet toetsen en verplichten, maar inspireren, voorlichten, stimuleren en begeleiden centraal staan. In samenspraak met de initiatiefnemer vormt ruimtelijke kwaliteit onderdeel van een goede gebiedsontwikkeling/plan. De NRK-buitengebied onderscheid, net als de omgevingsvisie, een viertal landschapstypen in het buitengebied van Reusel-De Mierden: de bos- en heidegebieden, de oude agrarische cultuurlandschappen, de beekdalen en de jonge heideontginningen, zie ook onderstaande afbeelding.

Figuur 55: Kaart met te onderscheiden landschapstypen (Bron: Nota Ruimtelijke Kwaliteit / Omgevingsvisie)

Voor de vier onderscheiden landschapsgebieden is in het NRK een 'gebiedspaspoort' opgesteld. Dit gebiedspaspoort geeft aan wat de te behouden en versterken kwaliteiten/karakteristieken/waarden zijn van dit gebied alsmede de ontwerpprincipes voor landschappelijke inpassing, erfinrichting en bebouwing bij ontwikkelingen in het gebied. Dit gebiedspaspoort kan worden gezien als een welstandsparagraaf.

Als onderdeel van de NRK wordt ook voorgesteld om een ruimtelijk kwaliteitsfonds in te stellen. Hiermee kan de mogelijkheid worden geboden om de verplichte omgevingskwaliteitsverbetering bij ruimtelijke ontwikkelingen (deels) in de vorm van een financiële bijdrage aan het gemeentelijk ruimtelijk kwaliteitsfonds te voldoen. Met financiën afkomstig uit dit fonds kunnen vervolgens investeringen in ons landschap worden verricht. De NRK is gefaseerd opgesteld, waarbij het deel voor het buitengebied als eerste is uitgewerkt. De NRK deel buitengebied is op 2 november 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

7.12.3 Effecten en effectbeoordeling

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen vanwege versterking/bouwmassa van invloed zijn op de landschappelijke patronen/objecten en elementen. In beide scenario's is de invloed van de ontwikkelingsruimte voor met name de agrarische bedrijven op landschap zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie, omdat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn wanneer voldaan wordt aan een breed scala aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen.

Uitbreiding veehouderijen

Uitbreiden van dierenverblijven kan alleen door af te wijken van het bestemmingsplan via een omgevingsvergunning. Binnen de provinciale zone beperkingen veehouderij (ZBV) mogen intensieve veehouderijen (hokdieren) helemaal niet uitbreiden in oppervlakte dierenverblijven, ook niet binnen bestaand bouwvlak. Geitenhouderijen mogen helemaal niet uitbreiden of oprichten.

Het bestemmingsplan bevat geen wijzigingsbevoegdheden voor uitbreiden van het bouwblok. Een omgevingsvergunning voor uitbreiden van dierenverblijven - binnen en buiten bestaand bouwblok - kan alleen verkregen worden onder specifieke voorwaarden. De ontwikkeling moet onder andere rekening houden met aanwezige landschappelijke waarden en er moet sprake zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing van bebouwing op basis van een door de gemeente goedgekeurd erfplantingsplan. Voor veehouderijen die uitbreiden buiten het bouwvlak geldt dat de oppervlakte van de inpassing minimaal 10% moet bedragen van de gezamenlijke oppervlakte van de aanduiding 'bouwvlak' en de uitbreiding bebouwing buiten het bouwvlak. En er moet tevens een kwaliteitswinst van het landschap plaatsvinden.

Bij maximale invulling van het bestemmingsplan Buitengebied en daarmee ook zeker bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan Buitengebied is de invloed door versterking/bouwmassa beperkt, omdat de toename van bebouwing ten opzichte van de referentiesituatie beperkt is en is uitbreiding alleen mogelijk is onder voorwaarden zoals landschappelijke inpassing. De mogelijkheden voor de veehouderij zoals opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied hebben geen nadelige invloed op de landschappelijke patronen/objecten en elementen.

Mestbewerking

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat binnen het bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt, zonder nadere toetsing aan landschapswaarden of een vereiste landschappelijke inpassing. Dit levert een versterking van het bouwblok op of leidt eerder tot behoefte aan uitbreiding van het bouwblok. Het ruimtelijk beeld van het bouwblok verandert.

Uitbreiding glastuinbouw en boomteelt

De drie bestaande glastuinbouwbedrijven hebben een specifieke aanduiding. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor uitbreiding van kassen. Omschakeling naar glastuinbouw is niet mogelijk op basis van de IOV. Binnen de bestemmingen 'Agrarisch' en 'Agrarisch met Waarden – Landschap' is vollegrondsteelt waaronder boomteelt rechtstreeks toegestaan. Het totaal areaal plantaardige teelten is ongeveer 5.000 ha, waarvan ongeveer 180 ha boomteelt. Afgelopen jaren was sprake van een afname van het boomteeltareaal en in het trendmatig scenario vergelijkbaar met de referentiesituatie.

Bij maximale invulling van de planologische mogelijkheden door omschakeling naar boomteelt zal het areaal boomteelt toenemen, ook binnen de bestemming Agrarisch met Waarden – Landschap. In theorie is het mogelijk dat alle agrarische bedrijven omschakelen naar een boomkwekerij. Dit heeft een negatieve invloed op landschappelijke patronen en objecten en elementen van verschillende landschapstypen.

Binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschap' kunnen bedrijven alleen ontwikkelen onder de randvoorwaarde dat de ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van landschappelijke waarden. Binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – natuur en landschap' zijn geen agrarische bedrijven aanwezig.

Teeltondersteunende voorzieningen

In paragraaf 7.14 wordt nader ingegaan op de regeling voor teeltondersteunende voorzieningen in het bestemmingsplan.

Tijdelijke voorzieningen zijn voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, tot een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen en hekwerken/afrasteringen rondom boomteeltpercelen zijn rechtstreeks toegestaan op gronden met bestemming 'Agrarisch' en 'Agrarisch met Waarden – Landschap', behalve in de aangeduide 'overige zone –ecologische verbindingzone', 'overige zone – behoud en herstel watersystemen' en 'overige zone – cultuurhistorisch waardevol gebied'. Door het rechtstreeks toestaan van tijdelijke of overige teeltondersteunende voorzieningen binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschap' is het voor de gemeente niet mogelijk een nadere afweging te maken of er sprake is van een onaanvaardbare aantasting van de landschapswaarden.

In de genoemde zones zijn tijdelijke en overige teeltondersteunende voorzieningen alleen onder voorwaarden toegestaan via een omgevingsvergunning, tot een bouwhoogte van 3 meter en maximaal oppervlak van 2,5 ha, onder de voorwaarden dat landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet worden aangetast. Binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – Landschap' moet als aanvullende voorwaarden het oprichten van de voorzieningen noodzakelijk zijn en advies worden gevraagd bij de AAB.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen worden voor onbepaalde tijd gebruikt en kunnen hoge voorzieningen (bakken op stellingen en regenkapten) en lage voorzieningen (containervelden) zijn. Vanwege de relatief grote ruimtelijke uitstraling, de duurzaamheid van de voorzieningen en het ontbreken van een directe relatie met het grondgebruik zijn permanente teeltondersteunende voorzieningen alleen toegestaan binnen het agrarisch bouwvlak. Teeltondersteunende kassen worden binnen een agrarisch bouwvlak bij recht toegestaan tot maximaal 5 meter bouwhoogte en maximaal 5.000 m². Dit is conform de regels in de IOV. In beide gevallen verandert het ruimtelijk beeld van het bouwblok.

Het gebruikmaken van teeltondersteunende voorzieningen of kassen heeft effect op de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap. Deze voorzieningen kunnen de openheid aantasten en een gevoel van landschappelijke verstoring teweegbrengen bij omwonenden of bezoekers aan het gebied.

Met name de aanleg van hoge voorzieningen heeft nadelige effecten op de openheid van het landschap. Voor het landschapsbeeld heeft tijdelijk gebruik uiteraard geen blijvend effect. Zodra het plastic is weggehaald is het oorspronkelijke beeld weer terug. Het gebruik vindt echter wel plaats in hetzelfde seizoen (voorjaar/zomer) als ook anderen (recreanten en inwoners) van het gebied 'genieten'.

Ruimtelijke kwaliteitsverbetering

Van een aantal ruimtelijke ontwikkelingen is op basis van eerder doorlopen planologische procedures medewerking verleend, mits een goede landschappelijke inpassing werd gerealiseerd. Betreffende locaties zijn op de verbeelding voorzien van een groenbestemming voor landschappelijke inpassing en landschapselementen. In de regels van het bestemmingsplan is voor deze locaties een juridische regeling opgenomen die voorziet in de instandhouding van de landschappelijke inpassing middels opgenomen voorwaardelijke verplichtingen. In de IOV is opgenomen dat ieder bestemmingsplan dat voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied dient bij te dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Daarnaast dient te worden verantwoord hoe de vereiste kwaliteitsverbetering in het plan is gewaarborgd. Het achterliggende idee hierbij is dat ontwikkelingen actief bijdragen aan versterking van het landschap. Dit gaat dus verder dan het mitigeren van de effecten van een ontwikkeling op de omgeving of het beperken van verlies aan omgevingskwaliteit.

Kwaliteitsverbetering

Onder een kwaliteitsverbetering worden begrepen alle projecten die zijn gericht op een aantoonbare en uitvoerbare verbetering van structuren of waarden op het vlak van natuur, water, landschap of cultuurhistorie. Bij kwaliteitsverbetering van het landschap kan in het bijzonder worden gedacht aan concrete tegenprestaties gericht op de verbetering van de volgende landschapsaspecten: bodem (aardkunde) en water, natuur- en landschapselementen, cultuurhistorische elementen incl. archeologie, recreatieve toegankelijkheid van het landschap, sloop en ontstening. Investerings in het landschap betreffen nieuw te ontwikkelen structuren en elementen en/of het herstel van bestaande structuren en elementen. Ook kan een koppeling worden gelegd met de realisering van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones.

De gemeente onderschrijft het principe van het beleidsvoornemen dat ruimtelijke ontwikkelingen bij moeten dragen aan een kwaliteitsverbetering van het landschap. De gemeente Reusel de Mierden volgt de Landschapsinvesteringsregeling De Kempen. In de regeling kunnen, rekening houdend met de impact op de omgeving, drie categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen (met de bijbehorende kwaliteitsverbetering) worden onderscheiden:

Categorie 1: ruimtelijke ontwikkelingen, die geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap vereisen. Dit betreft ontwikkelingen die geen wezenlijke ruimtelijke impact hebben, omdat de ontwikkeling in zichzelf reeds een kwaliteitsverbetering is danwel de ontwikkeling een dusdanig geringe ruimtelijke invloed heeft (veelal binnen bestaande bebouwing), dat een substantiële kwaliteitsverbetering disproportioneel zou zijn.

Categorie 2: ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij de kwaliteitsverbetering van het landschap wordt vormgegeven door te voorzien in een goede landschappelijke inpassing. Dit betreft ruimtelijke ontwikkelingen die een relatief beperkte invloed op de omgeving hebben en passend worden geacht in het landelijk gebied. Het ruimtelijk effect van de ontwikkeling blijft veelal beperkt tot het eigen erf en heeft slechts in een beperkt aantal gevallen een beperkt visueel-ruimtelijk effect heeft op de directe omgeving (het betreft toename van bebouwing binnen de reeds bestaande bestemmingsvlakken). Voor deze ontwikkelingen bestaat de vereiste kwaliteitsverbetering uit een goede landschappelijke inpassing op eigen erf en/of direct aansluitend aan eigen erf. De exacte invulling van de landschappelijke inpassing dient nader te worden vastgelegd in een door de gemeente goedgekeurd landschappelijk inrichtingsplan, waaruit blijkt hoe en met welke elementen de landschappelijke inrichting wordt vormgegeven. Hierbij geldt de vereiste goede landschappelijke inpassing voor het gehele bouwvlak en bestemmingsvlak en niet alleen voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling of ingreep.

Categorie 3: ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de basisinspanning voor kwaliteitsverbetering wordt genormeerd in euro's (op basis van forfaitaire bedragen). Dit betreft ruimtelijke ontwikkelingen die wel ruimtelijk inpasbaar zijn, maar die een beduidende invloed kunnen hebben op de omgeving. De noodzakelijke basisinspanning wordt genormeerd, waarbij de investeringsverplichting bij voorkeur met een adequate landschappelijke inpassing wordt voldaan. In een aantal gevallen zal een aanvullende investering worden vereist. De kwaliteitstoevoeging dient bij voorkeur op of in de nabijheid van het initiatief plaats te vinden en kan op meerdere manieren plaats vinden.

Niet elke ontwikkeling is bij voorbaat te vangen in één van bovenstaande categorieën. Initiatieven kunnen daarvoor te complex zijn, hebben door bijzondere omstandigheden minder financieel draagvlak of dragen op geheel andere wijze bij aan de kwaliteit van het landschap. Ook kan een project een zeer grote of juist vrijwel geen impact op de omgeving hebben. Dat maakt het noodzakelijk om de vrijheid te houden maatwerk te leveren.

Effectbeoordeling

In beide scenario's is de invloed van de ontwikkelingsruimte voor met name de agrarische bedrijven op landschap zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie, omdat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn wanneer voldaan wordt aan een breed scala aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen.

Het rechtstreeks toestaan van boomteelt en tijdelijke en overige teeltondersteunende voorzieningen binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschap' maakt dat negatieve effecten voor landschappelijke waarden niet helemaal kunnen worden uitgesloten.

Het trendmatig groeiscenario is op het criterium beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen beoordeeld als licht negatief (-). Het worstcase scenario is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 44: Totale effectscores landschap

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er worden geen aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk geacht, anders dan nu al opgenomen in het bestemmingsplan.

Om negatieve effecten op het gebied van landschap te voorkomen kan de gemeente kiezen om binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschap' uitbreiding van areaal boomteelt niet rechtstreeks toe te staan, maar alleen onder voorwaarden via een omgevingsvergunning toe te staan.

Verder kan de gemeente kiezen in het bestemmingsplan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen niet meer rechtstreeks toe te staan binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschap', maar alleen toe te staan via een omgevingsvergunning.

7.12.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

7.12.5 Betekenis voor het bestemmingsplan

De NRK is als bijlage aan het bestemmingsplan toegevoegd. Dit nieuwe beleid is in het ontwerpbestemmingsplan planologisch doorvertaald. Dit heeft betrekking op: toevoeging van de randvoorwaarde, dat iedere ruimtelijke ontwikkeling dient te passen en wordt getoetst aan de ontwerp principes van de opgestelde gebiedspaspoorten uit de NRK;

- de aanduiding 'overige zone - beslotenheid' komt te vervallen. De begrenzing van de aanduiding 'overige zone - openheid' wordt gebaseerd op de jonge heide ontginningen en wordt alleen opgenomen voorzover op betreffende gronden geen andere waarden-aanduiding van toepassing is.
- De aanduidingen 'overige zone – bebouwingsconcentraties' en 'overige zone – buurtschappen' zijn samengevoegd tot de aanduiding 'overige zone – buurtschappen en linten', waarvan de begrenzing is afgestemd op het NRK.
- Voor de voorgevel worden naast gebouwen ook geen overige bouwwerken meer toegestaan. Uitsluitend via een binnenplanse omgevingsvergunning kan dit in specifieke gevallen alsnog worden toegestaan.

- De rechtstreeks toegestane goothoogte van alle woningen wordt verlaagd van 5 naar 4 meter. Via een toe gevoegde extra binnenplanse omgevingsvergunning kan binnen een jonge heideontginning een hogere goot- en bouwhoogte worden toegestaan;
- De rechtstreeks toegestane bouwhoogte van bedrijfsgebouwen wordt generieke verhoogd van 10 naar 12 meter. Een verdere verhoging van de toegestane bouwhoogte (tot 13 meter) blijft conform de bestaande afwijkingmogelijkheid gehandhaafd.

In het bestemmingsplan zijn de bosgebieden, heiden en vennen veelal opgenomen in de enkelbestemmingen 'Bos', 'Natuur' en 'Water – Natuur'. Binnen deze bestemmingen wordt verzekerd dat de functies van de bestemmingen gehandhaafd blijft en/of zich verder kan ontwikkelen.

Groen- landschapselement: Deze bestemming betreft de bestaande, voldoende brede groenelementen/landschapselementen (minimaal 10 meter breed), onder andere die langs wegen en waterlopen en kavelgrenzen, en die uitsluitend een landschappelijke (groene) functie hebben.

Groen – landschappelijke inpassing: Dit betreft locaties waar op basis van eerder doorlopen planologische procedure medewerking is verleend aan een ruimtelijke ontwikkeling, mits een goede landschappelijke inpassing werd gerealiseerd. Betreffende locaties zijn op de verbeelding voorzien van deze bestemming. In de regels van het bestemmingsplan is voor betreffende locaties een juridische regeling opgenomen die voorziet in de instandhouding van de landschappelijke inpassing.

Verder vallen delen van het agrarisch gebied waar de karakteristieke mozaïekvormige verkaveling zich bevindt, onder de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden'. Voor deze gebieden gelden landschapswaarden. Veranderingen in de gebieden met deze waarden wat betreft bodem reliëf, water, beplantingen en infrastructuur zijn, afhankelijk van de waarden, alleen mogelijk met een aanlegvergunning. Daarnaast gelden binnen de bestemming extra belemmeringen met betrekking tot glastuinbouwbedrijven en teeltondersteunende voorzieningen.

Ter plaatse van de rationeel, agrarische ontwikkelde, jonge heideontginning met rechte, beplante wegen zijn grotendeels geen landschapswaarden aanwezig, met uitzondering van enkele gebieden in het zuiden van de gemeente. Ook de beekdalen, lintbebouwing en delen van het oud agrarisch cultuurlandschap vallen buiten de aangewezen gebieden met landschapswaarden. Ter bescherming van de mogelijke aantasting van de landschappelijke openheid geldt een omgevingsvergunningplicht voor aanleg van opgaande beplanting-

7.13 Cultuurhistorie en archeologie

7.13.1 Methodiek

Het volgende criterium wordt gehanteerd:

- Beïnvloeding van cultuurhistorische patronen, objecten en elementen.
- Beïnvloeding van archeologische waarden.

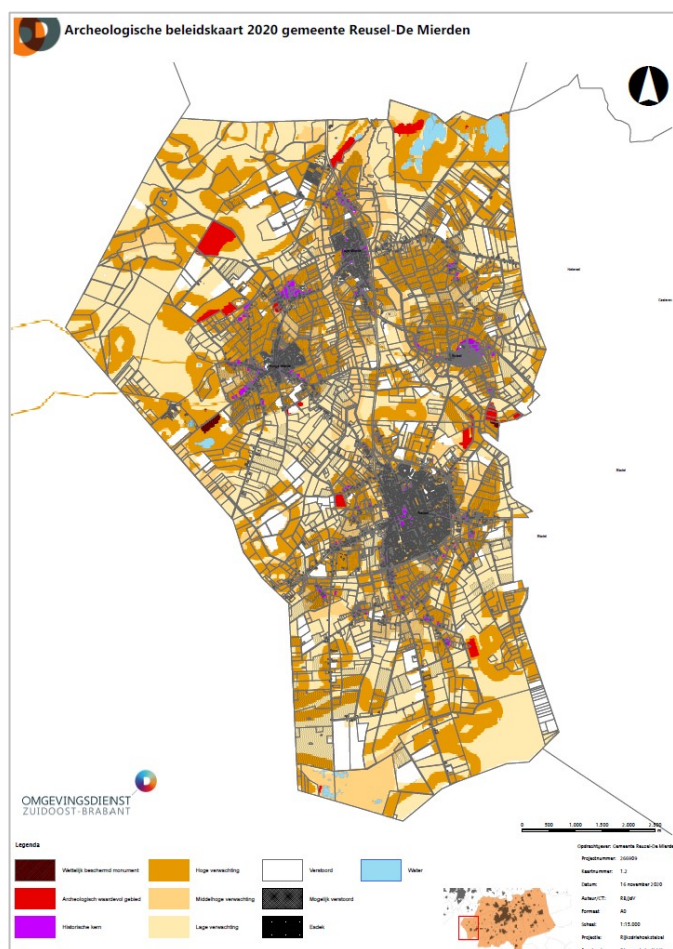
7.13.2 Referentiesituatie

Het gemeentelijk archeologiebeleid bestond voorheen uit een beleidsplan en een beleidskaart (met onderliggende erfgoedkaarten). Het archeologiebeleid is destijds met de andere vier Kempengemeenten afgestemd waardoor alle Kempengemeenten een vrijwel eenduidig archeologiebeleid voeren met dito kaartbeeld. In 2011 werd ook de cultuurhistorische beleidskaart – onderdeel van de erfgoedkaart – vastgesteld. Het beleidsplan is echter erg uitgebreid en op onderdelen niet meer actueel (door bijvoorbeeld gewijzigde wetgeving). Verder was het beleid vrijwel alleen gericht op archeologie en niet breder op de cultuurhistorische waarden inclusief monumenten. Daarnaast is er ook landelijk sprake van een aantal ontwikkelingen die positionering van het erfgoedbeleid noodzakelijk maken. Bovendien maakt de Erfgoedwet samen met de toekomstige Omgevingswet een integrale bescherming van het erfgoed mogelijk.

Om te borgen dat cultuurhistorische waarden als inspiratiebron worden gebruikt bij de kwaliteitsverbetering van het landschap en de historische kernen, was het noodzakelijk om het oude archeologiebeleid te herijken en te komen tot een actueel erfgoedbeleid. Dit nieuwe erfgoedbeleid gaat uit van een integrale benadering waarbij niet alleen het gebouw bescherming krijgt maar waarbij zowel het omliggende landschap als de niet zichtbare archeologische resten de nodige aandacht en bescherming krijgen. De erfgoednota is gebaseerd op het beleidsplan van 2011, maar is op onderdelen geactualiseerd, uitgebreid en aangepast aan de gewijzigde gemeentelijke inzichten of ontwikkelingen binnen de beroepsgroep. Op 13 juli 2021 heeft de gemeenteraad de nieuwe Erfgoednota vastgesteld.

Archeologie

Op 13 juli 2021 heeft de gemeenteraad de Erfgoednota gemeente Reusel-De Mierden 'bouwstenen voor de toekomst' vastgesteld, waarin specifieke onderzoeksnormen per categorie zijn vastgesteld, zie paragraaf 2.3.6.. De erfgoednota is naderhand opgenomen in de Verordening Fysieke Leefomgeving, vastgesteld op 14 december 2021. De archeologische verwachtingen- en waardenkaart geeft een overzicht van alle bekende en verwachte archeologische waarden en verwachtingen binnen het grondgebied van de gemeente Reusel-De Mierden waaraan het archeologische beleid van de gemeente is gekoppeld. Op de archeologische beleidskaart worden zeven gebiedscategorieën onderscheiden. De bescherming van deze categorieën wordt geregeld met behulp van maatwerkregels in het omgevingsplan (omgevingswaarden). De zeven categorieën binnen het plangebied zijn opgenomen op de archeologische beleidskaart.

Figuur 56: Archeologische beleidskaart gemeente Reusel – De Mierden (Bron: Erfgoednota 2021)

Hieronder worden de voorschriften toegelicht, die gelden voor de verschillende categorieën archeologisch waardevolle en archeologische verwachtingsgebieden zoals deze zijn aangegeven op de archeologische beleidskaart.

Categorie 1: Archeologische monumenten. Archeologische resten die vanuit nationaal of gemeentelijk oogpunt behouden dienen te blijven en daarom als monument beschermd zijn ingevolge de Erfgoedwet 2015 (voor Rijksmonumenten) of via een functietoedeling in het gemeentelijke omgevingsplan. De wettelijke bescherming verbiedt hier de meeste bodemversturende activiteiten, tenzij de Minister van OC&W of het College van B&W van de gemeente hiervoor vooraf vergunning verleent.

Categorie 2: Gebied van archeologische waarde. In deze gebieden is bij eerdere onderzoeken reeds aangetoond dat er concentraties archeologische resten voorkomen die als behoudenswaardig gekarakteriseerd kunnen worden. In deze gebieden is dus sprake van vastgestelde archeologische waarden. De archeologische resten op deze terreinen zijn echter minder geconcentreerd dan bij de vorige categorie en bovendien is vaak niet exact bekend waar de resten zich bevinden. Bodemingrepen zijn in principe niet toegestaan. Vanwege de aanwezige archeologische waarden is een archeologisch onderzoek vereist bij bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten van projectgebieden die groter zijn dan 100 m² en dieper gaan dan 0,4 m onder maaiveld.

Categorie 3: Gebied met een hoge archeologische verwachting, historische kern. Het gaat hier om de oude en de vermoedelijk nog oudere verschoven woonkernen en gehuchten, waar op basis van historische bronnen, oude kaarten en nog aanwezige bebouwing een hoge archeologische verwachting geldt. Dat wil zeggen dat in deze gebieden sprake is van een hoge concentratie archeologische vindplaatsen met goede conserveringsomstandigheden. De kans op het aantreffen van archeologische vondsten bij bodemingrepen is dus zeer groot. Om die reden is een vergunning vereist bij bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten van projectgebieden die groter zijn dan 250 m² en dieper gaan dan 0,4 m –mv.

Categorie 4: Gebied met een hoge archeologische verwachting. In deze gebieden geldt op basis van geomorfologische en bodemkundige opbouw en aangetroffen archeologische vondsten en relicten een hoge archeologische verwachting. Dat wil zeggen dat in deze gebieden sprake is van een hoge concentratie archeologische vindplaatsen met goede conserveringsomstandigheden. De kans op het aantreffen van archeologische vondsten bij bodemingrepen is dus zeer groot. Om die reden is een archeologisch onderzoek vereist bij bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten die groter zijn dan 500 m² en dieper gaan dan 0,4 m onder maaiveld.

Categorie 5: Gebied met een middelhoge archeologische verwachting. In deze gebieden geldt op basis van geomorfologische en bodemkundige opbouw, en aangetroffen archeologische vondsten en relicten een middelhoge archeologische verwachting. Deze zones en gebieden waren net als de gebieden met een hoge verwachting in principe geschikt voor bewoning. De kans op het aantreffen van vondsten is hier echter kleiner, doordat de dichtheid aan vindplaatsen beduidend lager is dan in de gebieden met een hoge verwachting. Om die reden is een archeologisch onderzoek vereist bij bodemingrepen en te bebouwen oppervlakten die groter zijn dan 2.500 m² en dieper gaan dan 0,4 m onder maaiveld.

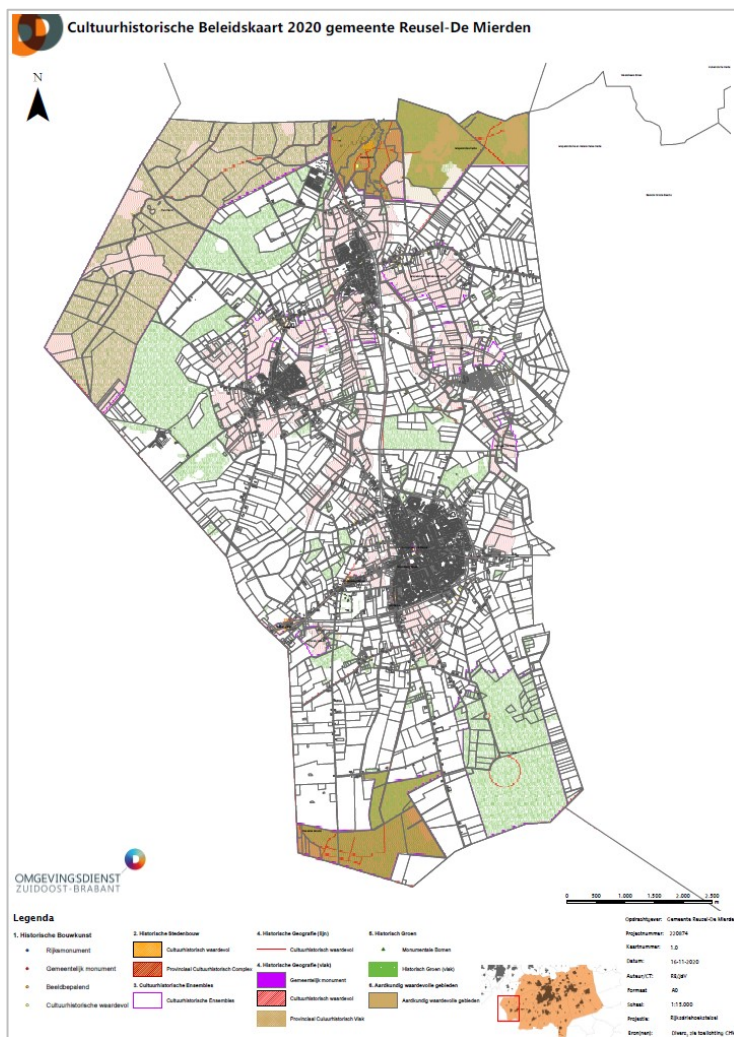
Categorie 6: Gebied met een lage archeologische verwachting. Het gaat hierbij om gebieden waar op archeologische en landschappelijke gronden de kans op behoudenswaardige archeologische relicten uiterst klein wordt geacht. Op deze terreinen rusten geen beperkingen ten aanzien van archeologie. Alleen bij Projectbesluiten en m.e.r.-plichtige inrichtingsprojecten zal nader onderzoek worden verlangd.

Categorie 7: Gebied zonder archeologische verwachting. Het gaat hierbij om gebieden waar het bodemprofiel als gevolg van archeologisch onderzoek, aangetoonde ontgrondingen, recente bebouwing en funderingen zodanig verstoord is, dat eventuele archeologische resten als verloren beschouwd mogen worden, of in ieder geval zodanig zijn aangetast dat zij niet meer voor onderzoek of bescherming in aanmerking komen. Op deze terreinen rusten geen beperkingen ten aanzien van archeologie.

Het proces dat binnen de gemeente moet leiden tot de vraag of er een omgevingsvergunning binnen een aangewezen archeologische zone kan worden verleend, is onder te verdelen in een aantal stappen, het zogenaamde archeologische stappenplan. Zolang archeologische terreinen en verwachtingszones niet in de bestemmingsplannen zijn opgenomen, geldt dit stappenplan ook bij bestemmingsplanwijzigingen.

Cultuurhistorie

Ten behoeve van de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente heeft een inventarisatie plaats van de cultuurhistorisch waardevolle objecten en hun omgeving. Dit betreft in eerste instantie de inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle objecten en hun omgeving in het buitengebied en in tweede instantie in de kernen. Dit alles met als doel het op samenhangende wijze in stand houden van ons cultureel erfgoed en het inpassen van cultuurhistorische waarden in nieuwe ontwikkelingen. Dit heeft geleid tot een gemeentelijke Cultuurhistorische beleidskaart.

Figuur 57: Cultuurhistorische Beleidskaart gemeente Reusel-De Mierden (bron: Erfgoednota 2021)

Op de Cultuurhistorische Beleidskaart zijn de in de gemeente aanwezige cultuurhistorische waarden van lokaal, regionaal en bovenregionaal belang aangegeven. Voor de gemeente Reusel-De Mierden zijn drie verschillende waarden onderscheiden:

- Beschermd rijksmonument;
- Beschermd gemeentelijk monument;
- Object of gebied met cultuurhistorische waarde, waaronder beeldbepalende panden.

De cultuurhistorische waarden kunnen verder worden getypeerd naar verschillende typen objecten of gebieden welke veelal een specifieke omschrijving in planregels vragen. Het gaat om:

- Cultuurhistorische ensembles;
- Aardkundige waarden;
- Historische bouwkunst;
- Historische stedenbouw;
- Historische geografie;
- Historisch groen.

Om de cultuurhistorische waarden te kunnen beschermen en mee te kunnen wegen, zal in veel gevallen net als bij archeologie een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn. Hierbij wordt onder andere getoetst op basis van wat er in de erfgoedverordening staat. Door zo vroeg mogelijk in het proces rekening te houden met het eventueel aanwezige erfgoed en de omgang ermee, wordt de afweging transparant voor initiatiefnemers. Daarbij kan door vroeg in het proces deel te nemen aan de ruimtelijke afweging, tijdig nagedacht worden over hoe erfgoed ontwikkelingen kan versterken en onmogelijkheden worden omgevormd tot kansen.

Cultuurhistorische waardevolle gebieden

In de IOV zijn binnen de gemeente 2 aan elkaar grenzende cultuurhistorische waardevolle gebieden aangeduid, te weten landgoed De Utrecht en landgoed Wellenseind. De te beschermen waarden van Landgoed De Utrecht betreffen onder meer: de houtvesterswoning met brandtoren en landschapspark, het arboretum arnoldspark, de boerderijen en arbeiderswoningen, de enclaves Dun, Tulder en Lange Gracht met bijbehorende (beboste) akkercomplexen met bolle ligging en esdek, lanenstructuur, heiderestanten, vennen, bos op rabatten). De te beschermen waarden van Landgoed Wellenseind betreffen onder meer: de kleinschalige strookvormige percelering in de beide beekdalen, het hakhout, het bos op rabatten, de perceelsrandbegroeiing en de zandwegen en – paden). Gemeenten moeten de cultuurhistorische waarden en kenmerken van deze gebieden behouden, herstellen en/of duurzaam ontwikkelen. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen hier enkel worden toegestaan, als zij de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet aantasten.

Monumenten en cultuurhistorisch waardevolle of beeldbepalende panden

Monumenten en cultuurhistorisch waardevolle of beeldbepalende panden zijn in de rijks- en gemeentelijke monumentenlijst vastgelegd en op de gemeentelijke cultuurhistorische beleidskaart 2020 opgenomen. Rijksmonumenten worden weliswaar al beschermd op basis van de nationale Erfgoed, maar zijn ten behoeve van de signaleringsfunctie in het ontwerpbestemmingsplan voorzien van een cultuurhistorische dubbelbestemming. In buitengebied van de gemeente bevinden zich (vooralsnog) geen gemeentelijke monumenten.

Cultuurhistorisch ensemble

Ensembles zijn groepen van historisch landschappelijke elementen die een nauwe samenhang hebben. Ensembles kunnen zowel bestaan uit meerdere gebouwen die tot een geheel horen zoals een klooster of landgoed, maar het kan ook gaan om één element. Ze bestaan steeds uit een aantal naar type verschillende onderdelen die elkaar aanvullen. In Reusel-De Mierden gaat het om 15 ensembles, waaronder Vloeiend, landgoed De Utrecht, akkercomplex Hulsel en de Peelsche Heide.

Aardkundig waardevolle gebieden

Aardkundig waardevolle gebieden zijn gebieden waar de natuurlijke ontstaanswijze herkenbaar is doordat aardkundige verschijnselen er nog een gave vorm hebben en/of in onderlinge samenhang voorkomen. Aardkundige verschijnselen maken deel uit van de onderste laag en zijn medebepalend voor de landschappelijke waarden. Vanuit oogpunt van natuur en/of wetenschap verdienen deze bijzondere bodemstructuren bescherming tegen verstoring door de mens. In de IOV zijn binnen de gemeente een drietal aardkundig waardevolle gebieden opgenomen, zie bovenstaande afbeelding. Dit betreft de Reuselse Moeren (voormalig hoogveengebied), de Wellenseind/Mispeleindsche Heide (vanwege aanwezige duincomplexen) en de Peelrandbreuk (wijst), die deels al in het huidig geldend plan zijn opgenomen. Behoud van de aardkundige waarden is wenselijk vanwege hun landschappelijke, ecologische, wetenschappelijke, educatieve en cultuurhistorische betekenis.

Cultuurhistorisch waardevol gebied

In het plangebied bevinden zich naast de 2 cultuurhistorisch waardevolle landgoederen in het noorden, ook enkele lokale cultuurhistorisch waardevolle gebieden, waarvoor in de IOV geen specifieke bescherming meer is opgenomen. Dit betreft gronden nabij:

- de Reuselse Moeren;
- Jonge heidebebossing Peelsche Heide;
- Aansluitend aan landgoed De Utrecht.
- diverse historische akkercomplexen rond de kernen.

Overige cultuurhistorisch waardevolle objecten, bomen en onverharde wegen

In het buitengebied zijn cultuurhistorisch waardevolle objecten aanwezig zoals kruisbeelden. Verspreid in het buitengebied van de gemeente staan ook diverse monumentale bomen. En er zijn een aantal onverharde wegen met cultuurhistorische waarden. Ter bescherming van deze waarden moeten deze wegen en paden behouden blijven en in beginsel niet worden verhard.

7.13.3 Effecten en effectbeoordeling

De gemeente heeft een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd en een uitgebreide regeling in het bestemmingsplan opgenomen ter bescherming van archeologische en cultuurhistorische waarden. Het erfgoedbeleid is doorvertaald in het bestemmingsplan.

De archeologische beleidskaart en bijbehorende tabel zijn vertaald in het bestemmingsplan, middels toevoeging van 5 archeologische dubbelbestemmingen en een bijbehorende beschermingsregeling. De cultuurhistorische beleidskaart is vertaald in het bestemmingsplan, middels toevoeging van 3 cultuurhistorische dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen en een bijbehorende beschermingsregeling.

- Cultuurhistorisch waardevolle gebieden zijn voorzien van een cultuurhistorische dubbelbestemming met specifieke gebiedsaanduidingen, op basis van de geldende bestemmingsregelingen (bestemmingsplan 'Landgoed de Utrecht' respectievelijk bestemmingsplan 'Wellendseind').
- Aardkundig waardevolle gebieden zijn voorzien van een cultuurhistorische dubbelbestemming met specifieke gebiedsaanduiding en in het bestemmingsplan is met betrekking tot bodemingrepen een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen.

- Monumenten en cultuurhistorisch waardevolle of beeldbepalende panden zijn voorzien van een cultuurhistorische dubbelbestemming. Bij eventuele sloop en/of bodemingrepen dient een omgevingsvergunning werken en/of werkzaamheden te worden aangevraagd. Via afwijking kunnen deze panden binnen randvoorwaarden in aanmerking komen voor eventuele woningsplitsing.
- Voor cultuurhistorische ensembles is in het bestemmingsplan een beschermende cultuurhistorische dubbelbestemming opgenomen. Bij eventuele bouw, sloop en/of bodemingrepen dient een omgevingsvergunning werken en/of werkzaamheden te worden aangevraagd.
- Overige cultuurhistorisch waardevolle objecten zijn aangeduid met de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevol' en voorzien van een cultuurhistorische dubbelbestemming en worden daarmee planologisch beschermd. Bij eventuele sloop en/of bodemingrepen dient een omgevingsvergunning werken en/of werkzaamheden te worden aangevraagd.
- De monumentale bomen zijn op de verbeelding aangeduid met de functieaanduiding 'overige zone - waardevolle boom' en voorzien van een juridische beschermingsregeling. Bebouwing kan binnen deze groenstructuren worden tegengegaan in de bouwregels. Voor verschillende werkzaamheden, zoals voor het aanleggen van verharding en het verwijderen van beplanting, is een omgevingsvergunning voor werken en/of werkzaamheden opgenomen.
- Onverharde wegen zijn specifiek aangeduid en voorzien van een beschermingsregeling.

Effectbeoordeling

De scenario's zijn beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de bescherming die in het bestemmingsplan is opgenomen.

Tabel 45: Totale effectscores cultuurhistorie en archeologie

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding cultuurhistorische waarden	0	0
Beïnvloeding van archeologische waarden	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

7.13.4 Leemten in kennis

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

7.14 Effecten overige ontwikkelingen

7.14.1 Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende kassen

Oprichting van teeltondersteunende kassen wordt binnen een agrarisch bouwvlak bij recht toegestaan tot maximaal 5 meter bouwhoogte en maximaal 5.000 m². Dit conform de IOV.

Tijdelijk en overige teeltondersteunende voorzieningen

Tijdelijke voorzieningen zijn voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik. Overige teeltondersteunende voorzieningen zijn hekken en afrasteringen op boomteeltpercelen met een hoogte van maximaal 1,5 m

Oprichting van tijdelijke en overige teeltondersteunende voorzieningen is:

- rechtstreeks toegestaan op gronden met bestemming 'Agrarisch' en 'Agrarisch met waarden – Landschap' tot een bouwhoogte van 3,2 meter en maximaal oppervlak van 2,5 ha, behalve in de aangeduide 'overige zone –ecologische verbindingzone', 'overige zone – behoud en herstel watersystemen' en 'overige zone – cultuurhistorisch waardevol gebied'.
- alleen toegestaan in de aangeduide 'overige zone –ecologische verbindingzone', 'overige zone – behoud en herstel watersystemen' en 'overige zone – cultuurhistorisch waardevol gebied' via een omgevingsvergunning tot een bouwhoogte van 3 meter en maximaal oppervlak van 2,5 ha, onder de voorwaarden dat landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet worden aangetast. Binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – Landschap' moet als aanvullende voorwaarden het oprichten van de voorzieningen noodzakelijk zijn en advies worden gevraagd bij de AAB.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen

Permanente teeltondersteunende voorzieningen worden voor onbepaalde tijd gebruikt en kunnen hoge voorzieningen (bakken op stellingen en regenkappen) en lage voorzieningen (containervelden) zijn. Vanwege de relatief grote ruimtelijke uitstraling, de duurzaamheid van de voorzieningen en het ontbreken van een directe relatie met het grondgebruik zijn permanente teeltondersteunende voorzieningen alleen toegestaan binnen het agrarisch bouwvlak.

Het gebruikmaken van teeltondersteunende voorzieningen heeft effect op de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap. Deze voorzieningen kunnen de openheid aantasten en een gevoel van landschappelijke verstoring teweegbrengen bij omwonenden of bezoekers aan het gebied. Met name de aanleg van hoge voorzieningen heeft nadelige effecten op de openheid van het landschap. Voor het landschapsbeeld heeft tijdelijk gebruik echter geen blijvend effect. Zodra het plastic is weggehaald is het oorspronkelijke beeld weer terug. Het gebruik vindt echter wel plaats in hetzelfde seizoen (voorjaar/zomer) als ook anderen (recreanten en inwoners) van het gebied 'genieten'. Door tijdelijke voorzieningen rechtstreeks toe te staan is het niet mogelijk een afweging te maken of er sprake is van een onaanvaardbare aantastingen van cultuurhistorische- en aardkundige waarden. De waarden van het natuurnetwerk (NNB) is wel beschermd.

Op agrarische percelen die tevens een bepaalde natuurwaarde hebben kan tijdelijk gebruik wel een blijvende schade tot gevolg hebben. Het is mogelijk dat natuurwaarden direct worden aangetast en op den duur helemaal verdwijnen. Teeltondersteunende voorzieningen kunnen bijvoorbeeld barrières vormen voor kleine dieren en indien ze de bodem afsluiten worden veel dieren gehinderd bij het foerageren. Voor dieren die in de bodem leven en voor planten die ter plaatse groeien, raakt de bodem ongeschikt.

Om negatieve effecten te voorkomen kan de gemeente kiezen om in het bestemmingsplan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen helemaal niet meer rechtstreeks toe te staan, maar uitsluitend met een afwijking via een omgevingsvergunning waarin voorwaarden worden gesteld omtrent het niet aantasten van aanwezige waarden.

7.14.2 Mestbewerking

In de scenario's is het mogelijk dat binnen het agrarisch bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt zonder nadere toetsing aan landschapswaarden of een vereiste landschappelijke inpassing. Dit levert een verstening van het bouwblok op of leidt eerder tot behoefte aan uitbreiding van het bouwblok. Het ruimtelijk beeld van het bouwblok verandert, aangezien voor mestbewerking meerdere, vaak beeldbepalende, bouwwerken nodig zijn.

Mestbewerking van de ter plaatse geproduceerde mest resulteert in minder vrachtwagenbewegingen. Bij mestbewerking wordt namelijk het water onttrokken aan de fractie. Het is mogelijk dat dit water wordt geloosd op oppervlaktewater. Op grond van de Waterwet is dit aan regels gebonden. Het houdt echter wel een risico in of de kwaliteit van het geloosde water voldoet aan de (vergunning)voorschriften.

7.14.3 Huisvesting arbeidsmigranten

Tijdelijke huisvesting

In een regionale verklaring arbeidsmigranten 2.0 is in samenwerking met de Metropoolregio Eindhoven afgesproken dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar het scheiden van wonen en werken. Dit is ook in het gemeentelijk ruimtelijk afwegingskader voor initiatieven voor huisvesting van arbeidsmigranten (vastgesteld 18 december 2018) opgenomen. Dit afwegingskader biedt de gemeente een eerste aanzet om te kunnen bepalen of een bepaalde locatie een ruimtelijk kansrijke locatie is voor initiatieven voor (grootschaligere) huisvestingsvoorzieningen voor arbeidsmigranten voor andere bedrijven. Het toestaan van huisvesting bij bedrijven heeft dus niet de voorkeur.

Aangezien binnen de gemeente (nog) geen grootschalige huisvestingsmogelijkheid aanwezig is, is voor de tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers bij het eigen bedrijf in dit bestemmingsplan toch nog een mogelijkheid gehandhaafd, conform de geldende regeling. Randvoorwaarden zijn:

- dat met het oog op gezondheid voorzichtig moet worden omgegaan met huisvestingsmogelijkheden bij dierhouderijen;
- dat er sprake moet zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing en omgevingskwaliteitseisen;
- dat er sprake moet zijn van een goed woon- en leefklimaat;

- de verkeersaantrekkende werking dient afgestemd te zijn op de feitelijke ontsluitingssituatie.
- Daarnaast gelden onder andere navolgende randvoorwaarden:
- de huisvesting is noodzakelijk voor een doelmatige bedrijfsvoering vanuit het oogpunt van de opvang van de tijdelijke grote arbeidsbehoefte van dat bedrijf; hiervoor wordt vooraf advies ingewonnen bij de AAB;
- huisvesting vindt plaats in een bestaand of te realiseren bedrijfsgebouw; waarbij de maximaal toegestane oppervlakte 160 m² per bedrijf (inclusief sanitair en gemeenschappelijk verblijf) bedraagt;
- er dient te worden voldaan aan de regels van het SNF-keurmerk; deze norm van de Stichting Normering Flexwonen (SNF) bestaat uit diverse onderdelen: ruimte en privacy, sanitair, veiligheid en hygiëne, voorzieningen, informatievoorziening, brandveiligheid, toezicht en beheer. Voor ieder onderdeel gelden een aantal specifieke eisen waaraan de huisvesting moet voldoen.
- binnen een agrarisch bouwvlak is oprichting van maximaal 3 woonunits (met een maximale omvang van 30 m² per woonunit) toegestaan;
- voor de huisvesting geldt een termijn van 8 maanden per jaar; buiten deze termijn dienen de woonunits te worden verwijderd.

Permanente huisvesting

Realisering van permanente voorzieningen voor huisvesting van tijdelijke werknemers is binnenplans niet mogelijk. Via een afzonderlijke planologische procedure kan permanente huisvesting (bijvoorbeeld een pension) in specifieke omstandigheden onder voorwaarden worden toegestaan.

